

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สารนิพนธ์
ของ
สำราญ เพ็ญภักดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2549

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สารนิพนธ์
ของ
สำราญ เพ็ญภักดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

บทคัดย่อ
ของ
สำราญ เพ็ญภักดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2549

สำราญ เพ็ญภักดี (2549). *คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (2) เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้น (3) เพื่อเปรียบเทียบความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2548 จำนวน 70 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 24 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 23 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละชุดตามเกณฑ์ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือพัฒนา E_1/E_2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test for Dependent Samples

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงที่ 1 ประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีประสิทธิภาพ 90.48, 87.77, และ 90.59 ตามลำดับ

2. ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความขยันหมั่นเพียรด้าน (1) ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (2) ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน (3) หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (4) ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (5) หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (6) หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (7) ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ เพิ่มขึ้นทุกด้าน

A HANDBOOK OF DEVELOPING DILIGENCE
FOR THE FIRST LEVEL - PRIMARY EDUCATION STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
SUMRAN PENPUKDEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2006

Sumran Penpukdee (2006). *A handbook of developing diligence for the First level – primary education students*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Anusorn Atthasiri.

The purposes of this research were : (1) to construct a handbook of developing diligence for the First level – primary education students. (2) to evaluate the efficiency of a handbook of developing diligence for the First level – primary education students on the construction. (3) to compare the differences in diligence for the First level – primary education students before and after participation in the program of the developing diligence on the construction.

The study seventy subjects was stratified randomly from the students in the First Primary education of Anuban Ban Phue School Amphure Ban Phue Chang Wat Udonthani in the academic year 2005. Simple Random Sampling : Prathom Suksa 1/1 group consisted of 24 students, Prathom Suksa 2/2 group consisted of 23 students, Prathom Suksa 3/1 group consisted of 23 students.

The research instruments was exercises before and after participation in a handbook of developing diligence for the First level – primary education students, the assessment of the opinions of the students towards a handbook of developing diligence for the First level – primary education students and the diligence inventory of the stated students.

The efficiency to make the grade 60/60 of each package was analyzed by E_1/E_2 the data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results of this study were as follows :

1. A handbook of developing diligence for the first level – primary education students was Prathom Suksa I, II, and III. The efficiencies E_1/E_2 of the packages of Prathom Suksa I, II, and III were 90.43, 87.84 and 90.59 respectively.

2. Significant differences in diligence developing of the students in the first level-education existed before and after participation in the program for a handbook of developing diligence at .01 level. The data revealed that each dimension of students diligence increased : (1) Arriving at school on time before saluting of the flag. (2) Playing

attention, not taking or playing during class. (3) Asking and answering questions about the lesson. (4) Handing in assigned homework on time. (5) Using free time constructively. (6) Helping with household chores. (7) Assisting teachers and classmate with work or help with school task.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ของ สำราญ
เพ็ญภักดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ อนุสรณ์ อรรถศิริ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ อนุสรณ์ อรรถศิริ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้เมตตาแนะนำให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ และอาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ และกรุณาตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ของสารนิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ประสบการณ์อันมีค่ายิ่งให้เพื่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์สุภาพ บุตรสีหัต และอาจารย์นิพนธ์ ชื่นตา ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือให้ความสอดคล้อง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย พร้อมทั้งครูอาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะครูอาจารย์ระดับช่วงชั้นที่ 1 ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประเวส วะสี ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ และ ดร. ปราโมทย์ นาครทรรพ ประธานบริหารมูลนิธิมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอบคุณเพื่อนๆร่วมรุ่นทุกคนที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ เห็นผู้อื่นได้ ขอขอบคุณภรรยาและบุตรที่คอยให้ความเกื้อกูลและห่วงใย ซึ่งเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่า ความดี และประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา คุณครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สำราญ เพ็ญภักดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความชยันหมั่นเพียร.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กช่วงชั้นที่ 1.....	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความชยันหมั่นเพียร.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	93
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	93
ความสำคัญของการวิจัย.....	93
ขอบเขตของการวิจัย.....	93
ตัวแปรที่ศึกษา.....	94
สมมติฐานในการวิจัย.....	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	105
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	114
ภาคผนวก ข.....	313
ภาคผนวก ค.....	354
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	361

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการแต่ละขั้นและบริบททางสังคม.....	15
2 เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 ระดับ 6 ขั้นตามทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรม ของโคลเบอร์ก.....	27
3 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	48
5 ระยะเวลาดำเนินการทดลองใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ภาคเรียนที่ 2 / 2548.....	66
6 ค่าประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านรวมทุกด้าน.....	75
7 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	80
8 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.....	81
9 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	83
10 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่น เพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ย.....	84
11 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยวิธีเชฟเฟ.....	85
12 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างชั้น.....	86
13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1).....	87
14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2).....	89
15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3).....	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	311
17 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกหัด ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	313
18 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	316
19 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient).....	319
20 คะแนนของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก.....	335

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 กรอบการสร้างแบบวัดความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	54
3 กรอบขั้นตอนการสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปลูกฝังหรือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เป็นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานด้านหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชนในสังคม เนื่องจากวัยเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถเข้าใจถึงคุณธรรมและจริยธรรมขั้นสูงได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการวางรากฐานการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรจึงเป็นการปูพื้นฐานและการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม มีลักษณะความขยันหมั่นเพียรที่จะได้รับมากที่สุดได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรในด้านการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลืองานในครอบครัวและโรงเรียน ความขยันหมั่นเพียรขั้นพื้นฐานเหล่านี้ มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชนและสังคมอย่างเห็นได้ชัด (กรมวิชาการ. 2543: 31) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี เห็นคุณค่าและดำรงไว้ในความมั่นคงของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 6-19)

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดโครงสร้างระดับช่วงชั้นของนักเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ในสถานศึกษา และให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตร ให้สอดคล้องกับการพัฒนาของนักเรียนแต่ละช่วงชั้น 4 ช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ทั้งนี้ให้สถานศึกษาจัดสาระเนื้อหา การเรียนรู้ 8 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ในส่วนของการจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 1 นั้น ควรจัดเฉพาะรายวิชาพื้นฐานก่อน (กรมวิชาการ. 2544: 12 -13, 22)

การพัฒนาลักษณะนิสัยความขยันหมั่นเพียร เป็นการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กในช่วงชั้นที่ 1 ให้สามารถทำกิจวัตรประจำวันของตนเองได้อย่างอิสระ และเป็นการฝึกความกระตือรือร้น พยายามเอาใจใส่สม่ำเสมอต่อเนื่อง เมื่อเด็กมีลักษณะนิสัยด้านความขยันหมั่นเพียร ย่อมจะส่งผลต่อลักษณะนิสัยด้านความอดทน และมีความมานะอุตสาหะตามมา (ธีราพร กุลนันทน์. 2544: 297)

ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพในระบบการศึกษาเรียกว่า “นโยบาย 4 ประกัน” คือประกันโอกาส ประกันประสิทธิภาพ ประกันคุณภาพ และประกันความปลอดภัย (เกษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา. 2541: คำนำ) การประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดคุณสมบัติของนักเรียนไว้หลายมาตรฐานที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของนักเรียนคือ มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามระดับการศึกษา มาตรฐานที่ 2 นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถทางคณิตศาสตร์ มาตรฐานที่ 3 นักเรียนมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันฝึกทำงานอาชีพ มาตรฐานที่ 6 นักเรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย มาตรฐานที่ 7 นักเรียนมีสุขภาพและสมรรถภาพทางร่างกายตามเกณฑ์ มาตรฐานที่ 8 นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มาตรฐานที่ 9 นักเรียนเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมและภูมิใจในความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 17-18) ตามมาตรฐานที่ได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า มาตรฐานที่ 4 ที่ระบุตัวบ่งชี้ที่ 1 ความสามารถในการแก้ปัญหา ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมาตรฐานที่ 8 ตัวบ่งชี้ที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่นรอบคอบและถูกต้อง เป็นตัวบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรในการดำรงชีวิตให้มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 40-60)

จากปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาค้นคว้าสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ให้มีลักษณะความขยันหมั่นเพียรซึ่งเป็นคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์และสามารถพัฒนาจากระดับต่ำสู่ระดับสูงขึ้นตามพัฒนาการแห่งวัยได้ ด้วยวิธีการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าและนำไปประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตเป็นจิตวิสัย วิธีการเรียนรู้ การฝึกทักษะลักษณะความขยันหมั่นเพียรขั้นพื้นฐานให้แก่เด็ก ตามระดับวัยวุฒิ คุณวุฒิและความพร้อมของเด็ก รวมทั้งทฤษฎี หลักการ แนวคิด และกระบวนการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การเล่านิทาน บทบาทสมมติ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เกม และการใช้เทคโนโลยีสื่อการพัฒนาที่ทันสมัย เพื่อให้บรรยากาศในการพัฒนาเข้าใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และเห็นคุณค่านำคุณลักษณะความขยันหมั่นเพียรไปปฏิบัติให้เกิดลักษณะนิสัยในวิถีชีวิตของตน เป็นผลดีต่อผู้ปกครอง โรงเรียน สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานพัฒนาการศึกษา และงานแนะแนวในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน ครูแนะแนว ตลอดจนบิดามารดาและผู้ปกครองของนักเรียน ที่นำคู่มือไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 7 – 9 ปี กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 197 คน ประกอบด้วย

- 1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 67 คน
- 1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 64 คน
- 1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 66 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 7 – 9 ปี กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี รวมจำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มประชากร ประกอบด้วย

- 2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 24 คน
- 2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน
- 2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 23 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีประโยชน์ของนักเรียน โดยแสดงความตั้งใจ ใส่ใจ มีความมานะพยายาม กระตือรือร้น มุ่งมั่นอดทน ทุ่่มเท อุตสาหะ ไม่ท้อถอยและสม่ำเสมอในการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลืองานของครอบครัวและโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

- 1.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
- 1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน
- 1.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
- 1.4 ทุ่่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
- 1.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
- 1.7 ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 60/60 หมายถึง เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการดังนี้

3.1 60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนใช้คู่มือพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

3.2 60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

4. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง วิธีการพัฒนานักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียรต่ำให้สูงขึ้นตามพัฒนาการแห่งวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย คำชี้แจง คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อและอุปกรณ์การสอน กิจกรรมการสอน เพื่อให้ผู้สอนใช้ประกอบการสอนด้านการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ตามขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

4.1 ขั้นทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา และทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เพื่อรับทราบว่านักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความขยันหมั่นเพียร

4.3 ขั้นดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการแนะแนวเพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยใช้เทคนิค กิจกรรมกลุ่ม กรณีศึกษา การอภิปราย การเล่านิทาน กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เกม การระดมสมอง การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย

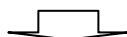
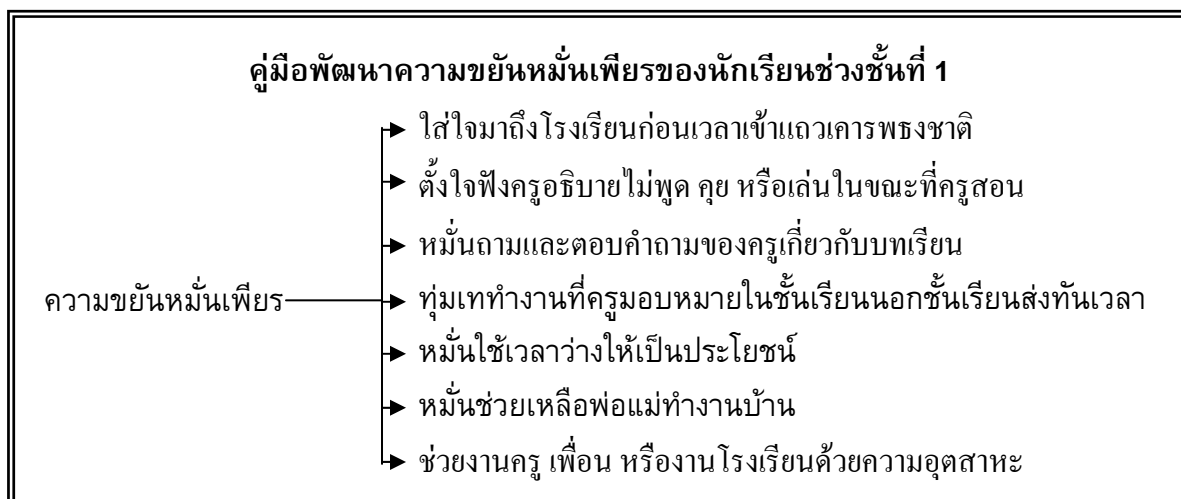
4.4 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปจากสิ่งที่ได้จากการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้านเพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ

4.5 ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา แบบฝึกหัดหลังการพัฒนา และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนาเพื่อรับทราบว่านักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด

4.6 ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยประเมินผลจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา และสังเกตจากความสนใจทำกิจกรรม การถาม การตอบข้อคำถาม การอภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

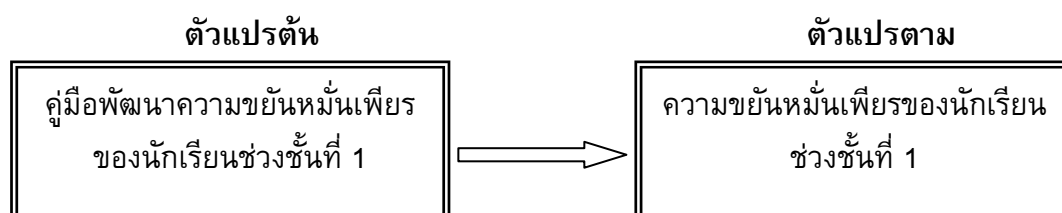
กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2. เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สมมติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร
 - 1.1 ความหมายของความขยันหมั่นเพียร
 - 1.2 ลักษณะและประเภทของความขยันหมั่นเพียร
 - 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการความขยันหมั่นเพียร
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 2.2 ลักษณะและความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 2.3 ทฤษฎีพัฒนาการคุณธรรมและจริยธรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
 - 3.1 ความหมายพัฒนาการ
 - 3.2 ความสำคัญของการพัฒนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
 - 3.3 ทฤษฎีพัฒนาการของเด็ก
4. เอกสารเกี่ยวกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
 - 4.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่านิทาน
 - 4.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเกม
 - 4.3 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
 - 4.4 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทสมมติ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ
 - 5.1 ความหมายของคู่มือ
 - 5.2 ประเภทของคู่มือ
 - 5.3 องค์ประกอบของคู่มือ
 - 5.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร

1.1 ความหมายของความขยันหมั่นเพียร

กูด. (Good. 1973: 132) กล่าวว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมุ่งมั่นในการใช้ความมานะพยายามเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จ

ตามเอกสารในโครงการการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย (กรมวิชาการ 2540: 29-30) ได้ให้ความหมายความขยันหมั่นเพียรไว้ว่า หมายถึง ความตั้งใจและกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงานโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

สถานราชบัณฑิตยสถาน. (2531: 129) ให้ความหมายของคำว่า ขยันหมั่นเพียรว่า การทำงานอย่างแข็งขันไม่ปล่อยปละละเลย หรือประพฤติเป็นปกติอย่างสม่ำเสมอ

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542: 80) ให้ความหมายคำว่า ความเพียรคือ ความบากบั่น ความกล้าแข็งพยายามจนกว่าจะสำเร็จด้วยความบากบั่น

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542: 1257) ให้ความหมายคำว่า หมั่น ขยัน คือ การกระทำหรือประพฤติบ่อยๆ อย่างเป็นปกติสม่ำเสมอ เช่น หมั่นทำการบ้าน หมั่นมาหา

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2545: 123) ให้ความหมายคำว่า ขยัน หมั่นเพียร บากบั่น คือ ขยันหมั่นเพียรทำงาน หรือ ขยันเล่าเรียนและหมั่นฝึกฝนตนเอง

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2545: 781) ให้ความหมายคำว่า เพียร คือความเพียร ความกล้าแข็ง พากเพียร มุมานะ บากบั่น เป็นความพากเพียรในการทำงาน ความพากเพียรในการศึกษาหาความรู้

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2545: 128) ให้ความหมายคำว่า หมั่น ไว้ดังนี้ (1) บ่อย เสมอ คือเขาหมั่นมาที่สุด เสื้อผ้าต้องหมั่นซักหมั่นเปลี่ยนอยู่เสมอ (2) คำว่าขยัน เพียร คือการทำงาน ขยันหมั่นเพียร หมั่นศึกษาหาความรู้

ชม ภูมิภาค. (2525: 1) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความขยันขันแข็งเอาการเอางาน มีความพยายาม มีความอดทนบากบั่นมั่นคงไม่ท้อถอย ความขยันหมั่นเพียรนั้นประกอบด้วยลักษณะย่อย 3 ประการ ประการแรก คือ ความขยันขันแข็ง ทำอะไรรวดเร็วจริงจังไม่ชักช้าเนิบนาบ ประการที่สอง คือ ความพยายาม นั้นหมายความว่า งานนั้นต้องกระทำด้วยความเหนื่อย ด้วยความลำบาก แต่ก็พยายามทำให้ได้ ประการที่สาม มีความหมายเกี่ยวข้องกับเวลา และความผิดพลาด ความล้มเหลว แม้ว่าจะเสียเวลา แม้จะพบกับความล้มเหลวบ้างก็ไม่ท้อถอยพยายามหาทางแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จให้ได้ นอกจากนี้ความขยันหมั่นเพียรจะประสบผลสำเร็จได้ดีโดยอาศัยคุณธรรมประการหนึ่งควบคู่ คือ อิทธิบาท 4 ได้แก่

ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องนั้น เมื่อมีทัศนคติที่ดี มีความพอใจในเรื่องนั้น ก็ย่อมกระตือรือร้นที่จะประกอบงานนั้น

วิริยะ เป็นความเพียรบากบั่น แม้พบความล้มเหลวก็ไม่ยอมทอดทิ้ง ไม่ท้อแท้

จิตตะ เป็นความเอาใจใส่ด้วยความตั้งใจเพ่งเล็งต่องานเป็นความตั้งใจที่จะทำงานสำเร็จ

วิมังสา เป็นการตรึกตรอง พิจารณาสอบสวนในการปฏิบัติงาน กระทำงานด้วยการใช้สติปัญญา ตรึกตรองหาเหตุผลให้ประจักษ์ชัดว่างานนั้นจะอย่างไร โดยวิธีใดจึงจะสำเร็จผลตามความต้องการ

นิตา ด้านวิริยะกุล. (252: 8) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในงานที่ทำ และทำด้วยความระมัดระวัง เอาใจใส่และอดุสาหะ โดยแบ่งจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรออกเป็น 4 ด้านย่อย คือความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว และความขยันหมั่นเพียรในกิจกรรมของโรงเรียน

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2541: 132) ให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียรว่า หมายถึง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่และกระทำกิจของตนเองให้สำเร็จด้วยความมานะอดุสาหะ อดทนไม่ย่อท้อ และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนหน้าที่การงานนั้นสำเร็จเรียบร้อย

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2529: 31) ให้ความหมายไว้ว่า การปฏิบัติหน้าที่การงาน และการประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้น และตั้งใจให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน

พระธรรมปิฎก. (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2545: 769) วิริยะ (ในอิทธิบาท 4) ความเพียร ได้แก่ ความอาจหาญ แกล้วกล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นไหวกลัวต่ออุปสรรค และความยากลำบาก เมื่อรู้ว่าสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยินว่าจุดหมายนั้นจะบรรลุถึงได้ยากนัก มีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลายาวนานเท่านี้ปีเท่านี้เดือน เขาก็ไม่ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะได้ด้วยความสำเร็จ ส่วนผู้ขาดความมั่นเพียรอยากจะบรรลุความสำเร็จ แต่พอได้ยินว่าต้องใช้เวลาเป็นปีเป็นเดือนก็หมดแรงถอยหลัง ถ้าอยู่ในระหว่างปฏิบัติจิตก็ฟุ้งซ่าน จิตใจวุ่นวาย ปฏิบัติให้ได้ผลยาก ฉะนั้นคนที่มีความเพียรเท่ากับมีแรงหนุน เวลาทำงานหรือปฏิบัติธรรมก็ตาม จิตใจจะแน่วแน่ มั่นคง พุ่งตรงต่อจุดหมาย สมาธิก็เกิดขึ้นได้ เรียกว่า วิริยะสมาธิ พร้อมทั้งประธานสังขาร คือความเพียรสร้างสรรค์เข้าประกอบคู่ไปด้วยกัน

พระธรรมปิฎก. (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2545: 880) วิริยะ (ในโพชฌงค์ 7) ความเพียร หมายถึง ความแกล้วกล้า เข้มแข็ง กระตือรือร้นในธรรม หรือสิ่งที่ปัญญาเห็นได้ อาจหาญในความดี มีกำลังใจ สู้กิจ บากบั่น รุดไปข้างหน้า ยึดจิตไว้ได้ ไม่ให้หลุดหลุดหรือท้อแท้

พระธรรมปิฎก. (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2545: 239) วิริยะ (ข้อ 5 ในบารมี 10) ความเพียร คือความแกล้วกล้า ไม่เกรงกลัวอุปสรรค พยายาม บากบั่น อดุสาหะ ก้าวหน้าไปเรื่อย ไม่ท้อถอยถึงฐานะ (Viriya: energy : effort; endeavour)

1.2 ลักษณะและประเภทของความขยันหมั่นเพียร

หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ. (2529: 3) ได้กำหนดขอบข่ายของความขยันหมั่นเพียรไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจมุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ทอดทิ้งแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่างๆ บางอย่าง ก็มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในด้านอาหาร (เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง) ด้านที่อยู่อาศัย (เช่น พยายามจัด ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาดเป็นประจำ) ด้านเครื่องนุ่งห่ม (เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลงและซักกรีดอยู่เสมอ) ด้านการใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอ และคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

3. ความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจร่วมทำงานสุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานดังกล่าว มาร่วมงานทุกครั้งด้วยความเต็มใจและปรารถนาดี ไม่เลิ่อกงานหรือรังเกียจงานโดยไม่ยี่ดื้อวัตถุ (เงิน สถานที่ ฯลฯ) หรือตัวบุคคล พยายามคิด ศึกษา และสร้างสรรค์งานที่ส่งผลประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนอยู่เสมอ

กองวิจัยการศึกษา. (2542: 9,65-66) ได้วิเคราะห์ความหมายของคำว่า ขยัน มีลักษณะเด่น 2 ประการ คือ

- ก. ตั้งใจ กระตือรือร้น ที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด อย่างมุ่งมั่น อาสาทำหรือทำทันที
- ข. การกระทำดังกล่าวนั้นมีความมั่นคงที่สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นิยามของคำว่าขยัน มีความเป็นไปได้สูงที่จะมีความคาบเกี่ยวกับคำว่า ความมุ่งมั่น ความเอาจริงเอาจัง และความรับผิดชอบ นอกจากนั้นยังได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของความขยันไว้ 3 ส่วนย่อย ดังต่อไปนี้
 - 1. ความตั้งใจ มุ่งมั่น กระตือรือร้น ต่อเนื่อง ในการศึกษาเล่าเรียน
 - 2. ความตั้งใจ มุ่งมั่น กระตือรือร้น ต่อเนื่อง ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ส่วนตน
 - 3. ความตั้งใจ มุ่งมั่น กระตือรือร้น ต่อเนื่อง ในการอาสาช่วยงานเพื่อสังคมส่วนรวม

ส่วนความอดทนนั้น หมายถึง

- 1. การไม่ย่อท้อ ละทิ้ง หรือเบี่ยงหนีต่อการศึกษาเล่าเรียน
- 2. การไม่ย่อท้อ ละทิ้ง หรือเบี่ยงหนีต่อการปฏิบัติงานส่วนตน

3. การไม่ย่อท้อ ละทิ้ง หรือเบี่ยงหนีต่อการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม

กรมวิชาการ. (2523: 61-63) กล่าวถึงความขยันหมั่นเพียรว่าเป็นธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิต ควรใช้ร่วมกับ “ปัญญา” และจริยธรรมหมวดอิทธิบาท 4 ที่เน้น ความพอใจ ความมีน้ำใจ จดจ่อและไตร่ตรอง การฝึกปฏิบัติควรเน้นการควบคุมตนเองอันเป็นที่มาของระเบียบวินัย และได้ระบุลักษณะพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร ไว้ดังนี้

1. มาโรงเรียนสม่ำเสมอไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น
2. กระตือรือร้นและรักที่จะมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
3. ตั้งใจทำงานที่ครูอาจารย์กำหนดให้ทำเสร็จภายในเวลาทุกครั้ง
4. อ่านหนังสือทุกครั้งที่มีเวลาว่าง
5. จัดของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ
6. เข้าเรียนทุกวิชาไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น
7. พยายามแก้ข้อบกพร่องของตนเกี่ยวกับการเรียน
8. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง
9. มีความมานะ บากบั่น ที่จะทำงานให้ผิดน้อยที่สุด
10. ชอบศึกษาค้นคว้า สอบถาม หาความรู้ความจริงอยู่เสมอ
11. ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งธุระการงานของตน
12. ทำงานต่างๆ เช่น อ่าน-เขียน คิดคำนวณ สม่ำเสมอ
13. ควบคุมตนเองให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเสมอ
14. มีความตื่นตัวและสม่ำเสมอในการทำงานทุกอย่าง
15. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเองทำงานสำเร็จ
16. ตรวจสอบวิธี ปรับปรุงวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา
17. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
18. ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์
19. แนะนำเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดให้ขยันในการเรียน
20. ทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ
21. ช่วยเหลืองานของครูอาจารย์หรือเพื่อนเท่าที่จะช่วยได้ด้วยด้วยความเต็มใจ
22. ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง
23. เข้าร่วมทำงานกับหมู่คณะด้วยความเต็มใจตั้งใจทำให้ดีที่สุด
24. ช่วยเหลือในกิจการงานทางบ้านทางโรงเรียนด้วยความเต็มใจ
25. ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนด้วยความเต็มใจ
26. ให้ความคิดเห็นความร่วมมือในการทำงานของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ
27. เอาใจใส่ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการงานของเพื่อนอย่างใกล้ชิดให้สำเร็จ
28. หมั่นตักเตือนเพื่อนร่วมงานให้ทำด้วยความตั้งใจและอดทน
29. ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเสมอ

30. ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
31. ไม่เกี่ยงหรือเลื่องงานของส่วนรวม
32. ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม
33. พร้อมเพรียงกันทำกิจกรรมทั้งหลายที่พึงกระทำร่วมกัน
34. สนใจและตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ
35. มีความเพียรพยายามที่จะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน
36. มีความกระตือรือร้นในการทำงานส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
37. อาสาสมัครทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและชุมชน
38. มีความพยายามอดสาหะในการทำงานที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
39. เสียสละและไม่ทอดทิ้งงานของส่วนรวมและชุมชน
40. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน
41. มีความรับผิดชอบไม่ทอดทิ้งธุระหรือหน้าที่ของตนที่มีต่อส่วนรวม
42. ไม่เพิกเฉย ละเลยงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและชุมชน
43. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนและสังคม
44. ให้ความร่วมมือและความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อที่ประชุม
45. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพื่อปรึกษาหารือกิจการงานโดยสม่ำเสมอ

จากความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ของการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในด้านการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลืองานของครอบครัวและโรงเรียน โดยแสดงความตั้งใจ ใส่ใจ มีความมานะพยายาม กระตือรือร้น มุ่งมั่น อดทน ทุ่มเท ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการปฏิบัติงาน มีความต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการความขยันหมั่นเพียร

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตวิทยาสังคมและความมานะอดสาหะ

ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory) ของ Erik Homberger Erikson (อีริกโฮมเบอร์เกอร์ อีริกสัน) ชาวเดนมาร์ก ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงอีกคนหนึ่งในกลุ่มจิตวิเคราะห์แนวใหม่ (Neo-Freudian) ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดพื้นฐานบางส่วนมาจากพัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Development) ของฟรอยด์ (Freud) แต่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนใน 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 อีริกสัน (Erikson) ให้ความสำคัญต่อ ego มากกว่า id เขาเชื่อว่า ego เป็นตัวกำหนดพัฒนาการมนุษย์และเน้นความต่อเนื่องของประสบการณ์แต่ละคนนำไปสู่การทำหน้าที่ของ ego ในขณะที่ Freud เน้นความสำคัญของ id และอธิบายพัฒนาการพัฒนาการของมนุษย์โดยใช้พัฒนาการทางเพศภายใต้การทำงานของพลังเพศ (libido) นอกจากนี้ (Erikson)

อิริกสัน เชื่อว่า แรงจูงใจของจิตไร้สำนึก (unconscious motivation) มีอยู่จริง แต่ไม่ได้เกิดจากพลังเพศดังที่ Freud กล่าวไว้ แต่เกิดจากกระบวนการประกิต (socialization) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ego กับสิ่งแวดล้อมหรือสังคม

ประเด็นที่ 2 อิริกสัน (Erikson) ได้เสนอความสัมพันธ์ทางสังคม (social matrix) ใหม่ ให้กว้างกว่าฟรอยด์ (Freud) คือ ความสัมพันธ์ของบุคคลกับผู้เลี้ยงดูและบุคคลภายนอก รวมทั้งวัฒนธรรม ซึ่งสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อครอบครัวและครอบครัวทำหน้าที่ต่อบุคลิกภาพของบุคคล

ประเด็นที่ 3 อิริกสัน (Erikson) ให้ความสนใจกับโอกาสการพัฒนาตนเอง เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลและสังคมต่างมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถในการแก้ปัญหาแต่ละขั้นได้สำเร็จ ทำให้เกิดพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ในขณะที่ฟรอยด์ (Freud) สนใจในความคงอยู่ และการทำหน้าที่ของจิตได้สำนึก

ข้อสมมุติฐานเบื้องต้นของทฤษฎี สรุปลได้ดังนี้

1. กรอบความคิดทฤษฎี (approach to theory formation) อิริกสัน (Erikson) ใช้วิธีการและเทคนิคของจิตวิเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความสำคัญกับจิตก่อนสำนึก (preconscious) และจิตไร้สำนึก (unconscious) ที่แสดงออกในรูปของพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วค้นหาความรู้สึกที่มีผลให้ทำพฤติกรรมต่างนั้น เป็นการทำความเข้าใจบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทั้งดีและไม่ดี โดยพิจารณาจากกลุ่มสังคมและวัฒนธรรมของบุคคลนั้น และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษา

2. แบบแผนชีวิตมนุษย์ (order of human life) เป็นขั้นตอนการพัฒนาโครงสร้างทางชีววิทยาและจิตวิทยา เพราะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดตั้งแต่แรกเกิด ระหว่างโครงสร้างทางกายควบคู่กับจิตใจ สิ่งแรกที่ช่วยให้ทารกมีชีวิตอยู่รอด คือความสามารถในการกิน การดูด การกลืนอาหารที่เหมาะสม การย่อยอาหารและการขับถ่าย ทำให้เด็กมีความสุข เมื่อมนุษย์เจริญเติบโตวัยละแต่ละส่วนพัฒนาตลอดเวลาใน 3 ระบบ คือ ระบบร่างกาย ระบบจิตใจ และระบบสังคม ทำให้บุคคลสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในฐานะสมาชิกของสังคม

3. คุณค่าพื้นฐานของมนุษย์ (fundamental human value) มนุษย์มีศักยภาพในการสร้างวิถีชีวิตของตนเองทั้งในทางที่ดีและไม่ดี อิริกสัน (Erikson) ไม่ได้มองมนุษย์ในแง่ดีหรือเลว แต่มองในแง่ความสามารถที่จะทำพฤติกรรมดีหรือเลวเป็นหลัก โดยเชื่อว่ามนุษย์มีความคิดริเริ่มและมีความสามารถในการปรับตัว ซึ่งความคิดริเริ่มจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมต่างๆ ส่วนการปรับตัวจะมีพฤติกรรมไม่ดีเพียงเล็กน้อยที่สามารถแก้ไขได้ แต่มีพฤติกรรมไม่ดีอยู่มากที่สามารถป้องกันได้ มนุษย์ต้องการการยอมรับจากสังคม ขณะเดียวกันสังคมต้องการให้มนุษย์อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีคุณค่าสุดท้ายของมนุษย์จึงหมายถึง การได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากสังคม และมีความเคารพบรรทัดฐานในสถาบันสังคมไม่เพียงแต่การมีชีวิตอยู่รอดเท่านั้น

4. สาเหตุของพฤติกรรม (etiology of human behavior) อิริกสัน (Erikson) ยอมรับแนวความคิดของจิตวิเคราะห์ว่า โครงสร้างมี 3 ลักษณะ คือ id, ego และ super ego ระดับความจำ

หรือประสบการณ์การรับรู้ของจิต 3 ระดับ คือ ประสบการณ์สำนึก (conscious experience) ประสบการณ์กึ่งสำนึก (preconscious experience) และประสบการณ์ไร้สำนึก (unconscious experience)

นอกจากนี้ยังเชื่อว่า แรงผลักดันหรือแรงขับภายในทำให้เกิดพฤติกรรม และเชื่อว่า แรงขับเกิดจากสัญชาตญาณ (instincts) และเป็นแรงจูงใจเรียกว่าพลังเพศ (libido) ซึ่งจะแสดงพฤติกรรมใน 2 ลักษณะ คือ (1) พฤติกรรมเพื่อให้มีชีวิตรอด แรงขับภายในจะทำหน้าที่จูงใจให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการจากสัญชาตญาณของการมีชีวิต (life instincts) เพื่อให้บุคคลเจริญงอกงาม (2) พฤติกรรมเพื่อการทำลายแรงขับภายใน จะทำหน้าที่จูงใจให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเกิดจากสัญชาตญาณความตาย (dead instincts)

5. พลังเพศทำงานผ่านระบบโครงสร้างของจิต โดยกระบวนการของ id และ super ego จะขัดแย้งกัน ซึ่งมี ego เป็นตัวกลางประนีประนอมจิต 2 ประเภทดังกล่าว ดังนั้น ego จึงเป็นตัวตัดสินใจเพื่อแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาจากความรู้ประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประสบการณ์การรับรู้ในระดับจิตกึ่งสำนึกและไร้สำนึกจะมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ

6. แกนกลางการทำหน้าที่ของมนุษย์ (core of human function) อีริกสัน (Erikson) มีความคิดเห็นตรงกันกับ ฟรอยด์ (Freud) ว่าอารมณ์แทรกอยู่ในการทำหน้าที่ของมนุษย์ทั้งหมด แตกต่างกันคือ อีริกสัน (Erikson) เชื่อว่าธรรมชาติของอารมณ์พิจารณาจากความสัมพันธ์ของบุคคลกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะ 2 ปีแรก ทารกแรกเกิดสามารถพิจารณาธรรมชาติอารมณ์ได้จากความสัมพันธ์ และการดูแลเอาใจใส่ของผู้เลี้ยงดู ในวัยเด็ก การศึกษาการเล่นจะทำให้เข้าใจ ego ของเด็ก เพราะการเล่นจะแสดงหน้าที่สำคัญของ ego ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการคิดขณะเล่น การสื่อสารซึ่งกันและกัน มีการใช้ทั้งภาษาท่าทางและภาษาพูด และพฤติกรรมที่แสดงออกขณะเล่น การเล่นแสดงให้เห็นประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตที่เด็กสะสมไว้ช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองมากขึ้น อีริกสัน (Erikson) อธิบายว่า การเล่นของเด็กและการให้เหตุผลของผู้ใหญ่เป็นผลอันเดียวกันแต่เกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน

7. ทารกแรกเกิด (the newborn) มักพบกับสิ่งแวดล้อมที่มีสภาพต่างจากสิ่งแวดล้อมเมื่ออยู่ในครรภ์ สิ่งแวดล้อมนี้มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทุกๆ ด้านของเด็กตั้งแต่ก่อนเด็กเกิด และเมื่อเด็กเกิดจนโตเป็นผู้ใหญ่ การมีเพศที่แตกต่างกันทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรมและสถาบันต่างๆ ในสังคมจะขัดเกลาพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

8. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม (environmental forces) อิทธิพลสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม ทางวัฒนธรรมและทางความคิด มีผลต่อรูปแบบการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในด้านสถานที่ เวลา และวิธีการ ส่วนมากใช้ตอบสนองกับเหตุการณ์คงอยู่เดิม การกำหนดขอบเขตให้เด็กแสดงพฤติกรรมตามสังคมต้องการ โดยทำหน้าที่กล่อมเกลา เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนให้เด็กมีรูปแบบการพัฒนาตามที่สังคมต้องการ

พัฒนาการตามแนวคิดของอิริกสัน (Erikson) (Erikson's concept of development)

วิวัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมของมนุษย์ แบ่งขั้นการพัฒนาออกเป็น 8 ขั้นซึ่งใน 5 ขั้นแรกเป็นพัฒนาการของเด็กอย่างละเอียด และคล้ายกับพัฒนาการจิตเพศของฟรอยด์ (Freud) พัฒนาการทางจิตสังคมของอิริกสัน (Erikson) แต่ละขั้นเป็นผลจากประสบการณ์การปฏิสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลกับสิ่งแวดล้อมของตน โดยมีพื้นฐานการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังตาราง

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการแต่ละขั้นและบริบททางสังคม

ขั้นพัฒนาการ psychosocial stage	ความเข้มแข็ง strength	บุคคล significant people	สังคม related elements in society
ความไว้วางใจ กับ ความ ไม่ไว้วางใจ	ความหวัง hope	แม่	กฎระเบียบ, จารีต เช่น ศาสนา
เป็นตัวของตัวเองกับ ความไม่มั่นใจ	ความตั้งใจ will	พ่อแม่	กฎหมายและข้อบังคับ
ความคิดริเริ่มกับ ความรู้สึกผิด	ความต้องการ purpose	บุคคลในครอบครัว	เอกลักษณ์เฉพาะที่ดี เช่น เพศชาย-หญิง ฐานะทางสังคม
ความขยันหมั่นเพียร กับ ความรู้สึกต่ำต้อย	ความสามารถ competence	เพื่อนบ้าน โรงเรียน	ระเบียบข้อบังคับทาง เทคโนโลยี
ความเป็นเอกลักษณ์ กับ ความสับสนในบทบาท	ความซื่อสัตย์ fidelity	เพื่อนในและนอก กลุ่ม แบบอย่าง ของการเป็นผู้นำ	แนวคิดในอุดมคติของ โลก
ความผูกพัน กับ การ แยกตัว	ความรัก love	มิตรภาพของเพื่อน เพศ การแข่งขัน การร่วมมือ	รูปแบบของความ ร่วมมือและ การ แข่งขัน
ความผูกพัน กับ การ แยกตัว	ความรัก love	มิตรภาพของเพื่อน เพศ การแข่งขัน การร่วมมือ	รูปแบบของความ ร่วมมือและ การแข่งขัน
การทำประโยชน์แก่สังคม กับ การคิดถึงแต่ตนเอง	การดูแล care	การแบ่งปันการ ทำงานและสิ่งของ	การศึกษาและ วัฒนธรรม
การทำประโยชน์แก่สังคม กับ การคิดถึงแต่ตนเอง	การดูแล care	การแบ่งปันการ ทำงานและสิ่งของ	การศึกษาและ วัฒนธรรม
ขั้นพัฒนาการ	ความเข้มแข็ง	บุคคล	สังคม related

ตาราง 1 (ต่อ)

psychosocial stage	strength	significant people	elements in society
บุรณภาพ กับ ความสิ้นหวัง	ความรอบรู้ wisdom	มนุษยชาติกับตัวเอง	การศึกษาและวัฒนธรรม

อีริกสัน (Erikson) อธิบายว่า พัฒนาการเป็นการวางรูปแบบของ ego ใน 5 ขั้นแรกซึ่งอยู่ในช่วงวัยทารก วัยเด็กและวัยรุ่น ทฤษฎีให้ความสนใจมากกว่า 3 ขั้นสุดท้ายซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ การใช้คำขั้นต้นของพัฒนาการว่า ความรู้สึก (a sense of) โดยให้เหตุผลว่า คำนี้มีความหมายทั้งส่วนที่เป็นประสบการณ์ในจิตสำนึก และจิตก่อนสำนึก ซึ่งแต่ละขั้นจะพัฒนาปัญหาเฉพาะ ถ้าบุคคลสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จจะมีความรู้สึกที่ดี แต่ถ้าบุคคลแก้ปัญหาไม่สำเร็จจะเกิดความรู้สึกไม่ดี ค้างคาอยู่ในใจ ความรู้สึกที่มีความสำคัญต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วย ความไว้วางใจ มีความรู้สึกเป็นอิสระ ความรู้สึกริเริ่ม มีมานะอุตสาหะ ความรู้สึกมีเอกลักษณ์ ความรู้สึกในสัมพันธภาพ ความรู้สึกเป็นผู้ให้กำเนิดและสร้างสรรค์สังคม และสุดท้ายความรู้สึกมั่นคงในชีวิต องค์ประกอบเหล่านี้เป็นข้อตัดสินพัฒนาการทางจิตสังคมของบุคคล ถ้าบุคคลสามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ย่อมมีบุคลิกภาพที่มั่นคงสมบูรณ์และเกิดความมานะอุตสาหะ (Industry) ในที่สุดในการพัฒนาการขั้นที่ 4 ของทฤษฎีจิตสังคม เด็กอายุ 6 – 12 ปี เด็กวัยนี้สามารถทำหลายสิ่งหลายอย่างที่ใหญ่โตได้ แต่ยังไม่สมบูรณ์เท่าผู้ใหญ่ จึงแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ใหม่ๆ และพยายามปรับปรุงตัวเพื่อให้ตนเองมีทักษะและความสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดีเท่ากับผู้ใหญ่ จุดประสงค์เพื่อต้องการแสดงให้เห็นว่าเขาโตแล้ว ซึ่งความพยายามและความสามารถของเด็กทำให้เกิดการพัฒนาความมานะอุตสาหะในที่สุด โดยเด็กจะใช้โอกาสที่มีอยู่เป็นเครื่องมือ ทักษะเบื้องต้นของตนขึ้นพื้นฐานในการทำสิ่งต่าง ๆ

อีริกสัน (Erikson) ให้ความหมายของความมานะอุตสาหะว่า “เป็นความรู้สึกว่ามีประโยชน์สามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ดี และสมบูรณ์” (Erikson, 1968: 123) สิ่งนี้แผ่มากับการสร้างความขยันหมั่นเพียรของเด็กคือ ช่วงเวลาที่เด็กได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน เป็นการเตรียมตัวเด็กเพื่อสังคม และเป็นการเรียนรู้เฉพาะด้าน โรงเรียนเป็นสภาวะสังคมการทำงานเบื้องต้นของเด็ก (Erikson, 1982: 75) ก่อนหน้านั้นเด็กจะเห็นว่าพ่อแม่ของตนเป็นตัวแทนทางสังคมและเป็นแบบอย่างของเขา แต่เมื่อวัยทางสังคมของเด็กพัฒนาขึ้น การไปโรงเรียนและพบกับตัวแบบอื่นๆ เช่น ครู พ่อแม่ของเพื่อน เพื่อนของพ่อแม่ หรือบุคคลแปลกหน้าอื่นๆ ที่มีอาชีพและความสามารถต่างกัน ทำให้เด็กเปรียบเทียบตัวแบบต่างๆ การแสวงหาแบบอย่างของเด็กชายและหญิงจะแตกต่างกันระหว่างเพศ แต่ทั้งสองฝ่ายจะสนใจกิจกรรมซึ่งกันและกัน แทนที่จะมุ่งสนใจกิจกรรมเฉพาะเพศ ตน กิจกรรมต่างๆ จะสะท้อนถึงการแข่งขัน หรือขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กโดยมีพื้นฐานจากวัฒนธรรมและสังคม ในจิตวิเคราะห์เด็กวัยนี้จะอยู่ในระยะการสงบ (latency stage) มีผลให้แรงขับสงบ แต่เป็นระยะการสงบชั่วคราวก่อนจะเริ่มใหม่เมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ เด็กวัยนี้จะได้รับการอบรมสั่ง

สอนอย่างเป็นระบบตามแบบแผนของสังคม ดังนั้นวัตถุประสงค์และข้อกำหนดในความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวของโรงเรียนจึงเปรียบเสมือนวัฒนธรรมของเด็กวัยนี้ อิริกสัน (Erikson) ให้ความเห็นว่า สังคมที่กว้างจะช่วยให้เด็กเข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อ พัฒนาการของบุคคล ทำให้ไม่มีความรู้สึกด้อย แต่ถ้าเด็กพิจารณาว่าความล้มเหลวที่เกิดขึ้นมาจากการที่ตนไร้ความสามารถจะเกิดความรู้สึกด้อยขึ้นกับตนเช่นกัน

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)

มาสโลว์ (Maslow) มีความเชื่อว่า แรงจูงใจเป็นสภาวะที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดง พฤติกรรมออกมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่แรงจูงใจนั้นต้องการ แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์มีสาเหตุมาจากแรงจูงใจตามลำดับขั้น ความต้องการ ประกอบด้วย

1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการพื้นฐาน ของร่างกายในการดำเนินชีวิต เช่น อาหาร, น้ำ, อากาศ, ที่อยู่อาศัย, ยารักษาโรค, ความต้องการ ทางเพศ ทำให้มนุษย์แสวงหาทั้งในทางที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

2) ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางกายและจิตใจ ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ จูงใจ ให้มนุษย์หลีกเลี่ยงความเจ็บปวดและอันตราย จึงหาที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย หรือทำงานที่มั่นคง

3) ความต้องการความรัก และการยอมรับ (Love & Belonging Needs) ความต้องการความรัก อยากให้ตนเป็นที่รัก และได้รับการยอมรับจากกลุ่ม จากสังคม จูงใจให้สร้าง สัมพันธภาพกับผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม คนที่รู้สึกเหงาไม่มีเพื่อน มีชีวิตที่ไม่สมบูรณ์ จะมีความต้องการให้ดังนี้

4) ความต้องการได้รับการยกย่อง (Self – Esteem Needs) ความปรารถนาจะให้ ผู้อื่นยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ยอมรับคุณค่าในตัวเรา ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถจูงใจให้ มนุษย์ทำกิจกรรมเพื่อสังคม เพียรพยายามฟันฝ่าอุปสรรค หรือมีพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ อวดดีผู้ที่ได้รับ การตอบสนองในขั้นนี้จะรู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ และมีคุณค่า

5) ความต้องการที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพแห่งตน (Self Actualization) การค้นพบตนเองและพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ พยายามทำสิ่งต่างๆ เพื่อ พิสูจน์ศักยภาพตนเอง สร้างความภูมิใจใจตนเองทำสิ่งต่างๆให้เหมาะสมกับความสามารถของตน

การนำทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) มาใช้ในการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร

1) นักเรียนจะเรียนต่อเมื่อความต้องการพื้นฐานทั้ง 4 ประการได้รับการตอบสนองแล้ว

1.1 นักเรียนที่หิวยังไม่ได้รับประทานอาหารก็ จะไม่มีความตั้งใจและใส่ใจใน การเรียน

1.2 นักเรียนที่รู้สึกไม่ปลอดภัยในเวลาเรียนเพราะกลัวครูทำโทษจะไม่เกิดการเรียนรู้ ครูจึงต้องจัดบรรยากาศในห้องให้อบอุ่น และครูเป็นผู้ที่นักเรียนจะพึ่งได้เสมอ

1.3 นักเรียนทุกคนอยากเป็นที่รักของทุกคน เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อน ครูจึงควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนแต่ละคนและสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนด้วยกัน ส่งเสริมให้มีความมุ่งมั่นช่วยเหลือกัน

1.4 นักเรียนต้องการได้รับการยกย่องและรู้สึกว่ามีค่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมกับความสามารถ เมื่อทำได้สำเร็จเด็กจะได้รู้ว่าตนมีค่าและอาจต้องหาสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและใส่ใจให้นักเรียน

เมื่อความปรารถนาทั้ง 4 ชั้นได้รับการตอบสนอง นักเรียนมีความต้องการขั้นสูงต่อไป คือ การพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ เป็นแรงจูงใจภายในที่เกิดจากความรู้สึกของบุคคล ทำให้ตั้งใจและใส่ใจเรียน เพราะอยากได้ความรู้ โดยไม่ได้หวังรางวัล หรือแรงเสริมภายนอก

2) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อนักเรียนไม่รู้สึกว่าตนถูกขู่เข็ญ

2.1 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ปราศจากการขู่เข็ญ

2.2 ครูต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และนักเรียนมีความเคารพ และไว้วางใจครู กล่าวซักถาม กล่าวตอบคำถามเมื่อครูถาม

2.3 นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยความกลัว จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองมีค่าต่ำ (Self Esteem) ต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

3) วิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนเมื่อนักเรียนมีความพร้อมต้องการจะเรียนรู้ ครูควรนำวิธีการสร้างแรงจูงใจต่างๆ มาใช้

3.1 การทำให้ตื่นตัว เช่น กำหนดจะทำการทดสอบเมื่อสอนเสร็จ การค้นหาความรู้ด้วยตนเอง หรือมีการบันทึก วีดีโอ (VDO) การสอนไว้ วิธีการสอนที่แปลกใหม่ เช่น เกม เล่นละคร

3.2 การตั้งจุดมุ่งหมาย เช่น กำหนดเป้าหมายของการเรียนว่าต้องการให้เกิดอะไรขึ้นกับนักเรียน ให้นักเรียนรับรู้และเข้าใจ

3.3 การใช้เครื่องล้อ เช่น รางวัล คำชมเชย สิทธิพิเศษ ตำแหน่ง ฯลฯ

3.4 การลงโทษ เช่น การตำหนิ การตัดคะแนน การตัดสิทธิ์ ฯลฯ

3.5 การแข่งขันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนปรับปรุงหรือพัฒนาตนเอง เช่น การแข่งขันผลการเรียนของตน แข่งขันกับเพื่อนเป็นต้น

3.6 ให้ความก้าวหน้าของตนเอง การบอกคะแนน เช่น หากรู้ว่าตนก้าวหน้า นักเรียนจะรู้ว่าตนประสบความสำเร็จ ทำให้สนใจเรียนในขั้นต่อไป แต่หากคะแนนไม่ดีก็จะได้มีความมานะพยายามมากขึ้น

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร

1.4.1 งานวิจัยในประเทศ

กษมา จันทรผลแต่ง. (2535) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลักขณาราม กรุงเทพมหานคร” โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ปีการศึกษา 2534 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 16 คน เหตุผลที่ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อย เพราะในการดำเนินการทดลอง มีการวัดผลโดยใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนโดยใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ผลการทดลองได้ผลดังนี้

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังการใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่ระดับ 0.01

สิริพร ดาวัน. (2540) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแยกตัวแปรออกเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอนและบรรยากาศในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี จำนวน 123 คน ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอน และบรรยากาศในครอบครัว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5804, 0.5224 และ 0.2829 ตามลำดับ

ยุพดี ปิตตะคุ. (2537) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ ลักขณาราม กรุงเทพมหานคร” โดยมีจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยคือ เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 ลักขณารามโรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ จำนวน 16 คน แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่ม

ควบคุมอย่างละ 8 คน เหตุผลที่ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยเพราะว่าในการศึกษาต้องมีการสังเกตในรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนเป็นรายบุคคล ผลการศึกษาได้ข้อค้นพบดังนี้

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วันเพ็ญ เกาสมบัติ. (2535 : 64 – 66) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความมาเนะอุตสาหะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2534 จำนวน 212 คน ผลการศึกษาพบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดามารดา วัฒนธรรมและการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอุตสาหะของนักเรียน และตัวทำนายที่ดีที่สุดของความอุตสาหะของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ได้ข้อสรุปว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอุตสาหะในการเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบในการเรียน นิสัยในการเรียน เจตคติในการเรียน บรรยากาศในครอบครัวและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีผลต่อการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

1.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เดลลา และดูเซ็ค (Della and Dusek.1970 : 204 – 212) ศึกษาบทบาททางเพศกับความอุตสาหะของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายมีความอุตสาหะต่ำกว่าหญิงและผู้มีลักษณะทางเพศเป็นแบบเพศชายและเพศหญิงในคนเดียวกัน (Androgynous) จะมีคะแนนความอุตสาหะมากที่สุด และคะแนนความต่ำสุด ส่วนกลุ่มที่มีลักษณะทางเพศเป็นแบบเพศชาย (Masculine) และลักษณะเพศเป็นหญิง (Feminine) มีคะแนนความอุตสาหะในระดับกลาง สำหรับกลุ่มวัยรุ่นที่มีลักษณะทางเพศที่แบ่งไม่ได้จะมีคะแนนความอุตสาหะต่ำสุด

โควาซ และมาร์เซีย (Kowaz and Mazia. 1991: 390 – 397) ศึกษาความอุตสาหะของเด็กนักเรียนตามขั้นพัฒนาการทางบุคลิกภาพในขั้นที่ 4 ของอีริคสัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน เกรด 4,5 และ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรงเรียน จำนวน 187 คน โดยการศึกษาความอุตสาหะใน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral) และองค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective) ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านพุทธิพิสัย ซึ่งรวมความชำนาญ และความรู้ (Skills and Knowledge) โดยมีวัฒนธรรมพื้นฐานเบื้องต้น ซึ่งเน้นความชำนาญ และความรู้ที่สอนในโรงเรียนเป็นสำคัญส่วนความชำนาญ และความรู้อื่นๆ กำหนดขึ้นตามลักษณะคุณค่าทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม

2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นการรู้จักใช้ความรู้และความชำนาญที่มีลักษณะมีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 6 ลักษณะได้แก่

- 2.1 ความเข้มข้มของความสนใจ หรือความมุ่งมั่นในสิ่งที่กระทำ
- 2.2 ความพากเพียร
- 2.3 การนำความรู้ และความชำนาญไปใช้ และลงมือกระทำ
- 2.4 งานมีประสิทธิภาพ และมีเป้าหมาย
- 2.5 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 2.6 ใช้วิธีที่เหมาะสมเพื่อให้งานสำเร็จ

3. องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นเจตคติโดยตรงและประสบการณ์ที่ได้จากการใช้ความรู้ความชำนาญ แบ่งเป็น 6 ลักษณะคือ

- 3.1 รู้สึกมีประโยชน์ และมีความสามารถ
- 3.2 สนุกกับการปรับตัว พอใจ และภูมิใจในความพยายามและความสำเร็จ
- 3.3 ถือตนตามอย่างผู้มีความรู้ และความสามารถในด้านต่างๆ
- 3.4 อยากรู้ อยากเห็นสิ่งต่างๆ และสนใจที่จะเรียนรู้
- 3.5 มีประสบการณ์ และตระหนักในขอบเขตและกำลังของตน
- 3.6 รู้คุณค่าของการศึกษาเล่าเรียน

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกรด 5 มีคะแนนความอดสาหัสสูงกว่านักเรียน เกรด 4 และนักเรียนเกรด 6 มีคะแนนความอดสาหัสต่ำสุด

แอปพริตัน (Appleton. 1992: 1448-A) ได้ศึกษาทักษะการคัดลายมือของเด็กในระดับเกรด 3 ถึง เกรด 6 มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางวิชาการ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 241 คน แล้วใช้เครื่องมือประเมินการคัดลายมือของเด็ก (The Children's Handwriting Scale) และนำมาเปรียบเทียบกับเกรดในใบรายงานคะแนนจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์และค่าวัดความสามารถทางวิชาการ (ตัวบ่งชี้ทักษะความรู้ - ความจำ) ซึ่งได้จากแบบบันทึกตอนปลายปี

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินคัดลายมือกับข้อมูลบอกผลสัมฤทธิ์แสดงผลให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยตามใบรายงานกับคะแนนที่เป็นตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทั้งสองค่า มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับสูง ซึ่งพิจารณาจากองค์ประกอบสามอย่างคือ งานในชั้นเรียนเป็นองค์ประกอบใหญ่ รองลงมาคือองค์ประกอบที่ได้จากการทดสอบ และสุดท้ายคือ ความขยันหมั่นเพียร เป็นองค์ประกอบเล็กลงมา ส่วนที่ได้จากความพึงพอใจของครู ทักษะการคัดลายมือเป็นเครื่องมือพยากรณ์ที่ค่อนข้างไม่ได้ผลในการทำนายผลการทดสอบ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้กับพฤติกรรมในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องมือบ่งบอกให้เห็นหลักของความขยันหมั่นเพียรในระดับและความสามารถทางวิชาการ ทักษะการคัดลายมือเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในระดับเกรด 5 แต่ในเกรด 6 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคัดลายมือกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจะลดลง

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964: 661) ได้ศึกษาผลของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ การให้ความรัก ความสนใจ และการให้ความสำคัญของบุตรจะทำให้บุตรรู้จัก

รับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ คล่องแคล่ว ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม พึ่งตัวเองและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ

ผลของการศึกษาได้ข้อสรุปว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย มีผลทำให้เด็กมีนิสัยเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร คือมีความอดทน อุทิศเวลา มีความเพียร และมีความพยายามที่จะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้ศึกษาความคิดรวบยอด ลักษณะพฤติกรรม และกระบวนการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ตนเอง และสังคม โดยใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ในการพัฒนา แสดงให้เห็นว่า ความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคลที่สามารถพัฒนาได้ ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษา โดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อศึกษาว่านักเรียนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรจากต่ำให้สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และประเทศชาติในอนาคต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542: 291) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. (พระธรรมปิฎก. 2546: 32) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมคือความประพฤติ ธรรมคือการดำเนินชีวิต หลักความประพฤติ หลักการดำเนินชีวิต คำว่าจริยธรรม นี้นักปราชญ์ประเทศไทยได้บัญญัติให้ใช้สำหรับคำภาษาอังกฤษ ethics หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม หรือกฎศีลธรรม จริยะ (หรือจริยธรรม) อันประเสริฐ เรียกว่า พรหมจริยะ (พรหมจริยธรรม หรือ พรหมจรรย์) แปลว่า ความประพฤติอันประเสริฐ หรือ การดำเนินชีวิตอย่างประเสริฐ หรือ การดำเนินชีวิตอย่างประเสริฐ หมายถึง มรรคมีองค์ 8 หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา เทียบศีลธรรม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2529: 1) ได้ให้ความหมายคุณธรรมและจริยธรรมไว้ดังต่อไปนี้

คุณธรรม หมายถึง ความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคม อันได้แก่การรักษาศีล และการประพฤติตนตามหัวข้อธรรม

จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีงามและความ ถูกต้องแก่สังคมในระดับต่างๆ และจะเกิดเมื่อคนมีความขัดแย้งเกี่ยวกับคุณธรรมหรือค่านิยม ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เช่น ถ้ามีเหตุการณ์ขัดแย้งเกิดขึ้นทำให้เราตกอยู่ในสภาพที่ต้องแก้ปัญหา แล้วเราตัดสินใจแก้ปัญหาโดยยึดผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาเพื่อสังคม แสดงว่าเรามี จริยธรรมสูงกว่าคนที่แก้ปัญหาเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

ประกาศรี สหอำไพ. (2540: 17-21) ให้ความหมายคุณธรรมและจริยธรรมดังนี้
 คุณธรรม (Moral) หมายถึง หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงาม
 ความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมี
 ผลผลิตของความดี คือ ความชื่นชมยกย่องในขณะที่การกระทำชั่วย่อมนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็น
 ผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติตนอยู่ในกรอบที่ดีงาม ความเข้าใจเรื่องการทำดีมีคุณธรรมเป็น
 กฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น
 และสรุปว่าจริยธรรม (Ethics) หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย
 ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม

วศิน อินทสระ. (2528: จ-ฉ) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ
 การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การกระทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์เว้นสิ่งที่ควรเว้น
 กระทำสิ่งที่ควรกระทำด้วยความฉลาดรอบครอบ รู้เหตุ รู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

พุทธทาส อินทปัญโญ. (ศักดิ์ชัย นโนวงศ์. 2544: 7; อ้างอิง พุทธทาส อินทปัญโญ.
 2514: 107) กล่าวว่า จริยธรรมคือ ศีลธรรม ได้แก่ ระเบียบปฏิบัติซึ่งมุ่งให้เกิดความผาสุกความสงบสุข
 เนื่องด้วยสังคมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจริยธรรมหรือศีลธรรมนั้น เป็นสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้นบัญญัติขึ้น แต่งตั้งขึ้น
 ตามเหตุผลของมนุษย์เอง หรือตามความต้องการของมนุษย์เอง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า คุณธรรมเป็นความถูกต้องดีงาม ซึ่งเกิดขึ้นใน
 ตัวบุคคลคนในสังคมส่วนใหญ่ยอมรับว่าถูกต้องเหมาะสม ส่วนจริยธรรมนั้นเป็นการแสดงออกของ
 พฤติกรรมทั้งทางกาย วาจา ใจ ที่มีพื้นฐานมาจากคุณธรรมในแต่ละบุคคล

2.2 ลักษณะและความสำคัญการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2.2.1 ลักษณะการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524: 2-3) ได้
 แบ่งลักษณะทางจริยธรรมไว้ 4 ลักษณะคือ

1) ความรู้เชิงจริยธรรม หมายความว่า การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใด
 เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยม
 ทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้
 เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยในช่วงอายุ 2-10 ปี
 จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2) ทศนคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิง
 จริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคล
 ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมไทย แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทศนคติต่าง
 ไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิง
 จริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้น

ทัศนคติเชิงจริยธรรมจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลมีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคลเบอร์เกอร์ ได้อ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วย คือ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของบุคคลด้วย

4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง คือ พฤติกรรมในสถานที่เข้ายวนใจ หรือในสถานภาพที่ยั่วให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน และการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดี และเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจ และสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น

2.2.2 ความสำคัญของคุณธรรม และจริยธรรมโกสินทร์ รัชสยาพันธ์. (ปราณี ตั้งใจดี. 2540: 9; อ้างอิงจาก โกสินทร์ รัชสยาพันธ์. 2535: 8-9) ได้รวบรวมข้อความที่ผู้รู้ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม ไว้ดังนี้

1. คุณธรรมเป็นพื้นฐานการแสดงออกของการกระทำที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งคุณธรรมเป็นบ่อเกิดของจริยธรรมและเป็นแก่นของค่านิยม
2. คุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามที่ควรปลูกฝังและดำรงรักษาไว้
3. คุณธรรมนั้นผูกพันกับความสุข คือ คุณธรรมเป็นเหตุให้พบความสุข
4. คุณธรรมเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจกรรมทุกอย่าง จึงควรสร้างสมคุณธรรมเพื่อนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดี และความเต็มสมบูรณ์ในชีวิต
5. คุณธรรมเป็นสิ่งผูกพันอยู่กับคนดี และคุณธรรมเป็นสิ่งที่อยู่ในความควบคุมของตัวเราเอง
6. คุณธรรมเกี่ยวพันอยู่กับความเคยชินของการประพฤติดี ตรงกันข้ามของกิเลสซึ่งเป็นความเคยชินในการประพฤติชั่ว

7. คุณธรรมก่อให้เกิดคุณธรรมอื่นๆ คือ เมื่อฝึกคุณธรรมหนึ่งแล้วก็จะเกิดคุณธรรมด้านอื่นๆ ไปด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่า คุณธรรมและจริยธรรม เป็นธรรมชาติสูงสุดดีงามและมีความสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้แสดงออกถูกต้อง ยุติธรรมเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะในสังคม นอกจากนี้คุณธรรมจริยธรรมยังมีความสำคัญต่อสังคมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในการพัฒนาส่งเสริมการดำรงชีวิตและถ่ายทอดสิ่งดีงามให้สืบทอดต่อเนื่องกัน โดยกระบวนการเรียนรู้ ฝึกหัดให้เป็นนิสัย มีทักษะ และเกิดประสบการณ์ ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการคุณธรรมและจริยธรรม

2.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Jean Piaget)

เพียเจต์ (Jean Piaget) (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524: 27-31; อ้างอิงจาก เพียเจต์) เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น เขาพบว่าเด็กจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุด (formal operation) เมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี ฉะนั้น พัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเด็กจึงบรรลุขั้นสูงสุดได้เมื่ออายุ 8-10 ปีเช่นกัน เพียเจต์ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆ เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่นๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง ระหว่างอายุ 2-8 ขวบ เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกที่ปรากฏในขั้นที่ 2 จะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กรู้จักการมีการแลกเปลี่ยนกันและกันและมีความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล

2.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg)

ขัตติยา กรรณสูต. (ขัตติยา กรรณสูต; และคนอื่นๆ. 2547: 20-21) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) เชื่อว่า การบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกจากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุดเนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เหตุผลเชิง

จริยธรรมมิได้ประเมินค่าการกระทำในทำนองว่า “ดี” หรือ “เลว” แต่จะใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจ เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดคือ ขั้นที่หกของโคลเบอร์ก ซึ่งนักปราชญ์ยอมรับว่าเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ มิได้เจือเหตุผลประเภทอื่นๆ ฉะนั้น เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงจึงมีลักษณะเป็น เหตุผลสากลกว้างขวาง ไม่ขัดแย้ง และมีรากฐานจากควมมีหลักการไม่เข้าข้างตนเอง และเป็นอุดมคติ

โคลเบอร์ก แบ่งการพัฒนาทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับมี 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-Conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือตน ระดับนี้พบในเด็กอายุ 1-10 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) บุคคลจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดๆ เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกายจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่พิจารณาถึงความหมายในคุณค่าของมนุษย์ เช่น ไม่กล้าหนีเรียนเพราะกลัวถูกครูตักเตือน เป็นต้น ในขั้นนี้พบในเด็กอายุ 2-7 ปี

ขั้นที่ 2 ขั้นหลักการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation) เป็นขั้นที่บุคคลเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเท่านั้นต้องการแลกเปลี่ยนจากสิ่งที่ตนกระทำโดยมุ่งผลตอบแทนทางกายและวัตถุมากกว่านามธรรมและไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม พบในเด็กที่มีอายุ 7-10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ในระดับนี้บุคคลจะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยๆ ของตน เช่น ทำตามความคาดหวังของครอบครัว กลุ่มเชื้อชาติ หรือทำตามกฎหมายและคำสอนศาสนา บุคคลจะเลียนแบบหรือคล้อยตามบุคคลในกลุ่มเพื่อปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคม แต่ไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และผลที่ตามมาภายหลังในบุคคลยังต้องการการควบคุมจากภายนอกอยู่ แต่ก็ยังนึกถึงจิตใจของผู้อื่นด้วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา พบในผู้ที่มีอายุ 10-16 ปี ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ขั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (The Enter Personal) ในขั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้ที่มีอายุ 13-16 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (The Law and Order Orientation) ในขั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้ที่มีอายุ 13-16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) เป็นระดับที่ต้องตัดสินใจขัดแย้งต่างๆ ด้วยการนำมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาแล้ว

เห็นว่า สิ่งใดสำคัญมากกว่ากันก็จะปฏิบัติตามนั้น มีหลักการของตนเองที่ถูกต้องและหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ชั้นใช้หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและคำมั่นสัญญา (Social Contract Legalistic Orientation) บุคคลจะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น สามารถควบคุมใจตนเองได้ เคารพตนเอง ให้รางวัลและลงโทษตนเองได้ เช่น เกิดความละอายใจหรือภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมจากภายนอก มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานมาตรฐานการยอมรับจากสังคม พบในบุคคลที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป

ชั้นที่ 6 ชั้นยึดหลักอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) เป็นจริยธรรมขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลาย อันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน และความเกรงกลัวต่อบาปเป็นคติประจำใจ

ตาราง 2 เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 ระดับ 6 ชั้น ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ (อายุ 2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุ 2-10 ปี)
ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี)	
ชั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (อายุ 10-16 ปี)
ชั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13-16 ปี)	
ชั้นที่ 5 หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและ คำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (อายุ 16 ปีขึ้นไป)
ชั้นที่ 6 ยึดหลักอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการจริยธรรมนั้น ไม่ใช่การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น และบทบาทของผู้อื่น รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม การพัฒนาทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นไปตามลำดับขั้น เมื่อถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะพัฒนาจากขั้นที่ต่ำกว่าสู่

ประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้นไป ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำว่าก็จะใช้น้อยลงทุกที และถูกละทิ้งไปในที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่กล่าวในตอนต้นสามารถสรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์ของคุณลักษณะต่างๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น พบว่าเด็กจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุด (formal operation) เมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี ฉะนั้น พัฒนาการด้านจริยธรรมของเด็กจึงบรรลุขั้นสูงสุดได้เมื่ออายุ 8-10 ปี การบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกจากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมมิได้ประเมินค่าการกระทำในทำนองว่า “ดี” หรือ “เลว” แต่จะใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจ เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ มิได้เจือเหตุผลอื่นๆ ฉะนั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงจึงมีลักษณะเป็น เหตุผลสากลกว้างขวาง ไม่ขัดแย้ง และมีรากฐานจากหลักการไม่เข้าข้างตนเองและเป็นอุดมคติ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

3.1 ความหมายพัฒนาการ

ทิสนา แคมมณี. (2546: 5) ให้ความหมาย พัฒนาการ เป็นการสร้างขึ้น การทำให้ดีขึ้น และสมบูรณ์ขึ้น หรือทำให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545:159) ได้ให้ความหมายการพัฒนาตนว่า เป็นการปรับปรุงคุณสมบัติที่อยู่ในตัวบุคคลทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ผู้ที่พัฒนาตนแล้ว ย่อมได้รับความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชู ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ตอนหนึ่งว่า “ทณฺโตะ เสฏฺฐมฺหา มนุสฺเสสุ” หมายความว่า การได้ฝึกตนให้ดี ย่อมเป็นผู้ประเสริฐสุด บุคคลที่พัฒนาตนเองได้ดี ก็คือบุคคลที่สามารถอยู่เหนืออำนาจของความเคยชิน บุคคลประเภทนี้จะปรับตัวพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถพิเศษ การพัฒนาตนจะช่วยให้บุคคลสำรวมกายและใจมากขึ้น รู้จักและควบคุมตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม รู้จักข่มใจ มีความอดทน อดกลั้นเพื่อรักษาความดี ความงามของตน จนได้ชื่อว่าเป็นกัลยาณมิตร คือเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไปเป็นอย่างดี ฉะนั้น การพัฒนาตน คือการสร้างความเป็นคนใหม่ในตนเองให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดี มีทักษะกำลังใจ มีจุดมุ่งหมายของชีวิต และเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป

สุชา จันทรเฒ. (2540: 11) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลง หรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง (process of change) ของมนุษย์ทุกส่วนที่มีต่อเนื่องกันไปในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ เป็นขั้นๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่งเพื่อที่จะไปสู่จุดหมาย ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544: 58) ได้กล่าวว่า เมื่อกล่าวถึงพัฒนาการของมนุษย์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านพร้อมกันซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ และการเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกันการพัฒนาของเด็กแม้จะมีหลายสิ่งหลายอย่างเหมือนกันแต่โดยแท้จริงแล้ว เด็กจะมีลักษณะพัฒนาเฉพาะตัว ทั้งนี้เนื่องมาจากแต่ละคนจะมียีน (Genes) เป็นตัวกำหนดลักษณะ อีกทั้งสิ่งแวดล้อมซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่เติบโตขึ้นมา (Maturity) และเรียนรู้ (Learning) เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะในช่วงแรกๆ ของชีวิตส่วนใหญ่ พัฒนาการจะเป็นผลมาจากวุฒิภาวะ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความเจริญงอกงาม ซึ่งส่งผลให้คนเรามีพฤติกรรมที่แตกต่างกันและการพัฒนาแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 : 129) กล่าวว่า ในบรรยากาศการเรียนการสอนควรมีการไต่ถาม มีการอภิปราย และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับซึ่งกันและกัน

มาลี จุฑา (2542 : 116) กล่าวว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด และแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมการคิด ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

ไลเบิร์ต (Liebert. 1971) (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544: 6; อ้างอิงจากไลเบิร์ต) กล่าวว่า พัฒนาการ คือ ขบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอินทรีย์ หรือที่เรียกว่า ความเจริญเติบโต ความมีประสิทธิภาพตลอดจนความมีวุฒิภาวะโดยที่อินทรีย์มีการปะทะกับสิ่งแวดล้อม

เฮลลอค (Hurlock. 1971) (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544: 6; อ้างอิงจาก เฮลลอค) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีความก้าวหน้าเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากวุฒิภาวะและประสบการณ์

3.2 ความสำคัญของการพัฒนานักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540: 47-49) พัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 6 – 12 ปี การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม มีลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้ คือ การเตรียมตัว เพื่อเป็นเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่สามารถรับผิดชอบตนเองในด้านต่างๆ ได้ เช่น ฝึกหัดทำอะไรด้วยตัวเอง เรียนรู้ที่จะเล่น และเรียนรู้การทำงานกับเพื่อนร่วมวัย เรียนรู้ที่จะให้ความเป็นเพื่อนกับบุคคลอื่น และการสร้างความเป็นมิตรกับคนอื่นเพิ่มขึ้น การพัฒนาช่วงวัยของเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

การพัฒนาทางร่างกาย การเจริญเติบโตของร่างกายจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปช้าๆ แต่สม่ำเสมอในช่วงนี้เป็นระยะที่เด็กหญิงจะโตเร็วกว่าเด็กชายในวัยเดียวกัน ทั้งในด้านความสูง และน้ำหนักลักษณะเช่นนี้ยังคงดำรงสืบไปจนกระทั่งอย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย เด็กชายจึงโตทันและล้ำหน้าเด็กหญิง มีฟันแท้เกิดขึ้นแทนฟันน้ำนม อวัยวะเพศเติบโตช้า เพราะร่างกายเจริญทวิขึ้น ทำให้

เด็กวันนี้ไม่อยู่นิ่ง ชอบเล่นและทำกิจกรรมต่างๆที่ใช้ความเร็ว ไม่ค่อยมีความระมัดระวังตัวมักมีอุบัติเหตุบ่อย ซึ่งความเจริญเติบโตแข็งแรงของร่างกายขึ้นอยู่กับอิทธิพลหลายประการ เช่น ลักษณะทางพันธุกรรม อาหาร การออกกำลังกาย ความมั่นคงทางอารมณ์ การพักผ่อนหลับนอน การมีสุขภาพดี เป็นต้น

พัฒนาการทางอารมณ์ ระยะเวลาวัยเด็กตอนกลางนี้ เด็กรู้สึกกลัวสิ่งที่สมเหตุสมผลมากกว่าวัยเด็กตอนต้น มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น สิ่งที่ต้องพัฒนาเด็กวัยนี้คือ การเข้าใจอารมณ์ของตนเอง อารมณ์ของคนอื่น การรู้จักควบคุมอารมณ์ และการรู้จักแสดงอารมณ์ออกอย่างเหมาะสม เด็กควรได้รับการสนับสนุนให้เข้ากลุ่มเพื่อน ให้ได้ออกกำลังกาย มีกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ข้อควรระมัดระวังในการพัฒนาเด็กวัยนี้คือ การไม่让孩子เกิดอารมณ์เครียด เพราะมีผลทางลบต่อตัวเด็ก เช่น ปวดหัว ปวดท้อง กลัว กังวล ซึมเศร้า และการเป็นไข้บ่อยๆ ซึ่งความเครียดเหล่านี้มีผลมาจาก การมีความรับผิดชอบมากเกินไป การมีการเปลี่ยนแปลงมากเกินไป การมีอารมณ์วันวานมากเกินไป การมีเรื่องต้องรับรู้มากเกินไป การต้องการแข่งขันมากเกินไป การรีบเร่งจนเกินไป การนอนจนเกินไป เป็นต้น

พัฒนาการทางความคิด โลกของเด็กวัยกลางคน เป็นโลกที่ขยายขอบเขตกว้างขวางทางสังคมและความคิด เนื่องจากเด็กวัยตอนกลางเป็นระยะการวางรากฐานทางการศึกษา ด้านความรู้พื้นฐาน เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข การพัฒนาทักษะที่ประณีตขึ้น การมีฝีมือในการวาดเขียน เป็นต้น ซึ่งพัฒนาการต่างๆ เหล่านี้ ต้องอาศัยความรู้ปัญญาและวิธีการเรียนรู้ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า พัฒนาการทางด้านสังคมและสติปัญญามีอิทธิพลส่งเสริมซึ่งกันและกัน เด็กคนใดมีพื้นฐานทางวิชาการไม่มั่นคงตั้งแต่วัยเด็กตอนกลาง จะเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพ อารมณ์สังคม การเรียนรู้และด้านอื่นๆ

พัฒนาการทางสังคม เด็กวัยตอนกลางมีลักษณะแตกต่างจากวัยเด็กตอนต้น ได้แก่

1. เด็กคบเพื่อนร่วมวัยและผู้ใหญ่มากขึ้น
2. พัฒนาการด้านการเห็นแก่ตัวลดลงทำให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้
3. โรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อเด็ก ในด้านคำนิยมทำให้เด็กมีความผูกพันกับครูและเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง หรือบุคคลในครอบครัว ฉะนั้นเด็กจะปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดีมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. พ่อแม่ผู้ปกครองเตรียมตัวเด็กดีมาน้อยเพียงใด พ่อแม่ที่ห่วงลูกมากอาจทำให้เด็กมีปัญหาเข้ากับกลุ่มเพื่อน ขณะเดียวกันพ่อแม่ปล่อยลูกมากเกินไปก็อาจทำให้เด็กไม่ติดบ้าน ไม่ติดพ่อแม่ ไม่เชื่อฟังใครในครอบครัว

2. การเตรียมเด็กเพื่อใช้ชีวิตกับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน หรือสถานเลี้ยงเด็กมาน้อยเพียงใดหรือเด็กอยู่ในระดับใด

3. บุคคลในบ้านเข้าใจและเห็นใจชีวิตเด็กในแนวไหนหรือไม่

เด็กพิเศษ (exceptionality) คือเด็กที่มีลักษณะเบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติในมิติต่างๆ ของกระบวนการพัฒนา เช่น สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม ซึ่งเด็กพิเศษมีหลายกลุ่ม เช่น เด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กด้อยความสามารถในการเรียน เด็ก hyperactive เด็กพิการ เป็นต้น การศึกษาเด็กปัญญาเลิศและเด็กปัญญาอ่อน เด็กพิเศษในวัยเด็กตอนกลางนี้ผู้ปกครองและครูต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษมากกว่าเด็กธรรมดา กล่าวคือ

เด็กปัญญาเลิศ คือเด็กกลุ่มที่มีปัญญาเลิศกว่าเด็กปกติ และเด็กกลุ่มนี้มีสมรรถภาพด้านต่างๆ อยู่คนละขั้นกับเด็กปัญญาอ่อน ลักษณะที่พึงสังเกตว่าเด็กมีปัญญาเลิศหรือไม่นั้นมีปัจจัยอยู่ 3 ประการ คือ

1. ระดับสติปัญญา
2. ความคิดสร้างสรรค์
3. สมรรถภาพในการปรับตัวสูง

เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง กลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการด้านต่างๆ ช้ามาก โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ และการปรับตัว ตัวบ่งชี้สำคัญของเด็กกลุ่มนี้คือ การช่วยเหลือตนเองไม่ได้ทั้งมีอายุตามปฏิทินถึงขั้นช่วยตัวเองได้แล้ว เมื่อเทียบกับเด็กพัฒนาการตามเกณฑ์ปกติ เช่น ไม่สามารถใส่เสื้อด้วยตนเอง ทำกิจวัตรประจำวันพื้นฐานง่าย ๆ ไม่ได้ ควบคุมการขับถ่ายไม่ได้ เป็นต้น เด็กปัญญาอ่อนโดยทั่วไปมักแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

1. อ่อนในระดับให้การศึกษาได้ (educable EMR)
2. อ่อนระดับฝึกได้ (trainable)
3. อ่อนระดับต้องดูแลใกล้ชิด (custodial)

3.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สุภาพตรา ชัมเจริญ (2544 : 3 : 5) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การปรับตัว ปฏิบัติตน เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งส่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ มีรูปแบบและวิธีการหลากหลาย และกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ โดยมีหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชากับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ชีวิต

4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ฝึกให้วิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์ และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการหลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินของการผ่านช่วงชั้นเรียน

3.4 ทฤษฎีพัฒนาการของเด็ก

ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ (Piaget's theory of cognitive development) เพียเจต์ ได้กล่าวถึงการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและสติปัญญาว่า ความคิดหรือสติปัญญาหมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถดัดแปลงความคิดและการแสดงออกของตนเองได้ดี เป็นผลมาจากกระบวนการ 2 อย่าง คือ

1. การรับ (assimilation) เป็นกระบวนการที่เด็กรับเอาประสบการณ์ต่างๆ มาเป็นประสบการณ์เฉพาะตน ทำให้เด็กมีพฤติกรรมต่อสิ่งใหม่ๆ ตามประสบการณ์ของตน เช่น เด็ก 2 ขวบ ที่ชอบเล่นของเล่นตุ๊กตาด้วยการโยนหรือเขย่า เมื่อนำเครื่องบินหรือเครื่องบินมาให้เล่นก็อาจจะเล่นแบบโยนหรือเขย่าเหมือนเดิม

2. การเก็บและปรุ่่งแต่ง (accommodation) กระบวนการปรับความเข้าใจหรือประสบการณ์เดิมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ โดยการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม เช่น เด็กที่เล่นเครื่องบินโดยการโยนหรือเขย่า ถ้าเด็กเรียนรู้ว่า เครื่องบินสามารถร่อนเล่นได้ เด็กจะเปลี่ยนวิธีเล่นเสียใหม่ โดยการร่อนเครื่องบิน แทนที่จะโยนหรือเขย่าเล่นเหมือนเดิม

เพียเจต์แบ่งพัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ ความคิด หรือสติปัญญาของเด็กในระยะเวลาของการเริ่มมีความคิดความเข้าใจ (pre-operational period) ของเด็กอายุ 2 – 7 ปี เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถใช้สติปัญญากระทำการต่างๆ ได้เต็มที่ และการพัฒนาในระยะนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นก่อนเกิดสั่กกับ (preconceptual thought) อายุ 2 – 4 ปี ในระยะนี้เด็กพัฒนาทางการใช้ภาษา รู้จักใช้คำสัมพันธ์กับสิ่งของ เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ แต่ยังไม่สมบูรณ์ และยังไม่มืเหตุผล เด็กชอบเล่นสมมติ โดยสร้างเป็นจินตนาการ เช่น ให้ตุ๊กตาเป็นเด็กจริง ๆ หรือสมมติให้ของเล่นเป็นสิ่งมีชีวิต เด็กระยะนี้อยู่ในระยะของโลกแห่งจินตนาการ

ขั้นการคิดแบบสั่กัญญาณ (intuitive thought) อายุ 4–7 ปี ความคิดของเด็กระยะนี้มีเหตุมีผลขึ้น แต่ความคิดยังมีลักษณะการรับรู้มากกว่าความเข้าใจ เด็กจะพัฒนาการรับรู้อย่างรวดเร็ว สามารถที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เป็นหมวดหมู่ ทั้งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

ในขั้นนี้เด็กมีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่ง คือ เชื่อตัวเองโดยไม่ยอมเปลี่ยนความคิด หรือเชื่อในเรื่องการคงภาวะเดิมของวัตถุ (conservation) ซึ่งเพียเจต์ เรียกว่า principle of invariance เช่น เมื่อเด็กรับรู้เกี่ยวกับขนาดและวัตถุทรงกลมแล้ว เมื่อให้เด็กทำเป็นแท่งยาวเด็กจะบอกว่าทำไม่ได้ เพราะแท่งยาวจะต้องใช้วัสดุที่มีปริมาณมากกว่าเดิม เป็นต้น

ส่วนขั้นการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (concrete operational period) อายุ 7 – 11 ปี ระยะเวลาเป็นระยะที่เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ไม่เคยเข้าใจมาก่อน และเริ่มเข้าใจลักษณะมวลสารที่เท่ากันและเปลี่ยนแปลงรูปร่างไปแล้วยังมีน้ำหนักหรือปริมาตรคงเดิม เป็นระยะที่เด็กสามารถนำความรู้ หรือประสบการณ์ในอดีตมาแก้ปัญหาในเหตุการณ์ใหม่ๆ ได้ มีการถ่ายโยงการเรียนรู้ (transfer of learning) แต่ปัญหาหรือเหตุการณ์นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม ส่วนปัญหาที่เป็นนามธรรมนั้นเด็กยังไม่สามารถแก้ได้

ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erickson's psychosocial stage of development)
อีริกสัน ได้ศึกษาพัฒนาการของเด็กโดยเริ่มจากความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา เขาสรุปว่า ประสบการณ์จากการเลี้ยงดูทารกได้รับมีส่วนสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพให้กับเด็ก ความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา จะทำให้ทารกเติบโตมีความมั่นใจตนเอง มีความไว้วางใจใบบิดามารดาและบุคคลอื่น แต่ในทางตรงข้าม ถ้าทารกไม่ได้ความรัก การดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา จะทำให้เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ และมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา

อีริกสันได้กล่าวว่าการพัฒนาการตามความต้องการทางสังคมของบุคคลที่เรียกว่า psychosocial stage ของเด็กระยะมีความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกล้มปด (industry vs. inferiority) อายุระหว่าง 6 -11 ปี ในระยะนี้ เด็กมีทักษะทางร่างกายและสังคมมากขึ้น สามารถมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เด็กเริ่มมีการแข่งขันกันทำงาน เด็กผู้ชายมักจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก ขณะที่เด็กหญิงเรียนรู้ทางด้านการบ้าน การครัว เย็บปักถักร้อยแต่ทั้งสองเพศก็มีโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ตนสนใจเท่ากัน ถ้าหากพ่อแม่ ครูอาจารย์ได้กระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างถูกต้อง เด็กก็จะกระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จ แต่ถ้าพ่อแม่ หรือครูอาจารย์คอยขัดขวาง เด็กก็อาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานและเกิดความรู้สึกล้มปด

ทฤษฎีพัฒนาการของซัลลิแวน (Sullivan's development of personality) และทฤษฎีของแฮนรี่ เอส ซัลลิแวน (Harry S. Sullivan) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพของคนเป็นผลมาจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ถึงแม้ผู้ที่ปลีกตัวไปจากสังคมอยู่ห่างไกลจากผู้อื่น ความทรงจำในอดีตมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของเขา นอกจากนี้ ซัลลิแวน ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคมในระยะต่างๆ ของชีวิต ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและความเจริญเติบโต ในระยะวัยเด็กคือระยะอายุประมาณ 4-11 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มปลีกตัวออกจากพ่อ

แม่และสนใจที่จะไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน เด็กวัยนี้ จะเรียนรู้เกี่ยวกับการแข่งขัน การร่วมมือ และรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า พัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่1 หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในทุกๆ ส่วนที่ต่อเนื่องกันตั้งแต่แรกเกิดถึงตลอดชีวิต ต้องคำนึงถึงการเลี้ยงดู การอบรม วัฒนธรรม คุณวุฒิ และความพร้อมของเด็ก ตลอดทั้งทฤษฎี หลักการ และแนวคิดในการดำเนินการด้านความยั่งยืนหมั่นเพียร ได้แก่ วิธีการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรควร ใช้เทคนิคหรือวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การเล่านิทาน หุ่น การ์ตูน รูปภาพ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้บรรยากาศในการพัฒนาเข้าใจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และเห็นคุณค่าที่จะนำคุณลักษณะความยั่งยืนหมั่นเพียรไป ปฏิบัติให้เกิดลักษณะนิสัยในวิถีชีวิตของนักเรียน อันจะเกิดผลดีต่อผู้ปกครอง โรงเรียน สังคม ประเทศชาติ

4. เอกสารเกี่ยวกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความความยั่งยืนหมั่นเพียร

4.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่านิทาน

เกริก ยุ้นพันธ์ เอกสารคำสอนวิชา บร 620 การเล่านิทาน. (2539: 15-23) กล่าวถึง นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัยต่างๆ วิธีการเล่านิทาน และการเตรียมตัวก่อนเล่านิทาน ได้กล่าวว่า เด็กอายุระหว่าง 6-8 ปี เด็กวัยนี้จะชอบนิทานที่ตื่นเต้นผจญภัยเรื่องลึกลับเร้าความสนใจ หรือ เรื่องราวที่เกิดจากการจินตนาการที่เกินเลยความเป็นจริง โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์นางฟ้า พ่อมดแม่มด เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความคิด ปริศนาคำทายอะไรเอ่ย ที่ใช้ความคิด ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน และรวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความจริง ตัวอย่างของนิทานต่างๆ ที่เด็กในวัยนี้ชื่นชอบ ได้แก่ เงือกน้อย เจ้าชายกบ ซิลเดอเรลลา เจ้าหญิงอัสป นิทานชาดกและนิทาน ปญจตันตระ เป็นต้น ส่วนเด็กอายุระหว่าง 8-10 ปี ได้กล่าวว่า เด็กวัยนี้เริ่มสนใจสิ่งแวดลอมต่างๆ มากขึ้น และเริ่มสนใจการอ่านมากขึ้นด้วยเด็กจะชอบอ่านนิยายสั้นๆ และนิทานทุกประเภท เรื่องราวต่างๆ ทั้งหมดนี้ เด็กจะอ่านทั้งหนังสือของไทยและหนังสือแปลจากต่างประเทศ หนังสือ ประเภทต่างๆ ที่เด็กวัยนี้อ่าน ได้แก่ เรื่องชีวิตประวัติของวีรบุรุษ หนังสือประวัติศาสตร์ หนังสือ คณิตศาสตร์อย่างง่าย นิยายซ้ำชั้น เป็นต้น

เกริก ยุ้นพันธ์ ได้กล่าวว่า วิธีการเล่านิทาน การเล่านิทาน ผู้เล่านิทานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ได้แก่

1. การเลือกเรื่องที่จะใช้เล่า
2. การดัดแปลงเรื่องให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง
3. การเตรียมตัวและจัดเตรียมสื่อเล่านิทานของผู้เล่า
4. การลงมือเล่านิทานผู้เล่าจะต้องเล่าให้ราบรื่นตลอดด้วยรูปแบบและเทคนิคเฉพาะ

5. สถานที่และเวลาที่ใช้เล่นนิทาน ผู้เล่าจะต้องพิจารณาเพื่อความเหมาะสม
 6. การติดตามผลการเล่นนิทานผู้เล่าต้องสังเกตความพอใจของผู้ฟังว่าสนใจมากน้อย
- การเตรียมตัวก่อนเล่นนิทาน ผู้เล่นนิทานเมื่อเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังและพอใจกับเรื่องที่จะเล่าแล้วจะต้องนำนิทานที่จะใช้เล่ามาจัดเตรียมให้พร้อมก่อนที่จะดำเนินการเล่า ได้แก่
1. ผู้เล่าจะต้องทบทวนเรื่องราวของผู้เล่าเลือกมา ให้เกิดความคุ้นเคย เข้าใจและรู้จักเรื่องที่เลือกมาได้อย่างดี เพื่อจะให้เกิดความราบรื่นในขณะที่ดำเนินการเล่า
 2. ขั้นตอนการเล่า ผู้เล่าจะต้องพิจารณาในการนำเสนอการขึ้นต้นเรื่อง การเล่าเรื่องต่อเนื่องจนถึงกลางเรื่อง และการจบเรื่องให้ชัดเจนและน่าสนใจตามลักษณะเฉพาะของผู้เล่า
 3. สื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่า ผู้เล่าจะต้องเตรียมและทดลองใช้ให้เกิดความชำนาญและจัดระบบการใช้ตามลำดับก่อนหลัง
 4. กิจกรรมประกอบการเล่นนิทาน ผู้เล่าจะต้องเตรียมให้พร้อมและจะต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง ได้แก่ การร้องเพลงคล้องจองซ้ำๆ และง่าย คำพูดซ้ำๆ และง่าย การให้ผู้ฟังร่วมแสดงหรือทำกิจกรรมด้วยในขณะที่ดำเนินการเล่า
 5. สถานที่เล่นนิทาน ผู้เล่าจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมให้พอดีกับกลุ่มผู้ฟังเพราะผู้เล่าจะต้องจัดเตรียมสื่อให้พอเหมาะกับการมองเห็น และการฟังเสียงของผู้เล่า

4.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเกม

4.2.1 ความหมายของเกม มีผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายของเกมไว้หลายความหมายด้วยกัน กล่าวคือ

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ. (2542: 37-38, 44) ให้ความหมาย เกม ว่าเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีข้อตกลงหรือกติกาเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้เล่นต้องแสดงความสามารถเฉพาะตนหรือความสามารถในการรวมใจกันในกลุ่มเพื่อแข่งขันให้ชนะ การสอนโดยใช้เกมเป็นสื่อการสอนนั้นช่วยให้ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์สนิทสนมกัน นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ความคิด และคุณธรรมในจิตใจของตน นักเรียนเกิดอารมณ์สนุกสนาน ตื่นเต้น การสอนโดยเกมจึงทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน

ประภากร โล่ทองคำ และคณะ. (2522: 57) ได้ให้ความหมายว่า เกมหรือการเล่น เป็นสถานการณ์ในการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่กำหนดกติกาการเล่น กำหนดวิธีการเล่น เพื่อให้ผู้เล่นมีส่วนร่วมทางอารมณ์ และนำเอาความคิดจากการเล่นไปวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาบุคลิกภาพของผู้เล่นและเรียนรู้พฤติกรรมของผู้เล่น

ทิศนา แคมมณี และคณะ. (2522: 20) ได้ให้ความหมายว่า เกมวิชาการแขนงหนึ่งก็นำมาใช้ในการเรียนการสอน โดยครูตั้งสมมติขึ้น ให้ผู้เรียนเล่นด้วยตัวเองภายใต้เงื่อนไขกติกาที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลต่อการแพ้ชนะ ซึ่งวิธีการนี้ทำให้

ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในการตัดสินใจ และมีความสนุกสนานในการเล่นเกมการเรียนรู้

สำหรับ พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2527: 86) ได้ให้ความหมายว่า เกมและการเล่นเป็นทั้งกิจกรรมและวิธีการ ที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ รับรู้เกิดความคิดความเข้าใจ และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ ในการออกกำลังกาย การใช้สติปัญญาสังเกต และการใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหาได้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลินคลายความเครียดและสามารถปรับตัวเข้ากับหมู่คณะได้

นอกจากนี้นักจิตวิทยา นักการศึกษา และนักพลศึกษา ได้ให้ความหมายของเกมและการเล่น ไว้ดังนี้ (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2535: 109)

เกม หมายถึง การเล่นกีฬา มีกฎเกณฑ์ กติกาที่แน่นอน เป็นการแข่งขัน ซึ่งอาจจะเป็นทางกายหรือทางสมองก็ได้ และเล่นตามกฎกติกาที่กำหนดไว้

เกม หมายถึง การแข่งขันที่มีการกำหนดเวลาที่จำกัดและมีการกำหนดเวลาแน่นอน

เกม หมายถึง กิจกรรมทางพลศึกษาแขนงหนึ่ง ด้วยการเล่นที่ไม่มีกฎกติกาที่ซับซ้อน และเป็นการเล่นที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะ การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน ไปสู่การกีฬา

เกม หมายถึง กิจกรรมนันทนาการที่มีลักษณะการเล่นและการแข่งขันที่เป็นตามระเบียบข้อบังคับในระหว่างผู้เล่นสองฝ่าย

จากความหมายของเกมดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เกม หมายถึง การเล่นที่มีกำหนดและกติกาเป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนานและช่วยฝึกความร่วมมือ ความมีระเบียบวินัย การเคารพกติกา เพื่อให้เด็กมีทักษะทางร่างกายและจิตใจสมบูรณ์

4.2.2 หลักการเลือกเกมมาใช้ในการเรียนการสอน

สมใจ ทิพย์ชัยเมธาและละออ ชูติกร. (2525: 184-185) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกเกมมาใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสม ดังนี้

1. สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ระยะเวลาไม่มากนัก และสอดคล้องกับบทเรียนนั้นๆ
2. ความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ความสามารถของร่างกาย สติปัญญา และการศึกษาความมุ่งหมายของเกมนั้นๆ ให้ชัดเจน ความมุ่งหมายในการเล่นมากนัก
3. เหมาะกับเวลา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงวัยเด็กประกอบ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะหลายด้านจากการเล่นเกมต่างๆ พยายามไม่ให้เกิดอารมณ์ไม่พอใจในการเล่น
4. ความปลอดภัยในการเล่น เช่นการจัดตั้งอุปกรณ์เกม วิธีการเล่น สิ่งประกอบการเล่นเกม ต้องมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก ในระหว่างการเล่น

4.2.3 เทคนิคและวิธีการใช้เกมประกอบการเรียนการสอน

จรินทร์ ธานีรัตน์. (2524: 7-8) ได้เสนอวิธีการนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. การจัดชั้นเรียน ต้องรู้ว่าเกมนั้นเล่นได้กี่คนและควรจัดชั้นเรียนแบบใดมีผลดี
2. การอธิบายวิธีเล่น ผู้สอนต้องอธิบายวิธีการเล่นเกมให้สั้นและชัดเจน

3. การสาธิตการเล่นเกม ก่อนเล่นต้องมีการสาธิตการเล่นทุกขั้นตอน
 4. การปฏิบัติ เป็นการให้นักเรียนลงมือเล่นเกมตามเวลาที่กำหนดไว้
 5. การติดตามผล เป็นขั้นตอนของผู้สอนประเมินผลจากการเล่นเกมของนักเรียน
- วิทยาการที่มูติตา. (2527: 203-204) ได้เสนอวิธีการนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอน

ดังนี้

1. ขั้นนำ ครูสนทนาเพื่อนำนักเรียนเข้าสู่เกมที่เล่นและจัดแถวตามรูปแบบที่จะเล่น รูปวงกลม หน้ากระดาน และแบบแถวตอนลึก ฯลฯ
2. ขั้นอธิบายและสาธิต เป็นวิธีการอธิบายวิธีการเล่น กติกาหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ของเกมครูผู้สอนควรอธิบายให้สั้นและชัดเจน ถ้าเป็นการสาธิตควรให้เด็กออกมาทดลองสาธิตการเล่นก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการเล่นเกมนั้น
3. ขั้นปฏิบัติการ เป็นขั้นให้เด็กทดลองเล่น โดยไม่บอกว่าเป็นการทดสอบและให้เด็กเล่นเกมนั้นซ้ำ 2-3 ครั้งในเวลาอันเหมาะสม
4. ขั้นสรุป เมื่อเห็นว่าเด็กเล่นในระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้ยุติการเล่นเกม และทำการสรุปผลการเล่นเกมหลังจากการเล่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว

4.3 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

4.3.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

มีผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไว้หลายความหมายด้วยกัน กล่าวคือ

สมณทา พรหมบุญ และคณะ. (2540: 30) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม รวมถึงประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการลงมือร่วมปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม โดยกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของแต่ละคนในกลุ่มและมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม

เยาวพา เดชะคุปต์. (2547: 23) ได้ให้ความหมายว่า เป็นหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้วยวิธีการเรียนแบบแบ่งกลุ่มย่อยในชั้นเรียน การกำหนดจำนวนสมาชิกในกลุ่มให้พอเหมาะพอสำหรับสมาชิกทุกคนมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างทั่วถึงและอย่างใกล้ชิด

จากความหมายที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่คณะบุคคลทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน หรือแก้ปัญหาร่วมกัน ภายใต้เงื่อนไข หลักการ ระเบียบ และวิธีการที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

สมณทา พรหมบุญ. (2540: 32) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. เกม คือวิชาการแขนงหนึ่งที่น่าสนใจในการเรียนการสอน โดยครูตั้งสมมติขึ้น ให้ผู้เรียนเล่นด้วยตัวเองภายใต้เงื่อนไขกติกาที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลต่อการแพ้ชนะ ซึ่งวิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในการตัดสินใจ และมีความสนุกสนานในการเล่นเกมนการเรียนรู้

2. บทบาทสมมติ คือกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่กำหนดสถานการณ์สมมติขึ้นแล้วให้นักเรียนแสดงตามสถานการณ์นั้น ทำให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนเองคิดอย่างเป็นธรรมชาติและถือเอาการแสดงออกทั้งด้านความรู้สึก และพฤติกรรมของนักเรียนเป็นข้ออภิปรายสรุปผลของกิจกรรม

3. กรณีตัวอย่าง คือกระบวนการเรียนการสอนเป็นรายกรณีหรือเรื่องราวเป็นรายกรณี ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงใช้เป็นสื่อ เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ความคิดและหาวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกันในชั้นเรียน

4. สถานการณ์จำลอง คือกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างสถานการณ์จำลองขึ้นเหมือนกับของจริง และดัดแปลงเป็นเครื่องมือ โดยสมมติให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่จำลองนั้น เพื่อให้นักเรียนกล้าแสดงออก เข้าใจในปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ร่วมกันในชั้นเรียน

5. ละคร คือกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีให้นักเรียนแสดงบทบาทตามบทละครที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้แสดงต้องแสดงให้สมบทบาท โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพ และความรู้สึกส่วนตัวไปเกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น และฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

6. การอภิปรายกลุ่ม คือการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่กลุ่มสนใจ โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมอย่างอิสระและเป็นธรรมชาติในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อสรุปปัญหาของกลุ่มให้ตรงประเด็นและเข้าใจร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม

7. กลุ่มย่อย คือการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งให้นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน กล่าวคือได้เรียนรู้ความรู้สึก และพฤติกรรมระหว่างกัน การตัดสินใจร่วมกัน วิธีการกลุ่มย่อยมีหลากหลาย แต่ที่นิยมใช้กันมากคือวิธีการกลุ่มระดมสมอง

4.3.3 การจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

สมณทนา พรหมบุญ. (2540: 33) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นสื่อประสมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิชา หน่วย หัวเรื่อง อุปกรณ์การสอน และเทคนิคต่างๆ เพื่อเป็นกระบวนการให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน หรือแก้ปัญหาร่วมกัน ภายใต้เงื่อนไข หลักการ ระเบียบ และวิธีการที่กำหนดไว้ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ก. ขั้นการวางแผน	1. วางแผนว่าจะใช้ยุทธศาสตร์ใดให้ประสบผลสำเร็จ
	2. วิเคราะห์เทคนิคและวิธีการ
ข. ขั้นการเลือกกิจกรรม	3. การตัดสินใจเลือกโดยกลุ่ม

	4. เตรียมวิธีแก้ปัญหาในระหว่างดำเนินกิจกรรม
ด. ขั้นการกำหนดกติกา	5. ทำความเข้าใจกับสมาชิกในการกำหนดกติกา
	6. ทำความเข้าใจร่วมกันในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง
ง. ขั้นดำเนินกิจกรรม	7. การแข่งขันกับกลุ่มอื่น
	8. ดำเนินกิจกรรมตามแผน
จ. ขั้นประเมินผล	9. ประเมินผลกิจกรรม

4.4 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ

4.4.1 ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน มีผู้รู้หลายท่านนิยามความหมายของบทบาทสมมติไว้หลายประการ กล่าวคือ

เยาวยา เดเซคูปต์. (2547: 67) ให้ความหมายการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้จากกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันและยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการแสดงความคิดเห็นและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

แซฟเทล และ แซฟเทล. (วรวรรณนี้ ราชสงฆ์. 2541: 26; อ้างอิงจาก Shafteel and Shafteel. 1967: 83-84) ให้ความหมายการแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง วิธีการเรียนรู้สภาพชีวิตในสังคมแท้จริง การแสดงบทบาทสมมติเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งแฝงไว้ในมวลประสบการณ์และกลวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น การอภิปรายปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และการให้คำจำกัดความโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ เทเลอร์ และวอลฟอร์ด. (Tayler and Waford. 1977: 19 อ้างใน รุ่งรัตน์ ไกรทอง. 2537: 15) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อฝึกฝนว่ามีพฤติกรรมแบบใดจึงจะแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังให้นักเรียนรู้ความต้องการที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัว ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจ ความเข้าใจ ความสัมพันธ์กับตนเองและคนอื่นและสังคม

4.4.2 ประเภทของบทบาทสมมติ

ผกา สัตยธรรม. (วรวรรณนี้ ราชสงฆ์. 2541: 30; อ้างอิงจาก ผกา สัตยธรรม. 2524: 44-50) ได้จัดประเภทของบทบาทสมมติในการเรียนการสอนไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. การแสดงบทบาทในทันทีที่ผู้กำลังเรียนอยู่ เป็นการแสดงท่าทางประกอบบทเรียน หรือบทบาทต่างๆ เกี่ยวกับบทเรียน
2. การแสดงบทบาทโดยกำหนดไว้ล่วงหน้า มีการกำหนดเรื่องราวไว้ล่วงหน้า รวมทั้งกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์ นักเรียนจะเป็นผู้แสดงและเป็นผู้สังเกตการณ์
3. การแสดงบทละคร เป็นการแสดงบทบาทสมมติแบบการแสดงละคร มีการฝึกซ้อมบทบาทผู้แสดงล่วงหน้า กำหนดเวลาการแสดง และเมื่อแสดงจบมีการประเมินผลกิจกรรม

4.4.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ

ทศนา แชมมณี. (วรวรรณนี้ ราชสงฆ์. 2541: 31; อ้างอิงจาก ทศนา แชมมณี. 2522: 44-47) กล่าวถึงกระบวนการใช้บทบาทสมมติไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการใช้บทบาทสมมติที่ได้เตรียมไว้ หรือการใช้บทบาทสมมติที่ไม่ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า มีลักษณะการจัดกิจกรรมเหมือนกัน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1.1 กำหนดขอบเขตของปัญหา เพื่อให้นักเรียนเข้าสู่จุดมุ่งหมาย และตัวปัญหา

1.2 กำหนดสถานการณ์ที่ง่ายและเขียนบทให้นักเรียนแสดง

2. ขั้นแสดง แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน คือ

2.1 การอุ่นเครื่อง เป็นการตกลงร่วมกัน โดยครูเล่าสถานการณ์ให้ฟัง

2.2 การเลือกตัวผู้แสดง โดยเลือกบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับบทบาทนั้น

2.3 การจัดฉากแสดง เพื่อให้การแสดงใกล้เคียงกับความเป็นจริง

2.4 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ เป็นผู้รู้จักสังเกตและวิเคราะห์สถานการณ์ได้

2.5 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง เพื่อลดความตื่นเต้นของผู้แสดง

2.6 การแสดง เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีความขัดแย้งกัน

2.7 การตัดบทการแสดง หรือการยุติการแสดงเมื่อ

2.7.1 การแสดงได้ข้อมูลเพียงพอต่อการวิเคราะห์

2.7.2 กลุ่มพอจะได้ว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร

2.7.3 กลุ่มผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้

2.7.4 การแสดงจบครบตามบทเรื่องแล้ว

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง เป็นการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดงกับผู้สังเกตการณ์ การอภิปรายในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของบทเรียน

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม ในกรณีที่การแสดงครั้งแรกไม่ได้ข้อมูลเป็นที่พอใจ หรือมีข้อเสนอใหม่ในการแก้ปัญหา

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการสรุป เป็นเล่าประสบการณ์จากเรื่องที่แสดงตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อหาข้อสรุป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่1 การเลือกเทคนิคและกิจกรรมมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรขั้นพื้นฐานแก่เด็ก นับว่ามีความสำคัญและจำเป็น ทั้งนี้ควรคำนึงถึงวัยวุฒิ คุณวุฒิ และความพร้อมของเด็ก ตลอดจนเทคนิค สื่อการสอนทันสมัย วิธีการ สถานที่ เวลา การดำเนินการ และการประเมินผล เพื่อให้เด็กกระตือรือร้นอยากมีความรู้ ประสบการณ์ และเห็นคุณค่าความขยันหมั่นเพียรนำไปปฏิบัติเป็นลักษณะนิสัยในชีวิตของนักเรียน อันจะเกิดผลดีต่อเด็ก ผู้ปกครองและสังคมในอนาคต

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ

การเรียนการสอนในแต่ละวิชา หรือการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม จำเป็นจะต้องมีคู่มือสำหรับปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางช่วยให้ผู้ใช้ปฏิบัติได้ถูกต้อง และจะช่วยให้การเรียนการสอน หรือการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือ ดังมีสาระสำคัญโดยสังเขป ดังนี้

5.1 ความหมายของคู่มือ

ศิริบูรณ์ จงวุฒิเวศย์ และคนอื่น ๆ (2543 : 14) ได้ให้ความหมายในการจัดคู่มือครูว่า ต้องคำนึงถึงคู่มือที่สร้างขึ้นมานั้น มีความจำเป็นอย่างไร โดยคู่มือเป็นแหล่งของความรู้ของผู้ศึกษา และที่สำคัญ คือ จะเป็นตัวช่วยให้มีความเข้าใจมากขึ้น และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น ในการเขียนคู่มือนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยแต่ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นที่จะเป็นผู้สร้างและใช้คู่มือ ก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญจะมีส่วนร่วมอย่างมากในการให้คำแนะนำต่าง ๆ เช่น แกไขการยกตัวอย่าง เป็นต้น

อำนาจ เกาตรทะกุล (2541 : 22) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นเอกสารที่มีรายละเอียดเสนอแนะแก่ผู้ใช้ให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้ และข้อพึงปฏิบัติที่จะช่วยให้การนำเรื่องนั้นไปใช้ตรงตามเจตนารมณ์

ปรีชา ช้างขวัญยืน; และ คนอื่น ๆ (2539 : 127) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสือที่ใ้ควบคุมไปกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นหนังสือที่ให้แนวทางการปฏิบัติให้กับผู้ใช้ให้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2535 : 77) ได้ให้ความหมายของคู่มือว่า หมายถึง เอกสารหรือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้สอนสามารถสามารถเป็นไปตามทางของหลักสูตรหรืออาจเป็นคู่มือครูในการใช้หนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง

พริ้มเพรา คงชนะ (2537 : 9) ได้อธิบายความหมายของคู่มือครูว่า ทำให้ครูทราบถึงจุดประสงค์ วิธีการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ ความรู้สำหรับครู หนังสืออ้างอิง ฯลฯ ซึ่งถือเป็นแนวทางสำหรับครูในอันที่จะนำไปให้นักเรียนปฏิบัติ คู่มือครูจะมีรายละเอียดเพื่อช่วยให้ครูได้ดำเนินการสอนตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

5.2 ประเภทของคู่มือ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และ คนอื่น ๆ (2535 : 77) แบ่งคู่มือออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือการสอน หรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน เช่น คู่มือการจัดประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

2. คู่มือนักเรียน เป็นคู่มือที่จัดขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียนที่เราต้องการอธิบายให้ใช้หนังสือนั้นให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน จึงมีลักษณะกึ่งแผนการสอนกึ่งคู่มือนักเรียน

ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539 : 127) กล่าวว่า โดยทั่วไป หนังสือคู่มือที่พบกันมีอยู่ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. คู่มือครู เป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ปกติใช้ควบคู่กับตำราเรียน เช่น คู่มือจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย คู่มือปฏิบัตินิเวศวิทยา เป็นต้น

2. คู่มือเรียน คือ หนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราที่เรียน ปกติประกอบด้วย สาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหา หรือคำถาม ที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ ปัจจุบันคู่มือผู้เรียนไม่เพียงแต่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับหนังสือตำราเท่านั้น แต่อาจใช้เป็นคู่มือสำหรับการศึกษาควบคู่ไปกับหนังสืออื่น ๆ ที่ทำหน้าที่แทนครูหรือตำรา เช่น บทเรียน วิดีทัศน์ บทเรียนทางไกล ภาพยนตร์ หรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ระดับ เรื่องมัลลย์ (2524 : 98) แบ่งคู่มือออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. คู่มือการสอน หรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้เนื้อหาสาระ ความรู้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน คู่มือการอบรมเสนาธกร คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย ในโรงเรียน เป็นต้น

2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียน

3. คู่มือการใช้สื่อหรือนวัตกรรม เป็นการเผยแพร่ผลงานของครูเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ให้ถูกต้อง จึงต้องจัดทำคู่มือการใช้ การจัดทำสื่อชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น

5.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบของคู่มือที่สำคัญ ๆ ดังแนวคิดและข้อสรุปของนักวิชาการ ดังต่อไปนี้

เรียงชัย จงพิพัฒนสุข (2542 : 6-7) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดทำคู่มือว่าต้องประกอบด้วย

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. วิธีการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผล

4. ข้อเสนอแนะ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคนอื่น ๆ (2535 : 89) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดทำคู่มือไว้ 6 ส่วน ได้แก่

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. เนื้อหาสาระและกระบวนการหรือขั้นตอน
3. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เป็นต้น
4. ความรู้เสริม หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกปฏิบัติ
5. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา
6. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539 : 154-156) ได้สรุปองค์ประกอบการจัดทำคู่มือครูไว้ 8 ส่วน ได้แก่

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยปกติจะครอบคลุมถึง
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
 - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
 - 1.3 วิธีการใช้
 - 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจที่กระจ่าง
3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น
 - 3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ

ข้อสอบ คำเฉลย

- 3.3 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น
4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือ คู่มือครูจำเป็นต้องให้ข้อมูล หรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการสอน
 - 4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้การสอนบรรลุผล
 - 4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน
 - 4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งมาจากประสบการณ์

ของผู้เขียน

5. การวัดผลประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำที่เกี่ยวเนื่องกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดและการประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดี จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช่มักประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครู อันจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เขียนคู่มือควรจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมามากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่าการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น และจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง การเป็นผู้มีประสบการณ์และสามารถนำเอาประสบการณ์เหล่านั้นมาช่วยผู้ใช้หรือผู้อื่นให้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างราบรื่นไม่เกิดอุปสรรค ปัญหา นับว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือ ผู้เขียนคู่มือครูที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็อาจเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือ จึงถือได้ว่าได้ทำหน้าที่ของผู้เขียนหนังสือที่ดี

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ หนังสือที่ดีไม่ควรขาดการให้แหล่งอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือครูนั้นเป็นหนังสือที่ใช้เป็นแนวทางในการสอน หากครูได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสอน

5.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

ในการสร้างคู่มือขึ้นมาขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงลักษณะของคู่มือเป็นสำคัญ เพราะผู้ใช้หรือศึกษาคู่มือขึ้นนั้น จะให้ความสนใจหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของคู่มือที่ดี มีนักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของคู่มือ ไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542 : 77) ได้กล่าวถึงลักษณะของคู่มือไว้ ดังนี้

1. ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย
2. ใคร่ครวญถึงปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้ผู้ใช้คู่มือใช้ได้เป็นอย่างดี

3. ควรออกแบบคู่มือให้สวยงามน่าหยิบอ่าน
4. ควรมีภาพหรือการ์ตูนประกอบ เพื่อให้น่าสนใจ
5. หากเป็นเล่ม ควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้งาน เขียนหน้าปกให้เด่นชัด คู่มือวิชาเดียวกันสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ควรใช้สีเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการบ่งชี้ในภายหลัง

6. แม้จะกำหนดหัวข้อไว้ตามองค์ประกอบข้างต้นก็ตาม ผู้ทำคู่มืออาจตัดหรือเพิ่มหัวข้อใดตามความเหมาะสม

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์; และมาเรียม นิลพันธ์ (2542 : 17-18) ได้แยกลักษณะของคู่มือที่ดีเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือตรงกับเรื่องที่ศึกษาและไม่ยากจนเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจหยิบอ่าน

1.2 การนำเสนอเนื้อหาสาระควรเหมาะสมกับพื้นความรู้ของผู้ที่จะศึกษา

1.3 ข้อมูลที่มีอยู่ในคู่มือ ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้

1.4 เนื้อหาสาระควรเหมาะสมที่จะนำไปอ้างอิงได้

1.5 ควรมีตัวอย่างประกอบในบางเรื่อง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจที่ง่ายขึ้น

1.6 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัย

2. ด้านรูปแบบ

2.1 ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโตและมีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ

2.2 ควรมีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา

2.3 ลักษณะการจัดรูปเล่มควรทำให้น่าสนใจ

2.4 การใช้ภาษาควรเข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ

2.5 ระบบนำเสนอควรเป็นระบบที่จากง่ายไปยาก หรือเป็นเรื่อง ๆ

ให้ชัดเจน

3. ด้านการนำไปใช้

3.1 ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้คู่มือให้ชัดเจน

3.2 มีแผนภูมิ ตาราง ตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.3 มีข้อมูลเพื่อสามารถใช้เพื่อประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

3.4 บอกสิทธิประโยชน์ และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539 : 125) ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะการเขียนคู่มือที่ดีว่า คู่มือที่ดีจะต้องมีความชัดเจน ให้รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่า คู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้

2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง

3. ควรมีส่วนที่น่าดึงดูดใจผู้ใช่ว่าคู่มือนี้นี้ช่วยผู้ใช้อย่างไร ผู้ใช้จะได้ประโยชน์

อะไรบ้าง

4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้เครื่องมือเพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งจำเป็นในการดำเนินการตามคู่มือแนะนำ

6. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. เนื้อหาสาระที่ให้นั้นควรมีความถูกต้อง สามารถช่วยให้ผู้ใช้คู่มือทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ

7.1 ให้ข้อมูลรายละเอียดที่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ใช้คู่มือสามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้สำเร็จ

7.2 ขั้นตอนการทำจะต้องเรียงลำดับอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และประหยัด

7.3 ภาษาที่ใช้ต้องสามารถสื่อให้ผู้ใช้เข้าใจตรงกับผู้เขียน ไม่คลุมเครือ หรือทำให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจผิด และภาษาที่ใช้จะต้องช่วยให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจได้ง่าย หากสิ่งใดมีความยากและซับซ้อน ควรเขียนให้เข้าใจง่าย โดยใช้เทคนิคอื่น ๆ ประกอบ เช่น ภาพ ตาราง การเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย การยกตัวอย่าง การใช้สีจำแนกเป็นต้น

7.4 ควรให้คำแนะนำและชี้แจงเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ เช่น เคล็ดลับหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การกระทำนั้น ๆ ข้อมูลนี้มักจะมาจากความรู้ และประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งจะมีคุณค่าต่อผู้ใช่มาก

7.5 ควรมีคำถาม หรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ การอ่านหรือการปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ และเว้นที่ว่างสำหรับผู้ใช้คู่มือในการเขียนคำตอบ ควรทั้งมีคำถามหรือแนวในการตอบหรือคำแนะนำไว้ด้วย และถ้าหากผู้เขียนสามารถคาดคะเนคำตอบของผู้ใช้คู่มือได้ ก็ควรจะอธิบายไว้ด้วยว่า คำตอบอะไร ถูกผิดด้วยเหตุใด ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้คู่มือ

8. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้โดยสะดวก เช่น การจัดทำรูปเล่ม ขนาดการเลือกตัวอักษร ขนาดของตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพ การเน้นข้อความบางตอน เป็นต้น

9. ควรใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523 : 118) กล่าวว่า บุคลากรนำสื่อการสอนมาใช้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 118) การดำเนินการพัฒนากิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงในวงชั้นที่ 1 กำลังเรียนอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 7-9 ปี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 9 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 197 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงวงชั้นที่ 1 อายุระหว่าง 7 - 9 ปี กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรจำนวน 197 คน ด้วยการจับฉลากหมายเลขห้อง จำนวน 3 ห้องเรียน จากทั้งหมด 9 ห้องเรียน ได้ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 24 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนมีนักเรียนจำนวน 23 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 23 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจนักเรียนวงชั้นที่ 1 โรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนทั้งหมด 197 คน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	ระดับชั้นแยกตามห้อง	ประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1	11	13	24
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2	9	11	20
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3	11	12	23
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1	8	12	20
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2	10	13	23
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3	12	9	21
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1	12	11	23
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2	9	13	22
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3	8	13	21
รวมทั้งสิ้น		90	107	197

2 ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับสลากเลือกหมายเลขห้องเรียนชั้นปีละ 1 ห้องเรียนจาก จำนวน 3 ชั้นปีๆ ละ 3 ห้องเรียน รวม 9 ห้องเรียน ได้ห้องเรียนตามชั้นปี ดังนี้
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ห้อง 1/1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ห้อง 2/2 และ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ห้อง 3/1 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	ระดับชั้นแยกตามห้อง	กลุ่มตัวอย่าง		
		ชาย	หญิง	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 1	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1	11	13	24
ประถมศึกษาปีที่ 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2	10	13	23
ประถมศึกษาปีที่ 3	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1	12	11	23
รวมทั้งสิ้น		33	37	70

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 27 ครั้ง ระดับชั้นละ 9 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 9 วันในเวลาราชการ

(จันทร์ – ศุกร์) คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เวลา 10.00 – 10.50 นาฬิกา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 11.00 – 11.50 นาฬิกา และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 14.00 – 14.50 นาฬิกา ซึ่งผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2549 ที่โรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย
 - 2.1 โปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
 - 2.2 แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
3. แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีลำดับขั้นในการสร้าง ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและขอบเขตของเนื้อหาในสร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยทำแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งปรับปรุงจากแบบสอบถามของอนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ จำนวน 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สำหรับครูอาจารย์ผู้สอนสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง : ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนตอบข้อคำถามที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือสิ่งที่ท่านต้องการให้นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด

1. ท่านคิดว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร เป็นคนมีลักษณะเช่นไร โปรดอธิบาย

2. จากที่ท่านได้ใกล้ชิด หรือมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียน หรือเคยพบปะกับนักเรียนคนอื่น ๆ ท่านเคยพบเห็นและประทับใจนักเรียนที่เป็นคนขยันหมั่นเพียร โปรดอธิบายว่า นักเรียนคนนั้นแสดงความสามารถ หรือแสดงกริยาท่าทางอาการอย่างไร จนทำให้ท่านประทับใจในความขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

3. จากที่ท่านเคยร่วมงานหรือเคยพบปะกับนักเรียนระดับต่างๆ ท่านคงเคยพบเห็นและไม่ประทับใจต่อนักเรียนที่เป็นคนไม่ขยันหมั่นเพียร โปรดกรุณาอธิบายว่าบุคคลนั้นแสดง ความประพฤติ หรือกริยา อาการอย่างไร จนท่านรู้สึกผิดหวังในความไม่ขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สำหรับผู้ปกครองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

คำชี้แจง : ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนตอบข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือสิ่งที่ท่านต้องการให้นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด

1. บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร เป็นคนมีลักษณะเช่นไร โปรดอธิบาย

2. จากที่ท่านเป็นผู้ปกครอง ผู้ใกล้ชิด หรือเคยพบปะกับนักเรียนในระดับต่างๆ ท่านคงเคยพบเห็นและประทับใจต่อนักเรียนที่เป็นคนขยันหมั่นเพียร โปรดอธิบายว่า บุคคลนั้นแสดง ความประพฤติ หรือแสดงกริยาท่าทางอาการอย่างไร จนท่านประทับใจในความขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

3. จากที่ท่านเป็นผู้ปกครอง ผู้ใกล้ชิด หรือเคยพบปะกับนักเรียนระดับต่างๆ ท่านคงเคยพบเห็นและไม่ประทับใจต่อนักเรียนที่เป็นคนไม่ขยันหมั่นเพียร โปรดกรุณาอธิบายว่าบุคคลนั้นแสดง ความประพฤติ หรือกริยาอาการอย่างไร จนท่านรู้สึกผิดหวังในความไม่ขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

1.2 ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งได้แก่ ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน หมั่นทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดุสาหะ และเขียนข้อความการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละด้าน

1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ลักษณะความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง จำนวน 10 ข้อ และลักษณะความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานครอบครัวและโรงเรียนหรือชุมชน จำนวน 10 ข้อ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างเสร็จแล้ว จำนวน 30 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในด้านความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความสอดคล้องกับเนื้อหา

1.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์สุภาพ บุตรสีหัตและอาจารย์นิพนธ์ ชื่นตา ตรวจสอบข้อคำถาม ข้อคำตอบ ข้อบกพร่องของเนื้อหา กิจกรรมการสอน สำนวนภาษา และระยะเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

1.6 ผู้วิจัยเลือกข้อสอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ การใช้ข้อความให้กระชับ และแก้ไขความซับซ้อนของข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.7 นำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์กำหนด และการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด ดังนี้

1.7.1 วิเคราะห์หาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สถิติ t-test (t-test for dependent) มีค่า t อยู่ระหว่าง 5.02 ถึง 10.09

1.7.2 นำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.95

1.7.3 นำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดวิธีการให้คะแนนจากการตอบเป็น 5 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์. (2541: 36) ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เป็นจริงมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เป็นจริง
ระดับ 3	หมายถึง	เป็นจริงปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เป็นจริงน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เป็นจริงน้อยที่สุด

**ตัวอย่างแบบวัดความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1**

คำสั่ง : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องคำตอบที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงช่องเดียว คำถามมี 9 ข้อ ให้ตอบคำถามทุกข้อ

ข้อความ	เป็น จริง ที่สุด	เป็น จริง	เป็นจริง ปาน กลาง	เป็น จริง น้อย	เป็นจริง น้อย ที่สุด
ก. ด้านการศึกษาเล่าเรียน					
01 ข้าพเจ้าใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลา สัปดาห์เสมอ					
02 ข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน					
03 ข้าพเจ้าหมั่นถามและตอบคำถามของ ครูเกี่ยวกับบทเรียนอยู่เสมอ					
ข. ด้านการปฏิบัติงานของตนเอง					
04 ข้าพเจ้าทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายใน ชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา					
05 ข้าพเจ้าหมั่นใช้เวลาว่างทำสิ่งที่ ประโยชน์กับตนเอง					
06 ข้าพเจ้าตั้งใจศึกษาหาความรู้ใส่ตัว เมื่อมีเวลาว่างอยู่เสมอ					
ค. การช่วยเหลืองานครอบครัวและ โรงเรียน					
07 ข้าพเจ้าหมั่นช่วยเหลืองานผู้ปกครอง ครูและเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ					
08 ข้าพเจ้าทุ่มเททำงานไม่ทอดทิ้งเมื่อ ได้รับมอบหมายงานนั้นทุกครั้ง					
09 ข้าพเจ้าเข้าร่วมทำงานกับกลุ่มเพื่อนใน โรงเรียนด้วยความเต็มใจ					

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ดังนี้

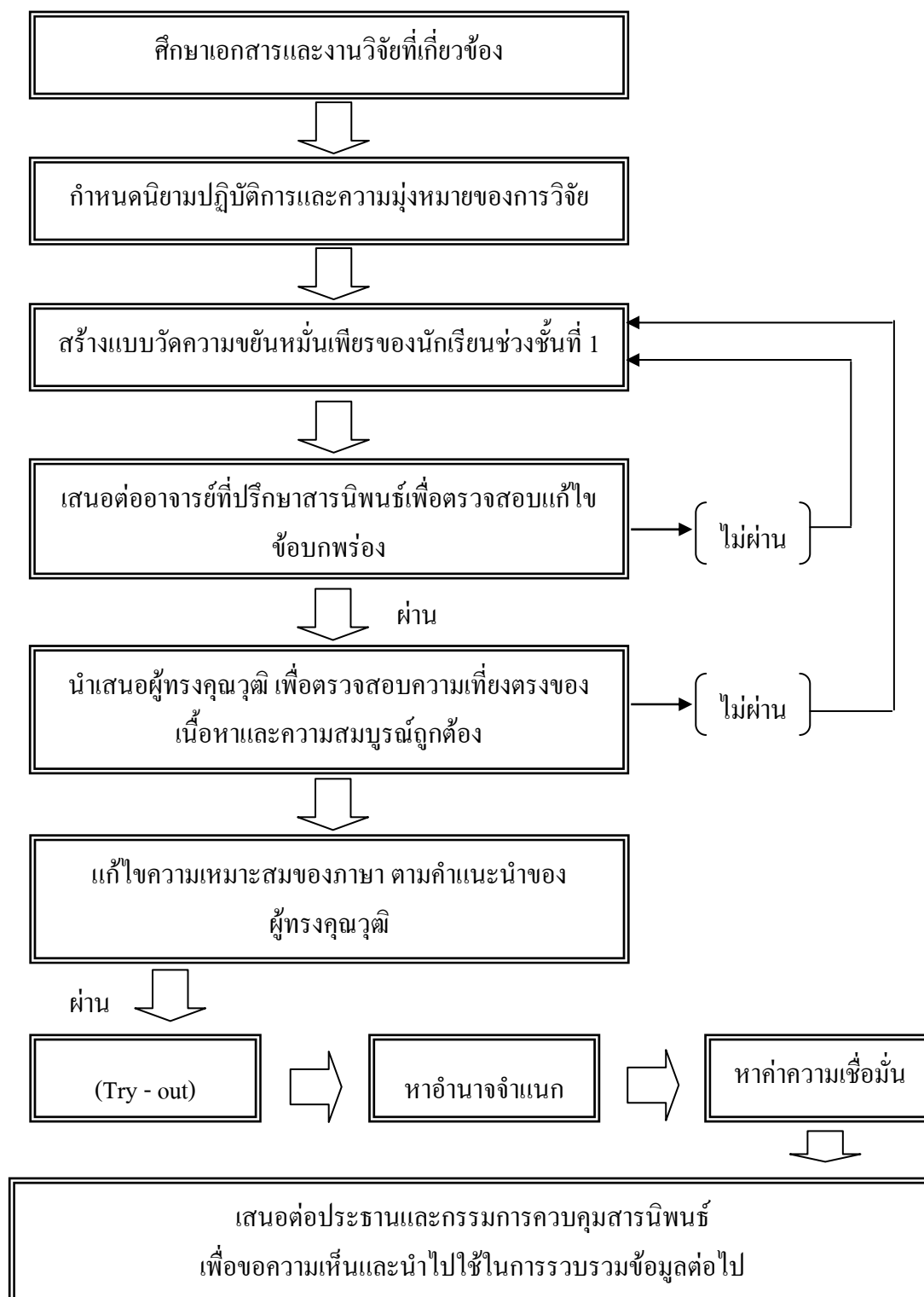
ระดับ 5	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริง
ระดับ 3	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงนิมานนักเรียนที่ตอบจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน เป็นจริงให้ 4 คะแนน เป็นจริงปานกลางให้ 3 คะแนน เป็นจริงน้อยให้ 2 คะแนน และเป็นจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.00	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริง
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.00	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.00	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อยที่สุด

กรอบการสร้างแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ภาพประกอบ 2 กรอบการสร้างแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544: คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2.2 ผู้วิจัยศึกษาความหมาย คำจำกัดความ และลักษณะของความขยันหมั่นเพียรจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการเฉพาะของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลืองานของครอบครัวและโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

2.2.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

2.2.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน

2.2.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

2.2.4 หุ่นทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

2.2.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.2.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

2.2.7 ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน

2.3 กระบวนการสร้างคู่มือ ผู้วิจัยสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

ชั้นที่ 2 การวางแผนการสอน

ชั้นที่ 3 การผลิตสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพคู่มือ

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาของความขยันหมั่นเพียร เพื่อกำหนดจุดประสงค์ และแบ่งเนื้อหาของความขยันหมั่นเพียรออกเป็น 3 หน่วย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานครอบครัวและโรงเรียน

2. กำหนดความคิดรวบยอดให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 หน่วย ได้แก่
 - 2.1.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
 - 2.1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน
 - 2.1.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
 - 2.1.4 ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
 - 2.1.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - 2.1.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
 - 2.1.7 ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

ขั้นที่ 2 การวางแผนการสอน ผู้วิจัยวางแผนการสอน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในเนื้อหาของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 3 หน่วย ซึ่งมีจำนวน 7 ด้าน ก่อนที่จะนำมาสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2.2 ศึกษาและกำหนดวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยพิจารณาพัฒนาการแห่งวัยของนักเรียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาในด้านที่พัฒนาในแต่ละด้าน

2.3 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลสำหรับคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรให้สอดคล้องกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละด้าน

2.4 นำรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นมาทำแผนการสอนสำหรับคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้าน โดยกำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการพัฒนาให้ชัดเจนเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง โครงสร้างของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย

- 2.4.1 ชื่อเรื่องที่จะพัฒนา
- 2.4.2 ชื่อกิจกรรม
- 2.4.3 วัตถุประสงค์
- 2.4.4 สารสำคัญ
- 2.4.5 สารการเรียนรู้
- 2.4.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
- 2.4.7 สื่อและอุปกรณ์การสอน
- 2.4.8 การประเมินผล

2.5. ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งคู่มือที่สร้างขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 บทนำ

2.5.2 ส่วนประกอบของคู่มือ

2.5.3 คำชี้แจงสำหรับครู

2.5.4 ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม

2.5.5 แผนการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

2.5.6 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม

2.5.7 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน

2.5.8 แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ขั้นที่ 3 การผลิตสื่อการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสร้างสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กรมวิชาการ. (2544: 214) เป็นลักษณะสื่อประสม โดยนำสื่อหลายชนิดมาปฏิสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนา ด้วยการใช้เทคนิค การเล่านิทาน เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เอกสารสรุปบทเรียน แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำก่อนและหลังการพัฒนา และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำหลังการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนในแต่ละด้าน

3.2 ผู้วิจัยนำองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจัดเป็นหมวดหมู่ และกำหนดจำนวนครั้ง เวลาปฏิบัติการตามคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 7 กิจกรรม ดังนี้

3.2.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ 50 นาที

3.2.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน 50 นาที

3.2.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน 50 นาที

3.2.4 หุ่นทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา 50 นาที

3.2.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 50 นาที

3.2.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน 50 นาที

3.2.7 ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน 50 นาที

3.3 นำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้น ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้อง ข้อบกพร่องของ

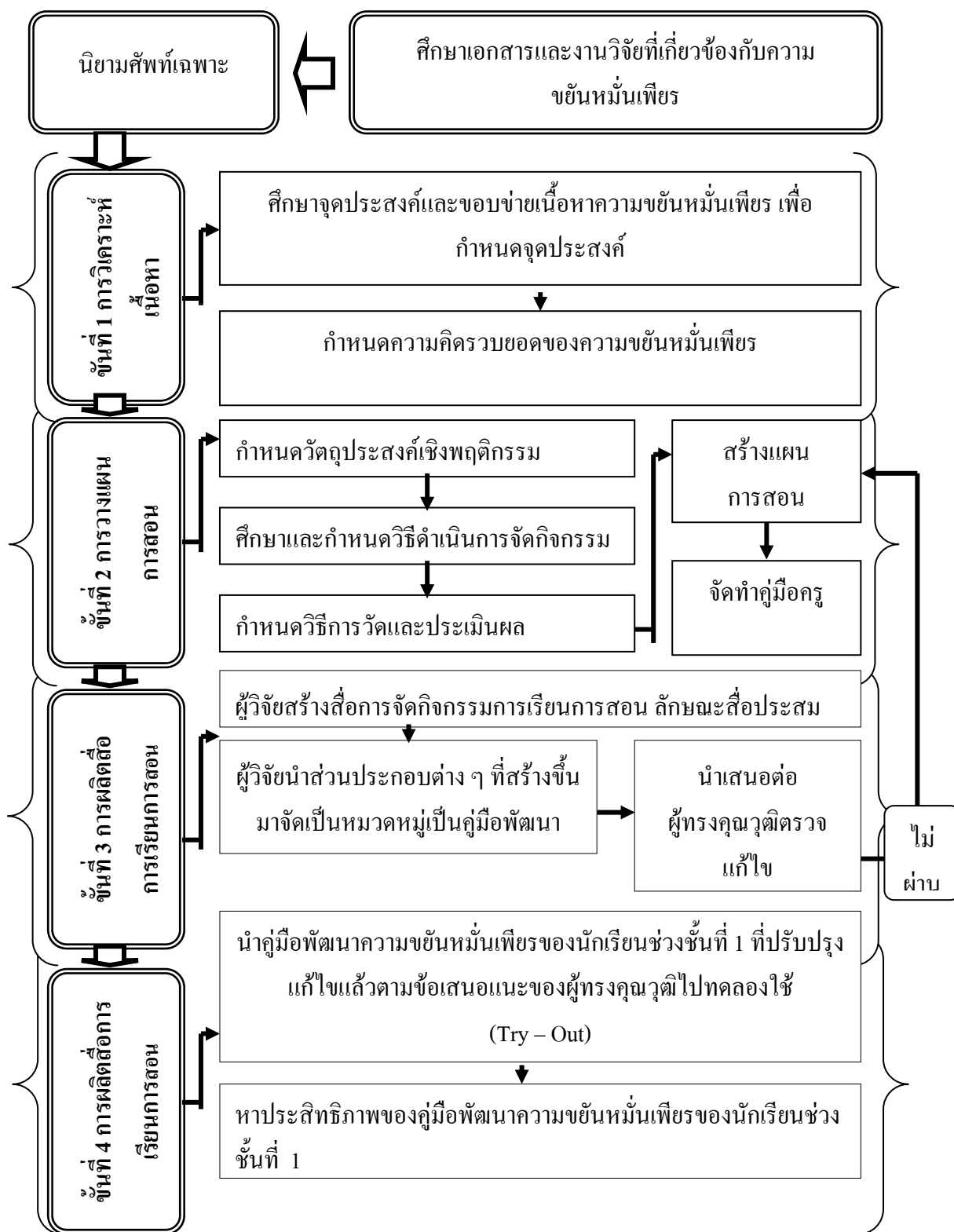
เนื้อหา กิจกรรม แผนการสอน สำนวนภาษาและระยะเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพคู่มือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้ (Try – Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 37 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 39 คน ได้ข้อมูลสมบูรณ์ 116 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

4.2 ผู้วิจัยนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปหาประสิทธิภาพประสิทธิผลของคู่มือ ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือ E_1 / E_2

จากขั้นตอนการดำเนินการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สามารถสรุปเป็นกรอบการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 กรอบการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ตัวอย่างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2/2548

ชื่อเรื่องที่จะพัฒนา	ความขยันหมั่นเพียรในด้านการศึกษาเล่าเรียน
ชื่อกิจกรรม	ตั้งใจฟังหน่วย
เทคนิค	บทบาทสมมติ
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ในการตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นขณะครูสอน
สาระสำคัญ	ความขยันหมั่นเพียรในการตั้งใจฟังครูอธิบาย สามารถฝึกได้ และเป็นสิ่งที่จะให้ช่วยผ่านพ้นอุปสรรค และ ประสบความสำเร็จในกิจการงานที่ตั้งใจทำ
สาระการเรียนรู้	ความขยันหมั่นเพียร ในการตั้งใจฟังครูอธิบายหมายถึง ความตั้งใจ ความเอาใส่ใจ ความอดทน พยายามฟังครูอธิบาย ในขณะที่ครูสอน

ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียร

1. ไม่ว่าจะทำอะไรก็จะทำได้สำเร็จ เรียบร้อย และทันเวลา
2. มีคนรัก และอยากคบเป็นเพื่อน
3. คนขยันมักมีคนเชื่อถือและนิยมชมชอบ

วิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนขยันหมั่นเพียร

1. ไม่พูดคุยหรือเล่นขณะครูสอน
2. ไม่นำเอางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูสอน
3. ไม่นั่งเหม่อลอยทำท่าครุ่นคิดถึงเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
4. สายตามองครูในขณะที่ครูสอน
5. ไม่ลุกเดินออกจากที่นั่งและหันหน้ามองออกนอกชั้นเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำภาพบรรยากาศในห้องเรียน 4 ภาพมาให้นักเรียนดูและสนทนาประกอบภาพซักถาม ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อภาพ ให้นักเรียนตอบทีละคนหรือพร้อมกันตอบทั้งชั้นก็ได้

2. ชี้นำดำเนินการพัฒนา

2.1 ครูให้นักเรียนพูดถึงลักษณะของการตั้งใจฟังครูอธิบาย และบอกผลดีและผลเสียของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย

2.2 ครูหาอาสาสมัคร เพื่อแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “ตั้งใจฟังหน่อย”

2.3 ครูอธิบายบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคน เพื่อเตรียมตัวแสดงและจัดสถานที่

2.4 เมื่อผู้แสดงพร้อมเริ่มแสดงบทบาทสมมติ ตามบทบาทของตนเอง สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ในฐานะผู้สังเกตการณ์ กำหนดเวลา 10 นาที

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมจากกลุ่มแสดงบทบาทสมมติแล้วสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า เป็นไปตามสาระสำคัญที่กำหนดไว้

3.2 ครูและนักเรียนนำข้อความที่ได้จากสรุปมาบันทึกลงในกระดานดำ

4. ขั้นประเมินผล

ให้นักเรียนประเมินคุณค่าจากเรื่องตั้งใจฟังหน่อย โดยระบุลงในใบงานกิจกรรม จากนั้นครูนำใบงานมาสรุปเพื่อประเมินผลการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพเด็กทำงาน 4 ภาพ เช่น ภาพครูกำลังอธิบาย ภาพนักเรียนกำลังนั่งฟังครูอธิบายในชั้นเรียน

2. ใบความรู้เรื่องความขยันหมั่นเพียรในการฟัง

3. ใบงานกลุ่มเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จัดว่าเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร

4. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

การประเมินผล

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

2. แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรม

3. แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

4. การตั้งคำถามและการตอบคำถามของนักเรียน

5. ความสนใจทำกิจกรรมในแต่ละครั้งของนักเรียน

แบบฝึกหัดในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 7 ด้าน แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา จำนวน 7 ชุดๆละ 10 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรมการพัฒนา

**ตัวอย่างแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
เรื่อง ใส่ใจมาให้ถึงโรงเรียนตรงตามเวลาที่กำหนดสม่ำเสมอ**

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับบนตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

01. นักเรียนคิดว่าคนที่มีความมุ่งมั่นในการเรียน คือคนที่ปฏิบัติตัวอย่างไร
03. เมื่อนักเรียนทำการบ้านวิชาเลขคณิตไม่ได้ นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร

- ก. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาทุกครั้ง
- ข. ตั้งใจฟังครูในขณะที่สอน
- ค. หุ่นทำงานตามที่ครูมอบหมาย
- ง. ถูกทุกข้อ

- ก. พยายามทดลองทำหลาย ๆ ครั้ง
- ข. ตั้งใจค้นหาวิธีการและลองทำอีกครั้งหนึ่ง
- ค. ไม่สนใจหาทางถามครูผู้สอน
- ง. ถูกทุกข้อ

02. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายงานจากครู นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. รอให้ครูทวงถามอีกครั้งก่อน
- ข. รอดูท่าทีจากเพื่อนก่อน
- ค. รู้สึกเฉย ๆ
- ง. ทำความเข้าใจและมุ่งมั่นทำให้เสร็จ

04. เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนหุ่นทำงานแบบเอาจริงเอาจังนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. ไม่ใส่ใจกับสิ่งนั้น
- ข. รอให้บอกเรื่องราววัลก่อน
- ค. หลีกหนีไปห่าง ๆ
- ง. กระตือรือร้นอยากทำบ้าง

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 วิเชียร เกตุสิงห์. (2530: 97) มีดังนี้

ตอบถูกให้	1	คะแนน
ตอบผิดให้	0	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลจากคะแนนแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 วิเชียร เกตุสิงห์. (2530: 99) มีดังนี้

คะแนน	การแปลผล
9 – 10	หมายถึง นักเรียนมีความเข้าใจในความขยันหมั่นเพียรในระดับมากที่สุด
7 – 8	หมายถึง นักเรียนมีความเข้าใจในความขยันหมั่นเพียรในระดับมาก
5 – 6	หมายถึง นักเรียนมีความเข้าใจในความขยันหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
3 – 4	หมายถึง นักเรียนมีความเข้าใจในความขยันหมั่นเพียรในระดับน้อย
1 – 2	หมายถึง นักเรียนมีความเข้าใจในความขยันหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

3. แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคู่มือและการประเมินสื่อและอุปกรณ์การสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีเนื้อหาในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์การสอน ระยะเวลาการพัฒนา และการประเมินผล เพื่อประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละด้าน

3.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นจำนวน 7 ด้านๆ ละ 1 ชุด หนึ่งชุดมีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ นำไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ สุภาพ บุตรสีทัด และอาจารย์ นิพนธ์ ชื่นตา ตรวจสอบความสอดคล้องในข้อคำถามที่สร้างขึ้น ทั้งด้านเนื้อหาและภาษา เนื้อหาของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลักษณะของแบบประเมินความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เป็นข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล เพื่อพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรทุกครั้ง

**ตัวอย่างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
เรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาส่ม้าเสมอ**

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้

ตัวอย่างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
1. ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน			
2. หลังทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความยั่งยืนหมั่นเพียรอยู่ในระดับใด			
3. เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับใด			
4. สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร มีความน่าสนใจและหลากหลายอยู่ในระดับใด			
5. กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับใด			
6. ช่วงระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด			
7. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนา ความยั่งยืนหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้			
8. สรุปผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร อยู่ในระดับใด			

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 วิเชียร เกตุสิงห์. (2530: 73) มีดังนี้

คะแนน	การแปลความหมายของคะแนน
3	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับมาก
2	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
1	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 วิเชียร เกตุสิงห์. (2530: 74) มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผลความหมายของคะแนนเฉลี่ย
2.33 – 3.00	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับมาก
1.67 – 2.32	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับโรงเรียนขอเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขอหนังสือแนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นำเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เพื่อพิจารณาอนุญาต และให้ความร่วมมือในการนัดหมายวันเวลาในการดำเนินกิจกรรมการทดลองใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเตรียมชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบ สื่อการเรียนการสอน แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ตามที่ได้วางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า

3. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำชั้นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปีเพื่อกำหนดวันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การทดลองใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 ครั้งต่อระดับชั้นปี ใช้เวลาครั้งละ 50 นาที รวมเวลาในการดำเนินการ 9 วัน (ในวันเวลาราชการ) คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เวลา 10.00-10.50 น. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 11.00-11.50 น. และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 15.00-15.50 น. โดยผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 2 มีนาคม 2549 ตามรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 5 ระยะเวลาดำเนินการทดลองใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้น 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, และ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

ว/ด/ป	เวลา	ระดับชั้น	หัวข้อพัฒนา	กิจกรรม
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1				
จันทร์ 20/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	1. ปฐมนิเทศ	ปฐมนิเทศ
อังคาร 21/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	2. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้า แถวเคารพธงชาติ	เวลามีคุณค่า
พุธ 22/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	3 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือ เล่นในขณะที่สอน	ตั้งใจฟังหน่อย
พฤหัสบดี 23/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	4. หมั่นถามและตอบคำถามของครู เกี่ยวกับบทเรียนอยู่เสมอ	จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ
ศุกร์ 24/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	5. ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้น เรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	ความสุขกับการวาด ภาพ
จันทร์ 27/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	6. หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ความขยันพากเพียร
อังคาร 28/2/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	7. หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	ครอบครัวของเรา
พุธ 1/3/49	10.00- 10.50	ป. 1/1	8. ช่วยงานครู เพื่อน หรืองาน โรงเรียนด้วยความอดุสาหะ	ร่วมแรงร่วมใจ

ตาราง 5 (ต่อ)

ว/ด/ป	เวลา	ระดับชั้น	หัวข้อพัฒนา	กิจกรรม
พฤษภาคม 2/2/49	10.00- 10.50	ป.1/1	9. ปัจฉิมนิเทศ	ปัจฉิมนิเทศ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2				
จันทร์ 20/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	1. ประถมนิเทศ	ประถมนิเทศ
อังคาร 21/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	2. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้า แถวเคารพธงชาติ	เวลามีคุณค่า
พุธ 22/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	3. ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอย หรือ เล่นในขณะที่สอน	ตั้งใจฟังหน่อย
พฤหัสบดี 23/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	4. หมั่นถามและตอบคำถามของครู เกี่ยวกับบทเรียน	จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ
ศุกร์ 24/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	5. ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้น เรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	ความสุขกับการวาด ภาพ
จันทร์ 27/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	6. หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ความขยันพากเพียร
อังคาร 28/2/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	7. หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	ครอบครัวของเรา
พุธ 1/3/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	8. ช่วยงานครู เพื่อน หรืองาน โรงเรียนด้วยความอดุสาหะ	ร่วมคิดร่วมทำ
พฤษภาคม 2/3/49	11.00- 11.50	ป. 2/2	9. ปัจฉิมนิเทศ	ปัจฉิมนิเทศ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3				
จันทร์ 20/2/49	15.00- 15.50	ป.3/1	1. ประถมนิเทศ	ประถมนิเทศ
อังคาร 21/2/49	15.00- 15.50	ป. 3/1	2. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้า แถวเคารพธงชาติ	เวลามีคุณค่า
พุธ 22/2/49	15.00- 15.50	ป. 3/1	3. ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอย หรือ ในเล่นขณะที่สอน	ตั้งใจฟังหน่อย
พฤหัสบดี 23/2/49	15.00- 15.50	ป.3/1	4. หมั่นถามและตอบคำถามของครู เกี่ยวกับบทเรียน	จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ

ตาราง 5 (ต่อ)

ว/ด/ป	เวลา	ระดับชั้น	หัวข้อพัฒนา	กิจกรรม
ศุกร์ 24/2/49	15.00- 15.50	ป. 3/1	5.ท่อมท่งทำงานที่ครุมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	ความสุขกับการวาดภาพ
จันทร์ 27/2/49	15.00- 15.50	ป. 3/1	6.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	หยิบกิ่ง่าย หายก็รู้ ดูก็งามตา
อังคาร 28/2/49	15.00- 15.50	ป. 3/1	7.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	ครอบครัวของเรา
พุธ 1/3/49	15.00- 15.50	ป. 3/1	8.ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดุสาหะ	ร่วมแรงร่วมใจ
พฤหัสบดี 2/3/49	15.00- 15.50	ป.3/1	ปัจฉิมนิเทศ	ปัจฉิมนิเทศ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละชุดตามเกณฑ์มาตรฐาน 60 / 60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือพัฒนา E_1 / E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ T – test for dependent Samples
3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียร ที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test
4. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
5. วิเคราะห์แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ SPSS / PC และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 35) โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 65) โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลัง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สูตรดังนี้ (ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. 2542: 235)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2540: 85-86)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของแบบฝึกหัด
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.3. หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้าน โดยการวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (item Analysis) โดยใช้สูตรดังนี้ (ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. 2542: 215)

$$R = \frac{R_H - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ r	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
P_H	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อนั้นถูกในกลุ่มอ่อน
P_L	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

2.4 หาประสิทธิภาพแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยสูตรต่อไปนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544: 81-82)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในคู่มือ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
-------------	-----	---

- $\sum X$ แทน คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
- A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความ
ขยันหมั่นเพียร
- n แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n}}{B} \times 100$$

- เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของคู่มือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
ของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัด
หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
- $\sum F$ แทน คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดหลัง
การใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
- B แทน คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนา
ความขยันหมั่นเพียร
- n แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples)
(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2540 : 104)

$$t = \frac{\frac{\sum D}{n}}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

- เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
- $\sum D$ แทน ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
- $\sum D^2$ แทน ผลรวมของ D ทั้งหมดมายกกำลังสอง
- $(\sum D)^2$ แทน การเอาผลรวมของ D ทั้งหมดมายกกำลังสอง
- n แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยการทดสอบในค่า F-test ใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 113) ดังนี้

$$F = \frac{MS_s}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
	MS_s	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในคู่มือ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของความขยันหมั่นเพียรจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของคู่มือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
B	แทน	คะแนนเต็มของความขยันหมั่นเพียรจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
$\sum d$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้านก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1
$(\sum d)^2$	แทน	การนำผลรวมของ d ทั้งหมดยกกำลังสอง
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด
X_1	แทน	คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
X_2	แทน	คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดหลังใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านจำนวน 7 ชุด และรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้านและรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test
4. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
5. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละชุดจำนวน 7 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น ข้อมูลแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น

คู่มือพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1	n	$\sum X$	A	E_1	n	$\sum F$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1									
1.ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อน เวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	24	175	240	72.91	24	185	240	77.08	94.59
2.ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	24	151	240	62.91	24	168	240	70.00	89.87
3.ด้านหมั่นถามและตอบ คำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	24	157	240	65.42	24	165	240	68.75	95.14
4.ด้านทุ่มเททำงานที่ครู มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้น เรียนส่งทันเวลา	24	145	240	60.42	24	162	240	67.50	89.50
5.ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	24	143	240	59.58	24	161	240	67.08	88.81
6.ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ ทำงานบ้าน	24	160	240	66.67	24	173	240	72.08	92.49
7.ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรือ โรงเรียนด้วยความอดทน	24	143	240	59.58	24	173	240	72.08	82.65
รวม	24	1074	1680	63.93	24	1187	1680	70.65	90.48
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2									
1.ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อน เวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	23	140	230	60.87	23	162	230	70.43	86.43
2.ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	23	158	230	68.70	23	173	230	75.22	91.33
3.ด้านหมั่นถามและตอบ คำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	23	147	230	63.91	23	180	230	78.26	81.66

ตาราง 6 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความ									
ขยันหมั่นเพียรของนักเรียน	n	$\sum X$	A	E_1	n	$\sum F$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
ช่วงชั้นที่ 1									
4.ด้าน ทุ่ ม เท ทำ ง า น ที่ ค รุ มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้น เรียนส่งทันเวลา	23	146	230	63.48	23	162	230	70.43	90.11
5.ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	23	158	230	68.70	23	183	230	79.57	86.32
6.ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ ทำงานบ้าน	23	146	230	63.48	23	169	230	73.48	86.38
7.ช่วยงานครู เพื่อน หรืองาน โรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	23	153	230	66.52	23	165	230	71.74	92.72
รวม	23	1048	1610	65.09	23	1194	1610	74.16	87.77
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3									
1. ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อน เวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	23	153	230	66.52	23	177	230	76.96	86.44
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	23	161	230	70.00	23	169	230	73.48	95.26
3.ด้านหมั่นถามและตอบ คำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	23	160	230	69.57	23	172	230	74.78	93.02
4.ด้าน ทุ่ ม เท ทำ ง า น ที่ ค รุ มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้น เรียนส่งทันเวลา	23	155	230	67.39	23	167	230	72.60	92.81
5.ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	23	157	230	68.26	23	174	230	75.65	90.22
6.ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ ทำงานบ้าน	23	153	230	66.52	23	174	230	75.65	87.93
7.ช่วยงานครู เพื่อน หรืองาน โรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	23	154	230	66.96	23	174	230	75.65	88.50
รวม	23	1093	1610	67.89	23	1207	1610	74.97	90.59

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพของกลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 81.66 – 95.26 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1

ประสิทธิภาพของกลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 90.48

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (โรงเรียนของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 94.59 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 72.91 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 77.08

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังหน่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.87 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 62.91 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 70.00

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (การถาม-ตอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 95.14 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 65.42 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 68.75

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (ภาพที่เราชอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.50 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.42 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 67.50

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ความพากเพียร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.81 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 59.58 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 67.08

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (ครอบครัวของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.49 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 72.08

กลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดุสาหะ (ครูและเพื่อนในโรงเรียน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.65 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 59.58 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 72.08

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 2

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 87.77

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (ตรงต่อเวลา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.43 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.87 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 70.43

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน (ฟังดีมีความรู้) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 91.33 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.70 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.22

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (ถาม-ตอบบอกให้รู้) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.66 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 63.91 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 78.26

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (ภาพที่เราชอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90.11 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 63.48 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 70.43

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ความพากเพียร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.32 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.70 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 79.57

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (ครอบครัวของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.38 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 63.48 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 73.48

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน (ช่วยคิดช่วยทำ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.72 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.52 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 71.74

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 90.56

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (ตรงเวลาพาสุขใจ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.44 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.52 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 76.96

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน (รับฟังรับรู้) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 95.26 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 70.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 73.48

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 93.02 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 69.57 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 74.78

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (ความสุขกับการวาดภาพ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.81 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 67.39 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 72.60

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ความพากเพียร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90.22 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.26 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.65

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (ครอบครัวของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.93 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.52 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.65

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน (ช่วยคิดช่วยทำ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.50 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.96 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.65

2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	Sig of t	t
1.ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถว เคารพธงชาติ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	7.29	1.33	175	.00	4.05
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	7.71	1.16	185		
2.ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด ขยับหรือเล่นใน ขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	7.00	0.66	168	.00	12.46
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	8.50	0.72	204		
3.ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครู เกี่ยวกับบทเรียน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	7.13	0.68	171	.00	7.67
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	8.58	0.83	206		
4.ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้น เรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	6.71	0.75	161	.00	8.58
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	8.17	0.76	196		
5.ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	6.96	0.86	167	.00	5.82
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	7.92	0.88	190		
6.ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	7.08	1.02	170	.00	5.36
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	7.92	0.97	190		
7.ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียน ด้วยความอดุสาหะ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	7.21	0.83	173	.02	2.58
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	7.58	0.58	182		

ตาราง 7 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1		n	$\bar{X}$	S.D	Σx	Sig of t	t
รวม	คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	24	7.05	0.90	1185	.00	15.04
	คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	24	8.05	0.92	1353		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1		n	$\bar{X}$	S.D	Σx	Sig of t	t
1. ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ							
	คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.78	1.09	156	.00	5.74
	คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	8.04	0.83	185		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด ขวยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน							
	คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	7.04	1.15	162	.00	5.23
	คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	8.00	1.28	184		
3. ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน							
	คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.52	0.95	150	.00	7.96
	คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.91	0.90	182		

ตาราง 8 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	Sig of t	t
4.ด้านทู่เมทำงานที่ครุมอบหมายในชั้น เรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.57	0.73	151	.00	6.15
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.65	0.83	176		
5. ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	7.00	0.74	161	.00	5.39
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	8.04	0.77	185		
6. ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.39	0.72	147	.00	7.09
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.96	0.71	160		
7.ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียน ด้วยความอดุสาหะ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.96	0.71	160	.01	2.90
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.43	0.66	171		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.75	0.90	1087	.00	14.73
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.79	0.89	1254		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	Sig of t	t
1.ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถว เคารพธงชาติ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.91	0.73	159	.00	6.01
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	8.09	0.99	186		
2.ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คุยหรือเล่น ในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	7.00	1.56	161	.14	1.53
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.48	1.37	172		
3. ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครู เกี่ยวกับบทเรียน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	7.04	0.71	162	.00	4.38
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.78	0.80	179		
4.ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้น เรียนนอกชั้นส่งทันเวลา						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	8.00	0.88	162	.00	5.22
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.00	0.80	184		
5.ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	7.00	0.95	161	.00	5.60
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	8.13	1.05	187		
6.ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.83	0.94	157	.00	3.54
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.91	1.13	182		
7.ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียน ด้วยความอดทน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.74	0.96	155	.00	6.50
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.74	0.92	178		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	23	6.94	0.99	1117	.00	10.94
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	23	7.88	1.03	1268		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ย

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2	SS	df	MS	F	Sig of F
ระหว่างกลุ่ม	207.45	2	103.72	2.54	0.086
ภายในกลุ่ม	2727.24	67	40.70		
รวม	2934.70	69			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ (F-test) 2.54 และมีค่า Sig of F เท่ากับ 0.086 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีความขยันหมั่นเพียรไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยวิธีของเซฟเฟ

เปรียบเทียบแต่ละระดับชั้น	Mean difference	Std.Error	Sig
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	0.56*	1.862	0.956
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	3.91*	1.862	0.119
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	0.56*	1.862	0.956
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	3.35	1.881	0.213
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	3.91*	1.862	0.119
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	3.35	1.881	0.213

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ด้วยการจับคู่เปรียบเทียบแต่ละชั้นปี พบว่า ทุกๆคู่ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.956 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.119 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.956 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.213 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.119 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.213 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการ
ใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยใช้สถิติ t-test for
Dependent Samples

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่ได้จากการตอบแบบ
วัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างชั้น

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	24	117.17	9.01	2812	8638	14.40**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	24	135.17	4.77	3244		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	23	115.43	8.43	2655	10293	10.06**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	23	134.60	6.73	3096		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	23	113.95	8.56	2621	9264	7.98**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	23	131.26	7.39	3019		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) หลังการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3)
มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรก่อนการทำแบบวัด
ความขยันหมั่นเพียรที่ 117.17 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรหลังการทำแบบวัด
ความขยันหมั่นเพียรที่ 135.17

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรก่อนการทำแบบวัด
ความขยันหมั่นเพียรที่ 115.43 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรหลังการทำแบบวัด
ความขยันหมั่นเพียรที่ 134.60

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรก่อนการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรที่ 113.95 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรหลังการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรที่ 131.26

5. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติ	24	2.31	0.63	ปานกลาง
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	24	2.32	0.64	ปานกลาง
3. ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	24	2.35	0.64	มากที่สุด
4. ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	24	2.32	0.64	ปานกลาง
5. ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	24	2.29	0.68	ปานกลาง
6. ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	24	2.30	0.66	ปานกลาง
7. ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	24	2.32	0.64	ปานกลาง
รวม	24	2.32	0.65	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.29 – 2.35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.63 – 0.68 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุทิศหะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความ
 ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติ	23	2.30	0.62	ปานกลาง
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	23	2.30	0.61	ปานกลาง
3. ด้านพยายามถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	23	2.32	0.64	ปานกลาง
4. ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	23	2.30	0.66	ปานกลาง
5. ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	23	2.34	0.63	มากที่สุด
6. ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	23	2.28	0.66	ปานกลาง
7. ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	23	2.34	0.62	มากที่สุด
รวม	23	2.31	0.63	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 14 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.30 – 2.34 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.66 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่

ครูสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุทิศหะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	23	2.49	0.62	มากที่สุด
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	23	2.48	0.63	มากที่สุด
3. ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียนอย่าง	23	2.33	0.61	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านทုံมทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอก ชั้นเรียนส่งทันเวลา	23	2.33	0.63	มากที่สุด
5. ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	23	2.35	0.61	มากที่สุด
6. ด้านช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	23	2.35	0.61	มากที่สุด
7. ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความ อุตสาหะ	23	2.32	0.64	ปานกลาง
รวม	23	2.38	0.62	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	23	2.34	0.63	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 15 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.32 – 2.49 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านทুম่เททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอก ชั้นเรียนส่งทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.35 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.35 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความ อุตสาหะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 แสดงว่านักเรียนมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้
คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษา ครู
ครูแนะแนว บิถามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำคู่มือไปใช้พัฒนาความ
ยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 7 – 9
ปี กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านฝื่อ อำเภอบ้านฝื่อ
จังหวัดอุดรธานี จำนวน 197 คน ประกอบด้วย

- 1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 67 คน
- 1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 64 คน
- 1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 66 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 7 – 9 ปี กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี รวมจำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มประชากร ประกอบด้วย

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 24 คน

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 23 คน

2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 23 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรของเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

สมมติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดการให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้ ข้อความทางบวก ระดับ 5 หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เป็นจริง ระดับ 3 หมายถึง เป็นจริงปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เป็นจริงน้อย ระดับ 1 หมายถึง เป็นจริงน้อยที่สุด ข้อความทางลบ ระดับ 1 หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด ระดับ 2 หมายถึง เป็นจริง ระดับ 3 หมายถึง เป็นจริงปานกลาง ระดับ 4 หมายถึง เป็นจริงน้อย ระดับ 5 หมายถึง เป็นจริงน้อยที่สุด โดยให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา สำคัญ วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล

2.2 คู่มือครู ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ บทนำ คำชี้แจง ข้อควรปฏิบัติสำหรับครู ในการจัดกิจกรรม ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม ไปงานและไปความรู้

ตารางโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านตามเกณฑ์มาตรฐาน 60 / 60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือพัฒนา E_1/E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้านและรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test
4. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
5. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้นจำนวน 7 ด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นจำนวน 7 ด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 81.66 - 95.26 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 90.48 และแยกแต่ละด้านมีค่าได้ดังนี้

ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (โรงเรียนของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 94.59 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 72.91 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 77.08

ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังหน่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.87 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 62.91 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 70.00

ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (การถาม-ตอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 95.14 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 65.42 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 68.75

ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (ภาพที่เราชอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.50 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.42 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 67.50

ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ความพากเพียร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.81 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 59.58 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 67.08

ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (ครอบครัวของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.49 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 72.08

ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดุสาหะ (ครูและเพื่อนในโรงเรียน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.65 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 59.58 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 72.08

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 2

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 87.77 และแยกแต่ละด้านมีค่าได้ดังนี้

ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (ตรงต่อเวลา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.43 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.87 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 70.43

ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน (ฟังดีมีความรู้) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 91.33 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.70 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.22

ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (ถาม-ตอบบอกให้รู้) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.66 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 63.91 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 78.26

ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (ภาพที่เราชอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90.11 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 63.48 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 70.43

ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ความพากเพียร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.32 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.70 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 79.57

ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (ครอบครัวของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.38 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.48 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 73.48

ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ (ช่วยคิดช่วยทำ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.72 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.52 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 71.74

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 90.56 และแยกแต่ละด้านมีค่าได้ดังนี้

ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (ตรงเวลาพาสุขใจ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.44 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.52 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 76.96

ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด ขุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน (รับฟังรับรู้) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 95.26 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 70.00 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 73.48

ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 93.02 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 69.57 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 74.78

ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (ความสุขกับการวาดภาพ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.81 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 67.39 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 72.60

ด้านมันใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ความพอกเพียร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90.22 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.26 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.65

ด้านมันช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (ครอบครัวของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.93 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.52 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.65

ด้านช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดุสาหะ (ช่วยคิดช่วยทำ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.50 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 66.96 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 75.65

2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีประสิทธิภาพสามารถทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง (F-test) เท่ากับ 2.54 และมีค่า Sig of F เท่ากับ 0.086 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อหาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ด้วยการจับคู่เปรียบเทียบแต่ละชั้นปี พบว่า ทุกๆคู่มือไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.956 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.119 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.956 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.213 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.119 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.213 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้ คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า คะแนนจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าคะแนนจากการทำแบบวัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) มีความขยันหมั่นเพียร ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ ทั้ง 7 ด้านเพิ่มขึ้น

5. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ดังต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.29 - 2.35 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.63 – 0.68 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.28 - 2.34 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.61 - 0.66 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.32 – 2.49 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.64 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 แต่ละด้าน จำนวน 7 ด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ด้านที่ 2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน ด้านที่ 3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน ด้านที่ 4 หมั่นทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา ด้านที่ 5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านที่ 6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ด้านที่ 7 ช่วยงานครูเพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ ทั้ง 7 ด้านไปหาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรการคำนวณ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 60/60 พบว่า ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 81.66 - 95.26 แสดงว่าคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้นทั้ง 7 ด้านมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (กรมวิชาการ. 2544 : 155 – 169) คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เนื่องจากกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิชา หน่วย หัวข้อเรื่อง อุปกรณ์การสอน และเทคนิคต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า บุคลากรนำสื่อการสอนมาใช้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หน่วย หัวข้อเรื่องและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 118) การดำเนินการพัฒนากิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี กิจกรรมพัฒนาที่สร้างขึ้นเป็นกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย คำชี้แจง คู่มือครู คู่มือนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา และขั้นประเมินผล จึงสามารถนำสิ่งที่ได้จากการร่วมทำกิจกรรมไปพัฒนาตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในอนาคตได้ กระบวนการพัฒนากิจกรรมในแต่ละระดับชั้นได้ใช้เทคนิคดังนี้ การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสำรวจ การระดมสมอง การสนทนา การคิดแก้ปัญหาและ การกล่าวคำชมเชย ซึ่งแต่ละกิจกรรมพัฒนามีสื่อและอุปกรณ์การสอนและเทคนิคหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาที่ใช้เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ เกม การเล่านิทาน บทบาทสมมติ

และกรณีตัวอย่าง นักเรียนให้ความสนใจมาก เนื่องจากเป็นกิจกรรมพัฒนาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีบรรยากาศสนุกสนาน ได้ข้อคิดจากกิจกรรม และได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมุณฯ พรหมบุญ (2540 : 33) กล่าวว่า กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรูของนักเรียน เป็นสื่อประสมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิชา หน่วย หัวข้อเรื่อง อุปกรณ์การสอน และเทคนิคต่างๆ เพื่อเป็นกระบวนการให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน หรือแก้ปัญหาาร่วมกัน ภายใต้เงื่อนไข หลักการ ระเบียบ และวิธีการที่กำหนดไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงสอดคล้องตามทฤษฎีของพงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544: 129) กล่าวว่า ในบรรยากาศการเรียนการสอนควรมีการไต่ถาม มีการอภิปราย และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม มีการการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับวันเพ็ญ เกาสมบัติ. (2535) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2534 จำนวน 212 คน ผลของการศึกษาพบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาของบิดามารดา วัฒนธรรมและการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอดสาหะของนักเรียน และตัวทำนายที่ดีที่สุดของความอดสาหะของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้ข้อสรุปว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอดสาหะในการเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบในการเรียน นิสัยในการเรียน เจตคติในการเรียน บรรยากาศในครอบครัวและการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีผลต่อการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) มีความขยันหมั่นเพียรด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน ด้าน ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดสาหะ ทั้ง 7 ด้านเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่สร้างขึ้น แต่ละด้านใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนและเทคนิคต่างๆ เช่น การเล่นเกม การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การเล่นเกม การระดมสมอง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย มาใช้ในการดำเนินพัฒนากิจกรรม ตลอดทั้งการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เราให้ความสนใจของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียน รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจ กล้าแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมอย่างมีระบบ ขั้นตอน และนักเรียนมีโอกาสตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของ

ตนเองจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียร อันเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงและกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการร่วมทำกิจกรรม และทำให้นักเรียนมีการคิดในเรื่องความขยันหมั่นเพียรขึ้นพื้นฐานด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540: 47-49) กล่าวว่า พัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 6 – 12 ปี การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม มีลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้คือ การเตรียมตัว เพื่อเป็นเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่สามารถรับผิดชอบตนเองในด้านต่างๆ ได้ เช่น ฝึกหัดทำอะไรด้วยตัวเอง เรียนรู้ที่จะเล่น และเรียนรู้การทำงานกับเพื่อนร่วมวัย เรียนรู้ที่จะให้ความเป็นเพื่อนกับบุคคลอื่น และการสร้าง ความเป็นมิตรกับคนอื่นเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับ สิริพร ดาววัน. (2540) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี จำนวน 123 คน ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดต่อการเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอน และบรรยากาศในครอบครัว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5804, 0.5224 และ 0.2829 ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง (F-test) เท่ากับ 2.54 และมีค่า Sig of F เท่ากับ 0.086 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อหาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ด้วยการจับคู่เปรียบเทียบแต่ละชั้นปี พบว่า ทุกๆคู่ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละระดับชั้นปีมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งพัฒนาการของเด็กด้านความขยันหมั่นเพียรอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทรเฒ (2540 : 11) ได้กล่าวว่า ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ทุกส่วนที่มีต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่งๆ ตั้งแต่แรกเกิดตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อยๆ เป็นขั้นๆ จากระยะหนึ่งไปสู่ระยะหนึ่งเพื่อที่จะไปสู่สู่ภาวะ ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้นซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ และยังสอดคล้องกับกษมา จันทรผลแดง (2535) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลังกาเดชะ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังการใช้เทคนิคแม่แบบนักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลังการใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค

แม่แบบมีความขยันหมั่นเพียรในการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่ระดับ 0.01

4. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ระหว่างระดับชั้น โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า คะแนนจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สูงกว่าคะแนนจากการทำแบบวัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) มีความขยันหมั่นเพียร ด้านใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ด้านตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน ด้านหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน ด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา ด้านหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านหมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดทนสาเห ทั้ง 7 ด้านเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุพดี ปิตตะคุ (2537) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.28 - 2.49 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ระหว่าง 2.31 - 2.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.61 - 0.68 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้านอยู่ระหว่าง 0.62 - 0.65 เมื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในแต่ละกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้าน เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับสอดคล้องกับสุขพัสตรา ชัมเจริญ (2544 : 5) ได้กล่าวว่า หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน บูรณาการวิชากับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ฝึกให้

วิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์ และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการหลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินของการผ่านช่วงชั้นเรียน

จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สามารถพัฒนาความขยันหมั่นเพียรทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ด้านที่ 2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน ด้านที่ 3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน ด้านที่ 4 หุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียน ส่งทันเวลาด้านที่ 5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านที่ 6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ด้านที่ 7 ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ ที่ต้องการพัฒนาให้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3) แสดงว่าการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรโดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มุ่งให้ประสบการณ์ตรงกับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกม การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่ม พร้อมทั้งมีอุปกรณ์การสอนที่ใช้เป็นสื่อประสม อาทิเช่น แผ่นภาพ สไลด์ แผ่นโปร่งใส อุปกรณ์การเล่นเกม จึงส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนพฤติกรรมตามเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับมาลี จูฑา (2544 : 116) กล่าวว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดและแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมการคิด ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ในระยะก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติค่อนข้างต่ำ นักเรียนมีความตั้งใจฟังครูอธิบายค่อนข้างต่ำ การถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียนค่อนข้างต่ำ นักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานค่อนข้างต่ำ และรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาค่อนข้างต่ำ หลังจากนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 แล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมขยันหมั่นเพียร 7 ด้านมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยตั้งใจฟังครูอธิบาย ถามและตอบคำถามครู กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียน ให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม และมีความรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียน โดยทำงานเสร็จทันเวลาที่ครูกำหนดทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 สามารถพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 น่าจะเป็นคู่มืออย่างหนึ่งที่ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยพิจารณาใช้ตามความเหมาะสม

1.2 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ควรได้ศึกษาคู่มือครู การจัดเตรียมสถานที่ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน ไปงาน ไปความรู้ แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และเตรียมตัวให้พร้อมทุกครั้ง

1.3 การนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปใช้ ครูควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในแต่ละช่วง และครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทุกกลุ่ม และพยายามให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

1.4 ครูสามารถนำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่อยู่ในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ไปใช้ให้เหมาะสมกับความขยันหมั่นเพียรที่เป็นปัญหาของนักเรียน

1.5 ครูและผู้เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เทคนิคที่นำมาใช้ควรเป็นเทคนิคที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และตัวบุคคลที่จะพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาลักษณะของความขยันหมั่นเพียร และการนิยามศัพท์เฉพาะความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้านให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และลักษณะความขยันหมั่นเพียรเพื่อกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามและการตั้งสมมติฐานในการวิจัย ให้ชัดเจน

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 กับการสอนปกติ ว่า วิธีใดส่งผลต่อการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนมากที่สุด

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดกิจกรรมพัฒนา จัดทำใบงาน และสาระการเรียนรู้ ให้มีความน่าสนใจ อาจใช้รูปภาพต่างๆ มาเป็นส่วนประกอบของใบงาน และใบความรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงในใบงาน และการศึกษาเนื้อหาในใบสาระการเรียนรู้

2.4 ควรมีการติดตามผลความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หลังจากใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรไปแล้ว เพื่อศึกษาว่าความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยันอดทน ประหยัดและอดออม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม: เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2523). *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2541). *การประเมินคุณภาพการศึกษา (การประเมินคุณภาพ การศึกษา)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองวิจัยการศึกษา. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการศึกษาของเด็กไทยด้าน ความขยันอดทนและอดออม*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2539). *เอกสารคำสอนวิชา บร 620 การเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษมา จันท์น้อมผล. (2525). *การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช*. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา ศรีปาน. (2542). *การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียน บุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา*. สงขลา : ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์; และมาเรียม นิลพันธ์. (2542). *การศึกษาและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)*. นครปฐม: รายงานการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต การพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (20301)*. กรุงเทพฯ : เอกสารการ สอนชุดวิชา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. (2542). *การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2: จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัย. (ฉบับที่ 21). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- ทิสนา แคมมณี. (2522). กลุ่มสัมพันธ์: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์.
- (2519, กรกฎาคม - สิงหาคม). การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน. วารสารครูศาสตร์. 41 – 48.
- (2546). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ส่วนเสริมสินทรัพย์เอสซีเอสเอ็ม.
- ธีราพร กลุณานันท์. (2544). การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย (ทฤษฎีแนวคิด และแนวปฏิบัติ). นครสวรรค์: พิมพ์ครั้งที่ 2. โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2545). พจนานุกรมไทย ฉบับใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2529). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- นวลนง มังตรีสรณ์. (2530). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์. กรุงเทพฯ: ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตา ด่านวิริยะกุล. (2527). การสร้างแบบสอวัดจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1. กรุงเทพฯ : ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : เจริญวิทย์.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2540). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่นๆ. (2539). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดับ เรืองมัลย์. (2524). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประกาศ โล่ทองคำ; และคณะ. (2522). กลุ่มการสอนความสัมพันธ์ในโรงเรียน. นครราชสีมา : ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ผกา สัตยธรรม. (2524). เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2547). เอกสารประกอบการทำสารนิพนธ์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร)
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺ). (2546). พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- พริ้มเพรา คงชนะ. (2537). รายงานการวิเคราะห์หนังสือและคู่มือวิชาการวางแผนและรักษากิจการมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2527). เกมและการเล่นเสริมคุณธรรมในกลวิธีการสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: สภาคุณวุฒิศึกษาศาสตร์แห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2535). ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาลี จุฑา. (2542). ประยุกต์จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ 2 วิภังค์ ภาคที่ 2 ธรรมสังคณี และอรรถกถา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2522). ประวัติความเป็นมาและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ: บุรพาติลปีการพิมพ์.
- ยุพดี ปิตตะคุ. (2537). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2543). คู่มือผู้ปกครองและครู. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วศิน อินทสระ. (2528). จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ: บรรณาธิการ.

- วันเพ็ญ เกาสมบัติ. (2534). การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระ ไทยพาณิชย์. (2529). วิธีการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรวรรณ ราชสงฆ์. (2541). การเปรียบเทียบผลการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ : ปริญญานิพนธ์ กศม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ศักดิ์ชัย นโนวงศ์. (2544). พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอคลองเต่า จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปริญญานิพนธ์ สาขาวิชาประถมศึกษาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคนอื่นๆ. (2535). เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู: คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: ประดิพัทธ์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงชั้นวัย: แนวคิดเชิงทฤษฎี – วัยเด็กตอนกลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). เกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมใจ ทิพย์ชัยเมธา; และ ละออ ชูติกร. (2525). การเล่นเกมสำหรับเด็กปฐมวัย ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนสำหรับปฐมวัยศึกษาเล่มที่ 1 หน่วยที่ 4 สาขาศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมนึก แกระหัน. (254). การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคำชะอี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. มหาสารคาม: ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพร ดาวัน. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร ศศิดิถีธรรม. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. กรุงเทพฯ:

- ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม. (2542). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- สุขพัชรา ชัมเจริญ. (2545). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- สมณฑา พรหมบุญ; และคณะ. (2540). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไอลิเดียสแควร์.
- อำนวย เกาตระกูล. (2541). คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา. เชียงใหม่ : เอ็มพันธ์.
- Bonawiz, Mary Feeney. (2002). *"Analysis and Comparison of the Moral Development of Student Required to Graduate with an Ethics Course"*. Dissertation Abstracts International. 53(5) :1433-A.
- Della, Selva Patricia C. and Jeromo B. Dusek. (1970). *"Sex Role Orientation and Resolution of Eriksonian crisis During the Late Adolescent Yea."* Journal of Personality and Social Phychology. 47 : 204 – 212.
- Hurlock, H.B. (1987). *Adolescent Development*. 3rd ed New York : Mo Graw-Hill.
- Kowaz, Andrea M. and James E. Marcia. (1970). *"Development and Validition of A Measure of Eriksonian Industry."* Journal of Personality and Social Psychology. 47: 204-212.
- Ketefian, Shake. (1981). *"Critical Thinking , Education Preparation and Development of Moral Judgment."* Nursing Research. 1 (30) : 98 – 103.
- Mecca, Marilyn Eichhom. (1992). *"A content Analysis of Four Selected second – Grade Basal Readers for Universal Moral values"* Dissertation Abstracts International Appletion, Anne. *"Handwriting Skills of Children in Third through sixth – Grades : Relationship to Academic Achievement (Third - Grade)." Dissertation Abstracts International. 53 (5).1448 A.*
- Reall, Michael John. (1993). *"The Relationship of Cognitive Moral Development Moral Reasoning and Moral Conduct of Business Students in a competitive Environment."* Dissertation Abstracts International. 54(5) : 1860 – A.
- Tirri, Henry Rainer. (1998). *"Plausible Prediction by Bayesian Inference."* Dissertation Abstracts International. 59 (01) :125 – C.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

- ปฐมนิเทศ
- ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
- ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
- หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
- หุ่่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
- หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
- ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ
- ปัจฉิมนิเทศ

ข้อควรปฏิบัติในการใช้
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ.

1. ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม
2. ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในระหว่างการทำกิจกรรม

1. ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม

1.1 คำชี้แจงทั่วไป

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ออกเป็นด้านๆ ได้แก่

- 1.1.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
- 1.1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
- 1.1.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
- 1.1.4 ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
- 1.1.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.1.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
- 1.1.7 ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

1.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
- 1.2.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
- 1.2.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
- 1.2.4 ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
- 1.2.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.2.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
- 1.2.7 ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

1.3 แนวทางการจัดกิจกรรม

แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าการบรรยาย โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้ทั่วถึงและมากที่สุด โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านต่างๆ ดังนี้

ทางด้านร่างกาย ได้แก่ การลงมือปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสดงบทบาทหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การแสดงหน้าชั้นเรียน การเลียนแบบท่าทางต่างๆ การสมมติตนเองในเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ

ทางด้านอารมณ์ เป็นความรู้สึกนึกคิด ความพอใจ ไม่พอใจ อันเป็นปฏิกิริยาทางด้านจิตใจและอารมณ์สิ่งที่เรียนรู้ หรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ที่ผู้เรียนจะแสดงออกได้ทางสีหน้า แววตา คำพูด ความคิด การกระทำ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถระลึกและจดจำเรื่องราวที่ได้เรียนรู้นานยิ่งขึ้น

ทางด้านปัญญา เป็นการใช้สติปัญญาของผู้เรียนต่อการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล และสามารถค้นพบประจักษ์ชัดในสิ่งที่เรียนรู้สาระข้อคิดต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้และเกิดความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างแม่นยำและมีหลักการเสมอ

ทางด้านการปฏิสัมพันธ์ คือ การมีโอกาสได้มีส่วนเกี่ยวข้องกันในการเรียนรู้ร่วมกัน การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ ค่านิยม ความรู้สึก อันเป็นผลให้ผู้เรียนฝึกฝนการเรียนรู้ได้กว้างขวางและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันสามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นและสังคมได้อย่างปกติสุขตลอดจนสรุปข้อคิดที่ได้จากการร่วมของแต่ละกิจกรรมพร้อมกับการดูแลให้คำแนะนำและการสร้างบรรยากาศจากผู้ดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาคูณธรรมและจริยธรรมด้าน ความขยันหมั่นเพียรและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

เทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเริ่มจากทักษะที่ง่ายไปสู่ทักษะที่ยากขึ้นตามลำดับขึ้นอยู่กับพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ การสนทนาสร้างความคุ้นเคย การเล่านิทาน การเล่นเกม การใช้บทบาทสมมติ และการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ขั้นตอนการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดแบบฝึกหัดก่อนและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 การนำเข้าสู่การพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียร โดยแทรกความสนุกสนานและตื่นเต้นในระยະสั้นๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนตื่นตัว มีสมาธิ เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้โดยใช้สื่อบางประเภทประกอบด้วย เช่นการเสนอข่าวการเล่านิทานอาจเพิ่มเติมในเรื่องคำแนะนำ กติกา คำสั่งต่างๆ การแบ่งกลุ่ม การรับมอบหมายงานที่กำหนดให้

เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไปเกิดความเข้าใจตรงกัน ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา ทบทวน และซักถามความเข้าใจด้วย

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการพัฒนา ผู้วิจัยชี้แจงกฎ กติกาต่างๆ ในการทำกิจกรรม ให้นักเรียนทุกคนทราบและเข้าใจตรงกัน จากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ โดยเน้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น การซักถาม การอภิปรายในแง่คิดประเด็นต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์ การให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม การตอบปัญหา การเสนอแนะวิธีการต่างๆ จากสิ่งที่ได้รับในกิจกรรม จากนั้นให้นักเรียน ทุกคนช่วยกันสรุป โดยเน้นคุณค่าของความขยันหมั่นเพียร ตลอดทั้งการนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัด หลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด หลังจากพัฒนาแล้ว

ขั้นที่ 6 ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยประเมินจากการทำแบบวัด แบบฝึกหัดก่อนและหลัง การพัฒนาความขยันหมั่นเพียร และประเมินจากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรม พัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้ทราบผลของการประเมิน และนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

1.4 ข้อควรปฏิบัติในการจัดกิจกรรม

1.4.1 ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม

1.4.1.1 เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นตามความสอดคล้อง หรือแสดงความคิดเห็นในกรณีไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผลประกอบ

1.4.1.2 ไม่ด่วนตัดสินคำตอบของนักเรียนว่าถูกหรือผิด แต่พยายามให้แสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลของเขาให้มากที่สุด

1.4.1.3 การใช้อารมณ์ขัน หรือแสดงท่าทีดีด้วยการยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นมิตร ทั้งคำพูด น้ำเสียงและลักษณะท่าทาง

1.4.1.4 การสังเกตและบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มขณะทำกิจกรรม ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึก

1.4.1.5 กล่าวแสดงความรู้สึกชมเชยพร้อมเหตุผลเมื่อนักเรียนกระทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมาย หรือตอบคำถามได้ถูกต้อง

1.4.1.6 ถ้านักเรียนค้นหาคำตอบไม่ได้ หรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ครูอาจจะยกตัวอย่างคำตอบของตนนำทาง

1.4.1.7 เตรียมสื่อและอุปกรณ์การสอน ศึกษาเนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรมและเทคนิคต่างๆ ทุกครั้งก่อนทำกิจกรรม

1.4.1.8 ให้นักเรียนทุกคนรับทราบข้อควรปฏิบัติในการทำกิจกรรมกลุ่ม

1.4.2 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม

1.4.2.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

1.4.2.2 นักเรียนพูดได้ครั้งละ 1 คน

1.4.2.3 ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น ถ้านักเรียนจะแสดงความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามต้องให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นเสร็จเสียก่อน

1.4.2.4 นักเรียนไม่ใช้คำพูดดูถูกตนเองและผู้อื่น และรู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเองและผู้อื่น

1.4.2.5 นักเรียนไม่พูดสอดแทรก ขัดจังหวะ ขณะที่เพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็นยังไม่เสร็จ

1.4.2.6 นักเรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อนๆ

1.4.2.7 นักเรียนแสดงออกด้วยความจริงใจ

1.5 การประเมินผลโดยใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมประเมินผลการร่วมกิจกรรมของนักเรียนตามวัตถุประสงค์หลักลงในแบบบันทึกพฤติกรรม ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกทั้งทางการกระทำ คำพูด สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง อารมณ์และความรู้สึก ตั้งแต่เริ่มต้นตลอดสิ้นสุดกระบวนการทำกิจกรรม ข้อมูลที่ได้ถูกบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมในใบงานของแต่ละกิจกรรม การสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อน ครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง และการสังเกตนักเรียนจากสถานการณ์ต่างๆ และสรุปเป็นภาพรวม

1.6 ตารางการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดรูปแบบแนวทางการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน โดยกิจกรรมนั้นสามารถยืดหยุ่นได้ ตามพัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 การกำหนดรูปแบบถูกจัดทำลงในตารางการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย

1.6.1 ระดับชั้นปีของนักเรียน

1.6.2 จำนวนครั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

1.6.3 ความขยันหมั่นเพียรต่อพฤติกรรมเป้าหมาย

1.6.4 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

1.6.5 ชื่อกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพฤติกรรมเป้าหมาย

1.6.6 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

1.6.7 วิธีดำเนินการพัฒนา

2. ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการทำกิจกรรม

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกครั้ง
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในระหว่างพัฒนากิจกรรม
3. ในระหว่างการถามและการตอบคำถาม นักเรียนถามและตอบได้ครั้งละ 1 คน
4. ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็นนั้นอยู่ ถ้านักเรียนมีความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามกับความคิดเห็นนั้น ควรให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นนั้นเสร็จเสียก่อน
5. นักเรียนไม่ควรใช้คำพูดดูถูกตนเองและผู้อื่นในขณะที่แสดงความคิดเห็น
6. นักเรียนไม่พูดสอดแทรก หรือขัดจังหวะ ขณะที่เพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็นอยู่
7. นักเรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อน ๆ
8. นักเรียนควรแสดงออกด้วยความจริงใจและมีมารยาทงาม
9. นักเรียนควรแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเองและผู้อื่น
10. นักเรียนควรเคารพสิทธิของผู้อื่นและรักษาระเบียบวินัยของห้องเรียน

การประเมินผล

1. ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
2. ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลัง การทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
3. ประเมินจากแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
4. สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ตาราง 1-1 ตารางการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ครั้งละ 50 นาที

ชั้น	ครั้งที่	พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
ป. 1	1	ปฐมนิเทศ	ปฐมนิเทศ	ความ ขยันหมั่นเพียร	กลุ่มสัมพันธ์	1.ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ให้นักเรียนทำแบบวัดแบบ
	2	1.ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถว เคารพธงชาติ	1.ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลา เข้าแถวเคารพธงชาติ	โรงเรียนของเรา	กรณีตัวอย่าง การเล่นเกม	ฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือ ก่อนพัฒนา
	3	2.ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ขุยหรือเล่น ในขณะที่ครูสอน	2.ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ขุย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน	ตั้งใจฟังหน่อย	เล่านิทาน	2.ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา สนทนาบอกวัตถุประสงค์ให้
	4	3.หมั่นถามและตอบคำถามของครู เกี่ยวกับบทเรียน	3.หมั่นถามและตอบคำถามของ ครูเกี่ยวกับบทเรียน	การถาม - ตอบ	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง	นักเรียนทราบ 3.ขั้นดำเนินการพัฒนา ให้
	5	4.ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้น เรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	4.ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมาย ในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่ง ทันเวลา	ภาพที่เราชอบ	กรณีตัวอย่าง	นักเรียนทำกิจกรรมและศึกษา ใบงานที่แจกให้ 4.ขั้นสรุปให้นักเรียนยกตัว
	6	5.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	ความ พากเพียร	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง	อย่าง บอกผลดีผลเสียและสรุป ความคิดรวบยอด 5.ขั้นทดสอบความรู้หลัง พัฒนาให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมิน 6.ขั้นประเมินผล แบบวัด แบบฝึกหัดแบบประเมิน

ตาราง 1-1 (ต่อ)

ชั้น	ครั้งที่	พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
	7	6.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	6.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	ครอบครัวของเรา	บทบาทสมมติ	1.ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนาให้นักเรียนทำแบบ
	8	7.ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	7.ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	ครูและเพื่อนในโรงเรียน	กลุ่มสัมพันธ์	วัดแบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือก่อนพัฒนา
	9	ปัจจุบันนิเทศ	ปัจจุบันนิเทศ	ผลของความขยันหมั่นเพียร	กลุ่มสัมพันธ์	2.ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนาสนทนาบอกวัตถุประสงค์ให้
ป. 2	1	ปรุมนิเทศ	ปรุมนิเทศ	ความขยันหมั่นเพียร	กลุ่มสัมพันธ์	นักเรียนทราบ
	2	1.ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	1.ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	ตรงต่อเวลา	กลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกม	3.ขั้นดำเนินการพัฒนาให้นักเรียนทำกิจกรรมและศึกษาใบงานที่แจกให้
	3	2.ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ขุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	2.ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ขุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	ฟังดีมีความรู้	เล่านิทาน	4.ขั้นสรุปให้นักเรียนยกตัวอย่าง บอกผลดีผลเสียและสรุป
	4	3.หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	3.หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	ถามตอบ บอกให้รู้	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง	ความคิดรวบยอด 5.ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนาให้นักเรียนทำแบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน 6.ขั้นประเมินผล แบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน

ตาราง 1-1 (ต่อ)

ชั้น	ครั้งที่	พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
	5	4.ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	4.ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	ภาพที่เราชอบ	กรณีตัวอย่าง	1.ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนาให้นักเรียนทำแบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน
	6	5.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ความพากเพียร	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง	คู่มือก่อนพัฒนา 2.ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา
	7	6.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	6.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	ครอบครัวของเรา	บทบาทสมมติ	สนทนากับกวีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทราบ
	8	7.ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	7.ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	ช่วยคิดช่วยทำ	กลุ่มสัมพันธ์	3.ขั้นดำเนินการพัฒนา ให้นักเรียนทำกิจกรรมและศึกษา
	9	ปัจจุบันนี้เทศ	ปัจจุบันนี้เทศ	ผลของความขยันหมั่นเพียร	กลุ่มสัมพันธ์	ไปงานที่แจกให้ 4.ขั้นสรุปให้นักเรียนยกตัวอย่าง บอกผลดีผลเสียและสรุป
ป. 3	1	ปฐมนิเทศ	ปฐมนิเทศ	ความขยันหมั่นเพียร	กลุ่มสัมพันธ์	ความคิดรวบยอด
	2	1.ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	1.ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	ตรงเวลา พาสุขใจ	กลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกม	5.ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนาให้นักเรียนทำแบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน 6.ขั้นประเมินผล แบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน

ตาราง 1-1 (ต่อ)

ชั้น	ครั้งที่	พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
ป. 3	3	2.ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน	2.ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูดคุยและเล่นในขณะที่ครูสอน	รับฟังรับรู้	เล่านิทาน	1.ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนาให้นักเรียนทำแบบ
	4	3.หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	3. หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน	จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง	วัดแบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือก่อนพัฒนา
	5	4.ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	4.ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	ความสุขกับการวาดภาพ	กรณีตัวอย่าง	2.ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา สนทนาบอกวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทราบ
	6	5.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5.หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ความพากเพียร	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง	3.ขั้นดำเนินการพัฒนา ให้นักเรียนทำกิจกรรมและศึกษา
	7	6.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	6.หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน	ครอบครัวของเรา	บทบาทสมมติ	ใบงานที่แจกให้
	8	7.ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	7ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ	ห้องเรียนน่าอยู่ เพื่อนน่ารัก	กลุ่มสัมพันธ์	4.ขั้นสรุปให้นักเรียนยกตัวอย่าง บอกผลดีผลเสียและสรุปความคิดรวบยอด
	9	ปัจจุบันนิเทศ	ปัจจุบันนิเทศ	ผลของความขยันหมั่นเพียร	กลุ่มสัมพันธ์	5.ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนาให้นักเรียนทำแบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน 6.ขั้นประเมินผล แบบวัดแบบฝึกหัดและแบบประเมิน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	ความขยันหมั่นเพียร
เทคนิค	กลุ่มสัมพันธ์ เกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างมิตรภาพและบรรยากาศที่ดีในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน
2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างนักเรียนกับครู
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร 7 ด้าน

สาระสำคัญ

ความหมายของความขยันหมั่นเพียร กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร 7 ด้าน วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน จับคู่สัมพันธ์ตอบ
2. ภาพครอบครัว และภาพชั้นเรียน
3. สาระการเรียนรู้ความขยันหมั่นเพียรและกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร 7 ด้าน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ชื่นนำ

ครูทำความคุ้นเคยกับนักเรียน โดยการทักทายแนะนำตัว เองและให้นักเรียนแนะนำตัวเองเป็นรายบุคคล จากนั้นครูสนทนากับนักเรียน โดยถามนักเรียนว่า ใครเคยได้ยินคำว่า “ความขยันหมั่นเพียรบ้าง” และถามต่อว่า การกระทำเช่นไรจึงจะเชื่อว่าเป็นการกระทำที่มีความขยันหมั่นเพียร

2. ขั้นพัฒนา

1. ครูอภิปรายและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความหมาย พฤติกรรม และประเภท ความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และบอกกับนักเรียนว่า เพื่อให้พวกเราได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้นครูจะให้นักเรียนเล่นเกมๆหนึ่งซึ่งครูเตรียมไว้แล้ว

2. ครูให้นักเรียนเล่นเกม “จับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ” โดยครูอธิบายวิธีเล่นเกม เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจตรงกันในระหว่างการเล่นเกม

3. ครูแจกใบงาน จับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ และครูสั่งให้นักเรียนทั้งหมดยืนตรง ครูดู ความเรียบร้อยและสั่งให้นักเรียนทั้งหมดซ้ายหัน ครูสั่งให้นักเรียนคนที่อยู่ด้านหลังยื่นมือซ้ายไปแตะบ่าของเพื่อนที่อยู่ด้านหน้าไว้ให้แน่น และให้นักเรียนคนที่ถูกแตะบ่าถามว่า “คุณเป็นใคร” จากนั้นครูสั่งให้นักเรียนคนที่ถามเพื่อนกลับหลังหันกลับมองหน้าเจ้าของมือนั้น ครูสั่งให้เจ้าของมือนั้น ยิ้ม แล้วพูดว่า “ผม.../ ฉัน...เองครับเพื่อน / จะเพื่อน” เมื่อนักเรียนได้คู่แล้ว ให้นักเรียนผลัดกันซักถามเรื่องราวต่างๆ ของกันและกันเกี่ยวกับที่อยู่ และกิจวัตรประจำวันของเพื่อนว่าได้ทำอะไรบ้าง เพื่อให้ทำ ความรู้จักใกล้ชิดกันมากที่สุด

4. ครูให้นักเรียนเล่าเรื่องที่รับรู้จากการซักถามคู่ของตัวเองให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม ชี้นำผลจากการทำ กิจกรรมสำเร็จตามเป้าหมาย และการทำกิจวัตรประจำวันของนักเรียนเป็นพฤติกรรมของความ ขยันหมั่นเพียร

4. ขั้นสรุป

1. ครูนำภาพครอบครวั ภาพเด็กกำลังอ่านหนังสือ ภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และภาพการทำกิจกรรมกลุ่ม และสนทนาสถานการณ์ในภาพกับนักเรียน

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอก ความหมายของความขยันหมั่นเพียร และกิจกรรมพัฒนา ความขยันหมั่นเพียร 7 ด้าน และให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง ความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้าน

3. ครูและนักเรียนช่วยกันให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียร บอกความคิดรวบ ยอดของกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร และครูแจกตารางวัน เวลา ในการทำกิจกรรมให้กับ นักเรียนทุกคน เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมในครั้งต่อไป

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียร และกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร 7 ด้าน มาก น้อยเพียงใด

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนในระหว่างทำกิจกรรม

ใบงาน

เรื่อง จับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ และตอบคำถามในช่องคำตอบที่กำหนดให้

กิจกรรมจับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ ครูสั่งให้นักเรียนทั้งหมดยืนตรง ครูดูความเรียบร้อยและสั่งให้นักเรียนทั้งหมดซ้ายหัน ครูสั่งให้นักเรียนคนที่อยู่ด้านหลังยื่นมือซ้ายไปแตะบ่าของเพื่อนที่อยู่ด้านหน้าให้แน่นเอาไว้ และให้นักเรียนคนที่ถูกแตะบ่าถามว่า “คุณเป็นใคร” ครูให้นักเรียนคนที่ถามเพื่อนกลับหลังหันกลับมามองหน้าเจ้าของมือนั้น ครูให้เจ้าของมือนัยน์ แล้วพูดว่า ผม..../ ฉัน....เองครับเพื่อน / จะเพื่อน

คำถาม

1. นักมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้แตะบ่าและถูกแตะบ่า และถูกเพื่อนถามและเมื่อตอบคำถามเพื่อน

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนชื่อเล่นและชื่อนามสกุลจริงของเพื่อน

.....

.....

3. ให้นักเรียนถามที่อยู่ของเพื่อน

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนถามเพื่อนว่า เคยช่วยเหลืองานใครบ้าง

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่และกระทำกิจของตนเองให้สำเร็จด้วยความมานะอดทนอดทนไม่ย่อท้อ และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนหน้าที่การงานนั้นสำเร็จเรียบร้อยโดยอาศัยคุณธรรมประการหนึ่งควบคุม คือ อิทธิบาท 4 ได้แก่

ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องนั้น เมื่อมีทัศนคติที่ดี มีความพอใจในเรื่องนั้น ก็ย่อมกระตือรือร้นที่จะประกอบงานนั้น

วิริยะ เป็นความเพียรบากบั่น แม้พบความล้มเหลวก็ไม่ยอมทอดทิ้ง ไม่ท้อแท้

จิตตะ เป็นความเอาใจใส่ด้วยความตั้งใจเพ่งเล็งต่องานเป็นความตั้งใจที่จะทำงานสำเร็จ

วิมังสา เป็นการตรึกตรอง พิจารณาสอบสวนในการปฏิบัติงาน กระทำงานด้วยการใช้สติปัญญา ตรึกตรองหาเหตุผลให้ประจักษ์ชัดว่างานนั้นจะอย่างไร โดยวิธีใดจึงจะสำเร็จผลตามเป้าหมาย

ความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพของนักเรียน โดยแสดงความตั้งใจ ใส่ใจ มีความมานะพยายาม กระตือรือร้น มุ่งมั่น อดทน ทุ่มเท ไม่ท้อถอยและสม่ำเสมอในการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลืองานของครอบครัวและโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

1. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
3. หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
4. ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
5. หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
7. ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน

ลักษณะของความขยันหมั่นเพียร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจ มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ท้อถอยแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บางอย่างก็มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียม

ตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในด้านอาหาร (เช่น พยายามฝึกหัดปรุงอาหารรับประทานเอง) ที่อยู่อาศัย (เช่น พยายามจัดตกแต่ง ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาดเป็นประจำ) เครื่องนุ่งห่ม (เช่น พยายามซ่อมแซมตกแต่ง และซักรีดอยู่เสมอ) ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอ และคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

3. ความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความมานะมุ่งมั่นปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและโรงเรียน

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2545: 769). วิธีะ (ในอิทธิบาท 4)

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529 : 3). ลักษณะและประเภทของความขยันหมั่นเพียร.

กระทรวงศึกษาธิการ.

กองวิจัยการศึกษา (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการศักยภาพ ของเด็กไทยด้านความขยันหมั่นเพียรอดทนและอดออม. กระทรวงศึกษาธิการ.

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

ชื่อกิจกรรม โรงเรียนของเรา

เทคนิค กรณีตัวอย่าง การเล่นเกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลา

สาระสำคัญ

ความหมาย ของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน โรงเรียน วัดอุปประสงค์ บพบาท
หน้าที่ และความสำคัญและคุณค่าของเวลา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. นาฬิกาจำลอง
2. ใบงาน เรื่อง โรงเรียนของเรา
3. เพลงตรงต่อเวลา
4. สาระการเรียนรู้ ความหมายของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน สาระของ
โรงเรียน และสาระของเวลาและคุณค่าของเวลา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนทำกิจกรรมเรื่อง”ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถว
เคารพธงชาติ” โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและ
สามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับนักเรียน และให้นักเรียนช่วยกันบอกเวลาตามเข็มนาฬิกาชี้บอกเวลา แล้วถามนักเรียนว่า ใครเคยนัดหมายกับเพื่อนบ้าง และให้นักเรียนเล่าประสบการณ์จากการนัดหมายนั้น

3. ขั้นดำเนินการพัฒนา

3.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะเวลากลางคืน กลางวัน บอกรวัน เดือนปี การบอกเวลาตามเข็มนาฬิกาชี้บอก และการเตรียมตัวมาโรงเรียน การเรียน และการเตรียมตัวกลับบ้าน

3.2 ครูให้นักเรียนเล่นเกมแบ่งกลุ่ม ด้วยวิธีการนับ 1,2,3,4 ตามลำดับ เริ่มนับที่แถวหน้าจากขวามือไปทางซ้ายมือใครนับเลขใดให้เข้ากลุ่มกับเลขนั้น ให้ตรงต่อเวลาที่กำหนดไว้

3.3 ครูชมเชยกลุ่มที่ปฏิบัติงานเสร็จทันเวลาและให้กำลังใจกับกลุ่มที่ช้ากว่าเวลา จากนั้นให้นักเรียนทุกคนร้องเพลงตรงต่อเวลา พร้อมกัน

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกผลดีต่อการตรงต่อเวลาและผลเสียที่ไม่ตรงต่อเวลา

4.3 ครูให้นักเรียนบอกผลดีของการใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ

4.4 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการใส่ใจมาโรงเรียนสม่ำเสมอ

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกันกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา แบบวัดความขยันหมั่นเพียร และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม
การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความยั่งยืนเพื่อนำเสนอให้นักเรียนช่วงชั้นที่

ใบงาน
เรื่อง โรงเรียนของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ และตอบข้อคำถามลงในช่องคำตอบที่กำหนดให้

โรงเรียนของเรามีปรัชญาประจำโรงเรียนว่า

“มาถึงโรงเรียนก่อนเวลา หมั่นศึกษา
พัฒนาการเรียนรู้ คู่คุณธรรม”

คำถาม

1. โรงเรียนของเราเข้าแถวเคารพธงชาติเวลาเท่าใด

.....

.....

2. คำว่า “หมั่นศึกษา” หมายความว่า

.....

.....

3. คำว่า “พัฒนาการเรียนรู้” หมายความว่า

.....

.....

4. คำว่า “คุณธรรม” คือ

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 2

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจมุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ทอดทิ้งแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคบางอย่าง ก็มานะทำงานกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

ความหมายเรื่องเวลา

เวลาคือ สิ่งที่มีอยู่ มีความต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงไม่หยุดยั้ง เวลาจึงมีลักษณะเป็นนามธรรม โดยไม่มีใครรู้ว่าเวลาเริ่มต้นเมื่อไรและสิ้นสุดลงเมื่อไร มนุษย์อาศัยประสบการณ์จากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติซึ่งได้แบ่งแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ อาทิ กลางวัน – กลางคืน ฤดูกาลที่หมุนเวียนไปมา ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงและเวลาจึงมีผลต่อชีวิตมนุษย์ โดยมนุษย์หาจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและโคจรของดวงดาวต่าง ๆ เพื่อแบ่งเวลา เช่น กำหนดเวลาเข้าเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น จนถึงดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าเป็นเวลากลางวัน ส่วนเวลาที่ดวงอาทิตย์ตกจนถึงดวงอาทิตย์โผล่ขึ้นเป็นเวลากลางคืน เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นอีกครั้งจึงเป็นวันใหม่

จากนั้นมนุษย์จึงได้กำหนดแบบแผนการนับเวลาและช่วงเวลา จนสามารถกำหนดเวลาที่อ้างอิงได้ และเมื่อมนุษย์มีความเจริญทางเทคโนโลยีจึงคิดค้นเครื่องมือวัดเวลา ได้แก่ นาฬิกา ตั้งแต่ นาฬิกาแบบเดิม เช่น นาฬิกาแดด นาฬิกาน้ำ นาฬิกาทราย และนาฬิกาเทียน จนกระทั่งนาฬิกาสมัยใหม่ที่ใช้เครื่องจักรกลทำให้สามารถกำหนดหน่วยวัดหรือนับเวลาได้ละเอียดขึ้น เช่น หน่วยวัดเป็นชั่วโมง นาที และวินาที นอกจากนั้นมนุษย์ยังคิดค้น ปฏิทิน เพื่อเป็นเครื่องมือวัดช่วงเวลาและจัดระเบียบหน่วยเวลาเป็น วัน สัปดาห์ เดือน และปี เป็นต้น

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรมที่ 2

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

ชื่อกิจกรรม โรงเรียนของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นการใส่ใจมาโรงเรียนก่อนเวลา คือ

ก. มาถึงโรงเรียนในเวลาพักเที่ยง	ข. มาถึงโรงเรียนในเวลาเลิกเรียน
ค. มาถึงโรงเรียนในเวลาเข้าชั้นเรียน	ง. มาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. ข้อดีของการมาโรงเรียนไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น

ก. ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	ข. ได้พบเพื่อนที่ถูกใจหลายคน
ค. ได้เรียนวิชากับครู	ง. ถูกหมดทุกข้อ
3. ในปฏิทินหนึ่งปีมีกี่เดือน

ก. มี 10 เดือน	ข. มี 11 เดือน
ค. มี 12 เดือน	ง. มี 13 เดือน
4. ข้อใดคือ ความหมายของการนัดพบกัน

ก. การว่ากล่าวตักเตือน	ข. การสั่งให้ทำงาน
ค. การกำหนดเวลาสถานที่พบกัน	ง. การกล่าวโทษกัน
5. นาฬิกาโบราณได้แก่

ก. นาฬิกาแดด	ข. นาฬิกาน้ำ
ค. นาฬิกาเทียน	ง. ถูกทุกข้อ
6. นักเรียนจะมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติได้อย่างไร

ก. ตื่นนอนแต่เช้า	ข. ตื่นนอนสายๆ
ค. รอให้พ่อแม่ตักเตือน	ง. รอรับรางวัลค่าจ้างก่อน
7. ข้อใดคือลักษณะของการมาตรงต่อเวลา

ก. ดูซิปานนี้ยังไม่มาอีก	ข. รีบแทบแย่กลัวจะไม่ทัน
ค. ขอโทษนะที่ทำให้เธอต้องรอ	ง. ขอบคุณนะที่รอนี้กว่าจะไม่พบกันเสียแล้ว
8. ข้อความใดแสดงถึง “การนัดหมาย”

ก. เมื่อวานนี้ฉันมาโรงเรียนสาย	ข. วันนี้ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า
ค. วันพรุ่งนี้ฉันจะมาแต่เช้า	ง. พรุ่งนี้ฉันจะไปหาเธอตอนเช้า

9. ข้อใดแสดงถึง “ความเสียใจ” เมื่อผิดนัด
ก. แหมรอตั้งนาน	ข. ขอโทษผมผิดนัด
ค. อย่าวรอเขาเลย	ง. ถูกทุกข้อ
10. สำนวนใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับเวลา
ก. น้ำลดตอผุด	ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
ค. คบเพื่อนให้ดูหน้า	ง. เวลาไม่เคยคอยใคร

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
ชื่อกิจกรรม	ตั้งใจฟังหน่อย
เทคนิค	การเล่านิทาน การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน โดยขณะเรียนตั้งใจฟังครูอธิบายได้แก่ ไม่พูดคุยหรือเล่น ไม่นำเอางานอื่นขึ้นมาทำ มองครูขณะที่สอนไม่นั่งเหม่อลนหรือสนใจออกไปนอกห้อง
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจผลดีของการตั้งใจฟังครูอธิบาย และผลเสียจากการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย
3. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนเป็นนักฟังที่ดีตั้งแต่วัยเด็ก

สาระสำคัญ

ความสำคัญของการฟัง เทคนิคและการเป็นผู้ฟังที่ดี ประเมินจากผลการฟังการเล่านิทานเรื่อง “สิดาคณแก่ง”

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพการเรียนการสอน และการประชุมสัมมนา
2. เนื้อเรื่องนิทานเรื่อง สิดาคณแก่ง
3. ใบงานเรื่อง สิดา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนทำกิจกรรม เรื่องตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำ

ครูนำภาพการเรียนการสอน และภาพการประชุมสัมมนา แล้วสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในการเรียนและการเป็นผู้ฟังที่ดี ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการตั้งใจฟังครูอธิบายและผลเสียของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย และครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่าเรื่อง เด็กคนหนึ่ง ซึ่งเรียนเก่งมาก คือนิทานเรื่อง สีดาคณเก่ง นักเรียนอยากรู้ไหมว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่ง ให้ทุกคนตั้งใจฟังนิทานดีๆ แล้วจะได้คำตอบนั้นได้

3. ขั้นเล่านิทาน ครูบอกนักเรียนว่า ในนิทานมีตัวละครคือ เด็กหญิงสีดา คุณครู และเพื่อนๆ ของสีดา

ครูเริ่มเล่านิทาน

สีดา เป็นเด็กผู้หญิงเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ไฉฉวยรักเปื้อนใส่ใจไปโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกวันไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น และเธอใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกครั้ง เธอตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนทุกครั้ง

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สีดาก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใส่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พุดจามีสัมมาคารวะทุกครั้ง

ไม่ว่าสีดาจะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้สีดายังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าสีดา

จากลักษณะคุณงามความดีเหล่านี้ ทำให้สีดาได้รับรางวัลผลการเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครๆ ในโรงเรียน ในที่สุดเขาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหาแข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียนอื่น และได้รับชัยชนะกลับมา เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครู ผู้ปกครอง เพื่อนๆ และโรงเรียน

สีดายังบอกกับเพื่อนๆ ว่า ไม่ว่าเราจะเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา หรืออื่นๆ พวกเราจำเป็นต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ประกอบกับการหมั่นฝึกฝนทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น

พวกเพื่อนๆ เห็นด้วยกับสิ่งที่สีดาเล่าให้ฟัง และร่วมกันหมั่นฝึกฝนเหมือนกับสีดา ผลการสอบปลายปีนักเรียนสอบได้ เกณฑ์ 4 ทุกๆ คน

4. ขั้นสรุป

ครูสนทนาเกี่ยวกับการฟัง และตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ดังนี้

- 4.1 จากนิทานเรื่องนี้ อะไรคือสิ่งที่สมควรนำมาปฏิบัติกับตนเอง
- 4.2 เพราะเหตุใดสีดาจึงประสบความสำเร็จในแทบทุกอย่าง
- 4.3 ถ้านักเรียนทำอย่างสีดาจะเกิดผลอะไรกับตัวเอง

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือหลังการพัฒนา โดยใช้ชุดเดียวกันกับชุดทำก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียน ตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง สีดา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ และตอบข้อคำถามลงในช่องว่างที่กำหนดให้

สีดา เป็นเด็กผู้หญิงเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ใฝ่ฝันอยากได้ใบไม้ไปโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกวันไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น และเธอใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกครั้ง เธอตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนทุกครั้ง

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สีดาก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใส่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พูดจาดี สัมมาคารวะทุกครั้ง

ไม่ว่าสีดาจะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้สีดายังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าสีดา ทำให้สีดาสอบได้ที่ 1 และได้รับรางวัลนักเรียนดีเด่นของโรงเรียน

คำถาม

1. สีดา เป็นคนอย่างไร ควรรับเป็นแบบอย่างหรือไม่

.....

2. การทำสิ่งใดคือ ความขยันหมั่นเพียรของ สีดา

.....

3. ผลดีของความขยันหมั่นเพียรของ สีดา ได้แก่อะไรบ้าง

.....

 ...

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 3

ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

นิทานเด็กหญิงสีดา

สีดาเป็นเด็กผู้หญิงเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ว่างผมยาวถักเปียใส่ใจไปโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกวันไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น และเธอใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกครั้ง เธอตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนทุกครั้ง

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สีดาก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใส่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พูดจา มีสัมมาคารวะทุกครั้ง

ไม่ว่าสีดาจะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้สีดายังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าสีดา

จากลักษณะคุณงามความดีเหล่านี้ ทำให้สีดาได้รับรางวัลผลการเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครๆ ในโรงเรียน ในที่สุดเขาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหาแข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียนอื่น และได้รับชัยชนะกลับมา เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครู ผู้ปกครอง เพื่อนๆ และโรงเรียน

สีดายังบอกกับเพื่อนๆ ว่า ไม่ว่าเราจะเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา หรืออื่นๆ พวกเราจำเป็นต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ประกอบกับการหมั่นฝึกฝนทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น

พวกเพื่อนๆ เห็นด้วยกับสิ่งที่สีดาเล่าให้ฟัง และร่วมกันหมั่นฝึกฝนเหมือนกับสีดา ผลการสอบปลายปีนักเรียนสอบได้เกรด 4 ทุกๆ คน

กรมวิชาการ (2544). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 3

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

ชื่อกิจกรรม ตั้งใจฟังหน่อย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.
หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นิทานเรื่องนี้ต้องการเน้นในเรื่องใด

ก. การได้รับรางวัล	ข. การสอบไล่ได้ที่ 1
ค. การเป็นตัวแทนของโรงเรียน	ง. การฟังที่ดี
2. เรื่องราวในนิทานน่าจะเกิดขึ้นที่ไหนมากที่สุด

ก. บ้าน	ข. ห้องเรียน
ค. ห้องประชุม	ง. สนามเด็กเล่น
3. ข้อใดแสดงว่า ตั้งใจฟัง

ก. สนใจฟังครูอธิบาย	ข. ไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
ค. ไม่นั่งเหม่อลอยสนใจออกนอกห้อง	ง. ถูกทุกข้อ
4. ทำไมสิตาถึงเก่ง มีหัวใจนักปราชญ์

ก. มีการฟังที่ดี	ข. มีการคิดอย่างมีเหตุผล
ค. มีการถามและมีการเขียน	ง. ถูกทุกข้อ
5. เมื่อนักเรียนฟังนิทานจบแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

ก. ตกใจ	ข. น้อยใจ
ค. แปลกใจ	ง. เกรงใจ
6. ในนิทานเรื่องนี้ใครมีความภาคภูมิใจมากที่สุด

ก. คุณครู	ข. เพื่อน
ค. คุณพ่อ-แม่	ง. เด็กหญิงสิตา
7. ข้อใดคือลักษณะ “การเอาใจใส่ต่อการเรียน”

ก. เก็บหนังสือ	ข. ท่องหนังสือ
ค. ชื่นหนังสือ	ง. จัดหนังสือ
8. ข้อความใดแสดงลักษณะ “การได้รับความสำเร็จ”

ก. สิตาตั้งใจฟัง	ข. สิตาสอบไล่ได้ที่ 1
ค. สิตาได้รับของขวัญ	ง. สิตาตอบคำถามเพื่อน

9. ใครคือ ตัวละครในนิทานเรื่องนี้
- ก. คุณครู เด็กหญิงสีดา และเพื่อน
 - ข. คุณพ่อ – แม่ของสีดา
 - ค. นักเรียนทุกคน
 - ง. ผู้นั่งฟังนิทาน
10. นักเรียนได้อะไรจากการฟังนิทานเรื่องนี้
- ก. ได้คำแนะนำ
 - ข. ได้คติสอนใจ
 - ค. ได้ตัวอย่างที่ดี
 - ง. ไม่ได้อะไรเลย

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
ชื่อกิจกรรม	การถาม - ตอบ
เทคนิค	กรณีตัวอย่าง การเล่นเกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมหมั่นเพียรในการเรียน โดยการถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจผลดีของการถามและตอบคำถามของครูว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์และสมควรปฏิบัติ
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกด้วยการซักถามและการตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

สาระสำคัญ

การถามและการตอบ เป็นพฤติกรรมหนึ่งของการฟัง แต่จะอย่างไรให้นักเรียนกล้าแสดงออกด้วยการกล้าถามและกล้าที่จะตอบบอกเหตุผลตามความรู้สึกในภาวะความจริงจากการฟังครูอธิบายบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แถบประโยคคำถาม 8 ข้อ
2. แถบประโยคคำตอบ 8 ข้อ
3. ใบงาน เรื่อง การถาม - ตอบ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียนอยู่เสมอ โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูทบทวนจากการฟังนิทานในครั้งที่แล้วมา และสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นควรจะทำอย่างไร และถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนไม่ตอบคำถามเวลาครูถาม หรือไม่ซักถามครูในเวลาไม่เข้าใจบทเรียน การกระทำดังกล่าวนี้ เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ และให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมาหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 4 คน เพื่อแข่งขันในกิจกรรม “การถามและการตอบ

3.2 ครูให้ตัวแทนของทั้ง 2 กลุ่ม และให้ตกลงกันว่า ฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายถาม และฝ่ายไหนจะเป็นฝ่ายตอบคำถาม โดยให้สมาชิกของทั้งสองกลุ่มช่วยกันให้เหตุผลว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

3.3 ครูให้ตัวแทนกลุ่มทั้งฝ่ายถามและฝ่ายตอบคำถาม เตรียมตั้งคำถามที่ต้องการจะถาม โดยครูเป็นผู้ช่วยทบทวนคำถามนั้น และให้ฝ่ายตอบเตรียมตอบคำถาม โดยครูช่วยให้ตอบตรงประเด็นคำถามนั้น

3.4 ครูให้สมาชิกในกลุ่มทั้งฝ่ายถามและฝ่ายตอบ ตั้งใจฟังคำถามและการตอบคำถาม และให้ช่วยกันพิจารณาว่าคำถามและคำตอบเหมาะสมหรือไม่

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแต่ละประเด็นข้อคำถามและข้อคำตอบ แล้วครูสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีของการถามและตอบคำถามของครูในบทเรียน และผลเสียของการไม่ซักถามและไม่ตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

4.2 การซักถามครูเวลาไม่เข้าใจบทเรียน เป็นสิ่งที่ดีและควรกระทำ เพราะจะทำให้ นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

4.3 การตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน เป็นสิ่งที่ดี และควรกระทำ เพราะจะทำให้ ครูรู้ว่า นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูสอนถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกครูจะได้อธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนา
ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม
การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง การถาม – ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่ และถามและตอบคำถามกัน ตามข้อคำถามและข้อคำตอบที่กำหนดให้

คำถาม

ข้อ 1. นักเรียนควรจะซักถามครูเมื่อใด

คำตอบ

ข้อ 1. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูพูด

คำถาม

ข้อ 2. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบายจะอย่างไร

คำตอบ

ข้อ 2. ควรซักถามผู้รู้ ได้แก่ ครู หรือเพื่อนที่รู้ดีพอ

คำถาม

ข้อ 3. ทำไมนักเรียนต้องถามครูเกี่ยวกับบทเรียน

คำตอบ

ข้อ 3. เพราะการถามจะทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ

คำถาม

ข้อ 4. นักเรียนจะอย่างไร “เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย”

คำตอบ

ข้อ 4. ยกมือขึ้น เมื่อครูอนุญาตแล้วซักถาม

คำถาม

ข้อ 5. สิ่งที่ไม่ควรกระทำเกี่ยวกับซักถามครูขณะทีสอนคือ

คำตอบ

ข้อ 5. ไม่ถามนอกเรื่อง ที่ครูกำลังอธิบาย

เพราะอาจทำให้เพื่อนเกิดความสับสน

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 4

เรื่อง แนวทางของการถามและการตอบ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 1. นักเรียนควรจะซักถามครูเมื่อใด

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 1. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูพูด

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 2. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบายจะอย่างไร

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 2. ควรซักถามผู้รู้ ได้แก่ ครู หรือเพื่อนที่รู้ดีพอ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 3. ทำไมนักเรียนต้องถามครูเกี่ยวกับบทเรียน

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 3. เพราะการถามจะทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 4. นักเรียนจะอย่างไร “เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย”

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 4. ยกมือขึ้น เมื่อครูอนุญาตแล้วซักถาม

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 5. สิ่งที่ไม่ควรกระทำเกี่ยวกับซักถามครูขณะทีสอนคือ

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 5. ไม่ถามนอกประเด็นที่ครูกำลังอธิบาย

เพราะอาจทำให้เพื่อนเกิดความสับสน

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 6. การที่นักเรียนไม่กล้าถามครู เพราะ....

อายเพื่อน เกรงใจครูหรืออายครู เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่..??

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 6. เป็นความคิดไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง

เพราะยิ่งถามยิ่งได้รับคำตอบ ทำให้หายสงสัย และครูชมว่าตั้งใจฟังดีด้วย

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 7. นักเรียนจะทำอย่างไร? เมื่อครูถาม ... แต่นักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบถูกต้อง

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 7. ตอบตามที่นักเรียนเข้าใจให้มากที่สุด .. แล้วครูจะช่วยแก้ไขให้ ครับ/ค่ะ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 8. นักเรียนและครูมีความรู้สึกอย่างไร ? เมื่อครูถาม...แล้วนักเรียนไม่ตอบ

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 8. ครูมีความรู้สึกไม่สบายใจ ... นักเรียนมีความรู้สึกกังวลใจ

(ตอบความรู้สึกได้ด้วยตัวเอง)

.....

ทวีป อภิสิต (2539). สนุกและเรียนรู้กับ 57 กิจกรรมและเกม. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บ. ต้นอ่อน
แกรมมี จำกัด.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 4

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

ชื่อกิจกรรม การถาม - ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นักเรียนควรจะทำอย่างไร เมื่อถูกครูถามให้ตอบ

ก. ลุกขึ้นหันหน้าถามเพื่อนแล้วตอบ	ข. ลุกขึ้นหันหน้าหันหลังแล้วไม่ตอบ
ค. ลุกขึ้นแล้วตอบว่าไม่ทราบแล้วนั่งลง	ง. ลุกขึ้นแล้วตอบสิ่งที่เรารู้และเข้าใจ
2. ข้อใดควรปฏิบัติในขณะที่ครูกำลังสอน

ก. ตั้งใจฟังคำอธิบายนั้น	ข. ซักถามเมื่อไม่เข้าใจ
ค. จดบันทึกไว้บททวน	ง. ถูกทุกข้อ
3. เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูอธิบายนักเรียนควรจะทำอย่างไร

ก. เก็บไว้เป็นความลับของตัวเอง	ข. นั่งคิดอยู่คนเดียว
ค. คิดหางานอื่นขึ้นมาทำ	ง. ยกมือขึ้นเมื่อครูอนุญาตถามทันที
4. นักเรียนควรจะทำอย่างไร “ถ้าถูกเพื่อนถามในบทเรียน”

ก. บอกเพื่อนให้ไปถามครู	ข. บอกเพื่อนให้ไปถามผู้รู้
ค. บอกเพื่อนให้อ่านในหนังสือ	ง. บอกเท่าที่เข้าใจไม่ชัดเจนให้ถามครูหรือผู้รู้
5. การกระทำใดจะบ่งบอกถึงความเข้าใจของนักเรียน

ก. สายตามองครูแต่ไม่จ้อง	ข. นั่งฟังอย่างสงบ
ค. การถามและตอบคำถาม	ง. ถูกทุกข้อ
6. ข้อใดนักเรียนควรปฏิบัติอย่างยิ่ง

ก. ด.ช. คำ ไม่ถามครูเลย	ข. ด.ช.ทอง ขอบถามครูนอกเรื่อง
ค. ด.ญ.แอน อายครูไม่กล้าถาม	ง. ทั้ง ด.ญ.และ ด.ช. ถามครูจนเข้าใจ

7. ข้อใดคือ ข้อดีของการซักถามครูขณะที่สอน
ก. รับรู้ในสิ่งที่ไม่รู้	ข. ช่วยเพื่อนให้เข้าใจตรงกัน
ค. ช่วยครูแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจ	ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดคือ ประโยชน์ของการซักถาม
ก. ถามในสิ่งที่ไม่รู้... ได้รู้	ข. ถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ... ได้เข้าใจ
ค. ถามเมื่อแก้ปัญหาไม่ได้..แก้ได้	ง. ถูกทุกข้อ
9. นักเรียนควรทำอย่างไร “เมื่อตอบคำถามครูแล้ว แต่คำถามนั้นผิด”
ก. น้อยใจร้องไห้	ข. อายเพื่อนไม่กล้าคิดตอบอีก
ค. ขอร้องให้ครูอธิบายให้ถูก	ง. ปล่องไวไม่คิดแก้ไข
10. นักเรียนได้รับรู้อะไรจากกิจกรรม “การถามและการตอบ”
ก. ได้รับความสนุกกับกิจกรรม	ข. ได้ตัวอย่างการถามและการตอบ
ค. ได้ถามและได้ตอบคำถามเพื่อน	ง. ถูกทุกข้อ

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	หุ่มเททำงานที่ครุมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
ชื่อกิจกรรม	ความสุขกับการวาดภาพ
เทคนิค	กิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงถึงความตั้งใจในการกระทำของตัวเองต่อตนเองและต่อผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนยอมรับผลการกระทำของตัวเองไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตนให้ได้ผลดีขึ้น

สาระสำคัญ

การตั้งใจทำงานที่ครุมอบหมาย เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ยอมรับผลการกระทำของตนเองไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะดีหรือไม่ดี ไม่ปัดหน้าปัดตาการงานไปให้คนอื่น รู้จักไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยเหตุและผล เลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีก่อให้เกิดผลดี

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลัง เรื่องทำงานที่ครุมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. ภาพทิวทัศน์ ภาพระบายสีน้ำ ภาพแลเงาดินสอ
5. สาระการเรียนรู้เรื่องทำงานที่ครุมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
6. ใบมอบหมายงานเรื่อง ความสุขกับการวาดภาพ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่องทำงานที่ครุมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาทุกครั้ง โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูให้นักเรียนดูภาพทิวทัศน์ ภาพระบายสีน้ำ ภาพแลเงาดินสอ และให้นักช่วยกันสังเกตการเขียนภาพที่น่าเสนอนั้น

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่ได้จากการสังเกตการวาดภาพต่างๆ บอกความสำคัญและประโยชน์ของการวาดภาพ

3. ขั้นพัฒนา

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

3.2 ครูแจกใบงานศิลปะรุ่นเยาว์ ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนวาดภาพที่ชอบมากที่สุด ใช้เวลา 10 นาที

3.3 ครูให้ทุกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวาดภาพของกลุ่มตัวเอง

3.4 ครูให้ทุกกลุ่มรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาทุกครั้ง

3.4 ครูถามนักเรียนว่ากลุ่มที่รู้จักการวางแผนทำงาน มีการปรึกษาหารือกัน รู้จักไตร่ตรองผลงาน จะมีผลงานการวาดภาพออกมาอย่างไร

3.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการควบคุมความประพฤติกรรมของตนเองว่า สิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่มอบหมายให้เสร็จทันเวลา

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูถามนักเรียนว่า กิจกรรมนี้ได้ข้อคิดอะไรบ้าง

4.2 ให้นักเรียนช่วยบอกสาเหตุที่ทำให้การทำงานเสร็จช้ากว่าเวลากำหนด

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

5.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

5.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

5.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6.3 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม การถาม การตอบข้อคำถาม การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการพัฒนา

ใบงาน
เรื่อง ความสุขกับการวาดภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพที่ชอบมากที่สุด ใช้เวลาวาดภาพ 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ทำไมนักเรียนจึงชอบและสนใจวาดภาพนี้

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนบอกสาเหตุของการทำงานเสร็จช้าและส่งไม่ทันในเวลากำหนด

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อ การทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียน

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 5

เรื่อง ทุ่เมทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

ความขยันหมั่นเพียรด้านทุ่เมทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา เป็นความรู้สึกในจิตสำนึกของนักเรียน ในการกระทำหน้าที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทิ้งงานมีความ อดุสาหะไม่ท้อถอยทำงานทั้งในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนให้เสร็จส่งทันเวลา ซึ่งความขยันหมั่นเพียร ด้าน การทำงานที่ครูมอบหมายมีลักษณะความขยันหมั่นเพียรดังนี้

1. ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งธุระการงานของตน
2. มีความมานะ บากบั่น ที่จะทำงานให้ผิดน้อยที่สุด
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ทุ่เม ไม่ท้อถอย
4. ควบคุมตนเองให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเวลาเสมอ
5. หมั่นปรับปรุงงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2537: 23). หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบสร้างเสริมลักษณะนิสัย. ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 5

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ทুম่เตทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

ชื่อกิจกรรม ความสุขกับการวาดภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ

- คนที่ทำงานเรียบร้อยเสร็จทันเวลาแสดงว่าผู้นั้นเป็นคนเช่นไร

ก. เป็นคนเสียสละ	ข. เป็นคนมีความสันโดษ
ค. เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร	ง. เป็นประหยัด
- การกระทำของใครขาดความตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมาย

ก. ดำ มาโรงเรียนไม่ทัน	ข. แดง ลืมสมุดการบ้าน
ค. ขาว ไม่สบายลาป่วย	ง. เขียว ทำการบ้านส่งครูทันเวลา
- การปฏิบัติข้อใดเป็นการแสดงถึงความตั้งใจทำงานตามที่ครูอาจารย์มอบหมาย

ก. แดง ไม่ทำเลขเพราะทำไม่ได้	ข. ขาว ไม่ทิ้งงานทำจนสำเร็จ
ค. ดำ ให้พ่อทำการบ้านให้	ง. เขียว รอให้มีเวลาวางจึงทำงาน
- ผลของการไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูอาจารย์มอบหมายคือข้อใด

ก. เป็นคนท้อถอย	ข. ถูกครูลงโทษ
ค. เป็นคนไม่กระตือรือร้น	ง. ถูกทุกข้อ
- คนทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จทันเวลาแสดงให้เห็นถึงสิ่งใด

ก. ความรอบคอบ	ข. ความเห็นแก่ตัว
ค. ความมานะพากเพียร	ง. ความมีน้ำใจ
- ข้อใดแสดงถึง การไม่ทอดทิ้งธุระการงานในหน้าที่

ก. ตั้งใจทำงานให้เสร็จ	ข. วางแผนทำงานด้วยความเต็มใจ
ค. ควบคุมตัวเองทำงานนั้นเสร็จ	ง. ถูกทุกข้อ
- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อรับคำสั่งจากครูให้ทำงาน

ก. อึดอัดใจเพราะอยากไปเล่นกับเพื่อน	ข. มีความรู้สึกที่ถูกบังคับใช้งาน
ค. ยินดีที่ได้ทำงานนั้น	ง. รู้สึกเกรงใจจำต้องทำ

8. เมื่อทำงานที่ครูอาจารย์มอบหมายไม่เสร็จทันเวลา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. บังงานนั้นไปให้คนอื่นทำแทน ข. ควบคุมตัวเองทำให้สำเร็จ
- ค. ทิ้งงานนั้นไปรับงานอื่นมาทำ ง. บอกครูอาจารย์ว่าทำไม่ได้
9. ข้อใดคือ ผลดีของการทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
- ก. ได้รับคำชมเชย ข. ภูมิใจในผลงานตัวเอง
- ค. สามารถปรับปรุงตัวเองให้ดียิ่งขึ้น ง. ถูกทุกข้อ
10. ในข้อต่อไปนี้ ใครควรเอาแบบอย่าง
- ก. บุญร่วม วางแผนในการทำงานทุกครั้ง ข. ทองคำ ไม่มีผลงาน
- ค. ทองดี รับงานแล้วทิ้งไว้รอเวลา ง. บุญมา รับงานแล้วคนอื่นทำแทน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
ชื่อกิจกรรม	ความขยันพากเพียร
เทคนิค	กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับและการกล่าวคำชมเชย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนฝึกฝนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. เพื่อให้นักเรียนหมั่นทำงานที่เป็นประโยชน์กับตนเองในเวลาว่าง
3. เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างหาความรู้เพิ่มเติมในงานที่เป็นประโยชน์กับตน

สาระสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน หมั่นฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถ มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบในด้านอาหาร เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลงทำความสะอาด ซักกรีด ด้านการใช้เวลาว่างศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลัง เรื่องหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. สถานการณ์จำลอง 3 สถานการณ์
5. สารการเรียนรู้เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ใบงานเรื่อง ความขยันพากเพียร

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการตอบข้อคำถามในแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยการตอบข้อคำถามในแบบวัดความขยันหมั่นเพียร
2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา
 - 2.1 ครูสนทนากับนักเรียนโดยยกตัวอย่างสถานการณ์จริงในท้องถิ่น ชาว เหตุการณ์นิทาน เรื่องสั้นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นแห่งปี

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ที่ครูเล่าให้ฟังและช่วยกันบอกประโยชน์จากการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. ขั้นพัฒนา

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

3.2 ครูแจกใบงาน สถานการณ์จำลอง 1-3 สถานการณ์

3.3 ครูให้ทุกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่

3.4 ครูให้ทุกกลุ่มจำแนกว่า บุคคลในแต่ละสถานการณ์ได้ทำอะไรบ้าง ต่อไปนี้

3.4.1 ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด

3.4.2 ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลง ทำความสะอาด ซักรีด

3.4.3 ด้านการใช้เวลาว่างศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

4. ขั้นสรุป

4.1 สรุปความสำคัญของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4.2 ให้นักเรียนช่วยการบอกงานอดิเรกที่ควรทำเมื่อมีเวลาว่าง

4.3 ให้นักเรียนช่วยการบอกประโยชน์ของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

5.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

5.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

5.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม การถาม การตอบข้อคำถาม การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการพัฒนา

ใบงาน
เรื่อง หนังสือนิทานเรื่องให้ประโยชน์
กิจกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 1 – 3 แล้วตอบคำถามจากสถานการณ์นั้น โดยส่งตัวแทน
กลุ่มมารายงานคำตอบหน้าชั้นเรียน

สถานการณ์ที่ 1

บ่อคำ เป็นนักเรียนหญิงเรียนอยู่ชั้น ป.1 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมใจ ตื่นนอนแต่เช้าๆ แล้วเก็บที่นอนด้วยตัวเอง เธอสามารถช่วยตนเองทำธุระส่วนตัว อาบน้ำ แปรงฟัน โดยไม่มีใคร
ดักเตือน เวลารับประทานอาหาร เธอช่วยเหลือตัวเองได้ บ่อคำเธอยังได้ช่วยงานพ่อแม่
แม่ได้ไม่มากนัก นักจากช่วยหีบของใช้เล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น หลังจากการทำภารกิจแล้ว เธอนำ
การบ้านมาทำให้เสร็จ เธอชอบหัดอ่าน คัด เขียนภาษาไทยและอังกฤษ ฝึกการเขียนตัวเลข ฝึกคิด
เลข เมื่อทำภารกิจเธอเสร็จแล้ว เธอชอบไปดูพ่อแม่ทำสวนที่อยู่ใกล้บ้าน

สถานการณ์ที่ 2

สมใจ เป็นนักเรียนหญิงเรียนอยู่ชั้น ป.2 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมใจ ตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำ
ธุระส่วนตัว ออกไปช่วยแม่ไปรื้ออาหารให้เป็ด ไก่ สัตว์เลี้ยงในบ้านกิน จากนั้นเธอช่วยเหลือแม่เก็บ
กวาดบ้าน เมื่อทำความสะอาดบ้านเสร็จแล้ว เธอยังเข้าครัวช่วยคุณแม่หีบของใช้ในการปรุงอาหาร
เมื่อรับประทานอาหารแล้ว เธอพยายามช่วยแม่ล้างถ้วยจานแต่แม่บอกว่า ไม่เป็นไรลูกแม่จัดการได้
ลูกยังโตไม่พอเดี๋ยวของหล่นแตก สมใจเปิดโทรทัศน์ฟังข่าว จากนั้นเธอ ได้นำการบ้านที่ครูสั่งมาทำ
เมื่อทำการบ้านเสร็จ เธอฝึกคัด - เขียนภาษาไทย

สถานการณ์ที่ 3

บุญอุ่ม เป็นนักเรียนชายเรียนอยู่ชั้น ป.3 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ บุญอุ่ม ตื่นนอนแต่เช้าๆ
ทำธุระส่วนตัว ออกไปช่วยพ่อรดน้ำผัก ต้นหอม และพรวนดินต้นไม้ประดับ ในบริเวณบ้าน จากนั้นเขา
ได้ช่วยพ่อซ่อมแซมเก้าอี้เป็ดไก่ เมื่อเสร็จภารกิจแล้ว เขาอาบน้ำชำระร่างกายอีกครั้งหนึ่ง และเปิด
โทรทัศน์ฟังข่าวและรายการวันหยุดหยดหยด จากนั้นเขาได้นำการบ้านที่ครูสั่งออกมาทำให้เสร็จ เขา
ฝึกวิธีการคิดคำนวณเลขคณิตด้วยวิธีต่างๆ และพยายามทำความเข้าใจกับสูตรคณิตศาสตร์ เขา
ต้องการเป็นครูสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนเมื่อเติบโตแล้ว

กระทรวงศึกษาธิการ. (2529: 43). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม.

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการที่อยู่อาศัยใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการศึกษาหาความรู้ใส่ตัวเองใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 6

เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง ด้านหนึ่ง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน หมั่นฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถ มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบในด้านอาหาร เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลง ทำความสะอาด ซักกรีด ด้านการใช้เวลาว่างศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

.....

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิชาการ.(2529: 3). การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ครั้งที่ 6
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ชื่อ-นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ

1. การกระทำของใครควรรับไว้เป็นแบบอย่าง

ก. คำป่อ	ข. สมใจ
ค. บุญอุ่ม	ง. ควรรับไว้ทุกคน
2. ผลเสียของการไม่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่เป็นที่คือข้อใด

ก. เวลาใช้หยิบหาได้สะดวก	ข. รับรู้ว่าของใช้นั้นหาย
ค. มองดูแล้วสะอาดตา	ง. เวลาใช้ค้นหารอบด้าน
3. ผลดีของการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบคือข้อใด

ก. เวลาใช้หยิบหาได้ง่าย	ข. เวลาจะใช้ค้นหารอบด้าน
ค. ของใช้เหล่านั้นไม่รู้ตัว	ง. ทำให้ห้องทำงานว่างเปล่า
4. นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เมื่อใด

ก. เมื่อพ่อแม่ใช้งานอยู่	ข. เมื่อทำภารกิจอื่นเสร็จแล้ว
ค. เมื่อกำลังประทานอาหาร	ง. เมื่อเวลานอนหลับ
5. การใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเอง ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. หลีกเลียงการทำงาน	ข. เอาแต่สบายไม่คิดทำงาน
ค. หางานอื่นทำเมื่อมีเวลาว่าง	ง. รอให้คนอื่นดักเตือนจึงทำ
6. การที่ บ่อคำ สมใจ และบุญอุ่ม หัดเขียน อ่านหนังสือ ได้รับประโยชน์ด้านใด

ก. ด้านที่อยู่อาศัย	ข. ด้านอาหาร
ค. ด้านการก่อสร้าง	ง. ด้านการเรียนรู้
7. การที่ บ่อคำ สมใจ เก็บที่นอน ช่วยแม่กวาดบ้าน ได้รับประโยชน์ด้านใด

ก. ด้านที่อยู่อาศัย	ข. ด้านอาหาร
ค. ด้านที่อยู่อาศัย	ง. ด้านการศึกษา
8. การที่ บุญอุ่ม ช่วยพ่อซ่อมแซมเก้าอี้เปิดไฟ ได้เรียนรู้อะไร

ก. ได้เรียนรู้ประสบการณ์	ข. ได้ช่วยพ่อทำงาน
ค. ได้เรียนรู้วิธีการซ่อมแซม	ง. ถูกทุกข้อ

9. ทำอย่างไร จึงจะเป็นคนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับตนเอง
ก. เมื่อว่างคิดหางานทำ	ข. แบ่งเวลาให้กับตนเองให้ถูก
ค. ไม่เกียจคร้านทำงาน	ง. ถูกทุกข้อ
10. สถาบันแรกที่สอนคนให้มีความขยันหมั่นเพียรคือสถาบันใด
ก. โรงเรียน	ข. สังคม
ค. ครอบครัว	ง. ประเทศชาติ

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
ชื่อกิจกรรม	ครอบครัวของเรา
เทคนิค	บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
3. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยชอบช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

สาระสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และบุตรหรือธิดา ที่เป็นสมาชิกของครอบครัวมีความรับผิดชอบร่วมกัน แบ่งงานกันทำหรือแบ่งหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา เรื่องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านสม้าเสมอ
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. ภาพครอบครัว
5. สาระการเรียนรู้เรื่อง ครอบครัว
6. ใบงานเรื่องครอบครัวของเรา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านสม้าเสมอ โดยตอบข้อคำถามในแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยการตอบข้อคำถามในแบบวัดความขยันหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำภาพครอบครัวประกอบด้วยพ่อ-แม่และลูกๆให้นักเรียนดู และสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในการช่วยเหลือพ่อแม่ บทบาทหน้าที่ การแบ่งงานช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อแบ่งเบาภาระ และบอกกับนักเรียนว่า วันนี้พวกเราจะแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับชีวิตจริงของครอบครัวหนึ่ง

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ครูหาอาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติจำนวน 5-6 คน โดยให้นักเรียนสมัครใจแสดงบทบาทสมมติเรื่อง ครอบครัวของเรา

3.2 ครูแจกบัตรคำเกี่ยวกับบทบาทของพ่อ-แม่ และลูก และให้นักเรียนผู้ที่แสดงบทบาทสมมติอ่าน เพื่อเตรียมบทบาทของตนเอง

3.3 ครูและนักเรียนที่ไม่ได้แสดงช่วยกันจัดสถานที่ และให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้ชมและสังเกตการณ์ในระหว่างที่เพื่อนทำการแสดง

3.4 ครูให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติตามที่กำหนดไว้ ใช้เวลา 10-15 นาที

4.ขั้นอภิปราย

4.1 ครูนำนักเรียนอภิปรายและสนทนาตามบทบาทสมมติที่ได้แสดง

4.2 ครูให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นว่าต้องการให้แสดงอีกครั้งหรือไม่

ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ในกรณีนักเรียนส่วนมากต้องการให้แสดงเพิ่มเติม ตามบทสมมติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เดิม

5. ขั้นสรุป

5.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวไทย

5.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปตามบทบาทสมมติที่นักเรียนแสดง

6. ขั้นทดสอบความรู้หลังการพัฒนา

6.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

6.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

6.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความตั้งใจจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน

7. ขั้นประเมินผล

7.1 ประเมินผลจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

7.2 ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

7.3 ประเมินผลจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

7.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง ครอบครัวของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ และเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ

การเป็นอยู่ของครอบครัวหนึ่งในเช้าวันอาทิตย์ คุณพ่อของแต่ ตื่นแต่เช้ามีด เข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว และลงไปเข้าในสวนครัวเพื่อรดน้ำผักและผลไม้ในสวนครัว ถัดจากนั้นเป็นคุณแม่ของแต่! ตีนเป็นคนที่สองรองจากคุณพ่อ คุณแม่เมื่อทำธุระส่วนตัวแล้วก็เดินเข้าห้องครัวทำการหุงหาอาหารเช้ารสามีและลูกๆ ขณะที่แม่ทำอาหารอยู่นั้น แม่ได้ยินเสียง แต่! กับ ต้อ! มีปากเสียงกัน เรื่องการกวาดถูบ้านการเก็บที่นอนหลังตื่นนอนแล้ว การช่วยแม่ทำกับข้าว การทำความสะอาดโต๊ะอาหาร ต่อมาไม่นานนักแม่เห็นแต่! เดินลงมาจากบนบ้านเข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว และเดินมาช่วยแม่ทำกับข้าว ขณะที่ต้อ! เดินลงมาจากบนบ้านแล้วล้มตัวนอนลงที่โต๊ะรับแขก อยู่ต่อมาพักหนึ่งต้อ! เดินไปที่ห้องครัว ถามคุณแม่ว่า มีอะไรกินบ้างแม่! แม่บอกว่ากำลังทำอยู่ลูกรอสักครู่จะ! ต้อ! เดินไปที่ห้องน้ำเห็นต้อ! เตรียมผ้าเช็ดตัว ผ้า ต้อ! พุดกับแต่! ว่า ขอฝากสักสองชุดหน่อยจะ! แต่! ตอบว่าของตัวเองทำไมไม่จัดการเองล่ะ! คุณพ่อรดน้ำต้นไม้เสร็จ เดินเข้ามาในบ้านได้ยินคำพูดของแต่! พอดี พอมองหน้าต้อ! และเดินไปที่โต๊ะอาหารเพื่อทำความสะอาดเตรียมจัดอาหารเช้า แม่ยกถ้วยจานและอาหารมาเตรียมลงโต๊ะ อาหาร ในขณะที่ต้อ! นั่งดูทีวีอย่างสนุกสนาน

เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร พ่อแม่เรียกแต่! และต้อ! ร่วมรับประทานอาหารกัน ในระหว่างรับประทานอาหาร พ่อพูดว่า ครอบครัวของเรายังแบ่งงานกันทำไม่ดีเท่าที่ควรนะ! บ้านจะสะอาด สมาชิกของครอบครัวจะมีความสุขทั่วกัน ควรมีการช่วยงานกัน แบ่งงานกันทำ ไม่ใช่การถกเถียงกัน พ่ออยากให้ลูกแบ่งงานบ้านกัน สิ่งไหนที่พอจะช่วยได้ก็ทำ บ้านของเราจะได้น่าอยู่ ใครพบเห็นก็จะชมเชย ว่าปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรแต่ยังเด็ก โตขึ้นจะได้จดจำนำไปใช้เป็นนิสัย หลังจากนั้นแล้ว แต่! กับ ต้อ! เมื่อได้ยินคำที่พ่อสั่งสอนแล้วเกิดความรู้สึกอึดอัดช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่นิ่งเฉย รับผิดชอบช่วยแม่กวาดถูบ้าน และพากันไปช่วยพ่อทำสวนครัวอย่างมีความสุขในวันหยุดประจำสัปดาห์

บทบาทของต่อแต่

(จากที่ 1) ผมคือพ่อแต่! ผมชอบตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำธุระส่วนตัวแล้วลงจากบ้านไปทำสวนครัว รดน้ำผัก รดน้ำไม้ดอกไม้ประดับ ที่ต้องใส่ใจมากที่สุดคือหมั่นพรวนดินต้นหอมแบ่ง หอมกระเทียม และกล่ำดอก เพราะผักพวกนี้ต้องหมั่นรดน้ำพรวนดินจึงจะผลผลิตดี ผมจึงหมั่นคอยดูแลใส่ใจกับมัน กว่าจะได้รับประทานเช้าก็ตะวันสายโง่งทุกวัน

(จากที่ 2) ผมคือพ่อแต่! เมื่อรดน้ำพรวนดินพืชผักผลไม้เสร็จแล้ว ก็เข้าบ้าน เพื่อรับประทานอาหารกับภรรยาและลูกๆ แต่เมื่อเข้ามาในบ้าน ก็ได้ยินเสียงลูกๆ ถกเถียงกันเรื่องการช่วยทำงาน

บ้าน ผมจึงอบรมสั่งสอนลูกในระหว่างรับประทานอาหารว่า ครอบครัวของเรายังแบ่งงานกันทำไม่ดีเท่าที่ควรนะ! บ้านจะสะอาด สมาชิกของครอบครัวจะมีความสุขทั่วกัน ควรมีการช่วยงานกัน แบ่งงานกันทำ ไม่ใช้การถกเถียงกัน พ่ออยากให้ลูกแบ่งงานบ้านกัน สิ่งไหนที่พอจะช่วยได้ก็ทำ บ้านของเราจะได้น่าอยู่ ใครพบเห็นก็จะชมเชย ว่าปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรแต่ยังเด็ก โตขึ้นจะได้จดจำนำไปใช้เป็นนิสัย

บทบาทของแม่แต่

ฉันคือแม่แต่ ฉันชอบตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำธุระส่วนตัวแล้ว ฉันจะเข้าครัวหุงหาอาหารไว้ รอสามีและลูกๆ งานทำครัวที่หนักของดิฉันคือ การทำความสะอาดห้องครัว เครื่องมือทำครัว การล้างผักผลไม้ เนื้อสัตว์ต่างๆ เพื่อปรุงเป็นอาหาร ให้เสร็จทันเวลารับประทาน จะรอให้ลูกๆ ที่พอจะช่วยงานได้บ้างก็มีแต่ถกเถียงกันเรื่องการช่วยเหลืองาน (รอตตอบคำถามของ ต้อ)

บทบาทของแต่

ฉันชื่อแต่ เป็นลูกคนแรกในบ้าน ฉันเต็มใจช่วยงานพ่อแม่เพื่อแบ่งเบาภาระได้บ้าง แต่บ้างครั้งก็ไม่พอใจน้องสาว แต่ละวันเอาแต่กิน เล่น นอน ที่มากไปคือชอบทิ้งงานให้คนอื่นทำ เช้านี้จะช่วยแม่ล้างห้องน้ำ และช่วยแม่ซักผ้า (รอตตอบคำถามของต้อ)

บทบาทของต้อ

ฉันชื่อต้อ ฉันเป็นลูกคนสุดท้องของบ้านนี้ ฉันตื่นนอนสายกว่าคนอื่น เพราะไม่รู้ตื่นขึ้นมาแล้วจะทำงานอะไร งานบ้านหลายอย่างคุณพ่อ-แม่และพี่ ก็ทำกันแล้ว บางครั้งตื่นนอนแล้วก็อยากจะนอนพักอีก บางครั้งตื่นมาก็หิว จะถามคุณแม่ก่อนว่า มีอะไรกินบ้าง... และบางทีก็อยากจะให้พี่ช่วยซักผ้าให้ ถามพี่แต่.....

บทบาทของแต่กับต้อ

ฉันชื่อแต่ ฉันชื่อต้อ หลังจากได้รับฟังคำสั่งสอนของคุณพ่อแล้ว.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนคนที่จะแสดงบทบาทสมมติเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ เรื่องครอบครัวของเรา และให้นักเรียนผู้ชมการแสดงและตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนด

1. ในระยะเริ่มแรก พ่อ แม่ และลูกๆ ของครอบครัวนี้ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

2. พอถึงระยะหลังๆ พ่อ แม่ และลูกๆ ของครอบครัวนี้มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

3. การแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนสะท้อนให้เห็นอะไรบ้าง

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 7

ครอบครัวของเรา

ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่ทำให้การศึกษาแก่บุตรและธิดา เพื่อให้บุตรและธิดาดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้ การอยู่ร่วมกันของคนในครอบครัว จำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แบ่งงานและหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม ตลอดทั้งให้ความช่วยทางการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน พ่อแม่เมื่อมีบุตร ธิดา ก็ทำหน้าที่ของบิดามารดาให้การเลี้ยงดูเอาใจใส่ ดูแลบุตรและธิดาให้ได้รับความอบอุ่น มีความปลอดภัย และหน้าที่สำคัญของบิดามารดา คือ การอบรมสั่งสอนบุตรและธิดาให้รู้บทบาทหน้าที่ของการเป็นพี่เป็นน้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน ตลอดจนให้รู้จักการแบ่งปันดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนันท์สมาชิกครอบครัวและเตรียมตัวบุตรและธิดาเมื่อออกสู่สังคมภายนอกครอบครัว เพื่อให้บุตรและธิดาสามารถดำรงชีวิตสืบทอดต่อไปได้อย่างมีความสุขตามทางสายกลางในการดำรงชีวิต ดังนี้

1. ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
2. ขวนขวายใฝ่หาความรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพในการดำรงชีวิต
3. ประกอบอาชีพสุจริต
4. มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย และไม่ถือวัตถุเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของชีวิต
- 5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี และละอายต่อการประพฤติมิชอบ
6. ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว
7. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความสามัคคีในครอบครัวและชุมชน
8. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาเป็นแนวทางดำรงชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อ

ครอบครัวและชุมชน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 7

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

ชื่อกิจกรรม ครอบครัวของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานบ้านสิ่งแรกที่ต้องทำคือ

ก. การหาคนช่วยทำ	ข. รีบลงทำทันทีทันใด
ค. วางแผนการทำงาน	ง. รับปากแล้วทิ้งไว้ก่อนรอเวลาว่าง
2. นักเรียนคิดว่า การทำงานบ้านเป็นหน้าที่ของใคร

ก. ญาติพี่น้องที่อยู่บ้านอื่น	ข. พ่อ - แม่
ค. คนรับใช้	ง. ทุกคนในบ้าน
3. สิ่งสำคัญที่สุดในการช่วยงานพ่อแม่คือ

ก. ความเต็มใจขอช่วยเหลือผู้อื่น	ข. การเป็นคนเห็นแต่ได้
ค. การได้รับค่าตอบแทน	ง. การถูกบังคับให้ช่วยทำ
4. ข้อใดคือ บุตรธิดาน่ารักของครอบครัว

ก. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ-แม่	ข. ช่วยเหลือการงานพ่อ-แม่
ค. รู้บุญคุณดูแลเมื่อท่านแก่เฒ่า	ง. ถูกทุกข้อ
5. เราควรช่วยเหลืองานพ่อแม่เมื่อใด

ก. เมื่อมีรางวัลค่าจ้าง	ข. เมื่อพอใจอยากช่วยทำ
ค. เมื่อถูกบังคับให้ทำ	ง. ทุกเวลาที่จะช่วยทำได้
6. ในข้อต่อไปนี้ “ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด”

ก. ต้อง. ให้คุณพ่อและแม่เรียกหาทุกวัน	ข. ปอง. ไม่อยู่บ้านเพราะไม่ต้องการทำงาน
ค. ปอง. ช่วยคุณพ่อ-แม่ดูแลบ้าน	ง. ปอน. ร้องกินขนมทุกวัน

7. ข้อใดคือ “การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว”
 - ก. ทั้งพี่และน้องไม่เคยช่วยคุณพ่อ-แม่ทำงานเลย
 - ข. ทั้งพี่และน้องไม่เหลียวแลครอบครัวเลย
 - ค. ทั้งคุณพ่อ-แม่-พี่และตัวเราต่างก็ช่วยเหลืองานกัน
 - ง. คุณพ่อ-แม่มีแต่ให้ฝ่ายลูกรับอย่างเดียว
8. ใครขยันมากน้อยในครอบครัว
 - ก. คุณแม่ตื่นแต่เช้าหุงหาอาหาร
 - ข. คุณพ่อตื่นแต่เช้ารีบไปทำงาน
 - ค. ตัวเราตื่นแต่เช้ารีบไปโรงเรียน
 - ง. ขยันทุกคน
9. สถานที่แรกที่สอนคนให้รับรู้เรื่องการทำงานคือที่ใด
 - ก. โรงเรียน
 - ข. บ้านหรือครอบครัว
 - ค. หลวงพ่อที่วัด
 - ง. สถานสงเคราะห์เด็ก
10. การเล่นเกมระหว่างพี่ กับ น้อง ควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร
 - ก. พี่เล่นให้พอใจแล้วจึงให้น้องเล่น
 - ข. น้องเล่นให้พอใจแล้วจึงให้พี่เล่น
 - ค. จะให้เล่นก็ต่อเมื่อคุณพ่อ-แม่บอก
 - ง. ทั้งพี่และน้องต่างก็แบ่งเวลากันเล่น

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง	ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ
ชื่อกิจกรรม	โรงเรียนและเพื่อนของเรา
เทคนิค	กลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกมต่อภาพ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการทำงานเป็นกลุ่มในโรงเรียน

สาระสำคัญ

ความหมายของกลุ่ม ลักษณะการทำกิจกรรมกลุ่ม จุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่ม และการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม (สมณทา พรหมบุญ และคณะ. 2540)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพการทำงานกลุ่มของนักเรียน
2. ภาพอุปกรณ์ต่อภาพกิกซอ 4 ชุด
3. สาระการเรียนรู้เรื่อง กลุ่มสัมพันธ์
4. ใบงาน เรื่อง ครูและเพื่อนในโรงเรียน

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนาพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ โดยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าการพัฒนา

ครูนำภาพการเรียนการสอน การทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน แล้วสนทนากับนักเรียนว่า ในการทำงานกลุ่มนักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนอย่างไรบ้าง และนักเรียนแบ่งปันดูแลช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรบ้างและบอกกับนักเรียนว่า วันนี้พวกเราจะเล่นเกมต่อภาพก๊ิกซอแบบง่ายกัน

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ด้วยวิธีการจับฉลากหมายเลขกลุ่มใครได้เลขใดให้อยู่กลุ่มกับหมายเลขนั้น เพื่อเล่นเกมการแข่งขันการต่อภาพก๊ิกซอ กลุ่มใดเสร็จสมบูรณ์ก่อนกลุ่มนั้นจะเป็นฝ่ายชนะ

3.2 ครูแจกชุดภาพก๊ิกซอและอธิบายวิธีการเล่นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่น และครูทบทวนกติกาการเล่นเกมการต่อภาพ ให้นักเรียนทุกกลุ่มเข้าใจตรงกัน

3.3 ครูกำหนดเวลาและสั่งให้ลงมือเล่นเกมต่อภาพก๊ิกซอ

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานสิ่งที่ได้จากการเล่นเกมต่อภาพก๊ิกซอ ผลของการทำงานเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือกลุ่ม ปัญหาของการทำงานกลุ่มเป็นกลุ่ม

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป การทำงานเป็นกลุ่ม ผลการร่วมแรงร่วมใจกันทำงานในกลุ่ม และผลดีของการมีเพื่อนสนิท

4.3 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา หรือในข้อสงสัย

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัด และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง ครูและเพื่อนในโรงเรียน

คำชี้แจง อ่านกรณีตัวอย่างทุกกรณี และตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนดให้

กรณีตัวอย่างที่ 1

เช้าวันจันทร์ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง เมื่อนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติแล้ว ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เดินมาที่แถวตอนชายหญิงชั้นของตัวเอง และบอกกับนักเรียนว่า ก่อนเข้าเข้าวันนี้ ครูจะพานักเรียนเก็บเศษขยะรอบบริเวณอาคารโรงเรียนของเรา โดยให้หัวหน้าชั้นเป็นผู้ดูแลความพร้อมเพียงของเพื่อนทุกคน

คำถาม

1. นักเรียนจะปฏิบัติตามคำสั่งของครู โดยเดินเก็บเศษขยะรอบอาคารโรงเรียน หรือไม่

.....

2. หัวหน้าห้องเรียนจะดูแล ช่วยเหลือ เพื่อนอย่างไร

.....

กรณีตัวอย่างที่ 2

เพื่อนบ้านของนักเรียนคนหนึ่ง ซึ่งไม่คุ้นเคยกับนักเรียนมากนัก เพราะเขาไม่เคยออกนอกบ้านไปคุยกับคนอื่น เสาร์วันหนึ่งเขามาหานักเรียนที่บ้าน เพื่อขอยืมหนังสือ และอ่านการบ้านกับนักเรียน นักเรียนจะให้คำตอบเขาอย่างไร (เลือกตอบได้หลายกรณี)

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 8

ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน

การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การสร้างความผูกพันในทางที่ดีต่อเพื่อน

เราอยู่ในวัยที่มีกลุ่มเพื่อนทั้งเพศหญิงและเพศชาย เพื่อนจึงมีความสำคัญกับเรา เช่น เป็นที่พึ่งพิงยามเดือดร้อนใจ พุดคุย รับฟังปัญหา ร่วมเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งเพื่อนที่ดียังคอยตักเตือนเมื่อทำผิดและให้อภัยเราเสมอ

ดังนั้นเราควรสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน เพื่อการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนี้

1. มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนเสมอ เช่น แบ่งปันอาหารและสิ่งของกับเพื่อนตามความเหมาะสม สอนการบ้านเพื่อน
2. เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เช่น พุดจาไพเราะ ไม่นินทาเพื่อน รับฟังความคิดเห็นเพื่อน หรือฟังปัญหาของเพื่อนอย่างตั้งใจ
3. เอาใจใส่ในตัวเพื่อน เช่น คอยดูแลเมื่อเพื่อนไม่สบาย จดจำสิ่งที่เพื่อนชอบเพื่อสร้างความประทับใจ
4. จริงใจและซื่อสัตย์ต่อเพื่อน เช่น ไม่นำความลับของเพื่อนไปเปิดเผยแนะนำเพื่อนในสิ่งที่ดี
5. ยอมรับและให้อภัยเพื่อน เช่น ยอมรับความผิดโดยปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ และการให้อภัยเมื่อเพื่อทำผิดไม่เก็บมาโกรธเคือง

การทำกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่ม คือการที่บุคคลมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานของกลุ่มตามที่ได้วางแผนไว้ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

จุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่ม

1. เพื่อฝึกทักษะต่างๆ ทางสังคมของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาตัวเองและผู้อื่นในกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
4. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม
5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนจากการทำงานเป็นกลุ่ม

การให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่มในโรงเรียน

การให้ความร่วมมือกับเพื่อนในโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะต้องอาศัยความพร้อมเพรียง โดยทุกคนต้องเอาใจใส่ทำงาน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา นอกจากนี้ถ้างานสำเร็จหรือผิดพลาดไป กลุ่มก็ต้องพร้อมกันที่จะรับผิดชอบร่วมกัน โดยไม่โทษคนใดคนหนึ่ง และร่วมกันคิดหาทางปรับปรุงแก้ไขงานนั้นให้บรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มกำหนดไว้

สุมณฑา พรหมบุญ และคณะ. (2540). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไเอเดียสแคร์.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 8

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

ชื่อกิจกรรม โรงเรียนและเพื่อนของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือ ความหมายของมิตรแท้
 - ก. มิตรแท้เวลาเดือดเนื้อร้อนใจฟังฟังได้
 - ข. มิตรแท้เวลาเหงาพูดคุยได้
 - ค. มิตรแท้เป็นผู้เล่นร่วมคิดทำกิจกรรมกับเรา
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. เราควรปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีต่อเพื่อนอย่างไร
 - ก. มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน
 - ข. จริงใจและซื่อสัตย์ต่อเพื่อน
 - ค. ให้การยอมรับและให้อภัยต่อเพื่อน
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. นักเรียนคิดว่า “ทำไมเพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเรา”
 - ก. เพราะคนเราสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ทุกเมื่อ
 - ข. เพราะคนเราไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวได้
 - ค. เพราะคนเราสามารถอยู่โดดเดี่ยวได้
 - ง. เพราะเพื่อนไม่สามารถช่วยอะไรเราได้
4. นักเรียนควรช่วยเหลือเพื่อนทำงานกลุ่มด้วยวิธีใด
 - ก. รอรับคำสั่งจากเพื่อน
 - ข. รอให้กำลังใจเพื่อนก็พอ
 - ค. ร่วมคิดคิดร่วมทำและร่วมแก้ปัญหา
 - ง. เพื่อนไม่เริ่มเราก็ไม่เริ่ม
5. นักเรียนควรปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร “เมื่อเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้อยู่ในห้องเรียนคนเดียว”
 - ก. รีบออกจากห้องเพราะกลัวความผิด
 - ข. เข้าไปยุให้ร้องไห้จนพอใจ
 - ค. เข้าไปใกล้ๆ คอยพูดให้กำลังใจ
 - ง. เข้าไปสั่งให้หยุดร้องทันที

6. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. สุ่ม. ให้ภัยเพื่อนทุกครั้งที่ทำผิด ข. สัม. ให้ภัยเพื่อนเมื่อเพื่อนรับผิดชอบ
 - ค. ต่อเอาแต่อารมณ์ตัวเอง ง. แด้มชอบอยู่โดดเดี่ยว
7. นักเรียนได้รับรู้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรมกลุ่ม
 - ก. ได้ฝึกทักษะต่างๆ ทางสังคม ข. มีโอกาสศึกษาตัวเองและผู้อื่น
 - ค. เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่ม ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดคือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - ก. หน้าตายิ้มแย้มเป็นมิตร ข. พูดจาไพเราะมีเหตุผล
 - ค. เป็นผู้ให้มีความกว้างยอมรับ ง. ถูกทุกข้อ
9. ในข้อต่อไปนี้ ข้อใดแสดงถึงการใส่ใจปฏิบัติงานต่อเพื่อน
 - ก. แตน. ชอบหยอกหลอเพื่อนในเวลาทำงานกลุ่ม
 - ข. ต้อย. นำการบ้านมาทำในเวลาทำงานกลุ่ม
 - ค. ต้อย. วางแผนและร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่ม
 - ง. ต้อย. ชอบนั่งอยู่คนเดียวในขณะที่ทำงานกลุ่ม
10. ในข้อต่อไปนี้ “กลุ่มใดจะทำงานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย”
 - ก. กลุ่มของก้อย. มีก้อยทำงานอยู่คนเดียว
 - ข. กลุ่มของก้อม. พร้อมเพียงกันเอาใจใส่งานกลุ่ม
 - ค. กลุ่มของก้อย. เอาแต่ถกเถียงกันไม่ยอมทำงาน
 - ง. กลุ่มของก้อน. ยังไม่เจอกันเพราะรีบกลับบ้าน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 9 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชื่อเรื่อง ปัจฉินิเทศ

ชื่อกิจกรรม ผลดีของความขยันหมั่นเพียร

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนทนาสรุปกับนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนในครั้งนี้
2. เพื่อให้นักเรียนบอก ความหมายของความขยันหมั่นเพียรการเรียนกาปฏิบัติงานของตนเองการปฏิบัติงานต่อครอบครัวและการปฏิบัติงานต่อโรงเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมและสิ่งที่สามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้

สาระสำคัญ

ความหมาย พฤติกรรม และประเภทของความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพครอบครัว ภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และภาพการทำงานกลุ่มของนักเรียน
2. สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ชื่นนำ

ครูนำ ภาพครอบครัว ภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และภาพการทำงานกลุ่ม และครูให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียร เช่น

- (ก) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการเรียน
- (ข) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการปฏิบัติงานของตนเอง
- (ค) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการช่วยเหลือครอบครัว

(ง) ความขยันหมั่นเพียรต่อเพื่อนและงานในโรงเรียน

2. ขั้นพัฒนา

2.1 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในบทเรียน

2.2 ครูให้นักเรียนทำแบบสอวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2.3 ครูอภิปรายความหมายของความขยันหมั่นเพียร และการกระทำในลักษณะของความขยันหมั่นเพียร บทบาทหน้าที่ การทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มและการเป็นมิตรที่ดีต่อเพื่อนและคนอื่น

3. ขั้นสรุปกิจกรรมพัฒนา

ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกการกระทำที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียร และบอกสิ่งบอกสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

2.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

2.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

2.4 ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

2.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

2.7 ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

4. ขั้นปิดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ครูกล่าวขอบคุณผู้บริหารคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ และกล่าวชมเชยและให้กำลังใจกับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยดีเสมอต้นเสมอปลายด้วยดีมาโดยตลอด และกล่าวปิดกิจกรรมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

5. การประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยเน้น คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง ประมุขนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ความขยันหมั่นเพียร

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ เกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างมิตรภาพและบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นทำกิจกรรมร่วมกัน
2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างนักเรียนกับครู
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียรและประเภทของความขยันหมั่นเพียร

สาระสำคัญ

ความหมาย พฤติกรรม และประเภทของความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่ และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ใบงาน เรื่อง จับคู่สัมพันธ์
2. สาระการเรียนรู้ความขยันหมั่นเพียรและประเภทของความขยันหมั่นเพียร

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ชื่นนำ

ครูทำความคุ้นเคยกับนักเรียน โดยการทักทายแนะนำตัว เองและให้นักเรียนแนะนำตัวเองเป็นรายบุคคล จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนและกิจวัตรประจำวันของนักเรียน โดยถามนักเรียนว่า ใครรู้จักความขยันหมั่นเพียรบ้างและถามต่อว่าลักษณะความขยันหมั่นเพียรเป็นอย่างไร

2. ขั้นพัฒนา

1. ครูอธิบายและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ความหมาย พฤติกรรม และประเภทของความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่และการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และบอกกับนักเรียนว่า เพื่อให้พวกเราได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้นครูจะให้นักเรียนเล่นเกมๆหนึ่งซึ่งครูเตรียมไว้แล้ว

2. ครูให้นักเรียนเล่นเกม “จับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ” โดยชี้แจงว่า การพบกันครั้งแรกมีความจำเป็นมาก เราควรสร้างมิตรภาพให้รู้จักซึ่งกันและกันให้ดี จะทำให้พวกเราเข้าใจตรงกัน

3. ครูแจกใบงานให้นักเรียนคนละแผ่นแล้วให้นักเรียนจับคู่กันตามที่กำหนดในบัตรคำนั้น ทั้งนี้ครูจะเฉลยเมื่อนักเรียนจับคู่กันครบทุกคนแล้ว ให้ผลัดกันซักถามเรื่องต่างๆ ในกิจวัตรประจำวันของเพื่อนว่า ได้ทำอะไรบ้าง และให้ทำความรู้จักกันใกล้ชิดมากที่สุด

4. ครูอธิบายความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ว่า มีส่วนประกอบสำคัญอยู่ 7 ด้าน คือ (1) ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ (2) ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน (3) หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน (4) ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา (5) หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (6) หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน (7) ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ และให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า แต่ละด้านตัวเองได้ทำหรือยัง

4. ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนบอกสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมจับคู่สัมภาษณ์ ว่าได้รับอะไรบ้าง

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอก ความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียร และประเภทของความขยันหมั่นเพียร และให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง

3. ครูและนักเรียนช่วยกันให้ความหมายของ ความขยันหมั่นเพียร บอกพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียรและยกตัวอย่างความขยันหมั่นเพียร แล้วครูแจกตารางวัน เวลา ในการร่วมกิจกรรมให้กับนักเรียนทุกคน

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัด และแบบประเมินคู่มือความขยันหมั่นเพียร ก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร มากน้อยเพียงใดก่อนการพัฒนา

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง จับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ และตอบคำถามในช่องคำตอบที่กำหนดให้

กิจกรรมจับคู่ถามสัมภาษณ์ตอบ ครูสั่งให้นักเรียนทั้งหมดยืนตรง ครูดูความเรียบร้อยและสั่งให้นักเรียนทั้งชายหัน ครูสั่งให้นักเรียนคนที่อยู่ด้านหลังยื่นมือซ้ายไปแตะบ่าของเพื่อนที่อยู่ด้านหน้าให้แน่น และให้นักเรียนคนที่ถูกแตะบ่าถามว่า “คุณเป็นใคร” ครูให้นักเรียนคนที่ถามเพื่อนหันหลังกลับมองหน้าเจ้าของมือนั้น ครูให้เจ้าของมือนัยน์ แล้วพูดว่า ผม..../ ฉัน....เองครับเพื่อน / จะเพื่อน

คำถาม

1. นักมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้แตะบ่าและถูกแตะบ่า และถูกเพื่อนถามและเมื่อตอบคำถามเพื่อน

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนชื่อเล่นและชื่อนามสกุลจริงของเพื่อน

.....

.....

3. ให้นักเรียนถามที่อยู่ของเพื่อน

.....

.....

.....

4. ให้นักเรียนถามเพื่อนว่า เคยช่วยเหลืองานใครบ้าง

.....

.....

...

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่และกระทำกิจของตนเองให้สำเร็จด้วยความมานะอดทนอดทนไม่ย่อท้อ และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนหน้าที่การงานนั้นสำเร็จเรียบร้อยโดยอาศัยคุณธรรมประการหนึ่งควบคุม คือ อิทธิบาท 4 ได้แก่

ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องนั้น เมื่อมีทัศนคติที่ดี มีความพอใจในเรื่องนั้น ก็ย่อมกระตือรือร้นที่จะประกอบงานนั้น

วิริยะ เป็นความเพียรบากบั่น แม้พบความล้มเหลวก็ไม่ยอมทอดทิ้ง ไม่ท้อแท้

จิตตะ เป็นความเอาใจใส่ด้วยความตั้งใจเพ่งเล็งต่องานเป็นความตั้งใจที่จะทำงานสำเร็จ

วิมังสา เป็นการตรึกตรอง พิจารณาสอบสวนในการปฏิบัติงาน กระทำงานด้วยการใช้สติปัญญา ตรึกตรองหาเหตุผลให้ประจักษ์ชัดว่างานนั้นจะอย่างไร โดยวิธีใดจึงจะสำเร็จผลตามความต้องการ

ความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีประโยชน์ของนักเรียน โดยแสดงความตั้งใจ ใส่ใจ มีความมานะพยายาม กระตือรือร้น มุ่งมั่น อดทน ทุ่มเท ไม่ท้อถอยและสม่ำเสมอในการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลืองานของครอบครัวและโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

1. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด ขยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
3. หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
4. ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
5. หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
7. ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน

ประเภทของความขยันหมั่นเพียร

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจ มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ท้อถอยแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บางอย่าง ก็มานะทำงานกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในด้านอาหาร (เช่น พยายามฝึกหัดปรุงอาหารรับประทานเอง) ที่อยู่อาศัย (เช่น พยายามจัดตกแต่ง ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาดเป็นประจำ) เครื่องนุ่งห่ม (เช่น พยายามซ่อมแซมตกแต่ง และซักรีดอยู่เสมอ) ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอ และคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

3. ความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความมานะมุ่งมั่นปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและโรงเรียน

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2545: 769). วิธียะ (ในอิทธิบาท 4)

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529 : 3). ลักษณะและประเภทของความขยันหมั่นเพียร.

กระทรวงศึกษาธิการ.

กองวิจัยการศึกษา (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยันหมั่นเพียรอดทนและอดออม. กระทรวงศึกษาธิการ.

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
ชื่อกิจกรรม	ตรงต่อเวลา
เทคนิค	กลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกม การให้ข้อมูลย้อนกลับและการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเวลานัดหมาย
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของเวลาและเป็นคนตรงต่อเวลา

สาระสำคัญ

ความหมาย ของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน โรงเรียน วัดถูประสงค์ บพบาท
หน้าที่ และความสำคัญและคุณค่าของเวลา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. นาฬิกาจำลอง
2. เพลงตรงต่อเวลา
3. ใบงาน เรื่อง การตรงต่อเวลา
4. สาระเกี่ยวกับความหมายของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน สาระของโรงเรียน และสาระของเวลาและคุณค่าของเวลา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนทำกิจกรรมเรื่อง”ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ” โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับนักเรียน

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกเวลาตามเข็มนาฬิกาชี้บอกเวลา

2.3 ครูถามนักเรียนว่า “ใครเคยนัดหมายกับเพื่อนบ้าง หรือใครเคยเล่นเกมอะไรสักอย่างที่มีการกำหนดเวลาบ้าง”

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ครูให้นักเรียนเล่นเกมแบ่งกลุ่ม ด้วยวิธีการนับ 1,2,3,4 ตามลำดับ เริ่มนับที่แถวหน้าจากขวามือไปทางซ้ายมือใครนับเลขใดให้เข้ากลุ่มกับเลขนั้น โดยให้ออกมาทำกลุ่มที่หน้าห้องเรียนให้เสร็จทันต่อเวลาที่กำหนด

3.2 ครูชมเชยกลุ่มที่ปฏิบัติการเสร็จตรงต่อเวลาและให้กำลังใจกลุ่มที่ช้ากว่าเวลา จากนั้นให้นักเรียนทุกคนร้องเพลงตรงต่อเวลา พร้อมกัน

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกผลดีต่อการตรงต่อเวลาและผลเสียที่ไม่ตรงต่อเวลา

4.3 ครูอภิปรายเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ด้วยการใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ อธิบายวัตถุประสงค์และลักษณะพฤติกรรมของการตรงต่อเวลา

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับขั้นตอนทดสอบก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เพลงต่อเวลา

คำชี้แจง ให้นักเรียนร้องเพลงตรงต่อเวลา 3 จบพร้อมกันทุกคน และตอบข้อคำถาม ดังนี้

ตรงต่อเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
ตรง ตรง ตรงเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
เราเกิดมาเป็นคน	ต้องหมั่นฝึกตนให้ตรงเวลา
วันคืนไม่คอยช้า	วันเวลาไม่เคยคอยใคร

คำถาม

1. นักเรียนคิดว่า ทำไมเวลาจึงมีความสำคัญกับคนเรา

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า เราจะปฏิบัติตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 2

ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติ

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจมุ่งมั่น ศึกษาเล่าเรียน ไม่ทอดทิ้งแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บางอย่าง ก็มานะทำ จนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัว ศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

ความหมายเรื่องเวลา

เวลาคือ สิ่งที่มีอยู่ มีความต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงไม่หยุดยั้ง เวลาจึงมีลักษณะเป็นนามธรรม โดยไม่มีใครรู้ว่าเวลาเริ่มต้นเมื่อไรและสิ้นสุดลงเมื่อไร มนุษย์อาศัยประสบการณ์จากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติซึ่งได้แบ่งแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ อาทิ กลางวัน – กลางคืน ฤดูกาลที่หมุนเวียนไปมา ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงและเวลาจึงมีผลต่อชีวิตมนุษย์ โดยมนุษย์หาจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและจักรของดวงดาวต่าง ๆ เพื่อแบ่งเวลา เช่น กำหนดเวลาเช้า เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น จนถึงดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าเป็นเวลากลางวัน ส่วนเวลาที่ดวงอาทิตย์ตกจนถึงดวงอาทิตย์โผล่ขึ้นเป็นเวลากลางคืน เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นอีกครั้งจึงเป็นวันใหม่

จากนั้นมนุษย์จึงได้กำหนดแบบแผนการนับเวลาและช่วงเวลา จนสามารถกำหนดเวลาที่อ้างอิงได้ และเมื่อมนุษย์มีความเจริญทางเทคโนโลยีจึงคิดค้นเครื่องมือวัดเวลา ได้แก่ นาฬิกา ตั้งแต่ นาฬิกาแบบเดิม เช่น นาฬิกาแดด นาฬิกาน้ำ นาฬิกาทราย และนาฬิกาเทียน จนกระทั่งนาฬิกาสมัยใหม่ที่ใช้เครื่องจักรกลทำให้สามารถกำหนดหน่วยวัดหรือนับเวลาได้ละเอียดขึ้น เช่น หน่วยวัดเป็นชั่วโมง นาที และวินาที นอกจากนั้นมนุษย์ยังคิดค้น ปฏิทิน เพื่อเป็นเครื่องมือวัดช่วงเวลาและจัดระเบียบหน่วยเวลาเป็น วัน สัปดาห์ เดือน และปี เป็นต้น

โรงเรียนของเรา

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษา เป็นแหล่งแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของนักเรียน ดังนี้

1. เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน
2. รู้จักหน้าที่ของตนเอง และ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
3. ร่วมทำกิจกรรมตามแผนงานของโรงเรียน
4. ใช้จ่ายเงินในโรงเรียนอย่างประหยัด เช่น เลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์และไม่เหลือทิ้ง
5. รู้จักใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์
6. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน
7. มีความขยัน อดทน ไม่ทอดทิ้งในกิจการต่างๆ
8. มีความสามัคคี ให้ความร่วมมือกันและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ
9. ศึกษา ค้นคว้า แสวงหาข้อมูลและนำไปปฏิบัติในการแก้ปัญหาต่างๆ
10. รักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและรอบๆ บริเวณโรงเรียน

กองวิจัยการศึกษา. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความ
ขยันหมั่นเพียรอดทนและอดออม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 2

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

ชื่อกิจกรรม ตรงต่อเวลา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นการใส่ใจมาโรงเรียนก่อนเวลา คือ

ก. มาถึงโรงเรียนในเวลาพักเที่ยง	ข. มาถึงโรงเรียนในเวลาเลิกเรียน
ค. มาถึงโรงเรียนในเวลาเข้าชั้นเรียน	ง. มาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. ข้อดีของการมาโรงเรียนไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น

ก. ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	ข. ได้พบเพื่อนที่ถูกใจหลายคน
ค. ได้เรียนวิชากับครู	ง. ถูกหมดทุกข้อ
3. ในปฏิทินหนึ่งปีมีกี่เดือน

ก. มี 10 เดือน	ข. มี 11 เดือน
ค. มี 12 เดือน	ง. มี 13 เดือน
4. ข้อใดคือ ความหมายของการนัดพบกัน

ก. การว่ากล่าวตักเตือน	ข. การสั่งให้ทำงาน
ค. การกำหนดเวลาสถานที่พบกัน	ง. การกล่าวโทษกัน
5. นาฬิกาโบราณได้แก่

ก. นาฬิกาแดด	ข. นาฬิกาน้ำ
ค. นาฬิกาเทียน	ง. ถูกทุกข้อ
6. นักเรียนจะมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติได้อย่างไร

ก. ตื่นนอนแต่เช้า	ข. ตื่นนอนสายๆ
ค. รอให้พ่อแม่ตักเตือน	ง. รอรับรางวัลค่าจ้างก่อน

7. ข้อใดคือลักษณะของการมาตรงต่อเวลา
ก. ดูซิปานนี้ยังไม่มาอีก	ข. รีบแทบแย่งกลัวจะไม่ทัน
ค. ขอโทษนะที่ทำให้เธอต้องรอ	ง. ขอขอบคุณนะที่รอนี้กว่าจะไม่พบกันเสียแล้ว
8. ข้อความใดแสดงถึง “การนัดหมาย”
ก. เมื่อวานนี้ฉันมาโรงเรียนสาย	ข. วันนี้ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า
ค. วันพรุ่งนี้ฉันจะมาแต่เช้า	ง. พรุ่งนี้ฉันจะไปหาเธอตอนเช้า
9. ข้อใดแสดงถึง “ความเสียใจ” เมื่อผิดนัด
ก. แหมรอตั้งนาน	ข. ขอโทษผมผิดนัด
ค. อยารอเขาเลย	ง. ถูกทุกข้อ
10. สำนวนใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับเวลา
ก. น้ำลดตอผุด	ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
ค. คบเพื่อนให้ดูหน้า	ง. เวลาไม่คอยใคร

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
ชื่อกิจกรรม	ฟังดีมีความรู้
เทคนิค	การเล่านิทาน การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจผลดีของการตั้งใจฟังครูอธิบาย และผลเสียจากการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย
3. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี

สาระสำคัญ

ความสำคัญของการฟัง เทคนิคและการเป็นผู้ฟังที่ดี ประเมินจากผลการฟังการเล่านิทาน เรื่อง “เด็กชายทองไทคนขยัน”

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพการเรียนการสอน และภาพการประชุมสัมมนา
2. เนื้อเรื่องนิทานเรื่อง “เด็กชายทองไทคนขยัน”
3. ใบงาน เรื่อง ฟังดีมีความรู้ (ฟังนิทาน)
4. สาระการเรียนรู้เรื่องการฟัง

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนทำกิจกรรมเรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน ทำแบบวัด และแบบประเมินคู่มือพัฒนาพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำ

ครูนำภาพการเรียนการสอน และภาพการประชุมสัมมนา แล้วสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในการเรียนและวิธีที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยยึดหลักหัวใจนักปราชญ์ คือ การฟัง การคิด การถาม การเขียน(สุ จิ ปุ ลิ) ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีของการตั้งใจฟังครูอธิบายและผลเสียของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย และครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่าเรื่อง เด็กคนหนึ่ง ซึ่งเรียนเก่งมาก คือนิทานเรื่อง สีดาคนเก่ง นักเรียนอยากรู้ไหมว่าทำไมสีดาจึงเรียนเก่ง ตั้งใจฟังนิทานดีๆ แล้วจะได้คำตอบนั้น

3. ขั้นเล่านิทาน ครูเล่าว่า ในนิทานมีตัวละครคือ เด็กชายทองไท คุณครู และเพื่อนๆ ของเด็กชายทองไท

ครูเริ่มเล่านิทาน

ทองไท เป็นเด็กผู้ชายเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ตัดผมสั้น เขาใส่ใจไปโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกวันไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น นอกจากนั้นทองไทยังใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกครั้ง เขาตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนทุกครั้ง

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทองไทก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใส่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พุดจามีสัมมาคาราวะทุกครั้ง

ไม่ว่าทองไท จะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้ทองไท ยังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าทันทองไท

จากลักษณะคุณงามความดีเหล่านี้ ทำให้ทองไท ได้รับรางวัลผลการเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครๆ ในโรงเรียน ในที่สุดเขาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหาแข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียนอื่น และได้รับชัยชนะกลับมา เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครู ผู้ปกครองเพื่อนๆ และโรงเรียน

ทองไท ยังบอกกับเพื่อนๆ ว่า ไม่ว่าเราจะเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา หรืออื่นๆ พวกเราจำเป็นต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ประกอบกับการหมั่นฝึกฝนทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น

พวกเพื่อนๆ เห็นด้วยกับสิ่งที่ทองไท เล่าให้ฟัง และร่วมกันหมั่นฝึกฝนเหมือนกับทองไท ผลการสอบปลายปีนักเรียนสอบได้ เกรต 4 ทุกๆ คนในชั้นเรียน

4. ขั้นสรุป ครูสนทนาและตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ดังนี้

- 4.1 จากนิทานเรื่องนี้ อะไรคือสิ่งที่ดีสมควรนำมาปฏิบัติกับตนเอง
- 4.2 เพราะเหตุใดทองไทจึงประสบความสำเร็จในทุกอย่าง
- 4.3 ถ้านักเรียนทำอย่างทองไทจะเกิดผลอะไรกับตัวเอง
- 4.4 ทำอย่างไรจึงจะเป็นนักฟishingที่ดีได้

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกันกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง ฟังดีมีความรู้ (ฟังนิทาน)

ทองไท เป็นเด็กผู้ชายเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาดสะอ้าน ตัดผมสั้น เขาใส่ใจไปโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกวันไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น นอกจากนั้นทองไทยังใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกครั้ง เขาตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนทุกครั้ง

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ทองไทก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใส่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พูดจา มีสัมมาคารวะทุกครั้ง

ไม่ว่าทองไท จะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้ทองไท ยังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าทันทองไท

จากลักษณะคุณงามความดีเหล่านี้ ทำให้ทองไท ได้รับรางวัลผลการเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครๆ ในโรงเรียน ในที่สุดเขาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหา แข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียนอื่น และได้รับชัยชนะกลับมา เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครู ผู้ปกครอง เพื่อนๆ และโรงเรียน

คำถาม

- นักเรียนเห็นว่า ทองไท ได้ทำอะไรบ้าง

.....

.....

- นักเรียนได้ทำอะไรกับตัวเองแล้วบ้าง

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 3

ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

การฟัง

เป็นการตั้งใจฟังครูอธิบายด้วยความสนใจ และมีความสำคัญต่อความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน เทคนิคการฟังแบ่งออกเป็น 4 ทักษะ ดังนี้

1. การแสดงความสนใจในขณะที่ครูกำลังอธิบาย เป็นการที่นักเรียนแสดงความสนใจต่อคำพูดและภาษาท่าทางของของครูผู้สอน เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ว่า นักเรียนกำลังตั้งใจฟัง
2. การช่วยทำให้คำอธิบายกะทัดรัดขึ้น เป็นการทบทวนคำอธิบายจากการฟังของนักเรียน เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ว่านักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย
3. การช่วยให้นักเรียนเกิดความกระจำ เพราะบางครั้งครูอาจจะอธิบายสับสนและซับซ้อน นักเรียนอาจจะให้ครูช่วยยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น
4. การตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน เป็นการรวบรวมประเด็นจากการฟังของนักเรียนว่า เข้าใจตรงประเด็นที่อธิบายนั้นถูกต้อง

ผู้ฟังที่ดี

1. สายตาต้องมองครูคือ มองแล้วละสายตาคมองไปทางอื่นบ้าง เพื่อให้เครียด
2. เงียบ ด้วยการหุบปาก หรือแม้ริมฝีปากเล็กน้อย
3. แสดงอาการตอบ/รับ ทางกาย และวาจาด้วยการผงกศีรษะ หรือ ใช้วาจาสุภาพ
4. การทวนคำ ถ้าครูยังอธิบายไม่เสร็จควรตั้งใจฟังอย่างต่อเนื่อง
5. การตีความ เพื่อให้ปัญหากระจ่างขึ้น ไม่ปล่อยทิ้งไว้
6. การสะท้อนปัญหา เป็นการรวบรวมประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ครูอธิบายและทำความเข้าใจ
7. การสะท้อนความรู้สึก เป็นรวบรวมความรู้สึกจากการฟังครูอธิบายในประเด็นต่างๆ โดยไม่ แสดงพฤติกรรมความรู้สึกของตนออกมาเกินขอบเขต
8. การถามกลับ จากประเด็นที่ครูอธิบายทั้งในอดีตและปัจจุบัน
9. การเงียบเพื่อให้ผู้อื่นซักถามและตอบคำถาม
10. การสรุป จากการอธิบายของครูในแต่ละคาบด้วยการจดจำหรือการจดบันทึก

กองวิจัยการศึกษา. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยันหมั่นเพียร อดทนและอดออม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 3

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

ชื่อกิจกรรม ฟังที่ดีมีความรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นิทานเรื่องนี้ต้องการเน้นในเรื่องใด

ก. การได้รับรางวัล	ข. การสอบไล่ได้ที่ 1
ค. การเป็นตัวแทนของโรงเรียน	ง. การฟังที่ดี
2. เรื่องราวในนิทานน่าจะเกิดขึ้นที่ไหนมากที่สุด

ก. ที่บ้าน	ข. ห้องเรียน
ค. ห้องประชุม	ง. สนามเด็กเล่น
3. ข้อใดแสดงว่า ตั้งใจฟัง

ก. สนใจฟังครูอธิบาย	ข. ไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
ค. ไม่นั่งเหม่อลอยสนใจออกนอกห้อง	ง. ถูกทุกข้อ
4. ทำไมทองไท ถึงเก่ง มีหัวใจนักปราชญ์

ก. มีการฟังที่ดี	ข. มีการคิดอย่างมีเหตุผล
ค. มีการถามและมีการเขียน	ง. ถูกทุกข้อ
5. เมื่อนักเรียนฟังนิทานจบแล้วมีความรู้สึกละอย่างไร

ก. ตกใจ	ข. น้อยใจ
ค. แปลกใจ	ง. เกรงใจ
6. ในนิทานเรื่องนี้ใครมีความภาคภูมิใจมากที่สุด

ก. คุณครู	ข. เพื่อน
ค. คุณพ่อ-แม่	ง. ทองไท
7. ข้อใดคือลักษณะ “การเอาใจใส่ต่อการเรียน”

ก. เก็บหนังสือ	ข. ท่องหนังสือ
ค. ซื้อหนังสือ	ง. จัดหนังสือ

8. ข้อความใดแสดงลักษณะ “การประสบความสำเร็จ”
ก. ทองไทตั้งใจฟัง	ข. ทองไทสอบไล่ได้ที่ 1
ค. ทองไทได้รับของขวัญ	ง. ทองไทตอบคำถามเพื่อน
9. ใครคือ ตัวละครในนิทานเรื่องนี้
ก. คุณครู ทองไท และเพื่อน	ข. คุณพ่อแม่ของทองไท
ค. นักเรียนทุกคน	ง. ผู้นั่งฟังนิทาน
10. นักเรียนได้อะไรจากการฟังนิทานเรื่องนี้
ก. ได้คำแนะนำ	ข. ได้คติสอนใจ
ค. ได้ตัวอย่างที่ดี	ง. ไม่ได้อะไรเลย

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
ชื่อกิจกรรม	ถาม - ตอบบอกให้รู้
เทคนิค	กรณีตัวอย่าง การเล่นเกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมขยันหมั่นเพียรในการเรียน โดยการถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียนสม่ำเสมอ
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจผลดีของการถามและตอบคำถามของครูว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกด้วยการซักถามและการตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

สาระสำคัญ

การถามและการตอบ เป็นพฤติกรรมหนึ่งของการฟัง แต่จะอย่างไรให้นักเรียนกล้าแสดงออกด้วยการกล้าถามและกล้าที่จะตอบบอกเหตุผลตามความรู้สึกในภาวะความจริงจากการฟังครูอธิบายบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แถบประโยคคำถาม 8 ข้อ
2. แถบประโยคคำตอบ 8 ข้อ
3. ใบงาน เรื่อง ถาม-ตอบบอกให้รู้
4. สาระการเรียนรู้ ลักษณะการถาม-ตอบ

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำ

ครูทบทวนจากการฟังนิทานในครั้งที่แล้วมา และสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นควรจะทำอย่างไร และถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนไม่ตอบคำถามเวลาครูถาม หรือไม่ซักถามครูเวลาไม่เข้าใจบทเรียน การกระทำดังกล่าวนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน เพื่อแข่งขันในกิจกรรม “ถาม-ตอบบอกให้รู้” โดยครูแจกแถบประโยคคำถามให้กลุ่มฝ่ายถาม 8 ข้อ และให้นักเรียนแต่ละคนอ่านข้อคำถามให้กลุ่มฟัง แล้วให้ตัวแทนกลุ่มฝ่ายตอบ 7-8 คนไปหาคำตอบให้ตรงกับข้อคำถามของตัวเอง ซึ่งครูติดแถบประโยคคำตอบทั้งหมดกระจายไว้บนกระดานดำ ผู้ที่ค้นพบคำตอบของตัวเองแล้วให้มาตั้งแถวที่กับกลุ่มของตัวเอง และกลุ่มใดทำเสร็จและถูกต้องก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ

3.2 ครูให้ตัวแทนของทั้ง 2 กลุ่มจับคู่กันและให้ถาม และตอบคำถามนั้น โดยให้สมาชิกของทั้งสองกลุ่มช่วยกันให้เหตุผลว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

3.3 ครูแจกใบงานให้ตัวแทนกลุ่มดำเนินการ “ถาม-ตอบบอกให้รู้”

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปที่ละประเด็นข้อคำถามและข้อคำตอบ

4.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแต่ละประเด็นข้อคำถามและข้อคำตอบ แล้วครูสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีของการถามและตอบคำถามของครูในบทเรียน และผลเสียของการไม่ซักถามและไม่ตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

4.2.1 การซักถามครูเวลาไม่เข้าใจบทเรียน เป็นสิ่งที่ดีและควรกระทำ เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

4.2.2 การตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน เป็นสิ่งที่ดี และควรกระทำ เพราะจะทำให้ครูรู้ว่า นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูสอนถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกครูจะได้อธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับขั้นการทดสอบก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนา
ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.6 ประเมินจากแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม
การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน เรื่อง ถามตอบบอกให้รู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่และถาม-ตอบ กัน ตามข้อความต่อไปนี้

คำถาม

ข้อ 1. นักเรียนควรจะซักถามครูเมื่อใด

คำตอบ

ข้อ 1. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูพูด

คำถาม

ข้อ 2. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย.....??

คำตอบ

ข้อ 2. ควรซักถามผู้รู้ ได้แก่ ครู หรือเพื่อนที่รู้ดีพอ

คำถาม

ข้อ 3. ทำไมนักเรียนต้องถามครูเกี่ยวกับบทเรียน

คำตอบ

ข้อ 3. เพราะการถามจะทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ

คำถาม

ข้อ 4. นักเรียนจะอย่างไร “เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย”

คำตอบ

ข้อ 4. ยกมือขึ้น เมื่อครูอนุญาตแล้วซักถาม

คำถาม

ข้อ 5. สิ่งที่ไม่ควรกระทำเกี่ยวกับซักถามครูขณะที่สอนคือ...?

คำตอบ

ข้อ 5. ไม่ถามนอกประเด็นที่ครูกำลังอธิบาย

เพราะอาจทำให้เพื่อนเกิดความสับสน

คำถาม

ข้อ 6. การที่นักเรียนไม่กล้าถามครู.... เพราะ
 อายเพื่อน เกรงใจครูหรืออายครู เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่..??

คำตอบ

ข้อ 6. เป็นความคิดไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง
 เพราะยิ่งถามยิ่งได้รับคำตอบ ทำให้หายสงสัย และครูชมว่าตั้งใจฟังดีด้วย

คำถาม

ข้อ 7. นักเรียนจะทำอย่างไร? เมื่อครูถาม ... แต่นักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบถูกต้อง

คำตอบ

ข้อ 7. ตอบตามที่นักเรียนเข้าใจให้มากที่สุด .. แล้วครูจะช่วยแก้ไขให้ ครับ/ค่ะ

คำถาม

ข้อ 8. นักเรียนและครูมีความรู้สึกอย่างไร ? เมื่อครูถาม...แล้วนักเรียนไม่ตอบ

คำตอบ

ข้อ 8. ครูมีความรู้สึกไม่สบายใจ ... นักเรียนมีความรู้สึกกังวลใจ
 ตอบความรู้สึกได้ด้วยตัวเอง

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 4
กิจกรรม “ถาม-ตอบบอกให้รู้”

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 1. นักเรียนควรจะซักถามครูเมื่อใด

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 1. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูพูด

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 2. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย.....??

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 2. ควรซักถามผู้รู้ ได้แก่ ครู หรือเพื่อนที่รู้ดีพอ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 3. ทำไมนักเรียนต้องถามครูเกี่ยวกับบทเรียน

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 3. เพราะการถามจะทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 4. นักเรียนจะอย่างไร “เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย”

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 4. ยกมือขึ้น เมื่อครูอนุญาตแล้วซักถาม

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 5. สิ่งที่ไม่ควรกระทำเกี่ยวกับซักถามครูขณะที่สอนคือ...?

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 5. ไม่ถามนอกประเด็นที่ครูกำลังอธิบาย

เพราะอาจทำให้เพื่อนเกิดความสับสน

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 6. การที่นักเรียนไม่กล้าถามครู.... เพราะ

อายเพื่อน เกรงใจครูหรืออายครู เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่..??

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 6. เป็นความคิดไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง

เพราะยิ่งถามยิ่งได้รับคำตอบ ทำให้หายสงสัย และครูชมว่าตั้งใจฟังดีด้วย

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 7. นักเรียนจะทำอย่างไร? เมื่อครูถาม ... แต่นักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบถูกต้อง

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 7. ตอบตามที่นักเรียนเข้าใจให้มากที่สุด .. แล้วครูจะช่วยแก้ไขให้ ครับ/ค่ะ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 8. นักเรียนและครูมีความรู้สึกอย่างไร ? เมื่อครูถาม...แล้วนักเรียนไม่ตอบ

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 8. ครูมีความรู้สึกไม่สบายใจ ... นักเรียนมีความรู้สึกกังวลใจ

ตอบความรู้สึกได้ด้วยตัวเอง

.....
ทวีป อภิสิริ. (2539). สนุกและเรียนรู้กับ 57 กิจกรรมและเกม. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บ.ต้น
อ้อแกรมมี จำกัด.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 4

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

ชื่อกิจกรรม ถาม - ตอบบอกให้รู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นักเรียนควรจะทำอย่างไร เมื่อถูกครูถามให้ตอบ
 - ก. ลุกขึ้นหันหน้าถามเพื่อนแล้วตอบ ข. ลุกขึ้นหันหน้าหันหลังแล้วไม่ตอบ
 - ค. ลุกขึ้นแล้วตอบว่าไม่ทราบแล้วนั่งลง ง. ลุกขึ้นแล้วตอบสิ่งที่เรารู้และเข้าใจ
2. ข้อใดควรปฏิบัติในขณะที่ครูกำลังสอน
 - ก. ตั้งใจฟังคำอธิบายนั้น ข. ชักถามเมื่อไม่เข้าใจ
 - ค. จดบันทึกไว้บททวน ง. ถูกทุกข้อ
3. เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูอธิบายนักเรียนควรจะทำอย่างไร
 - ก. เก็บไว้เป็นความลับของตัวเอง ข. นั่งคิดอยู่คนเดียว
 - ค. คิดหางานอื่นขึ้นมาทำ ง. ยกมือขึ้นเมื่อครูอนุญาตถามทันที
4. นักเรียนควรจะทำอย่างไร “ถ้าถูกเพื่อนถามในบทเรียน”
 - ก. บอกเพื่อนให้ไปถามครู ข. บอกเพื่อนให้ไปถามผู้รู้
 - ค. บอกเพื่อนให้อ่านในหนังสือ ง. บอกเท่าที่เข้าใจไม่ชัดเจนให้ถามครูหรือผู้รู้
5. การกระทำใดจะบ่งบอกถึงความเข้าใจของนักเรียน
 - ก. สายตามองครูแต่ไม่จ้อง ข. นั่งฟังอย่างสงบ
 - ค. การถามและตอบคำถาม ง. ถูกทุกข้อ
6. ข้อใดนักเรียนควรปฏิบัติอย่างยิ่ง
 - ก. ด.ช. คำ ไม่ถามครูเลย ข. ด.ช.ทอง ชอบถามครูนอกเรื่อง
 - ค. ด.ญ.แอน อายครูไม่กล้าถาม ง. ทั้ง ด.ญ.และ ด.ช. ถามครูจนเข้าใจ

7. ข้อใดคือ ข้อดีของการซักถามครูขณะที่สอน
 - ก. รับรู้ในสิ่งที่ไม่รู้
 - ข. ช่วยเพื่อนให้เข้าใจตรงกัน
 - ค. ช่วยครูแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจ
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดคือ ประโยชน์ของการซักถาม
 - ก. ถามในสิ่งที่ไม่รู้... ได้รู้
 - ข. ถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ... ได้เข้าใจ
 - ค. ถามเมื่อแก้ปัญหาไม่ได้..แก้ได้
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. นักเรียนควรทำอะไร “เมื่อตอบคำถามครูแล้ว แต่คำถามนั้นผิด”
 - ก. น้อยใจร้องไห้
 - ข. อายเพื่อนไม่กล้าคิดตอบอีก
 - ค. ขอร้องให้ครูอธิบายให้ถูก
 - ง. ปลั่งใจไว้ไม่คิดแก้ไข
10. นักเรียนได้รับรู้อะไรจากกิจกรรม “การถามและการตอบ”
 - ก. ได้รับความสนุกกับกิจกรรม
 - ข. ได้ตัวอย่างการถามและการตอบ
 - ค. ได้ถามและได้ตอบคำถามเพื่อน
 - ง. ถูกทุกข้อ

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	หุ้มเททำงานที่ครุ้มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
ชื่อกิจกรรม	ความสุขกับการวาดภาพ
เทคนิค	กิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงถึงความตั้งใจในการกระทำของตัวเองต่อตนเองและต่อผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนยอมรับผลการกระทำของตัวเองไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตนให้ได้ผลดีขึ้น

สาระสำคัญ

การตั้งใจทำงานที่ครุ้มอบหมาย เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ยอมรับผลการกระทำของตนเองไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะดีหรือไม่ดี ไม่ปิดหน้าปิดตาการงานไปให้คนอื่น รู้จักไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยเหตุและผล เลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีก่อให้เกิดผลดี

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลัง เรื่องทำงานที่ครุ้มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. ภาพทิวทัศน์ ภาพระบายสีน้ำ ภาพแลงเงาดินสอ
5. สารการเรียนรู้เรื่องทำงานที่ครุ้มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
6. ใบมอบหมายงานเรื่อง ความสุขกับการวาดภาพ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่องทำงานที่ครุ้มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาทุกครั้ง โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร

2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูให้นักเรียนดูภาพทิวทัศน์ ภาพระบายสีน้ำ ภาพแลงเงาดินสอ และให้นักช่วยกันสังเกตการเขียนภาพที่น่าเสนอนั้น

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่ได้จากการสังเกตการวาดภาพต่างๆ บอกความสำคัญและประโยชน์ของการวาดภาพ

3. ขั้นพัฒนา

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

3.2 ครูแจกใบงานศิลปะรุ่นเยาว์ ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนวาดภาพที่ชอบมากที่สุด ใช้เวลา 10 นาที

3.3 ครูให้ทุกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวาดภาพของกลุ่มตัวเอง

3.4 ครูให้ทุกกลุ่มรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาทุกครั้ง

3.4 ครูถามนักเรียนว่ากลุ่มที่รู้จักการวางแผนทำงาน มีการปรึกษาหารือกัน รู้จักไตร่ตรองผลงาน จะมีผลงานการวาดภาพออกมาอย่างไร

3.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการควบคุมความประพฤติกรรมของตนเองว่า สิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่มอบหมายให้เสร็จทันเวลา

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูถามนักเรียนว่า กิจกรรมนี้ได้ข้อคิดอะไรบ้าง

4.2 ให้นักเรียนช่วยบอกสาเหตุที่ทำให้การทำงานเสร็จช้ากว่าเวลากำหนด

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

5.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

5.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

5.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6.3 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม การถาม การตอบข้อคำถาม การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการพัฒนา

ใบงาน
เรื่อง ความสุขกับการวาดภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพที่ชอบมากที่สุด ใช้เวลาวาดภาพ 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ทำไมนักเรียนจึงชอบและสนใจวาดภาพนี้

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนบอกสาเหตุของการทำงานเสร็จช้าและส่งไม่ทันในเวลากำหนด

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อ การทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียน

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 5

เรื่อง ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

ความขยันหมั่นเพียรด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา เป็นความรู้สึกในจิตสำนึกของนักเรียน ในการกระทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทิ้งงานมีความ อดุสาหะไม่ท้อถอยทำงานทั้งในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนให้เสร็จส่งทันเวลา ซึ่งความขยันหมั่นเพียร ด้านการททำงานที่ครูมอบหมายมีลักษณะความขยันหมั่นเพียรดังนี้

1. ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งธุระการงานของตน
2. มีความมานะ บากบั่น ที่จะทำงานให้ผิดน้อยที่สุด
3. ททำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ทุ่มเท ไม่ท้อถอย
4. ควบคุมตนเองให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเวลาเสมอ
5. หมั่นปรับปรุงงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบสร้างเสริมลักษณะนิสัย. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.

(2537: 23)

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 5

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ทุ้มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

ชื่อกิจกรรม ความสุขกับการวาดภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ

- คนที่ทำงานเรียบร้อยเสร็จทันเวลาแสดงว่าผู้นั้นเป็นคนเช่นไร

ก. เป็นคนเสียสละ	ข. เป็นคนมีความสนใจ
ค. เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร	ง. เป็นประหยัด
- การกระทำของใครขาดความตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมาย

ก. ดำ มาโรงเรียนไม่ทัน	ข. แดง ลืมสมุดการบ้าน
ค. ขาว ไม่สบายลาป่วย	ง. เขียว ทำการบ้านส่งครูทันเวลา
- การปฏิบัติข้อใดเป็นการแสดงถึงความตั้งใจทำงานตามที่ครูอาจารย์มอบหมาย

ก. แดง ไม่ทำเลขเพราะทำไม่ได้	ข. ขาว ไม่ทิ้งงานทำจนสำเร็จ
ค. ดำ ให้พ่อทำการบ้านให้	ง. เขียว รอให้มีเวลาว่างจึงทำงาน
- ผลของการไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูอาจารย์มอบหมายคือข้อใด

ก. เป็นคนท้อถอย	ข. ถูกครูลงโทษ
ค. เป็นคนไม่กระตือรือร้น	ง. ถูกทุกข้อ
- คนทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จทันเวลาแสดงให้เห็นถึงสิ่งใด

ก. ความรอบคอบ	ข. ความเห็นแก่ตัว
ค. ความมานะพากเพียร	ง. ความมีน้ำใจ
- ข้อใดแสดงถึง การไม่ทอดทิ้งธุระการงานในหน้าที่

ก. ตั้งใจทำงานให้เสร็จ	ข. วางแผนทำงานด้วยความเต็มใจ
ค. ควบคุมตัวเองทำงานนั้นเสร็จ	ง. ถูกทุกข้อ
- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อรับคำสั่งจากครูให้ทำงาน

ก. อึดอัดใจเพราะอยากไปเล่นกับเพื่อน	ข. มีความรู้สึกว่าคุณบังคับใช้งาน
ค. ยินดีที่ได้ทำงานนั้น	ง. รู้สึกเกรงใจจำต้องทำ

8. เมื่อทำงานที่ครูอาจารย์มอบหมายไม่เสร็จทันเวลา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. บัดงานนั้นไปให้คนอื่นทำแทน ข. ควบคุมตัวเองทำให้สำเร็จ
- ค. ทิ้งงานนั้นไปรับงานอื่นมาทำ ง. บอกครูอาจารย์ว่าทำไม่ได้
9. ข้อใดคือ ผลดีของการทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
- ก. ได้รับคำชมเชย ข. ภูมิใจในผลงานตัวเอง
- ค. สามารถปรับปรุงตัวเองให้ดียิ่งขึ้น ง. ถูกทุกข้อ
10. ในข้อต่อไปนี้ ใครควรเอาแบบอย่าง
- ก. บุญร่วม วางแผนในการทำงานทุกครั้ง ข. ทองคำ ไม่มีผลงาน
- ค. ทองดี รับงานแล้วทิ้งไว้รอเวลา ง. บุญมา รับงานแล้วคนอื่นทำแทน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
ชื่อกิจกรรม	ความขยันพากเพียร
เทคนิค	กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับและการกล่าวคำชมเชย
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนฝึกฝนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2. เพื่อให้นักเรียนหมั่นทำงานที่เป็นประโยชน์กับตนเองในเวลาว่าง 3. เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างหาความรู้เพิ่มเติมในงานที่เป็นประโยชน์กับตน

สาระสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน หมั่นฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถ มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบในด้านอาหาร เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซมตัดแปลง ทำความสะอาด ซักritz ด้านการใช้เวลาว่างศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลัง เรื่องหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. สถานการณ์จำลอง 3 สถานการณ์
5. สาระการเรียนรู้เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ใบงานเรื่อง ความขยันพากเพียร

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการตอบข้อคำถามในแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยการตอบข้อคำถามในแบบวัดความขยันหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนโดยยกตัวอย่างสถานการณ์จริงในห้อง ถ้าว เหตุการณ์
นิทาน เรื่องสั้นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นแห่งปี

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ที่ครูเล่าให้ฟังและช่วยกัน
บอกประโยชน์จากการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. ขั้นพัฒนา

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและ
เลขานุการกลุ่ม

3.2 ครูแจกใบงาน สถานการณ์จำลอง 1-3 สถานการณ์

3.3 ครูให้ทุกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่

3.4 ครูให้ทุกกลุ่มจำแนกว่า บุคคลในแต่ละสถานการณ์ได้ทำอะไรบ้าง ต่อไปนี้

3.4.1 ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษา
ความสะอาด

3.4.2 ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลง ทำความสะอาด ซักรีด

3.4.3 ด้านการใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็น
ประโยชน์ต่อตนเอง

4. ขั้นสรุป

4.1 สรุปความสำคัญของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4.2 ให้นักเรียนช่วยการบอกงานอดิเรกที่ควรทำเมื่อมีเวลาว่าง

4.3 ให้นักเรียนช่วยการบอกประโยชน์ของการใช้เวลาว่างทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

5.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

5.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

5.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

6.3 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม การถาม การตอบข้อคำถาม
การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการพัฒนา

ใบงาน
เรื่อง หนังสือนิทานเรื่องให้ประโยชน์
กิจกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 1 – 3 แล้วตอบคำถามจากสถานการณ์นั้น โดยส่งตัวแทน
กลุ่มมารายงานคำตอบหน้าชั้นเรียน

สถานการณ์ที่ 1

บ่อคำ เป็นนักเรียนหญิงเรียนอยู่ชั้น ป.1 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมใจ ตื่นนอนแต่เช้าๆ แล้วเก็บที่นอนด้วยตัวเอง เธอสามารถช่วยตนเองทำธุระส่วนตัว อาบน้ำ แปรงฟัน โดยไม่มีใคร
ดักเตือน เวลารับประทานอาหาร เธอช่วยเหลือตัวเองได้ บ่อคำเธอยังเด็กช่วยงานพ่อแม่
ไม่ได้มากนัก นักจากช่วยเหลือของใช้เล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น หลังจากการทำภารกิจแล้ว เธอนำ
การบ้านมาทำให้เสร็จ เธอชอบหัดอ่าน คัด เขียนภาษาไทยและอังกฤษ ฝึกการเขียนตัวเลข ฝึกคิด
เลข เมื่อทำภารกิจเธอเสร็จแล้ว เธอชอบไปดูพ่อแม่ทำสวนที่อยู่ใกล้บ้าน

สถานการณ์ที่ 2

สมใจ เป็นนักเรียนหญิงเรียนอยู่ชั้น ป.2 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมใจ ตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำ
ธุระส่วนตัว ออกไปช่วยแม่ไปรื้ออาหารให้เป็ด ไก่ สัตว์เลี้ยงในบ้านกิน จากนั้นเธอช่วยเหลือแม่เก็บ
กวาดบ้าน เมื่อทำความสะอาดบ้านเสร็จแล้ว เธอยังเข้าครัวช่วยคุณแม่หั่นผักในการปรุงอาหาร
เมื่อรับประทานอาหารแล้ว เธอพยายามช่วยแม่ล้างถ้วยจานแต่แม่บอกว่า ไม่เป็นไรลูกแม่จัดการได้
ลูกยังโตไม่พอเดี๋ยวของหล่นแตก สมใจเปิดโทรทัศน์ฟังข่าว จากนั้นเธอ ได้นำการบ้านที่ครูสั่งมาทำ
เมื่อทำการบ้านเสร็จ เธอฝึกคัด - เขียนภาษาไทย

สถานการณ์ที่ 3

บุญอุ่ม เป็นนักเรียนชายเรียนอยู่ชั้น ป.3 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ บุญอุ่ม ตื่นนอนแต่เช้าๆ
ทำธุระส่วนตัว ออกไปช่วยพ่อรดน้ำผัก ต้นหอม และพรวนดินต้นไม้ประดับ ในบริเวณบ้าน จากนั้นเขา
ได้ช่วยพ่อซ่อมแซมเก้าอี้เป็ดไก่ เมื่อเสร็จภารกิจแล้ว เขาอาบน้ำชำระร่างกายอีกครั้งหนึ่ง และเปิด
โทรทัศน์ฟังข่าวและรายการวันหยุดหยดหยด จากนั้นเขาได้นำการบ้านที่ครูสั่งออกมาทำให้เสร็จ เขา
ฝึกวิธีการคิดคำนวณเลขคณิตด้วยวิธีต่างๆ และพยายามทำความเข้าใจกับสูตรคณิตศาสตร์ เขา
ต้องการเป็นครูสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนเมื่อเติบโตแล้ว

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการที่อยู่อาศัยใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการศึกษาหาความรู้ใส่ตัวเองใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 6

เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง ด้านหนึ่ง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน หมั่นฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถ มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบในด้านอาหาร เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลง ทำความสะอาด ซักรีด ด้านการใช้เวลาว่าง ศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

.....
 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิชาการ.(2529: 3). การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ครั้งที่ 6
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ชื่อ-นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ

1. การกระทำของใครควรรับไว้เป็นแบบอย่าง

ก. คำป่อ	ข. สมใจ
ค. บุญอุ่ม	ง. ควรรับไว้ทุกคน
2. ผลเสียของการไม่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่เป็นที่คือข้อใด

ก. เวลาใช้หยิบหาได้สะดวก	ข. รับรู้ว่าของใช้นั้นหาย
ค. มองดูแล้วสะอาดตา	ง. เวลาใช้ค้นหารอบด้าน
3. ผลดีของการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบคือข้อใด

ก. เวลาใช้หยิบหาได้ง่าย	ข. เวลาจะใช้ค้นหารอบด้าน
ค. ของใช้เหล่านั้นไม่รู้ตัว	ง. ทำให้ห้องทำงานว่างเปล่า
4. นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เมื่อใด

ก. เมื่อพ่อแม่ใช้งานอยู่	ข. เมื่อทำภารกิจอื่นเสร็จแล้ว
ค. เมื่อกำลังประทานอาหาร	ง. เมื่อเวลานอนหลับ
5. การใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเอง ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. หลีกเลียงการทำงาน	ข. เอาแต่สบายไม่คิดทำงาน
ค. หางานอื่นทำเมื่อมีเวลาว่าง	ง. รอให้คนอื่นตักเตือนจึงทำ
6. การที่ บ่อคำ สมใจ และบุญอุ่ม หัดเขียน อ่านหนังสือ ได้รับประโยชน์ด้านใด

ก. ด้านที่อยู่อาศัย	ข. ด้านอาหาร
ค. ด้านการก่อสร้าง	ง. ด้านการเรียนรู้
7. การที่ บ่อคำ สมใจ เก็บที่นอน ช่วยแม่กวาดบ้าน ได้รับประโยชน์ด้านใด

ก. ด้านที่อยู่อาศัย	ข. ด้านอาหาร
ค. ด้านที่อยู่อาศัย	ง. ด้านการศึกษา
8. การที่ บุญอุ่ม ช่วยพ่อซ่อมแซมเก้าอี้เปิดไฟ ได้เรียนรู้อะไร

ก. ได้เรียนรู้ประสบการณ์	ข. ได้ช่วยพ่อทำงาน
ค. ได้เรียนรู้วิธีการซ่อมแซม	ง. ถูกทุกข้อ

9. ทำอย่างไร จึงจะเป็นคนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับตนเอง
ก. เมื่อว่างคิดหางานทำ	ข. แบ่งเวลาให้กับตนเองให้ถูก
ค. ไม่เกียจคร้านทำงาน	ง. ถูกทุกข้อ
10. สถาบันแรกที่สอนคนให้มีความขยันหมั่นเพียรคือสถาบันใด
ก. โรงเรียน	ข. สังคม
ค. ครอบครัว	ง. ประเทศชาติ

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
ชื่อกิจกรรม	ครอบครัวของเรา
เทคนิค	บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
3. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยชอบช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

สาระสำคัญ

ความยั่งยืนหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และบุตรหรือธิดา ที่เป็นสมาชิกของครอบครัวมีความรับผิดชอบร่วมกัน แบ่งงานกันทำหรือแบ่งหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา เรื่องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านสม่ำเสมอ
2. แบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. ภาพครอบครัว
5. สาระการเรียนรู้เรื่อง ครอบครัว
6. ใบงานเรื่องครอบครัวของเรา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านสม่ำเสมอ โดยตอบข้อคำถามในแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยการตอบข้อคำถามในแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำภาพครอบครัวประกอบด้วยพ่อ-แม่และลูกๆให้นักเรียนดู และสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในการช่วยเหลือพ่อแม่ บทบาทหน้าที่ การแบ่งงานช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อแบ่งเบาภาระ และบอกกับนักเรียนว่า วันนี้พวกเราจะแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับชีวิตจริงของครอบครัวหนึ่ง

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ครูหาอาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติจำนวน 5-6 คน โดยให้นักเรียนสมัครใจแสดงบทบาทสมมติเรื่อง ครอบครัวของเรา

3.2 ครูแจกบัตรคำเกี่ยวกับบทบาทของพ่อ-แม่ และลูก และให้นักเรียนผู้ที่แสดงบทบาทสมมติอ่าน เพื่อเตรียมบทบาทของตนเอง

3.3 ครูและนักเรียนที่ไม่ได้แสดงช่วยกันจัดสถานที่ และให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้ชมและสังเกตการณ์ในระหว่างที่เพื่อนทำการแสดง

3.4 ครูให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติตามที่กำหนดไว้ ใช้เวลา 10-15 นาที

4. ขั้นอภิปราย

4.1 ครูนำนักเรียนอภิปรายและสนทนาตามบทบาทสมมติที่ได้แสดง

4.2 ครูให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นว่าต้องการให้แสดงอีกครั้งหรือไม่

ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ในกรณีนักเรียนส่วนมากต้องการให้แสดงเพิ่มเติม ตามบทสมมติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เดิม

5. ขั้นสรุป

5.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวไทย

5.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปตามบทบาทสมมติที่นักเรียนแสดง

6. ขั้นทดสอบความรู้หลังการพัฒนา

6.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร

6.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

6.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

7. ขั้นประเมินผล

7.1 ประเมินผลจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

7.2 ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

7.3 ประเมินผลจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

7.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน เรื่อง ครอบครัวของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ และเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ

การเป็นอยู่ของครอบครัวหนึ่งในเช้าวันอาทิตย์ คุณพ่อของแต่ ตื่นแต่เช้ามีด เข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว และลงไปเข้าในสวนครัวเพื่อรดน้ำผักและผลไม้ในสวนครัว ถัดจากนั้นเป็นคุณแม่ของแต่! ตีนเป็นคนที่สองรองจากคุณพ่อ คุณแม่เมื่อทำธุระส่วนตัวแล้วก็เดินเข้าห้องครัวทำการหุงหาอาหารเช้ารสามีและลูกๆ ขณะที่แม่ทำอาหารอยู่นั้น แม่ได้ยินเสียง แต่! กับ ต้อ! มีปากเสียงกัน เรื่องการกวาดถูบ้านการเก็บที่นอนหลังตื่นนอนแล้ว การช่วยแม่ทำกับข้าว การทำความสะอาดโต๊ะอาหาร ต่อมาไม่นานนักแม่เห็นแต่! เดินลงมาจากบนบ้านเข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว และเดินมาช่วยแม่ทำกับข้าว ขณะที่ต้อ! เดินลงมาจากบนบ้านแล้วล้มตัวนอนลงที่โต๊ะรับแขก อยู่ต่อมาพักหนึ่งต้อ! เดินไปที่ห้องครัว ถามคุณแม่ว่า มีอะไรกินบ้างแม่! แม่บอกว่ากำลังทำอยู่ลูกรอสักครู่จะ! ต้อ! เดินไปที่ห้องน้ำเห็นต้อ! เตรียมผ้าเช็ดตัว ต้อ! พูดกับแต่! ว่า ขอฝากสักสองชุดหน่อยจะ! แต่! ตอบว่าของตัวเองทำไมไม่จัดการเองล่ะ! คุณพ่อรดน้ำต้นไม้เสร็จ เดินเข้ามาในบ้านได้ยินคำพูดของแต่! พอดี พอมองหน้าต้อ! และเดินไปที่โต๊ะอาหารเพื่อทำความสะอาดเตรียมจัดอาหารเช้า แม่ยกถ้วยจานและอาหารมาเตรียมลงโต๊ะ อาหาร ในขณะที่ต้อ! นั่งดูทีวีอย่างสนุกสนาน

เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร พ่อแม่เรียกแต่! และต้อ! ร่วมรับประทานอาหารกัน ในระหว่างรับประทานอาหาร พ่อพูดว่า ครอบครัวของเรายังแบ่งงานกันทำไม่ดีเท่าที่ควรนะ! บ้านจะสะอาด สมาชิกของครอบครัวจะมีความสุขทั่วกัน ควรมีการช่วยงานกัน แบ่งงานกันทำ ไม่ใช่การถกเถียงกัน พ่ออยากให้ลูกแบ่งงานบ้านกัน สิ่งไหนที่พ่อจะช่วยได้ก็ทำ บ้านของเราจะได้น่าอยู่ ใครพบเห็นก็จะชมเชย ว่าปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรแต่ยังเด็ก โตขึ้นจะได้จดจำนำไปใช้เป็นนิสัย หลังจากนั้นแล้ว แต่! กับ ต้อ! เมื่อได้ยินคำที่พ่อสั่งสอนแล้วเกิดความรู้สึกอึดอัดช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่นิ่งเฉย รับผิดชอบช่วยงาน ช่วยแม่กวาดถูบ้าน และพากันไปช่วยพ่อทำสวนครัวอย่างมีความสุขในวันหยุดประจำสัปดาห์

บทบาทของต้อและแต่

(จากที่ 1) ผมคือพ่อแต่! ผมชอบตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำธุระส่วนตัวแล้วลงจากบ้านไปทำสวนครัว รดน้ำผัก รดน้ำไม้ดอกไม้ประดับ ที่ต้องใส่ใจมากที่สุดคือหมั่นพรวนดินต้นหอมแบ่ง หอมกระเทียม และกล่ำดอก เพราะผักพวกนี้ต้องหมั่นรดน้ำพรวนดินจึงจะผลผลิตดี ผมจึงหมั่นคอยดูแลใส่ใจกับมัน กว่าจะได้รับประทานเช้าก็ตะวันตกดินทุกวัน

(จากที่ 2) ผมคือพ่อแต่! เมื่อรดน้ำพรวนดินพืชผักผลไม้เสร็จแล้ว ก็เข้าบ้าน เพื่อรับประทานอาหารกับภรรยาและลูกๆ แต่เมื่อเข้ามาในบ้าน ก็ได้ยินเสียงลูกๆ ถกเถียงกันเรื่องการช่วยทำงาน

บ้าน ผมจึงอบรมสั่งสอนลูกในระหว่างรับประทานอาหารว่า ครอบครัวของเรายังแบ่งงานกันทำไม่ดีเท่าที่ควรนะ! บ้านจะสะอาด สมาชิกของครอบครัวจะมีความสุขทั่วกัน ควรมีการช่วยงานกัน แบ่งงานกันทำ ไม่ใช้การถกเถียงกัน พ่ออยากให้ลูกแบ่งงานบ้านกัน สิ่งไหนที่พอจะช่วยได้ก็ทำ บ้านของเราจะได้น่าอยู่ ใครพบเห็นก็จะชมเชย ว่าปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรแต่ยังเด็ก โตขึ้นจะได้จดจำนำไปใช้เป็นนิสัย

บทบาทของแม่แต่

ฉันคือแม่แต่ ฉันชอบตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำธุระส่วนตัวแล้ว ฉันจะเข้าครัวหุงหาอาหารไว้ รอสามีและลูกๆ งานทำครัวที่หนักของดฉันคือ การทำความสะอาดห้องครัว เครื่องมือทำครัว การล้างผักผลไม้ เนื้อสัตว์ต่างๆ เพื่อปรุงเป็นอาหาร ให้เสร็จทันเวลารับประทาน จะรอให้ลูกๆ ที่พอจะช่วยงานได้บ้างก็มีแต่ถกเถียงกันเรื่องการช่วยเหลืองาน (รอตอบคำถามของ ต้อ)

บทบาทของแต่

ฉันชื่อแต่ เป็นลูกคนแรกในบ้าน ฉันเต็มใจช่วยงานพ่อแม่เพื่อแบ่งเบาภาระได้บ้าง แต่บ้างครั้งก็ไม่พอใจน้องสาว แต่ละวันเอาแต่กิน เล่น นอน ที่มากไปคือชอบทิ้งงานให้คนอื่นทำ เข้านี้จะช่วยแม่ล้างห้องน้ำ และช่วยแม่ซักผ้า (รอตอบคำถามของต้อ)

บทบาทของต้อ

ฉันชื่อต้อ ฉันเป็นลูกคนสุดท้องของบ้านนี้ ฉันตื่นนอนสายกว่าคนอื่น เพราะไม่รู้ตื่นขึ้นมาแล้วจะทำงานอะไร งานบ้านหลายอย่างคุณพ่อ-แม่และพี่ ก็ทำกันแล้ว บางครั้งตื่นนอนแล้วก็อยากจะนอนพักอีก บางครั้งตื่นมาก็หิว จะถามคุณแม่ก่อนว่า มีอะไรกินบ้าง... และบางทีก็อยากจะให้พี่ช่วยซักผ้าให้ ถามพี่แต่.....

บทบาทของแต่กับต้อ

ฉันชื่อแต่ ฉันชื่อต้อ หลังจากได้รับฟังคำสั่งสอนของคุณพ่อแล้ว.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนคนที่จะแสดงบทบาทสมมติเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ เรื่องครอบครัวของเรา และให้นักเรียนผู้ชมการแสดงและตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนด

1. ในระยะเริ่มแรก พ่อ แม่ และลูกๆ ของครอบครัวนี้ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

2. พอถึงระยะหลังๆ พ่อ แม่ และลูกๆ ของครอบครัวนี้มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

3. การแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนสะท้อนให้เห็นอะไรบ้าง

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 7

ครอบครัวของเรา

ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่ทำให้การศึกษาแก่บุตรและธิดา เพื่อให้บุตรและธิดาดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้ การอยู่ร่วมกันของคนในครอบครัว จำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แบ่งงานและหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม ตลอดทั้งให้ความช่วยทางการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน พ่อแม่เมื่อมีบุตร ธิดา ก็ทำหน้าที่ของบิดามารดาให้การเลี้ยงดูเอาใจใส่ ดูแลบุตรและธิดาให้ได้รับความอบอุ่น มีความปลอดภัย และหน้าที่สำคัญของบิดามารดา คือ การอบรมสั่งสอนบุตรและธิดาให้รู้บทบาทหน้าที่ของการเป็นพี่เป็นน้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน ตลอดจนให้รู้จักการแบ่งปันดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จักเห็นสมาชิกครอบครัวและเตรียมตัวบุตรและธิดาเมื่อออกสู่สังคมภายนอกครอบครัว เพื่อให้บุตรและธิดาสามารถดำรงชีวิตสืบทอดต่อไปได้อย่างมีความสุขตามทางสายกลางในการดำรงชีวิต ดังนี้

1. ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
2. ขวนขวายใฝ่หาความรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพในการดำรงชีวิต
3. ประกอบอาชีพสุจริต
4. มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย และไม่ถือวัตถุเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของชีวิต
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี และละอายต่อการประพฤติมิชอบ
6. ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว
7. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความสามัคคีในครอบครัวและชุมชน
8. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาเป็นแนวทางดำรงชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อ

ครอบครัวและชุมชน

.....

กรรณิการ์ สัจกุล. (2539). ครอบครัวเรามีสุข. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 7

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

ชื่อกิจกรรม ครอบครัวของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานบ้านสิ่งแรกที่ต้องทำคือ

ก. การหาคนช่วยทำ	ข. รีบลงทำทันทีทันใด
ค. วางแผนการทำงาน	ง. รับปากแล้วทิ้งไว้ก่อนรอเวลาว่าง
- นักเรียนคิดว่า การทำงานบ้านเป็นหน้าที่ของใคร

ก. ญาติพี่น้องที่อยู่บ้านอื่น	ข. พ่อ - แม่
ค. คนรับใช้	ง. ทุกคนในบ้าน
- สิ่งสำคัญที่สุดในการช่วยงานพ่อแม่คือ

ก. ความเต็มใจขอช่วยเหลือผู้อื่น	ข. การเป็นคนเห็นแต่ได้
ค. การได้รับค่าตอบแทน	ง. การถูกบังคับให้ช่วยทำ
- ข้อใดคือ บุตรธิดาน่ารักของครอบครัว

ก. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ-แม่	ข. ช่วยเหลือการงานพ่อ-แม่
ค. รู้บุญคุณดูแลเมื่อท่านแก่เฒ่า	ง. ถูกทุกข้อ
- เราควรช่วยเหลืองานพ่อแม่เมื่อใด

ก. เมื่อมีรางวัลค่าจ้าง	ข. เมื่อพอใจอยากช่วยทำ
ค. เมื่อถูกบังคับให้ทำ	ง. ทุกเวลาที่จะช่วยทำได้
- ในข้อต่อไปนี้ “ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด”

ก. ต้อง. ให้คุณพ่อและแม่เรียกหาทุกวัน	ข. ปอง. ไม่อยู่บ้านเพราะไม่ต้องการทำงาน
ค. ปอง. ช่วยคุณพ่อ-แม่ดูแลบ้าน	ง. ปอน. ร้องกินขนมทุกวัน

7. ข้อใดคือ “การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว”
- ก. ทั้งพี่และน้องไม่เคยช่วยคุณพ่อ-แม่ทำงานเลย
 - ข. ทั้งพี่และน้องไม่เหลียวแลครอบครัวเลย
 - ค. ทั้งคุณพ่อ-แม่-พี่และตัวเราต่างก็ช่วยเหลืองานกัน
 - ง. คุณพ่อ-แม่มีแต่ให้ฝ่ายลูกรับอย่างเดียว
8. ใครขยันมากน้อยในครอบครัว
- ก. คุณแม่ตื่นแต่เช้าหุงหาอาหาร
 - ข. คุณพ่อตื่นแต่เช้ารีบไปทำงาน
 - ค. ตัวเราตื่นแต่เช้ารีบไปโรงเรียน
 - ง. ขยันทุกคน
9. สถาบันแรกที่สอนคนให้รับรู้เรื่องการทำงานคือที่ใด
- ก. โรงเรียน
 - ข. บ้านหรือครอบครัว
 - ค. หลวงพ่อที่วัด
 - ง. สถานสงเคราะห์เด็ก
10. การเล่นเกมระหว่างพี่ กับ น้อง ควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร
- ก. พี่เล่นให้พอใจแล้วจึงให้น้องเล่น
 - ข. น้องเล่นให้พอใจแล้วจึงให้พี่เล่น
 - ค. จะให้เล่นก็ต่อเมื่อคุณพ่อ-แม่บอก
 - ง. ทั้งพี่และน้องต่างก็แบ่งเวลากันเล่น

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง	ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ
ชื่อกิจกรรม	ห้องเรียนน่าอยู่เพื่อนน่ารัก
เทคนิค	กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการทำงานเป็นกลุ่มในโรงเรียน

สาระสำคัญ

ความหมายของกลุ่ม ลักษณะการทำกิจกรรมกลุ่ม จุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่ม และการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม (สมณทา พรหมบุญและคณะ. 2540)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพการทำงานกลุ่มของนักเรียน
2. ใบงาน เรื่อง ช่วยคิดช่วยทำ
3. สาระการเรียนรู้เรื่อง กลุ่มสัมพันธ์

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร แบบฝึกหัดก่อนการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดุสาหะ โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำภาพการทำงานกลุ่มให้นักเรียนดู แล้วสนทนากับนักเรียนว่า การทำงานกลุ่มนักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนอย่างไรบ้าง การช่วยงานครูจะทำเมื่อใด

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการจับฉลากหมายเลขกลุ่มใครได้เลขใดให้อยู่กลุ่มกับหมายเลขนั้น เพื่อทำงานตามใบงานที่แจกให้

3.2 ครูแจกใบงาน และอธิบายวิธีการทำงานกลุ่ม ให้นักเรียนทุกเข้าใจเข้าใจตรงกัน

3.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือทำงานตามใบงานที่แจกให้

4. ขั้นสรุป

3.1 ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปสิ่งที่ได้จากการนี้ตัวอย่าง และให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีนี้

3.2 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปการทำงานเป็นกลุ่ม

3.3 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา หรือในข้อสงสัย

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัด และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับขั้นการทดสอบก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใด หลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง ช่วยคิดช่วยทำ

กรณีที่ 1 กรณีบุญร่วม

บุญร่วม เป็นนักเรียนชายเรียนอยู่ชั้น ป. 2. เขามีความมานะ บากบั่นมีความเป็นมิตร ชอบเหลือคนอื่น บุญร่วมมาถึงโรงเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติทุกครั้ง จากผลของความพากเพียรนี้ ทำให้เขาได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนในชั้นเลือกตั้งเป็นหัวหน้าห้องเรียน ทุกๆเช้า บุญร่วมจะคอยเตือนเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน ลบกระดานดำ และเขาช่วยเพื่อนจัดโต๊ะเก้าอี้เข้าที่เป็นแถวแนวในชั้นเรียน เมื่อเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ เขาจะคอยดูแลความเป็นระเบียบของเพื่อน และเมื่อเวลาครูประจำชั้นและครูประจำวิชาเข้าห้องสอน บุญร่วมจะรายงานนักเรียนที่ขาด หรือลาทุกครั้ง ครั้นเมื่อครูกลับห้องพักครู บุญร่วมจะชวนเพื่อนช่วยครูยกสมุดการบ้านมาส่งครูที่โต๊ะทำงานในห้องพักครูทุกครั้ง

คำถาม

1. นักเรียนคิดว่า บุญร่วม ได้ทำหน้าที่ของตนดีหรือยัง เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนได้มีโอกาสทำหน้าที่เหมือนบุญร่วม นักเรียนจะคิดทำเรื่องใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

กรณีที่ 2 กรณีสมชาย กับ ทองดี

สมชาย กับ ทองดี เป็นนักเรียนชายทั้งคู่กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.2. ทั้งสองคนมีความถนัดในการเรียนต่างกัน สมชายมีความถนัดในการคิดคำนวณคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ส่วนทองดีนั้นมีความถนัดในวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ถ้าตรวจสอบผลคะแนนของวิชาเหล่านี้ สองคนนี้จะได้คะแนนสูงในชั้นเรียนเสมอ วันหนึ่งสมชาย ได้มาหา ทองดี ที่บ้าน เพื่อขอความช่วยเหลือ การบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ทองดีได้เชิญสมชายเข้าบ้าน หยิบหนังสือวิชาภาษาอังกฤษขึ้น สนทนากับสมชาย และชวนสมชาย ฝึกเขียนภาษาอังกฤษ และท่องศัพท์เตรียมตัวในบทเรียนล่วงหน้า ส่วน

สมชายนอกจากจะขอความช่วยเหลือจากทองดี เขายังนำวิชาคณิตศาสตร์ มาช่วยตีให้กับทองดีด้วย แต่เป็นเหตุสุดวิสัยของสมชายที่ทำเลขคณิตในการบ้านข้อหนึ่งไม่ได้ เขาจึงชวนทองดีไปขอข้อเสนอแนะกับครูทองมา ซึ่งบ้านอยู่ข้างๆกันกับบ้านสมชาย ทั้งสองมาถึงบ้านครูทองมา เห็นครูกำลังกวาดขยะทำความสะอาดบริเวณบ้านอยู่ พวกเขาได้เดินเข้าไปหาและยกมือไหว้สวัสดีครูทองมา ครูทองมารับไหว้และถามจุดประสงค์ที่มา ทั้งสองคนได้รายงานให้ครูทองมาทราบ แต่ก่อนจะให้ครูช่วยดูการบ้าน พวกเขาได้ขอช่วยครูทองมาทำความสะอาดบ้านจนเสร็จ จึงได้รับคำตอบในข้อปัญหาการบ้านข้อนั้น

คำถาม

1. ในกรณีตัวอย่างนี้มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกี่คน และพวกเขาทำอะไรกันบ้าง

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นสมชายและทองดี นักเรียนจะอย่างไรถึงจะได้คะแนนดีใน 4 วิชานี้

.....

.....

กรณีที่ 3 นักเรียนห้อง 2/2

ในเวลาคาบเรียนวิชากิจกรรมเสริมทักษะของนักเรียนห้อง 2/2 ครูประจำวิชาได้เข้าชั้นเรียนตรงเวลา นักเรียนอยู่กันพร้อมหน้า ครูสนทนากับนักเรียนว่า ห้องเรียนของเราสะอาด แต่ยังขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรารู้สึกว่านักเรียนสนใจเรียน และห้องมีความสวยงามน่าอยู่ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นกันว่า ควรจัดห้องกันอย่างไร (บุญร่วม) หัวหน้าห้องเสนอ ควรหาภาพเกี่ยวกับแผนที่โลกและแผนที่ประเทศไทยมาตกแต่งและแขวนไว้ที่ข้างกระดานดำทั้งสองข้าง (มาลัย) เสนอว่า ควรจัดทำมุมหนังสืออ่านเล่นหลังห้องเรียน (บุญแต่ง) เสนอ ควรหาภาพต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิชา มาปิดไว้ตามฝาผนังห้องเรียน ครูให้นักเรียนออกความเห็นเลือกทำกิจกรรมที่ได้เสนอนั้น ได้มติจากนักเรียนทั้งชั้นว่า ควรทำทุกกิจกรรมที่เสนอ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานกิจกรรม ตามที่ได้เสนอ

คำถาม

1. นักเรียนจะเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรมใดหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2. นักเรียนจะช่วยงานกลุ่มอย่างไรบ้าง

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 8

ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน

การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การสร้างความผูกพันในทางที่ดีต่อเพื่อน

เราอยู่ในวัยที่มีกลุ่มเพื่อนทั้งเพศหญิงและเพศชาย เพื่อนจึงมีความสำคัญกับเรา เช่น เป็นที่พึ่งพิงยามเดือดร้อนใจ พุดคุย รับฟังปัญหา ร่วมเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งเพื่อนที่ดียังคอยตักเตือนเมื่อทำผิดและให้อภัยเราเสมอ

ดังนั้นเราควรสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน เพื่อการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนี้

1. มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนเสมอ เช่น แบ่งปันอาหารและสิ่งของกับเพื่อนตามความเหมาะสม สอนการบ้านเพื่อน
2. เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เช่น พุดจาไพเราะ ไม่นินทาเพื่อน รับฟังความคิดเห็นเพื่อน หรือฟังปัญหาของเพื่อนอย่างตั้งใจ
3. เอาใจใส่ในตัวเพื่อน เช่น คอยดูแลเมื่อเพื่อนไม่สบาย จดจำสิ่งที่เพื่อนชอบเพื่อสร้างความประทับใจ
4. จริงใจและซื่อสัตย์ต่อเพื่อน เช่น ไม่นำความลับของเพื่อนไปเปิดเผย แนะนำเพื่อนในสิ่งที่ดี
5. ยอมรับและให้อภัยเพื่อน เช่น ยอมรับความผิดโดยปรับปรุงพฤติกรรมของตัวเองใหม่ และการให้อภัยเมื่อเพื่อทำผิดไม่เก็บมาโกรธเคือง

การทำกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่ม คือการที่บุคคลมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานของกลุ่มตามที่ได้วางแผนไว้ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

จุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่ม

1. เพื่อฝึกทักษะต่างๆ ทางสังคมของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาตัวเองและผู้อื่นในกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

4. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม
5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนจากการทำงานเป็นกลุ่ม

การให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม

การให้ความร่วมมือกับเพื่อน เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะต้องอาศัยความพร้อมเพรียง โดยทุกคนต้องเอาใจใส่ต่องาน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา นอกจากนี้ถ้างานสำเร็จหรือผิดพลาดไป กลุ่มก็ต้องพร้อมกันที่จะรับผิดชอบร่วมกัน โดยไม่โทษคนใดคนหนึ่ง และร่วมกันคิดหาทางปรับปรุงแก้ไขงานนั้นให้บรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มกำหนดไว้

สมณทนา พรหมบุญ และคณะ (2540). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้กระบวนการกล
สัมพันธ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอดีเอสแคว.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 8

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ช่วยงานครู เพื่อน หรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

ชื่อกิจกรรม ห้องเรียนน่าอยู่เพื่อนน่ารัก

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือ ความหมายของมิตรแท้

ก. มิตรแท้เวลาเดือดเนื้อร้อนใจฟังฟังได้	ข. มิตรแท้เวลาเหงาพูดคุยได้
ค. มิตรแท้เป็นผู้เล่นร่วมคิดทำกิจกรรมกับเรา	ง. ถูกทุกข้อ
2. เราควรปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีต่อเพื่อนอย่างไร

ก. มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน	ข. จริงใจและซื่อสัตย์ต่อเพื่อน
ค. ให้การยอมรับและให้อภัยต่อเพื่อน	ง. ถูกทุกข้อ
3. นักเรียนคิดว่า “ทำไมเพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเรา”

ก. เพราะคนเราสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ทุกเมื่อ	
ข. เพราะคนเราไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวได้	
ค. เพราะคนเราสามารถอยู่โดดเดี่ยวได้	
ง. เพราะเพื่อนไม่สามารถช่วยอะไรเราได้	
4. นักเรียนควรช่วยเหลือเพื่อนทำงานกลุ่มด้วยวิธีใด

ก. รอรับคำสั่งจากเพื่อน	ข. รอให้กำลังใจเพื่อนก็พอ
ค. ร่วมคิดคิดร่วมทำและร่วมแก้ปัญหา	ง. เพื่อนไม่เริ่มเราก็ไม่เริ่ม
5. นักเรียนควรปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร “เมื่อเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้อยู่ในห้องเรียนคนเดียว”

ก. รีบออกจากห้องเพราะกลัวความผิด	ข. เข้าไปยุให้ร้องไห้จนพอใจ
ค. เข้าไปใกล้ๆคอยพูดให้กำลังใจ	ง. เข้าไปสั่งให้หยุดร้องทันที

6. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. สุ่ม. ให้อภัยเพื่อนทุกครั้งที่ทำผิด ข. สุ่ม. ให้อภัยเพื่อนเมื่อเพื่อนรับผิดชอบ
 - ค. ต่อเอาแต่อารมณ์ตัวเอง ง. แຕ້มชอบอยู่โดดเดี่ยว
7. นักเรียนได้รับรู้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรมกลุ่ม
 - ก. ได้ฝึกทักษะต่างๆ ทางสังคม ข. มีโอกาสศึกษาตัวเองและผู้อื่น
 - ค. เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่ม ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดคือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - ก. หน้าตายิ้มแย้มเป็นมิตร ข. พูดจาไพเราะมีเหตุผล
 - ค. เป็นผู้ให้มีความกว้างยอมรับ ง. ถูกทุกข้อ
9. ในข้อต่อไปนี้ ข้อใดแสดงถึงการใส่ใจปฏิบัติงานต่อเพื่อน
 - ก. แทน. ชอบหยอกหลอเพื่อนในเวลาทำงานกลุ่ม
 - ข. ต้อย. นำการบ้านมาทำในเวลาทำงานกลุ่ม
 - ค. ต้อย. วางแผนและร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่ม
 - ง. ต้อย. ชอบนั่งอยู่คนเดียวในขณะที่ทำงานกลุ่ม
10. ในข้อต่อไปนี้ “กลุ่มใดจะทำงานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย”
 - ก. กลุ่มของก้อย. มีก้อยทำงานอยู่คนเดียว
 - ข. กลุ่มของก้อม. พร้อมเพียงกันเอาใจใส่งานกลุ่ม
 - ค. กลุ่มของก้อย. เอาแต่ถกเถียงกันไม่ยอมทำงาน
 - ง. กลุ่มของก้อง. ยังไม่เจอกันเพราะรีบกลับบ้าน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 9 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อเรื่อง ปัจฉินิเทศ

ชื่อกิจกรรม ผลดีของความขยันหมั่นเพียร

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนทนาสรุปกับนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนในครั้งนี้
2. เพื่อให้นักเรียนบอก ความหมายของความขยันหมั่นเพียรการเรียนกาปฏิบัติงานของตนเองการปฏิบัติงานต่อครอบครัวและการปฏิบัติงานต่อโรงเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมและสิ่งที่สามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้

สาระสำคัญ

ความหมาย พฤติกรรม และประเภทของความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพครอบครัว ภาพชั้นเรียน ภาพกิจกรรมกลุ่ม
2. สาระเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ครูนำ ภาพครอบครัว ภาพการเรียนสอนในชั้นเรียน และภาพการทำงานกลุ่ม แล้วสนทนากับนักเรียนตามที่ได้ทำกิจกรรมเหล่านี้มาแล้ว และทบทวนกิจกรรมต่างๆ ที่ได้กระทำกันผ่านมา ด้วยการอภิปรายสรุปตามหัวข้อ ดังนี้

- (ก). ความขยันหมั่นเพียรในด้านการเรียน
- (ข). ความขยันหมั่นเพียรในด้านการปฏิบัติงานของตนเอง
- (ค). ความขยันหมั่นเพียรในด้านการปฏิบัติต่อครอบครัว
- (ง) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการช่วยเหลืองานเพื่อนในโรงเรียน

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกการกระทำที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียร และบอกสิ่งบอกสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมพัฒนาด้านต่างๆ ดังนี้

- 2.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
- 2.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
- 2.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
- 2.4 หุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
- 2.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 2.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
- 2.7 ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในบทเรียน

4. ครูให้นักเรียนทำแบบสอวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

5. ครูอภิปรายสรุปความหมายของความขยันหมั่นเพียร พฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียร บทบาทหน้าที่ การทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มและการเป็นมิตรที่ดีต่อเพื่อนและบุคคลอื่น

6. ครูกล่าวขอบคุณผู้บริหารคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ และกล่าวชมให้กำลังใจนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยดีเสมอต้นเสมอปลายด้วยดีมาโดยตลอด และกล่าวปิดการพัฒนากิจกรรม

การประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยเน้นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง ปรุมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ความขยันหมั่นเพียร

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ เกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างมิตรภาพและบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นทำกิจกรรมร่วมกัน
2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างนักเรียนกับครู
3. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียรและประเภทของความขยันหมั่นเพียร
4. เพื่อวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนโดยการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

สาระสำคัญ

ความหมาย พฤติกรรม และประเภทของความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าร่วมกิจกรรม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรตัวเลขแบ่งกลุ่ม และแผ่นกระดาษเปล่า
2. สาระเกี่ยวกับความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียรและประเภทของความขยันหมั่นเพียร
3. กิจกรรม กระดาษเปล่า

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

1. ชำนาญ

ครูทำความคุ้นเคยกับนักเรียน โดยการทักทายแนะนำตัวเอง และให้นักเรียนแนะนำตัวเองเป็นรายบุคคล จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนและการทำกิจพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ทั้ง 7 ด้าน

2. ขั้นพัฒนา

2.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับครู โดยให้นักเรียนเล่นเกม “ความขยันหมั่นเพียร” โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2 ครูแจกกระดาษที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเองไว้มุมขวาด้านบนของกระดาษ จากนั้นเขียนคำว่า “ความขยันหมั่นเพียร” ไว้กลางหน้ากระดาษ และอีกหน้าด้านหลังให้เขียนคำว่า “พฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียร” ไว้กลางหน้ากระดาษ

2.3 ครูให้นักเรียนนำกระดาษของตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้เพื่อนเขียนพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร” และเขียนพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อไปให้เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่งกระดาษคืนให้เจ้าของกระดาษ

2.4 ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรของตนเองที่เพื่อนเขียนให้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกคน จากนั้นครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นจากบุคคลในชีวิตประจำวัน แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียร

2.5 ครูแจกเอกสารความขยันหมั่นเพียร 7 ด้าน ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมายของความขยันหมั่นเพียร ประเภทและความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสนทนา พร้อมทั้งเสนอแนวทางการฝึกความขยันหมั่นเพียร และการนำความขยันหมั่นเพียรไปใช้ในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

3. ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมนักเรียน

3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3.2 นักเรียนพูดได้ครั้งละ 1 คน

3.3 ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น ถ้านักเรียนจะแสดงความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามต้องให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นเสร็จเสียก่อน

3.4 นักเรียนไม่ใช้คำพูดดูถูกตนเองและผู้อื่น และรู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเองและผู้อื่น

3.5 นักเรียนไม่พูดสอดแทรก ขัดจังหวะ ขณะที่เพื่อนพูดหรือแสดงความคิดเห็นยังไม่เสร็จ

3.6 นักเรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อนๆ

3.7 นักเรียนแสดงออกด้วยความจริงใจ

4. ขั้นแนะนำวิธีการประเมินผล

การทำกิจกรรมทุกกิจกรรมจะมีการประเมินผลทุกครั้ง ได้แก่

- 4.1 การทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา
- 4.2 การทดสอบความรู้หลังการพัฒนา
- 4.3 การสังเกตความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกครั้ง

5. ขั้นสรุป

- 1. ครูแจกตารางพัฒนากิจกรรมให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทุกคน
- 2. ครูแนะนำให้นักเรียนเข้าทำกิจกรรมทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง
- 3. ครูนัดวัน เวลา ในการทำกิจกรรมให้กับนักเรียนในครั้งต่อไป

ใบงาน

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในแผ่นกระดาษเปล่า

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียน ชื่อและนามสกุล ของตัวเอง ไว้หัวกระดาษตอนบนด้านซ้ายมือ
2. ให้นักเรียนเขียนคำว่า “ความขยันหมั่นเพียร” ไว้กลางหน้ากระดาษ
3. ให้นักเรียนขึ้นบรรทัดใหม่ และเขียนคำว่า “เพื่อนรัก บอกเราด้วยว่า เรามีความขยันหมั่นเพียรด้านใดบ้าง”
4. ให้นักเรียนส่งแผ่นกระดาษนี้ ให้เพื่อนที่นั่งอยู่ด้านหน้าของเรา
5. ให้เพื่อนคนที่อยู่ด้านหน้ารับแผ่นกระดาษนี้ และพิจารณาความขยันหมั่นของเพียรที่ส่งให้
6. เมื่อนักเรียนพิจารณาและเขียนความขยันหมั่นเพียร ของเพื่อนเสร็จแล้ว ให้ส่งคืนเพื่อน
7. ให้นักเรียนอ่านความขยันหมั่นเพียรในแผ่นกระดาษนั้นให้เพื่อนฟัง

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่และกระทำกิจของตนเองให้สำเร็จ ด้วยความมานะอุตสาหะอดทนไม่ย่อท้อ และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนหน้าที่การงานนั้นสำเร็จ เรียบร้อยโดยอาศัยคุณธรรมประการหนึ่งควบคุม คือ อิทธิบาท 4 ได้แก่

ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องนั้น เมื่อมี ทัศนคติที่ดี มีความพอใจในเรื่องนั้น ก็ย่อมกระตือรือร้นที่จะประกอบงานนั้น

วิริยะ เป็นความเพียรบากบั่น แม้พบความล้มเหลวก็ไม่ยอมทอดทิ้ง ไม่ท้อแท้

จิตตะ เป็นความเอาใจใส่ด้วยความตั้งใจเพ่งเล็งต่องานเป็นความตั้งใจที่จะทำงานสำเร็จ

วิมังสา เป็นการตรึกตรอง พิจารณาสอบสวนในการปฏิบัติงาน กระทำงานด้วยการใช้ สติปัญญา ตรึกตรองหาเหตุผลให้ประจักษ์ชัดว่างานนั้นจะอย่างไร โดยวิธีใดจึงจะสำเร็จผลตาม ความต้องการ

ความหมายและพฤติกรรมของความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกอย่างมี ประโยชน์ของนักเรียน โดยแสดงความตั้งใจ ใส่ใจ มีความมานะพยายาม กระตือรือร้น มุ่งมั่น อดทน ทุ่มเท ไม่ท้อถอยและสม่ำเสมอในการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงานของตนเอง และการช่วยเหลือ งานของครอบครัวและโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

1. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
3. หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน
4. ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
5. หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
7. ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

ความขยันหมั่นเพียร

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจ มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ท้อถอยแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บางอย่าง ก็ มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียม

ตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในด้านอาหาร (เช่น พยายามฝึกหัดปรุงอาหารรับประทานเอง) ที่อยู่อาศัย (เช่น พยายามจัดตกแต่ง ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาดเป็นประจำ) เครื่องนุ่งห่ม (เช่น พยายามซ่อมแซมตกแต่ง และซักรีดอยู่เสมอ) ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอ และคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

3. ความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความมานะมุ่งมั่นปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและโรงเรียน

.....
พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2545 : 769). วิธียะ (ในอิทธิบาท 4).

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2529 : 3). ลักษณะและประเภทของความขยันหมั่นเพียร.

กระทรวงศึกษาธิการ.

กองวิจัยการศึกษา (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยันหมั่นเพียรอดทนและอดออม. กระทรวงศึกษาธิการ.

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง	ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
ชื่อกิจกรรม	ตรงต่อเวลาพาสุขใจ
เทคนิค	กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของเวลา

สาระสำคัญ

ความหมายของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ความหมายของโรงเรียน วัตถุประสงค์ และความสำคัญและคุณค่าของเวลา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อการเรียนการสอน

1. นาฬิกาจำลอง
2. เพลงตรงต่อเวลา
3. ใบงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในกระต๊อปลา
4. สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน สาระของโรงเรียน และสาระของเวลาและคุณค่าของเวลา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนทำกิจกรรมเรื่อง”ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ” โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูนำนาฬิกาจำลองมาสนทนากับนักเรียน และให้นักเรียนช่วยกันบอกเวลาตามเข็มนาฬิกาซึ่งบอกเวลา

2.2 ครูถามนักเรียนว่า ใครเคยนัดกับเพื่อนบ้าง และให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่เพื่อนมาตามนัดตรงต่อเวลา และความรู้สึกที่เพื่อนมาไม่ตรงเวลาตามนัด

3. ขั้นดำเนินการพัฒนา

3.1 ครูให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งที่เคยนัดกับเพื่อน ออกมาเล่าเหตุการณ์เมื่อพบเพื่อนตามนัดหมายและบอกความรู้สึกที่ได้พบกับเพื่อนตรงต่อเวลานัดหมาย และครูถามความรู้สึกของนักเรียนคนอื่นบ้าง

3.2 ครูให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งที่เคยนัดกับเพื่อน ออกมาเล่าเหตุการณ์เมื่อไม่ได้พบเพื่อนตามที่ได้นัดหมายและบอกความรู้สึกที่ไม่ได้พบกับเพื่อน และครูถามความรู้สึกของนักเรียนคนอื่นบ้าง จากนั้นครูชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลา สม่่าเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติกับชีวิตประจำวันได้

3.4 ครูแจกใบงาน (เพลงตรงต่อเวลา) และให้นักเรียนช่วยกันร้องพร้อมกัน 3 จบ และครูถามนักเรียนว่า เวลามีความสำคัญ กับ ชีวิตการเป็นอยู่ของเราอย่างไร

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้

4.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกผลดีของการตรงต่อเวลาและผลเสียที่ไม่ตรงต่อเวลา

4.3 ครูอภิปรายเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ด้วยการใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ อธิบายวัตถุประสงค์และวิธีการเตรียมตัวให้ทันต่อเวลา

3.4 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับสาระที่เรียนในคาบนี้

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดหลังและแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับชุดทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ มากน้อยเพียงใดหลังการพัฒนากิจกรรมแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เพลงต่อเวลา

คำชี้แจง ให้นักเรียนร้องเพลงตรงต่อเวลา 3 จบพร้อมกันทุกคน และตอบข้อคำถาม ดังนี้

ตรงต่อเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
ตรง ตรง ตรงเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
เราเกิดมาเป็นคน	ต้องหมั่นฝึกตนให้ตรงเวลา
วันคืนไม่คอยช้า	วันเวลาไม่เคยคอยใคร

คำถาม

1. นักเรียนคิดว่า ทำไมเวลาจึงมีความสำคัญกับคนเรา

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่า เราจะปฏิบัติตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 2

ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติ

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจมุ่งมั่น ศึกษาเล่าเรียน ไม่ทอดทิ้งแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บางอย่าง ก็มานะทำ จนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัว ศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

ความหมายเรื่องเวลา

เวลาคือ สิ่งที่มีอยู่ มีความต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงไม่หยุดยั้ง เวลาจึงมีลักษณะเป็นนามธรรม โดยไม่มีใครรู้ว่าเวลาเริ่มต้นเมื่อไรและสิ้นสุดลงเมื่อไร มนุษย์อาศัยประสบการณ์จากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติซึ่งได้แบ่งแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ อาทิ กลางวัน – กลางคืน ฤดูกาลที่หมุนเวียนไปมา ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงและเวลาจึงมีผลต่อชีวิตมนุษย์ โดยมนุษย์หาจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและโคจรของดวงดาวต่าง ๆ เพื่อแบ่งเวลา เช่น กำหนดเวลาเช้า เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น จนถึงดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าเป็นเวลากลางวัน ส่วนเวลาที่ดวงอาทิตย์ตกจนถึงดวงอาทิตย์โผล่ขึ้นเป็นเวลากลางคืน เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นอีกครั้งจึงเป็นวันใหม่

จากนั้นมนุษย์จึงได้กำหนดแบบแผนการนับเวลาและช่วงเวลา จนสามารถกำหนดเวลาที่อ้างอิงได้ และเมื่อมนุษย์มีความเจริญทางเทคโนโลยีจึงคิดค้นเครื่องมือวัดเวลา ได้แก่ นาฬิกา ตั้งแต่ นาฬิกาแบบเดิม เช่น นาฬิกาแดด นาฬิกาน้ำ นาฬิกาทราย และนาฬิกาเทียน จนกระทั่งนาฬิกาสมัยใหม่ที่ใช้เครื่องจักรกลทำให้สามารถกำหนดหน่วยวัดหรือนับเวลาได้ละเอียดขึ้น เช่น หน่วยวัดเป็นชั่วโมง นาที และวินาที นอกจากนั้นมนุษย์ยังคิดค้น ปฏิทิน เพื่อเป็นเครื่องมือวัดช่วงเวลาและจัดระเบียบหน่วยเวลาเป็น วัน สัปดาห์ เดือน และปี เป็นต้น

โรงเรียน

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษา เป็นแหล่งแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อม สังคม การเรียนรู้

ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของนักเรียน ดังนี้

1. เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน
2. รู้จักหน้าที่ของตนเอง และ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
3. ร่วมทำกิจกรรมตามแผนงานของโรงเรียน
4. ใช้จ่ายเงินในโรงเรียนอย่างประหยัด เช่น เลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์และไม่เหลือทิ้ง
5. รู้จักใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์
6. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน
7. มีความขยัน อดทน ไม่ทอดทิ้งในกิจการต่างๆ
8. มีความสามัคคี ให้ความร่วมมือกันและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ
9. ศึกษา ค้นคว้า แสวงหาข้อมูลและนำไปปฏิบัติในการแก้ปัญหาต่างๆ
10. รักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและรอบๆ บริเวณโรงเรียน

.....

กองวิจัยการศึกษา. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาการศักยภาพของเด็กไทยด้านความ
ขยันหมั่นเพียรอดทนและอดออม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 2

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

ชื่อกิจกรรม ตรงต่อเวลาพาสใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นการใส่ใจมาโรงเรียนก่อนเวลา คือ

ก. มาถึงโรงเรียนในเวลาพักเที่ยง	ข. มาถึงโรงเรียนในเวลาเลิกเรียน
ค. มาถึงโรงเรียนในเวลาเข้าชั้นเรียน	ง. มาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ
2. ข้อดีของการมาโรงเรียนไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น

ก. ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	ข. ได้พบเพื่อนที่ถูกใจหลายคน
ค. ได้เรียนวิชากับครู	ง. ถูกหมดทุกข้อ
3. ในปฏิทินหนึ่งปีมีกี่เดือน

ก. มี 10 เดือน	ข. มี 11 เดือน
ค. มี 12 เดือน	ง. มี 13 เดือน
4. ข้อใดคือ ความหมายของการนัดพบกัน

ก. การว่ากล่าวตักเตือน	ข. การสั่งให้ทำงาน
ค. การกำหนดเวลาสถานที่พบกัน	ง. การกล่าวโทษกัน
5. นาฬิกาโบราณได้แก่

ก. นาฬิกาแดด	ข. นาฬิกาน้ำ
ค. นาฬิกาเทียน	ง. ถูกทุกข้อ
6. นักเรียนจะมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติได้อย่างไร

ก. ตื่นนอนแต่เช้า	ข. ตื่นนอนสายๆ
ค. รอให้พ่อแม่ตักเตือน	ง. รอรับรางวัลค่าจ้างก่อน
7. ข้อใดคือลักษณะของการมาตรงต่อเวลา

ก. ดุชิปานนี้ยังไม่มาอีก	ข. รีบแทบแย่กลัวจะไม่ทัน
ค. ขอโทษนะที่ทำให้เธอต้องรอ	ง. ขอบคุณนะที่รอนี้กว่าจะไม่พบกันเสียแล้ว

8. ข้อความใดแสดงถึง “การนัดหมาย”

ก. เมื่อวานนี้ฉันมาโรงเรียนสาย	ข. วันนี้ฉันมาถึงโรงเรียนแต่เช้า
ค. วันพรุ่งนี้ฉันจะมาแต่เช้า	ง. พรุ่งนี้ฉันจะไปหาเธอตอนเช้า

9. ข้อใดแสดงถึง “ความเสียใจ” เมื่อผิดนัด

ก. แหมรอตั้งนาน	ข. ขอโทษผมผิดนัด
ค. อयरอเขาเลย	ง. ถูกทุกข้อ

10. สำนวนใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับเวลา

ก. น้ำลตตอผุด	ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
ค. คบเพื่อนให้ดูหน้า	ง. เวลาไม่เคยคอยใคร

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
ชื่อกิจกรรม	รับฟังรับรู้
เทคนิค	การเล่านิทาน การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจผลดีของการตั้งใจฟังครูอธิบายและผลเสียของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย
3. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี

สาระสำคัญ

ความสำคัญของการฟัง เทคนิคและการเป็นผู้ฟังที่ดี ประเมินจากผลการฟังการเล่านิทาน เรื่อง “ความสำเร็จของบุญมา” (ศรีมหาโพธิ์ บัณฑิต. 2545)

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพการเรียนการสอน และการประชุมสัมมนา
2. ใบงานความสำเร็จของบุญมา
3. เนื้อเรื่องนิทานที่เล่า “ความสำเร็จของบุญมา”

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนทำกิจกรรม เรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอยหรือเล่นในขณะที่ครูสอนโดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำ

ครูนำภาพการเรียนการสอน และภาพการประชุมสัมมนา และสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในการเรียนและวิธีที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน โดยยึดหลักหัวใจนักปราชญ์ คือ การฟัง การคิด การถาม การเขียน(สุ จิ ปุ ลิ) ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ผลดีของการตั้งใจฟังครูอธิบายและผลเสียของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย และครูบอกนักเรียนว่า วันนี้ครูจะเล่าเรื่อง เด็กคนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนที่มีความสำเร็จในการเรียนมาก คือนิทานเรื่อง ความสำเร็จของบุญมา นักเรียนอยากรู้ไหมว่าทำไมบุญมา จึงมีความสำเร็จในการทำกิจการทั้งปวง ตั้งใจฟังนิทานดีๆ แล้วจะได้คำตอบนั้น

3. ชั้นเล่านิทาน ครูบอกนักเรียนว่า ในนิทานมีตัวละครคือ เด็กชายบุญมา คุณครู และเพื่อนๆ ของบุญมาในชั้นเรียน ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง

ครูเริ่มเล่านิทาน

บุญมาเป็นเด็กผู้ชายเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เขาเป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาด สะอาด ใฝ่ฝันเส้นทางนักเรียน เขาใส่ใจมาถึงโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกครั้ง เขาไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น และเขาใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกวิชา เขาตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต บุญมาก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใฝ่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พูดจากับผู้ใหญ่ผู้มีสัมมาคารวะทุกครั้ง

ไม่ว่าบุญมาจะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้บุญมายังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าทันบุญมา

จากลักษณะคุณงามความดีที่กล่าวมานี้ ทำให้บุญมาได้รับรางวัลผลการเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครๆ ในโรงเรียน ในที่สุดเขาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหา แข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียนอื่น และได้รับชัยชนะกลับมา เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครู ผู้ปกครองเพื่อนๆ และเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

บุญมายังบอกกับเพื่อนๆ ว่า ไม่ว่าเราจะเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา หรืออื่นๆ พวกเราจำเป็นต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ประกอบกับการหมั่นฝึกฝนทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาอื่น

พวกเพื่อนๆ เห็นด้วยกับสิ่งที่สิดาเล่าให้ฟัง และร่วมกันหมั่นฝึกฝนเหมือนกับบุญมา ผลการสอบปลายปีนักเรียนสอบได้ เกเรด 4 ทุกๆ คนแบบยกชั้นเรียน

4. ขั้นสรุป

ครูสนทนาและตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบ ดังนี้

4.1 จากนิทานเรื่องนี้ อะไรคือสิ่งที่ดีสมควรนำมาปฏิบัติกับตนเอง

4.2 เพราะเหตุใดบุญมาจึงประสบความสำเร็จในแทบทุกอย่าง

4.3 ถ้านักเรียนทำอย่างบุญมาจะเกิดผลอะไรกับตัวเอง

4.4 ทำอย่างไรจึงจะเป็นนักฟังที่ดีได้

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัดและแบบประเมินคู่มือความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับชุดทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังการพัฒนา

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง รับฟังรับรู้

กรณีความสำเร็จของบุญมา

บุญมาเป็นเด็กผู้ชายเรียนอยู่ระดับช่วงชั้นที่ 1 เขาเป็นเด็กดี แต่งกายเรียบร้อยสะอาด สะอาด ใฝ่ฝันเส้นทางนักเรียน เขาใส่ใจมาถึงโรงเรียนตรงต่อเวลาทุกครั้ง เขาไม่ขาดโรงเรียนถ้าไม่จำเป็น และเขาใส่ใจเข้าชั้นเรียนทุกวิชา เขาตั้งใจฟังครูอธิบายและหมั่นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ

แม้แต่วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต บุญมาก็เอาใจใส่จนสามารถฟังเข้าใจเรื่อง คุณธรรม และจริยธรรม คำสอนของพุทธศาสนา และใฝ่ใจนำมาปฏิบัติด้วยก่อนนอนไหว้พระทุกครั้ง พูดจากับผู้ใหญ่ผู้มีสัมมาคารวะทุกครั้ง

ไม่ว่าบุญมาจะเรียนอะไรก็แล้วแต่ เขาจะเรียนวิชานั้นได้ดี เพราะตั้งใจฟังครูอธิบายแล้วทำความเข้าใจให้ท่องแท้ ทำให้เขาตอบคำถามของครูถูกต้องทุกครั้ง

นอกจากนี้บุญมายังเป็นเด็กที่ชอบอ่าน ชอบเขียน ชอบตั้งคำถามในตัวเอง ทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน พวกเพื่อนๆ ที่ไม่ตั้งใจทำให้รู้ไม่เท่าทันบุญมา

จากลักษณะคุณงามความดีที่กล่าวมานี้ ทำให้บุญมาได้รับรางวัลผลการเรียนดีเด่น เป็นที่รู้จักของใครๆ ในโรงเรียน ในที่สุดเขาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันตอบปัญหา แข่งขันชิงรางวัลกับโรงเรียนอื่น และได้รับชัยชนะกลับมา เป็นที่น่าชื่นชมยินดีต่อครู ผู้ปกครอง เพื่อนๆ และเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

คำถาม

1. นักเรียนเห็นว่า ทองไท ได้ทำอะไรบ้าง

.....

.....

2. นักเรียนได้ทำอะไรกับตัวเองแล้วบ้าง

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 3

ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

การฟัง

เป็นการตั้งใจฟังครูอธิบายด้วยความสนใจ และมีความสำคัญต่อความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน เทคนิคการฟังแบ่งออกเป็น 4 ทักษะ ดังนี้

1. การแสดงความสนใจในขณะที่ครูกำลังอธิบาย เป็นการที่นักเรียนแสดงความสนใจต่อคำพูดและภาษาท่าทางของของครูผู้สอน เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ว่า นักเรียนกำลังตั้งใจฟัง
2. การช่วยทำให้คำอธิบายกะทัดรัดขึ้น เป็นการทบทวนคำอธิบายจากการฟังของนักเรียน เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ว่านักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย
3. การช่วยให้นักเรียนเกิดความกระจ่าง เพราะบางครั้งครูอาจจะอธิบายสับสนและซับซ้อน นักเรียนอาจจะให้ครูช่วยยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น
4. การตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน เป็นการรวบรวมประเด็นจากการฟังของนักเรียนว่า เข้าใจตรงประเด็นที่อธิบายนั้นถูกต้อง

การฟังที่ดี

1. สายตาต้องมองครูแต่ไม่จ้อง คือมองแล้วละสายตามองไปทางอื่นเพื่อให้เครียดแต่มีความสนใจอยู่ที่ครู
2. เงียบ ด้วยการหุบปาก หรือแม้ริมฝีปากเล็กน้อย
3. แสดงอาการตอบ/รับ ทางกาย และวาจาด้วยการผงกศีรษะ หรือ ใช้วาจาสุภาพ
4. การทวนคำ ถ้าครูยังอธิบายไม่เสร็จก็ยังไม่ทวนเพื่อให้ครูรับรู้ว่านักเรียนใส่ใจฟังอย่างต่อเนื่อง
5. การตีความ เพื่อให้ปัญหากระจ่างขึ้น เพราะถ้าปล่อยทิ้งไว้จะทำให้เข้าใจไม่ตรงประเด็นที่อธิบาย
6. การสะท้อนปัญหา เป็นการรวบรวมประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ครูอธิบายและทำความเข้าใจกับปัญหานั้นๆ
7. การสะท้อนความรู้สึก เป็นรวบรวมความรู้สึกจากการฟังครูอธิบายในประเด็นต่างๆ โดยไม่แสดงพฤติกรรมความรู้สึกของตนออกมาเกินขอบเขต
8. การถามกลับ จากประเด็นที่ครูอธิบายทั้งในอดีตและปัจจุบัน
9. การเงียบเพื่อให้ผู้อื่นซักถามและตอบคำถาม
10. การสรุป จากการอธิบายของครูในแต่ละคาบด้วยการจดจำหรือการจดบันทึก

ศรัทธาโพธิ์ บัณฑิต (2545). ชุมนุมนิทานชาดก นิทานสอนคติธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียง
เชียงใหม่เจริญ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 3

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

ชื่อกิจกรรม รับฟังรับรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- นิทานเรื่องนี้ต้องการเน้นในเรื่องใด

ก. การได้รับรางวัล	ข. การสอบไล่ได้ที่ 1
ค. การเป็นตัวแทนของโรงเรียน	ง. การฟังที่ดี
- เรื่องราวในนิทานน่าจะเกิดขึ้นที่ไหนมากที่สุด

ก. ที่บ้าน	ข. ห้องเรียน
ค. ห้องประชุม	ง. สนามเด็กเล่น
- ข้อใดแสดงว่า ตั้งใจฟัง

ก. สนใจฟังครูอธิบาย	ข. ไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
ค. ไม่นั่งเหม่อลอยสนใจออกนอกห้อง	ง. ถูกทุกข้อ
- ทำไมบุญมาถึงเก่ง มีหัวใจนักปราชญ์

ก. มีการฟังที่ดี	ข. มีการคิดอย่างมีเหตุผล
ค. มีการถามและมีการเขียน	ง. ถูกทุกข้อ
- เมื่อนักเรียนฟังนิทานจบแล้วมีความรู้สึกละอย่างไร

ก. ตกใจ	ข. น้อยใจ
ค. แปลกใจ	ง. เกรงใจ
- ในนิทานเรื่องนี้ใครมีความภาคภูมิใจมากที่สุด

ก. คุณครู	ข. เพื่อน
ค. คุณพ่อ-แม่	ง. บุญมา
- ข้อใดคือลักษณะ “การเอาใจใส่ต่อการเรียน”

ก. เก็บหนังสือ	ข. ท่องหนังสือ
ค. ซื่อหนังสือ	ง. จัดหนังสือ

8. ข้อความใดแสดงลักษณะ “การประสบความสำเร็จ”
ก. สีดาตั้งใจฟัง	ข. บุญมาสอบไล่ได้ที่ 1
ค. สีดาได้รับของขวัญ	ง. บุญมาตอบคำถามเพื่อน
9. ใครคือ ตัวละครในนิทานเรื่องนี้
ก. คุณครู บุญมา และเพื่อน	ข. คุณพ่อแม่ของบุญมา
ค. นักเรียนทุกคน	ง. ผู้นั่งฟังนิทาน
10. นักเรียนได้อะไรจากการฟังนิทานเรื่องนี้
ก. ได้คำแนะนำ	ข. ได้คติสอนใจ
ค. ได้ตัวอย่างที่ดี	ง. ไม่ได้อะไรเลย

กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

ชื่อกิจกรรม จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียนอยู่เสมอ
2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจผลดีของการถามและตอบคำถามของครูว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์และสมควรปฏิบัติ
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกด้วยการซักถามและการตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

สาระสำคัญ

การถามและการตอบ เป็นพฤติกรรมหนึ่งของการฟัง แต่จะอย่างไรให้นักเรียนกล้าแสดงออกด้วยการกล้าถามและกล้าที่จะตอบบอกเหตุผลตามความรู้สึกในภาวะความจริงจากการฟังครูอธิบายบทเรียน (ทวีป อภิสิริทธิ์. 2539)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แถบประโยคคำถาม 8 ข้อ
2. แถบประโยคคำตอบ 8 ข้อ
3. ใบงาน จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ
4. สาระการเรียนรู้การถาม และการตอบคำถาม

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร แบบฝึกหัดเรื่องหมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน และแบบประเมินคู่พัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน โดยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำ

ครูทบทวนจากการฟังนิทานในครั้งที่แล้วมา และสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นควรจะทำอย่างไร และถามนักเรียนว่า ถ้านักเรียนไม่ตอบคำถามเวลาครูถาม หรือไม่ซักถามครูเวลาไม่เข้าใจบทเรียน การกระทำดังกล่าวนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน เพื่อแข่งขันในกิจกรรม “จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ” โดยครูแจกแถบประโยคคำถามให้นักเรียนกลุ่มละ 8 ข้อ และให้นักเรียนแต่ละคนอ่านข้อคำถามให้กลุ่มฟัง แล้วให้ไปหาคำตอบที่ตรงกับข้อคำถามของตัวเอง ซึ่งครูติดแถบประโยคคำตอบทั้งหมดกระจายไว้บนกระดานดำ ผู้ที่ค้นพบข้อคำตอบของตัวเองแล้วให้มาตั้งแถวที่กับกลุ่มและกลุ่มใดทำเสร็จและถูกต้องก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ

3.2 ครูแจกใบงาน จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบให้กับนักเรียน และให้ตัวแทนของทั้ง 2 กลุ่มและให้นักเรียนจับคู่กันระหว่างฝ่ายถาม และฝ่ายสัมพันธ์ตอบ โดยให้สมาชิกของทั้งสองกลุ่มเป็นผู้ฟังและช่วยกันให้เหตุผลว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

3.3 ครูให้ตัวแทนกลุ่มดำเนินการ “จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ” ให้เพื่อนฟัง

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปที่ละประเด็นข้อคำถามและข้อคำตอบ

4.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปแต่ละประเด็นข้อคำถามและข้อคำตอบ แล้วครูสนทนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีของการถามและตอบคำถามของครูในบทเรียน และผลเสียของการไม่ซักถามและไม่ตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

4.2.1 การซักถามครูเวลาไม่เข้าใจบทเรียน เป็นสิ่งที่ดีและควรกระทำ เพราะจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

4.2.2 การตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียน เป็นสิ่งที่ดี และควรกระทำ เพราะจะทำให้ครูรับรู้ ว่า นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูสอนถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกครูจะได้อธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจ

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัด และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับชุดทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่และถาม-ตอบ กัน ตามข้อความต่อไปนี้

คำถาม

ข้อ 1. นักเรียนควรจะซักถามครูเมื่อใด

คำตอบ

ข้อ 1. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูพูด

คำถาม

ข้อ 2. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย.....??

คำตอบ

ข้อ 2. ควรซักถามผู้รู้ ได้แก่ ครู หรือเพื่อนที่รู้ดีพอ

คำถาม

ข้อ 3. ทำไมนักเรียนต้องถามครูเกี่ยวกับบทเรียน

คำตอบ

ข้อ 3. เพราะการถามจะทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ

คำถาม

ข้อ 4. นักเรียนจะอย่างไร “เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย”

คำตอบ

ข้อ 4. ยกมือขึ้น เมื่อครูอนุญาตแล้วซักถาม

คำถาม

ข้อ 5. สิ่งที่ไม่ควรกระทำเกี่ยวกับซักถามครูขณะทีสอนคือ...?

คำตอบ

ข้อ 5. ไม่ถามนอกประเด็นที่ครูกำลังอธิบาย

เพราะอาจทำให้เพื่อนเกิดความสับสน

คำถาม

ข้อ 6. การที่นักเรียนไม่กล้าถามครู.... เพราะ
อายเพื่อน เกรงใจครูหรืออายครู เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่..??

คำตอบ

ข้อ 6. เป็นความคิดไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง
เพราะยิ่งถามยิ่งได้รับคำตอบ ทำให้หายสงสัย และครูชมว่าตั้งใจฟังดีด้วย

คำถาม

ข้อ 7. นักเรียนจะทำอย่างไร? เมื่อครูถาม ... แต่นักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบถูกต้อง

คำตอบ

ข้อ 7. ตอบตามที่นักเรียนเข้าใจให้มากที่สุด .. แล้วครูจะช่วยแก้ไขให้ ครับ/ค่ะ

คำถาม

ข้อ 8. นักเรียนและครูมีความรู้สึกอย่างไร ? เมื่อครูถาม...แล้วนักเรียนไม่ตอบ

คำตอบ

ข้อ 8. ครูมีความรู้สึกไม่สบายใจ ... นักเรียนมีความรู้สึกกังวลใจ
ตอบความรู้สึกได้ด้วยตัวเอง

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 4
กิจกรรม “จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ”

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 1. นักเรียนควรจะซักถามครูเมื่อใด

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 1. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องที่ครูพูด

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 2. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย.....??

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 2. ควรซักถามผู้รู้ ได้แก่ ครู หรือเพื่อนที่รู้ดีพอ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 3. ทำไมนักเรียนต้องถามครูเกี่ยวกับบทเรียน

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 3. เพราะการถามจะทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือไม่เข้าใจ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 4. นักเรียนจะอย่างไร “เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย”

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 4. ยกมือขึ้น เมื่อครูอนุญาตแล้วซักถาม

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 5. สิ่งที่ไม่ควรกระทำเกี่ยวกับซักถามครูขณะทีสอนคือ...?

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 5. ไม่ถามนอกประเด็นที่ครูกำลังอธิบาย

เพราะอาจทำให้เพื่อนเกิดความสับสน

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 6. การที่นักเรียนไม่กล้าถามครู.... เพราะ

อายเพื่อน เกรงใจครูหรืออายครู เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่..??

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 6. เป็นความคิดไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง

เพราะยิ่งถามยิ่งได้รับคำตอบ ทำให้หายสงสัย และครูชมว่าตั้งใจฟังดีด้วย

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 7. นักเรียนจะทำอย่างไร? เมื่อครูถาม ... แต่นักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบถูกต้อง

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 7. ตอบตามที่นักเรียนเข้าใจให้มากที่สุด .. แล้วครูจะช่วยแก้ไขให้ ครับ/ค่ะ

แถบประโยคคำถาม

ข้อ 8. นักเรียนและครูมีความรู้สึกอย่างไร ? เมื่อครูถาม...แล้วนักเรียนไม่ตอบ

แถบประโยคคำตอบ

ข้อ 8. ครูมีความรู้สึกไม่สบายใจ ... นักเรียนมีความรู้สึกกังวลใจ

ตอบตามความรู้สึกของตัวเองได้ด้วย

ทวีป อภิสิริ. (2539). สนุกและเรียนรู้กับ 57 กิจกรรมและเกม. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บ. ต้น
อ้อแกรมมี จำกัด.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 4

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

ชื่อกิจกรรม จับคู่ถามสัมพันธ์ตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นักเรียนควรจะทำอย่างไร เมื่อถูกครูถามให้ตอบ
 - ก. ลุกขึ้นหันหน้าถามเพื่อนแล้วตอบ ข. ลุกขึ้นหันหน้าหันหลังแล้วไม่ตอบ
 - ค. ลุกขึ้นแล้วตอบว่าไม่ทราบแล้วนั่งลง ง. ลุกขึ้นแล้วตอบสิ่งที่เรารู้และเข้าใจ
2. ข้อใดควรปฏิบัติในขณะที่ครูกำลังสอน
 - ก. ตั้งใจฟังคำอธิบายนั้น ข. ชักถามเมื่อไม่เข้าใจ
 - ค. จดบันทึกไว้บททวน ง. ถูกทุกข้อ
3. เมื่อมีข้อสงสัยในสิ่งที่ครูอธิบายนักเรียนควรจะทำอย่างไร
 - ก. เก็บไว้เป็นความลับของตัวเอง ข. นั่งคิดอยู่คนเดียว
 - ค. คิดหางานอื่นขึ้นมาทำ ง. ยกมือขึ้นเมื่อครูอนุญาตถามทันที
4. นักเรียนควรจะทำอย่างไร “ถ้าถูกเพื่อนถามในบทเรียน”
 - ก. บอกเพื่อนให้ไปถามครู ข. บอกเพื่อนให้ไปถามผู้รู้
 - ค. บอกเพื่อนให้อ่านในหนังสือ ง. บอกเท่าที่เข้าใจไม่ชัดเจนให้ถามครูหรือผู้รู้
5. การกระทำใดจะบ่งบอกถึงความเข้าใจของนักเรียน
 - ก. สายตามองครูแต่ไม่จ้อง ข. นั่งฟังอย่างสงบ
 - ค. การถามและตอบคำถาม ง. ถูกทุกข้อ
6. ข้อใดนักเรียนควรปฏิบัติอย่างยิ่ง
 - ก. ด.ช. คำ ไม่ถามครูเลย ข. ด.ช.ทอง ชอบถามครูนอกเรื่อง
 - ค. ด.ญ.แอน อายครูไม่กล้าถาม ง. ทั้ง ด.ญ.และ ด.ช. ถามครูจนเข้าใจ

7. ข้อใดคือ ข้อดีของการซักถามครูขณะที่สอน
 - ก. รับรู้ในสิ่งที่ไม่รู้
 - ข. ช่วยเพื่อนให้เข้าใจตรงกัน
 - ค. ช่วยครูแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจ
 - ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดคือ ประโยชน์ของการซักถาม
 - ก. ถามในสิ่งที่ไม่รู้... ได้รู้
 - ข. ถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ... ได้เข้าใจ
 - ค. ถามเมื่อแก้ปัญหาไม่ได้... แก้ได้
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. นักเรียนควรทำอย่างไร “เมื่อตอบคำถามครูแล้ว แต่คำถามนั้นผิด”
 - ก. น้อยใจร้องไห้
 - ข. อายเพื่อนไม่กล้าคิดตอบอีก
 - ค. ขอร้องให้ครูอธิบายให้ถูก
 - ง. ปลั่งใจไว้ไม่คิดแก้ไข
10. นักเรียนได้รับรู้อะไรจากกิจกรรม “การถามและการตอบ”
 - ก. ได้รับความสนุกกับกิจกรรม
 - ข. ได้ตัวอย่างการถามและการตอบ
 - ค. ได้ถามและได้ตอบคำถามเพื่อน
 - ง. ถูกทุกข้อ

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง	หุ่มเททำงานที่ครุ่มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
ชื่อกิจกรรม	ความสุขกับการวาดภาพ
เทคนิค	กิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงถึงความตั้งใจในการกระทำของตนเองต่อตนเองและต่อผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนยอมรับผลการกระทำของตนเองไม่ปิดความรับผิดชอบให้ผู้อื่น
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตนให้ได้ผลดีขึ้น

สาระสำคัญ

การตั้งใจทำงานที่ครุ่มอบหมาย เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและผู้อื่น ยอมรับผลการกระทำของตนเองไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะดีหรือไม่ดี ไม่ปิดหน้าปิดตาการงานไปให้คนอื่น รู้จักไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยเหตุและผล เลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีก่อให้เกิดผลดี

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลัง เรื่องทำงานที่ครุ่มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. ภาพทิวทัศน์ ภาพพระบายสีน้ำ ภาพแลเงาดินสอ
5. สาระการเรียนรู้เรื่องทำงานที่ครุ่มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา
6. ใบมอบหมายงานเรื่อง ความสุขกับการวาดภาพ

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่องทำงานที่ครุ่มอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาทุกครั้ง โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูให้นักเรียนดูภาพทิวทัศน์ ภาพพระบายสีน้ำ ภาพแลเงาดินสอ และให้นักช่วยกันสังเกตการเขียนภาพที่น่าเสนอนั้น

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่ได้จากการสังเกตการวาดภาพต่างๆ บอกความสำคัญและประโยชน์ของการวาดภาพ

3. ขั้นพัฒนา

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 8 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

3.2 ครูแจกใบงานศิลปะรุ่นเยาว์ ให้กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนวาดภาพที่ชอบมากที่สุด ใช้เวลา 10 นาที

3.3 ครูให้ทุกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวาดภาพของกลุ่มตัวเอง

3.4 ครูให้ทุกกลุ่มรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลาทุกครั้ง

3.5 ครูถามนักเรียนว่ากลุ่มที่รู้จักการวางแผนทำงาน มีการปรึกษาหารือกัน รู้จักไต่ตรองผลงาน จะมีผลงานการวาดภาพออกมาอย่างไร

3.6 ครูให้นักเรียนช่วยกันกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการควบคุมความประพฤติกรรมของตนเองว่า สิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่มอบหมายให้เสร็จทันเวลา

4. ขั้นสรุป

4.1 ครูถามนักเรียนว่า กิจกรรมนี้ได้ข้อคิดอะไรบ้าง

4.2 ให้นักเรียนช่วยบอกสาเหตุที่ทำให้การทำงานเสร็จช้ากว่าเวลากำหนด

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

5.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

5.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

5.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

6.3 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม การถาม การตอบข้อคำถาม การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการพัฒนา

เรื่อง ความสุขกับการวาดภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพที่ชอบมากที่สุด ใช้เวลาวาดภาพ 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ทำไมนักเรียนจึงชอบและสนใจวาดภาพนี้

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนบอกสาเหตุของการทำงานเสร็จช้าและส่งไม่ทันในเวลากำหนด

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่มีต่อ การทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียน

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 5

เรื่อง ทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

ความขยันหมั่นเพียรด้านทุ่มเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา เป็นความรู้สึกในจิตสำนึกของนักเรียน ในการกระทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทิ้งงานมีความ อดุสาหะไม่ท้อถอยทำงานทั้งในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนให้เสร็จส่งทันเวลา ซึ่งความขยันหมั่นเพียร ด้านการทำงานที่ครูมอบหมายมีลักษณะความขยันหมั่นเพียรดังนี้

1. ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งธุระการงานของตน
2. มีความมานะ บากบั่น ที่จะทำงานให้ผิดน้อยที่สุด
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ทุ่มเท ไม่ท้อถอย
4. ควบคุมตนเองให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเวลาเสมอ
5. หมั่นปรับปรุงงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบสร้างเสริมลักษณะนิสัย. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
(2537: 23)

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 5

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ทูมเททำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

ชื่อกิจกรรม ความสุขกับการวาดภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ

- คนที่ทำงานเรียบร้อยเสร็จทันเวลาแสดงว่าผู้นั้นเป็นคนเช่นไร

ก. เป็นคนเสียสละ	ข. เป็นคนมีความสนใจ
ค. เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร	ง. เป็นประหยัด
- การกระทำของใครขาดความตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมาย

ก. ดำ มาโรงเรียนไม่ทัน	ข. แดง ลืมสมุดการบ้าน
ค. ขาว ไม่สบายลาป่วย	ง. เขียว ทำการบ้านส่งครูทันเวลา
- การปฏิบัติข้อใดเป็นการแสดงถึงความตั้งใจทำงานตามที่ครูอาจารย์มอบหมาย

ก. แดง ไม่ทำเลขเพราะทำไม่ได้	ข. ขาว ไม่ทิ้งงานทำจนสำเร็จ
ค. ดำ ให้พ่อทำการบ้านให้	ง. เขียว รอให้มีเวลาว่างจึงทำงาน
- ผลของการไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูอาจารย์มอบหมายคือข้อใด

ก. เป็นคนท้อถอย	ข. ถูกครูลงโทษ
ค. เป็นคนไม่กระตือรือร้น	ง. ถูกทุกข้อ
- คนทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จทันเวลาแสดงให้เห็นถึงสิ่งใด

ก. ความรอบคอบ	ข. ความเห็นแก่ตัว
ค. ความมานะพากเพียร	ง. ความมีน้ำใจ
- ข้อใดแสดงถึง การไม่ทอดทิ้งธุระการงานในหน้าที่

ก. ตั้งใจทำงานให้เสร็จ	ข. วางแผนทำงานด้วยความเต็มใจ
ค. ควบคุมตัวเองทำงานนั้นเสร็จ	ง. ถูกทุกข้อ
- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อรับคำสั่งจากครูให้ทำงาน

ก. อึดอัดใจเพราะอยากไปเล่นกับเพื่อน	ข. มีความรู้สึกว่าจะถูกบังคับใช้งาน
ค. ยินดีที่ได้ทำงานนั้น	ง. รู้สึกเกรงใจจำต้องทำ

8. เมื่อทำงานที่ครูอาจารย์มอบหมายไม่เสร็จทันเวลา นักเรียนจะอย่างไร
ก. บัดงานนั้นไปให้คนอื่นทำแทน	ข. ควบคุมตัวเองทำให้สำเร็จ
ค. ทิ้งงานนั้นไปรับงานอื่นมาทำ	ง. บอกครูอาจารย์ว่าทำไม่ได้
9. ข้อใดคือ ผลดีของการทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
ก. ได้รับคำชมเชย	ข. ภูมิใจในผลงานตัวเอง
ค. สามารถปรับปรุงตัวเองให้ดียิ่งขึ้น	ง. ถูกทุกข้อ
10. ในข้อต่อไปนี้ ใครควรเอาแบบอย่าง
ก. บุญร่วม วางแผนในการทำงานทุกครั้ง	ข. ทองคำ ไม่มีผลงาน
ค. ทองดี รับงานแล้วทิ้งไว้รอเวลา	ง. บุญมา รับงานแล้วคนอื่นทำแทน

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง	หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
ชื่อกิจกรรม	ความขยันพากเพียร
เทคนิค	กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง การให้ข้อมูลย้อนกลับและการกล่าวคำชมเชย
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนฝึกฝนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2. เพื่อให้นักเรียนหมั่นทำงานที่เป็นประโยชน์กับตนเองในเวลาว่าง 3. เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างหาความรู้เพิ่มเติมในงานที่เป็นประโยชน์กับตน

สาระสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน หมั่นฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถ มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบในด้านอาหาร เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซมตัดแปลง ทำความสะอาด ซักritz ด้านการใช้เวลาว่างศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลัง เรื่องหมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. สถานการณ์จำลอง 3 สถานการณ์
5. สาระการเรียนรู้เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ใบงานเรื่อง ความขยันพากเพียร

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการตอบข้อคำถามในแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยการตอบข้อคำถามในแบบวัดความขยันหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนโดยยกตัวอย่างสถานการณ์จริงในห้องถิ่น ชาว เหตุการณ์นิทาน เรื่องสั้นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นแห่งปี

2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ที่ครูเล่าให้ฟังและช่วยกันบอกประโยชน์จากการใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็ประโยชน์กับตนเอง

3. ขั้นพัฒนา

3.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 7-8 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

3.2 ครูแจกใบงาน สถานการณ์จำลอง 1-3 สถานการณ์

3.3 ครูให้ทุกกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่

3.4 ครูให้ทุกกลุ่มจำแนกว่า บุคคลในแต่ละสถานการณ์ได้ทำอะไรบ้าง ต่อไปนี้

3.4.1 ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด

3.4.2 ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม จัดแปลง ทำความสะอาด ซักรีด

3.4.3 ด้านการใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

4. ขั้นสรุป

4.1 สรุปความสำคัญของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4.2 ให้นักเรียนช่วยการบอกงานอดิเรกที่ควรทำเมื่อมีเวลาว่าง

4.3 ให้นักเรียนช่วยการบอกประโยชน์ของการใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็ประโยชน์กับตน

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

5.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

5.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

5.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา

6.2 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรม

6.3 สังเกตจากความสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม การถาม การตอบข้อคำถาม การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นในระหว่างการพัฒนา

ใบงาน
เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
กิจกรรม ความขยันพากเพียร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่ 1 – 3 แล้วตอบคำถามจากสถานการณ์นั้น โดยส่งตัวแทน
 กลุ่มมารายงานคำตอบหน้าชั้นเรียน

สถานการณ์ที่ 1

บ่อคำ เป็นนักเรียนหญิงเรียนอยู่ชั้น ป.1 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมใจ ตื่นนอนแต่เช้าๆ แล้วเก็บที่นอนด้วยตัวเอง เธอสามารถช่วยตนเองทำธุระส่วนตัว อาบน้ำ แปรงฟัน โดยไม่มีใคร
 ดักเตือน เวลารับประทานอาหาร เธอช่วยเหลือตัวตักข้าวและอาหารได้ บ่อคำเธอยังเด็กช่วยงานพ่อแม่
 ไม่ได้ไม่มากนัก นักจากช่วยหยิบของใช้เล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น หลังจากการทำภารกิจแล้ว เธอนำ
 การบ้านมาทำให้เสร็จ เธอชอบหัดอ่าน คัด เขียนภาษาไทยและอังกฤษ ฝึกการเขียนตัวเลข ฝึกคิด
 เลข เมื่อทำภารกิจเธอเสร็จแล้ว เธอชอบไปดูพ่อแม่ทำสวนที่อยู่ใกล้บ้าน

สถานการณ์ที่ 2

สมใจ เป็นนักเรียนหญิงเรียนอยู่ชั้น ป.2 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ สมใจ ตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำ
 ธุระส่วนตัว ออกไปช่วยแม่ไปรื้ออาหารให้เปิด ไข่ สัตว์เลี้ยงในบ้านกิน จากนั้นเธอช่วยเหลือแม่เก็บ
 กวาดบ้าน เมื่อทำความสะอาดบ้านเสร็จแล้ว เธอยังเข้าครัวช่วยคุณแม่หยิบของใช้ในการปรุงอาหาร
 เมื่อรับประทานอาหารแล้ว เธอพยายามช่วยแม่ล้างถ้วยจานแต่แม่บอกว่า ไม่เป็นไรลูกแม่จัดการได้
 ลูกยังโตไม่พอเดี๋ยวของหล่นแตก สมใจเปิดโทรทัศน์ฟังข่าว จากนั้นเธอ ได้นำการบ้านที่ครูสั่งมาทำ
 เมื่อทำการบ้านเสร็จ เธอฝึกคัด - เขียนภาษาไทย

สถานการณ์ที่ 3

บุญอุ่ม เป็นนักเรียนชายเรียนอยู่ชั้น ป.3 ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ บุญอุ่ม ตื่นนอนแต่เช้าๆ
 ทำธุระส่วนตัว ออกไปช่วยพ่อรดน้ำผัก ต้นหอม และพวนดินต้นไม้ประดับ ในบริเวณบ้าน จากนั้นเขา
 ได้ช่วยพ่อซ่อมแซมเก้าอี้เปิดไฟ เมื่อเสร็จภารกิจแล้ว เขาอาบน้ำชำระร่างกายอีกครั้งหนึ่ง และเปิด
 โทรทัศน์ฟังข่าวและรายการวันหยุดหยรรษา จากนั้นเขาได้นำการบ้านที่ครูสั่งออกมาทำให้เสร็จ เขา
 ฝึกวิธีการคิดคำนวณเลขคณิตด้วยวิธีต่างๆ และพยายามทำความเข้าใจกับสูตรคณิตศาสตร์ เขา
 ต้องการเป็นครูสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนเมื่อเติบโตแล้ว

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการที่อยู่อาศัยใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านเครื่องใช้เครื่องนุ่งห่มใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. ใครใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการศึกษาหาความรู้ใส่ตัวเองใครทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 6

เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การหมั่นใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เป็นความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง ด้านหนึ่ง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน หมั่นฝึกฝนตัวเองให้มีความสามารถ มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบในด้านอาหาร เช่น พยายามฝึกปรุงอาหารรับประทานเอง ด้านที่อยู่อาศัย เช่น พยายามจัดของใช้ส่วนตัวให้เข้าที่ ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาด ด้านเครื่องนุ่งห่ม เช่น พยายามซ่อมแซม ตัดแปลง ทำความสะอาด ซักรีด ด้านการใช้เวลาว่าง ศึกษางานหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและคิดสร้างงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

.....
 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิชาการ.(2529: 3). การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา ครั้งที่ 6
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ชื่อ-นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ

1. การกระทำของใครควรรับไว้เป็นแบบอย่าง

ก. คำป่อ	ข. สมใจ
ค. บุญอุ่ม	ง. ควรรับไว้ทุกคน
2. ผลเสียของการไม่จัดเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นที่เป็นที่คือข้อใด

ก. เวลาใช้หยิบหาได้สะดวก	ข. รับรู้ว่ามีของใช้ไหนหาย
ค. มองดูแล้วสะอาดตา	ง. เวลาใช้ค้นหารอบด้าน
3. ผลดีของการเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบคือข้อใด

ก. เวลาใช้หยิบหาได้ง่าย	ข. เวลาจะใช้ค้นหารอบด้าน
ค. ของใช้หล่นหายไม่รู้ตัว	ง. ทำให้ห้องทำงานว่างเปล่า
4. นักเรียนควรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เมื่อใด

ก. เมื่อพ่อแม่ใช้งานอยู่	ข. เมื่อทำภารกิจอื่นเสร็จแล้ว
ค. เมื่อกำลังประทานอาหาร	ง. เมื่อเวลานอนหลับ
5. การใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตนเอง ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. หลีกเลียงการทำงาน	ข. เอาแต่สบายไม่คิดทำงาน
ค. หางานอื่นทำเมื่อมีเวลาว่าง	ง. รอให้คนอื่นตักเตือนจึงทำ
6. การที่ บ่อคำ สมใจ และบุญอุ่ม หัดเขียน อ่านหนังสือ ได้รับประโยชน์ด้านใด

ก. ด้านที่อยู่อาศัย	ข. ด้านอาหาร
ค. ด้านการก่อสร้าง	ง. ด้านการเรียนรู้
7. การที่ บ่อคำ สมใจ เก็บที่นอน ช่วยแม่กวาดบ้าน ได้รับประโยชน์ด้านใด

ก. ด้านที่อยู่อาศัย	ข. ด้านอาหาร
ค. ด้านที่อยู่อาศัย	ง. ด้านการศึกษา

8. การที่ บุญอุ้ม ช่วยพ่อซ่อมแซมเล้าเปิดไก่ ได้เรียนรู้อะไร
- ก. ได้เรียนรู้ประสบการณ์ ข. ได้ช่วยพ่อทำงาน
- ค. ได้เรียนรู้วิธีการซ่อมแซม ง. ถูกทุกข้อ
9. ทำอย่างไร จึงจะเป็นคนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์กับตนเอง
- ก. เมื่อว่างคิดหางานทำ ข. แบ่งเวลาให้กับตนเองให้ถูก
- ค. ไม่เกียจคร้านทำงาน ง. ถูกทุกข้อ
10. สถาบันแรกที่สอนคนให้มีความขยันหมั่นเพียรคือสถาบันใด
- ก. โรงเรียน ข. สังคม
- ค. ครอบครัว ง. ประเทศชาติ

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง	หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
ชื่อกิจกรรม	ครอบครัวของเรา
เทคนิค	บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน
3. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยชอบช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

สาระสำคัญ

ความยั่งยืนหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และบุตรหรือธิดา ที่เป็นสมาชิกของครอบครัวมีความรับผิดชอบร่วมกัน แบ่งงานกันทำหรือแบ่งหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. แบบฝึกหัดก่อนและหลังการพัฒนา เรื่องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านสม่ำเสมอ
2. แบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
3. แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
4. ภาพครอบครัว
5. สารการเรียนรู้เรื่อง ครอบครัว
6. ใบงานเรื่องครอบครัวของเรา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา
 - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการพัฒนา เรื่องช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้านสม่ำเสมอ โดยตอบข้อคำถามในแบบฝึกหัด
 - 1.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียรก่อนการพัฒนา โดยการตอบข้อคำถามในแบบวัดความยั่งยืนหมั่นเพียร

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำภาพครอบครัวประกอบด้วยพ่อ-แม่และลูกๆให้นักเรียนดู และสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในการช่วยเหลือพ่อแม่ บทบาทหน้าที่ การแบ่งงานช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อแบ่งเบาภาระ และบอกกับนักเรียนว่า วันนี้พวกเราจะแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับชีวิตจริงของครอบครัวหนึ่ง

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ครูหาอาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติจำนวน 5-6 คน โดยให้นักเรียนสมัครใจแสดงบทบาทสมมติเรื่อง ครอบครัวของเรา

3.2 ครูแจกบัตรคำเกี่ยวกับบทบาทของพ่อ-แม่ และลูก และให้นักเรียนผู้ที่แสดงบทบาทสมมติอ่าน เพื่อเตรียมบทบาทของตนเอง

3.3 ครูและนักเรียนที่ไม่ได้แสดงช่วยกันจัดสถานที่ และให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้ชมและสังเกตการณ์ในระหว่างที่เพื่อนทำการแสดง

3.4 ครูให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติตามที่กำหนดไว้ ใช้เวลา 10-15 นาที

4. ขั้นอภิปราย

4.1 ครูให้นักเรียนอภิปรายและสนทนาตามบทบาทสมมติที่ได้แสดง

4.2 ครูให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นว่าต้องการให้แสดงอีกครั้งหรือไม่

ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ในกรณีนักเรียนส่วนมากต้องการให้แสดงเพิ่มเติม ตามบทสมมติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เดิม

5. ขั้นสรุป

5.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวไทย

5.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปตามบทบาทสมมติที่นักเรียนแสดง

6. ขั้นทดสอบความรู้หลังการพัฒนา

6.1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการพัฒนา

6.2. ให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรหลังการพัฒนา

6.3. ให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

7. ชั้นประเมินผล

7.1 ประเมินผลจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา
กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

7.2 ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความ
ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

7.3 ประเมินผลจากการทำแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน

7.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การ
อภิปราย และการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน เรื่อง ครอบครัวของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ และเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ

การเป็นอยู่ของครอบครัวหนึ่งในเช้าวันอาทิตย์ คุณพ่อของแต่ ตื่นแต่เช้ามีด เข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว และลงไปเข้าในสวนครัวเพื่อรดน้ำผักและผลไม้ในสวนครัว ถัดจากนั้นเป็นคุณแม่ของแต่! ตีนเป็นคนที่สองรองจากคุณพ่อ คุณแม่เมื่อทำธุระส่วนตัวแล้วก็เดินเข้าห้องครัวทำการหุงหาอาหารเช้ารสามีและลูกๆ ขณะที่แม่ทำอาหารอยู่นั้น แม่ได้ยินเสียง แต่! กับ ต้อ! มีปากเสียงกัน เรื่องการกวาดถูบ้านการเก็บที่นอนหลังตื่นนอนแล้ว การช่วยแม่ทำกับข้าว การทำความสะอาดโต๊ะอาหาร ต่อมาไม่นานนักแม่เห็นแต่! เดินลงมาจากบนบ้านเข้าห้องน้ำทำธุระส่วนตัว และเดินมาช่วยแม่ทำกับข้าว ขณะที่ต้อ! เดินลงมาจากบนบ้านแล้วล้มตัวนอนลงที่โต๊ะรับแขก อยู่ต่อมาพักหนึ่งต้อ! เดินไปที่ห้องครัว ถามคุณแม่ว่า มีอะไรกินบ้างแม่! แม่บอกว่ากำลังทำอยู่ลูกรอสักครู่จะ! ต้อ! เดินไปที่ห้องน้ำเห็นต้อ! เตรียมผ้าเช็ดตัว ต้อ! พูดกับแต่! ว่า ขอฝากสักสองชุดหน่อยจะ! แต่! ตอบว่าของตัวเองทำไมไม่จัดการเองล่ะ! คุณพ่อรดน้ำต้นไม้เสร็จ เดินเข้ามาในบ้านได้ยินคำพูดของแต่! พอดี พอมองหน้าต้อ! และเดินไปที่โต๊ะอาหารเพื่อทำความสะอาดเตรียมจัดอาหารเช้า แม่ยกถ้วยจานและอาหารมาเตรียมลงโต๊ะ อาหาร ในขณะที่ต้อ! นั่งดูทีวีอย่างสนุกสนาน

เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร พ่อแม่เรียกแต่! และต้อ! ร่วมรับประทานอาหารกัน ในระหว่างรับประทานอาหาร พ่อพูดว่า ครอบครัวของเรายังแบ่งงานกันทำไม่ดีเท่าที่ควรนะ! บ้านจะสะอาด สมาชิกของครอบครัวจะมีความสุขทั่วกัน ควรมีการช่วยงานกัน แบ่งงานกันทำ ไม่ใช่การถกเถียงกัน พ่ออยากให้ลูกแบ่งงานบ้านกัน สิ่งไหนที่พ่อจะช่วยได้ก็ทำ บ้านของเราจะได้น่าอยู่ ใครพบเห็นก็จะชมเชย ว่าปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรแต่ยังเด็ก โตขึ้นจะได้จดจำนำไปใช้เป็นนิสัย หลังจากนั้นแล้ว แต่! กับ ต้อ! เมื่อได้ยินคำที่พ่อสั่งสอนแล้วเกิดความรู้สึกอึดอัดช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่นิ่งเฉย รับผิดชอบช่วยงาน ช่วยแม่กวาดถูบ้าน และพากันไปช่วยพ่อทำสวนครัวอย่างมีความสุขในวันหยุดประจำสัปดาห์

บทบาทของต่อแต่

(จากที่ 1) ผมคือพ่อแต่! ผมชอบตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำธุระส่วนตัวแล้วลงจากบ้านไปทำสวนครัว รดน้ำผัก รดน้ำไม้ดอกไม้ประดับ ที่ต้องใส่ใจมากที่สุดคือหมั่นพรวนดินต้นหอมแบ่ง หอมกระเทียม และกล่ำดอก เพราะผักพวกนี้ต้องหมั่นรดน้ำพรวนดินจึงจะผลผลิตดี ผมจึงหมั่นคอยดูแลใส่ใจกับมัน กว่าจะได้รับประทานเช้าก็ตะวันตกดินทุกวัน

(จากที่ 2) ผมคือพ่อแต่! เมื่อรดน้ำพรวนดินพืชผักผลไม้เสร็จแล้ว ก็เข้าบ้าน เพื่อรับประทานอาหารกับภรรยาและลูกๆ แต่เมื่อเข้ามาในบ้าน ก็ได้ยินเสียงลูกๆ ถกเถียงกันเรื่องการช่วยทำงาน

บ้าน ผมจึงอบรมสั่งสอนลูกในระหว่างรับประทานอาหารว่า ครอบครัวของเรายังแบ่งงานกันทำไม่ดีเท่าที่ควรนะ! บ้านจะสะอาด สมาชิกของครอบครัวจะมีความสุขทั่วกัน ควรมีการช่วยงานกัน แบ่งงานกันทำ ไม่ใช้การถกเถียงกัน พ่ออยากให้ลูกแบ่งงานบ้านกัน สิ่งไหนที่พอจะช่วยได้ก็ทำ บ้านของเราจะได้น่าอยู่ ใครพบเห็นก็จะชมเชย ว่าปลูกฝังความขยันหมั่นเพียรแต่ยังเด็ก โตขึ้นจะได้จดจำนำไปใช้เป็นนิสัย

บทบาทของแม่แต่

ฉันคือแม่แต่ ฉันชอบตื่นนอนแต่เช้าๆ ทำธุระส่วนตัวแล้ว ฉันจะเข้าครัวหุงหาอาหารไว้ รอสามีและลูกๆ งานทำครัวที่หนักของดิฉันคือ การทำความสะอาดห้องครัว เครื่องมือทำครัว การล้างผักผลไม้ เนื้อสัตว์ต่างๆ เพื่อปรุงเป็นอาหาร ให้เสร็จทันเวลารับประทาน จะรอให้ลูกๆ ที่พอจะช่วยงานได้บ้างก็มีแต่ถกเถียงกันเรื่องการช่วยเหลืองาน (รอตอบคำถามของ ต้อ)

บทบาทของแต่

ฉันชื่อแต่ เป็นลูกคนแรกในบ้าน ฉันเต็มใจช่วยงานพ่อแม่เพื่อแบ่งเบาภาระได้บ้าง แต่บ้างครั้งก็ไม่พอใจน้องสาว แต่ละวันเอาแต่กิน เล่น นอน ที่มากไปคือชอบทิ้งงานให้คนอื่นทำ เช้านี้จะช่วยแม่ล้างห้องน้ำ และช่วยแม่ซักผ้า (รอตอบคำถามของต้อ)

บทบาทของต้อ

ฉันชื่อต้อ ฉันเป็นลูกคนสุดท้ายของบ้านนี้ ฉันตื่นนอนสายกว่าคนอื่น เพราะไม่รู้ตื่นขึ้นมาแล้วจะทำงานอะไร งานบ้านหลายอย่างคุณพ่อ-แม่และพี่ ก็ทำกันแล้ว บางครั้งตื่นนอนแล้วก็อยากจะนอนพักอีก บางครั้งตื่นมาก็หิว จะถามคุณแม่ว่า มีอะไรกินบ้าง... และบางทีก็อยากจะให้พี่ช่วยซักผ้าให้ ถามพี่แต่.....

บทบาทของแต่กับต้อ

ฉันชื่อแต่ ฉันชื่อต้อ หลังจากได้รับฟังคำสั่งสอนของคุณพ่อแล้ว.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนคนที่จะแสดงบทบาทสมมติเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ เรื่องครอบครัวของเรา และให้นักเรียนผู้ชมการแสดงและตอบคำถามลงในช่องว่างที่กำหนด

1. ในระยะเริ่มแรก พ่อ แม่ และลูกๆ ของครอบครัวนี้ มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

2. พอถึงระยะหลังๆ พ่อ แม่ และลูกๆ ของครอบครัวนี้มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

3. การแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนสะท้อนให้เห็นอะไรบ้าง

.....

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 7

ครอบครัวของเรา

ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่ทำให้การศึกษาแก่บุตรและธิดา เพื่อให้บุตรและธิดาดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้ การอยู่ร่วมกันของคนในครอบครัว จำเป็นต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แบ่งงานและหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม ตลอดทั้งให้ความช่วยทางการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ร่วมกัน พ่อแม่เมื่อมีบุตร ธิดา ก็ทำหน้าที่ของบิดามารดาให้การเลี้ยงดูเอาใจใส่ ดูแลบุตรและธิดาให้ได้รับความอบอุ่น มีความปลอดภัย และหน้าที่สำคัญของบิดามารดา คือ การอบรมสั่งสอนบุตรและธิดาให้รู้บทบาทหน้าที่ของการเป็นพี่เป็นน้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน ตลอดจนให้รู้จักการแบ่งปันดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จินตนาการสมาชิกครอบครัวและเตรียมตัวบุตรและธิดาเมื่อออกสู่สังคมภายนอกครอบครัว เพื่อให้บุตรและธิดาสามารถดำรงชีวิตสืบทอดต่อไปได้อย่างมีความสุขตามทางสายกลางในการดำรงชีวิต ดังนี้

1. ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
2. ขวนขวายใฝ่หาความรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพในการดำรงชีวิต
3. ประกอบอาชีพสุจริต
4. มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย และไม่ถือวัตถุเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของชีวิต
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี และละอายต่อการประพฤติมิชอบ
6. ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว
7. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความสามัคคีในครอบครัวและชุมชน
8. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาเป็นแนวทางดำรงชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อ

ครอบครัวและชุมชน

.....
 กรรณิการ์ สัจกุล. (2539). ครอบครัวเรามีสุข. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 7

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

ชื่อกิจกรรม ครอบครัวของเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานบ้านสิ่งแรกที่ต้องทำคือ

ก. การหาคนช่วยทำ	ข. รีบลงทำทันทีทันใด
ค. วางแผนการทำงาน	ง. รับปากแล้วทิ้งไว้ก่อนรอเวลาว่าง
2. นักเรียนคิดว่า การทำงานบ้านเป็นหน้าที่ของใคร

ก. ญาติพี่น้องที่อยู่บ้านอื่น	ข. พ่อ - แม่
ค. คนรับใช้	ง. ทุกคนในบ้าน
3. สิ่งสำคัญที่สุดในการช่วยงานพ่อแม่คือ

ก. ความเต็มใจขอช่วยเหลือผู้อื่น	ข. การเป็นคนเห็นแต่ได้
ค. การได้รับค่าตอบแทน	ง. การถูกบังคับให้ช่วยทำ
4. ข้อใดคือ บุตรดีธิดาน่ารักของครอบครัว

ก. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ-แม่	ข. ช่วยเหลือการงานพ่อ-แม่
ค. รู้บุญคุณดูแลเมื่อท่านแก่เฒ่า	ง. ถูกทุกข้อ
5. เราควรช่วยเหลืองานพ่อแม่เมื่อใด

ก. เมื่อมีรางวัลค่าจ้าง	ข. เมื่อพอใจอยากช่วยทำ
ค. เมื่อถูกบังคับให้ทำ	ง. ทุกเวลาที่จะช่วยทำได้
6. ในข้อต่อไปนี้ “ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด”

ก. ต้อง. ให้คุณพ่อและแม่เรียกหาทุกวัน	ข. ปอง. ไม่อยู่บ้านเพราะไม่ต้องการทำงาน
ค. ปอง. ช่วยคุณพ่อ-แม่ดูแลบ้าน	ง. ปอน. ร้องกินขนมทุกวัน

7. ข้อใดคือ “การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว”
 - ก. ทั้งพี่และน้องไม่เคยช่วยคุณพ่อ-แม่ทำงานเลย
 - ข. ทั้งพี่และน้องไม่เหลียวแลครอบครัวเลย
 - ค. ทั้งคุณพ่อ-แม่-พี่และตัวเราต่างก็ช่วยเหลืองานกัน
 - ง. คุณพ่อ-แม่มีแต่ให้ฝ่ายลูกรับอย่างเดียว
8. ใครขยันมากน้อยในครอบครัว
 - ก. คุณแม่ตื่นแต่เช้าหุงหาอาหาร
 - ข. คุณพ่อตื่นแต่เช้ารีบไปทำงาน
 - ค. ตัวเราตื่นแต่เช้ารีบไปโรงเรียน
 - ง. ขยันทุกคน
9. สถานที่แรกที่สอนคนให้รับรู้เรื่องการทำงานคือที่ใด
 - ก. โรงเรียน
 - ข. บ้านหรือครอบครัว
 - ค. หลวงพ่อที่วัด
 - ง. สถานสงเคราะห์เด็ก
10. การเล่นเกมระหว่างพี่ กับ น้อง ควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร
 - ก. พี่เล่นให้พอใจแล้วจึงให้น้องเล่น
 - ข. น้องเล่นให้พอใจแล้วจึงให้พี่เล่น
 - ค. จะให้เล่นก็ต่อเมื่อคุณพ่อ-แม่บอก
 - ง. ทั้งพี่และน้องต่างก็แบ่งเวลากันเล่น

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง	ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน
ชื่อกิจกรรม	ร่วมแรงร่วมใจ
เทคนิค	กลุ่มสัมพันธ์ การเล่นเกมต่อภาพ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการทำงานเป็นกลุ่มในโรงเรียน

สาระสำคัญ

ความหมายของกลุ่ม ลักษณะการทำกิจกรรมกลุ่ม จุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่ม และการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม (สมณทา พรหมบุญ และคณะ. 2540)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพการทำงานกลุ่มของนักเรียน
2. ใบงานเรื่องร่วมแรงร่วมใจ
3. สาระการเรียนรู้เรื่อง กลุ่มสัมพันธ์

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียร แบบฝึกหัดก่อนการพัฒนาพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดทน โดยครูอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบวัด และแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าการพัฒนา

ครูนำภาพการทำงานกลุ่ม และสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการช่วยงานครู การทำงานกลุ่มนักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนอย่างไรบ้าง และนักเรียนช่วยเหลืองานเพื่อนอย่างไรบ้าง เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจตรงกัน และลงมือช่วยงานต่างๆ ในกลุ่ม

3. ขั้นทำกิจกรรม

3.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการจับฉลากหมายเลขกลุ่มใครได้เลขใดให้อยู่กลุ่มกับหมายเลขนั้น เพื่อทำงานตามใบงานที่แจกให้

3.2 ครูแจกใบงาน และอธิบายวิธีการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนทุกคนเข้าใจเข้าใจตรงกันในการทำกิจกรรมร่วมกัน

3.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือทำงานตามใบงานที่แจกให้ และให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานการทำงานของกลุ่มตัวเองให้เพื่อนฟัง

4. ขั้นสรุป

3.1 ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปสิ่งที่ได้จากการนี้ตัวอย่าง และให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีนี้

3.2 ครูให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปการทำงานเป็นกลุ่ม

3.3 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหา หรือในข้อสงสัย

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ครูให้นักเรียนทำแบบวัด แบบฝึกหัด และแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร หลังการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกันกับขั้นการทดสอบก่อนพัฒนา เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การใส่ใจมาโรงเรียนตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใดหลังจากพัฒนาแล้ว

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินจากการทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน

6.4 การสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ใบงาน

เรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ

กรณีที่ 1 กรณีบุญร่วม

บุญร่วม เป็นนักเรียนชายเรียนอยู่ชั้น ป. 2. เขามีความมานะ บากบั่นมีความเป็นมิตร ชอบเหลือคนอื่น บุญร่วมมาถึงโรงเรียนก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติทุกครั้ง จากผลของความพากเพียรนี้ ทำให้เขาได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนในชั้นเลือกตั้งเป็นหัวหน้าห้องเรียน ทุกๆเช้า บุญร่วมจะค่อยเตือนเพื่อนทำเวรความสะอาดห้องเรียน ลบกระดานดำ และเขาช่วยเพื่อนจัดโต๊ะเก้าอี้เข้าที่เป็นแถวแนวในชั้นเรียน เมื่อเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ เขาจะคอยดูแลความเป็นระเบียบของเพื่อน และเมื่อเวลาครูประจำชั้นและครูประจำวิชาเข้าห้องสอน บุญร่วมจะรายงานนักเรียนที่ขาด หรือลาทุกครั้ง ครั้นเมื่อครูกลับห้องพักครู บุญร่วมจะชวนเพื่อนช่วยครูยกสมุดการบ้านมาส่งครูที่โต๊ะทำงานในห้องพักครูทุกครั้ง

คำถาม

1. นักเรียนคิดว่า บุญร่วม ได้ทำหน้าที่ของตนดีหรือยัง เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนได้มีโอกาสทำหน้าที่เหมือนบุญร่วม นักเรียนจะคิดทำเรื่องใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

กรณีที่ 2 กรณีสมชาย กับ ทองดี

สมชาย กับ ทองดี เป็นนักเรียนชายทั้งคู่กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.2. ทั้งสองคนมีความถนัดในการเรียนต่างกัน สมชายมีความถนัดในการคิดคำนวณคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ส่วนทองดีนั้นมีความถนัดในวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ถ้าตรวจสอบผลคะแนนของวิชาเหล่านี้ สองคนนี้จะได้คะแนนสูงในชั้นเรียนเสมอ วันหนึ่งสมชาย ได้มาหา ทองดี ที่บ้าน เพื่อขอความช่วยเหลือ การบ้านวิชาภาษาอังกฤษ ทองดีได้เชิญสมชายเข้าบ้าน หยิบหนังสือวิชาภาษาอังกฤษขึ้น สนทนากับสมชาย และชวนสมชาย ฝึกเขียนภาษาอังกฤษ และท่องศัพท์เตรียมตัวในบทเรียนล่วงหน้า ส่วน

สมชายนอกจากจะขอความช่วยเหลือจากทองดี เขายังนำวิชาคณิตศาสตร์ มาช่วยตีให้กับทองดีด้วย แต่เป็นเหตุสุดวิสัยของสมชายที่ทำเลขคณิตในการบ้านข้อหนึ่งไม่ได้ เขาจึงชวนทองดีไปขอข้อเสนอแนะกับครูทองมา ซึ่งบ้านอยู่ข้างๆกันกับบ้านสมชาย ทั้งสองมาถึงบ้านครูทองมา เห็นครูกำลังกวาดขยะทำความสะอาดบริเวณบ้านอยู่ พวกเขาได้เดินเข้าไปหาและยกมือไหว้สวัสดิ์ครูทองมา ครูทองมารับไหว้และถามจุดประสงค์ที่มา ทั้งสองคนได้รายงานให้ครูทองมาทราบ แต่ก่อนจะให้ครูช่วยดูการบ้าน พวกเขาได้ขอช่วยครูทองมาทำความสะอาดบ้านจนเสร็จ จึงได้รับคำตอบในข้อปัญหาการบ้านข้อนั้น

คำถาม

1. ในกรณีตัวอย่างนี้มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกี่คน และพวกเขาทำอะไรกันบ้าง

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นสมชายและทองดี นักเรียนจะอย่างไรถึงจะได้คะแนนดีใน 4 วิชานี้

.....

.....

....

กรณีที่ 3 นักเรียนห้อง 2/2

ในเวลาคาบเรียนวิชากิจกรรมเสริมทักษะของนักเรียนห้อง 2/2 ครูประจำวิชาได้เข้าชั้นเรียนตรงเวลา นักเรียนอยู่กันพร้อมหน้า ครูสนทนากับนักเรียนว่า ห้องเรียนของเราสะอาด แต่ยังมีขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรารู้สึกให้นักเรียนสนใจเรียน และห้องมีความสวยงามน่าอยู่ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นกันว่า ควรจัดห้องกันอย่างไร (บุญร่วม) หัวหน้าห้องเสนอ ควรหาภาพเกี่ยวกับแผนที่โลกและแผนที่ประเทศไทยมาตกแต่งและแขวนไว้ที่ข้างกระดานดำทั้งสองข้าง (มาลัย) เสนอว่า ควรจัดทำมุมหนังสืออ่านเล่นหลังห้องเรียน (บุญแต่ง) เสนอ ควรหาภาพต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิชา มาปิดไว้ตามฝาผนังห้องเรียน ครูให้นักเรียนออกความเห็นเลือกทำกิจกรรมที่ได้เสนอนั้น ได้มติจากนักเรียนทั้งชั้นว่า ควรทำทุกกิจกรรมที่เสนอ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานกิจกรรม ตามที่ได้เสนอ

คำถาม

2. นักเรียนจะเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรมใดหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2. นักเรียนจะช่วยงานกลุ่มอย่างไรบ้าง

.....

.....

สาระการเรียนรู้ ครั้งที่ 8

ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอดสาเห

การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน

การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การสร้างความผูกมิตรกับเพื่อนในทางที่ดี เนื่องจากเราอยู่ในวัยที่มีกลุ่มเพื่อนทั้งเพศหญิงและเพศชาย เพื่อนจึงมีความสำคัญกับเรา เช่น เป็นที่พึ่งพิงยามเดือดเนื้อร้อนใจ พุดคุย รับฟังปัญหา ร่วมเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งเพื่อนที่ดียังคอยตักเตือนเมื่อทำผิดและให้อภัยเราเสมอ

ดังนั้นเราควรสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน เพื่อการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนี้

1. มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนเสมอ เช่น แบ่งปันอาหารและสิ่งของกับเพื่อนตามความเหมาะสม สอนการบ้านเพื่อน
2. เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เช่น พุดจาไพเราะ ไม่นินทาเพื่อน รับฟังความคิดเห็นเพื่อน หรือฟังปัญหาของเพื่อนอย่างตั้งใจ
3. เอาใจใส่ในตัวเพื่อน เช่น คอยดูแลเมื่อเพื่อนไม่สบาย จดจำสิ่งที่เพื่อนชอบเพื่อสร้างความประทับใจ
4. จริงใจและซื่อสัตย์ต่อเพื่อน เช่น ไม่นำความลับของเพื่อนไปเปิดเผย ช่วยงานเพื่อน
5. ยอมรับและให้อภัยเพื่อน เช่น ยอมรับความผิดโดยปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ และการให้อภัยเมื่อเพื่อทำผิดไม่เก็บมาโกรธเคือง

การทำกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่ม คือการที่บุคคลมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยการร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานของกลุ่มตามที่ได้วางแผนไว้ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

จุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่ม

1. เพื่อฝึกทักษะต่างๆ ทางสังคมของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาตัวเองและผู้อื่นในกลุ่ม
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
4. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม
5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนจากการทำงานเป็นกลุ่ม

การให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม

การให้ความร่วมมือกับเพื่อน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่ม เนื่องจากต้องอาศัยความพร้อมเพรียง โดยทุกคนต้องเอาใจใส่ต่องาน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา นอกจากนี้ถ้างานสำเร็จหรือผิดพลาดไป กลุ่มก็ต้องพร้อมกันที่จะรับผิดชอบร่วมกัน โดยไม่โทษคนใดคนหนึ่ง และร่วมกันคิดหาทางปรับปรุงแก้ไขงานนั้นให้บรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มกำหนดไว้

สุมณฑา พรหมบุญ และคณะ. (2540). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอลีเดียสแควร์.

แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ครั้งที่ 8

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เวลา 20 นาที

ชื่อ – นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

ชื่อเรื่อง ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

ชื่อกิจกรรม ร่วมแรงร่วมใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง.

หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือ ความหมายของมิตรแท้

ก. มิตรแท้เวลาเดือดเนื้อร้อนใจฟังฟังได้	ข. มิตรแท้เวลาเหงาพูดคุยได้
ค. มิตรแท้เป็นผู้เล่นร่วมคิดทำกิจกรรมกับเรา	ง. ถูกทุกข้อ
2. เราควรปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีต่อเพื่อนอย่างไร

ก. มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน	ข. จริงใจและซื่อสัตย์ต่อเพื่อน
ค. ให้การยอมรับและให้อภัยต่อเพื่อน	ง. ถูกทุกข้อ
3. นักเรียนคิดว่า “ทำไมเพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเรา”

ก. เพราะคนเราสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ทุกเมื่อ	
ข. เพราะคนเราไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวได้	
ค. เพราะคนเราสามารถอยู่โดดเดี่ยวได้	
ง. เพราะเพื่อนไม่สามารถช่วยอะไรเราได้	
4. นักเรียนควรช่วยเหลือเพื่อนทำงานกลุ่มด้วยวิธีใด

ก. รอรับคำสั่งจากเพื่อน	ข. รอให้กำลังใจเพื่อนก็พอ
ค. ร่วมคิดคิดร่วมทำและร่วมแก้ปัญหา	ง. เพื่อนไม่เริ่มเราก็ไม่เริ่ม
5. นักเรียนควรปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร “เมื่อเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้อยู่ในห้องเรียนคนเดียว”

ก. รีบออกจากห้องเพราะกลัวความผิด	ข. เข้าไปยุให้ร้องไห้จนพอใจ
ค. เข้าไปใกล้ๆคอยพูดให้กำลังใจ	ง. เข้าไปสั่งให้หยุดร้องทันที

6. ข้อใดเป็นการกระทำที่สมควรต่อเพื่อนและคนอื่น
 - ก. สุ่ม. ให้อภัยเพื่อนทุกครั้งที่ทำผิด ข. สุ่ม. ให้อภัยเพื่อนเมื่อเพื่อนรับผิดชอบ
 - ค. ต่อเอาแต่อารมณ์ตัวเอง ง. แຕ້มชอบอยู่โดดเดี่ยว
7. นักเรียนได้รับรู้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรมกลุ่ม
 - ก. ได้ฝึกทักษะต่างๆ ทางสังคม ข. มีโอกาสศึกษาตัวเองและผู้อื่น
 - ค. เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่ม ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดคือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - ก. หน้าตายิ้มแย้มเป็นมิตร ข. พูดจาไพเราะมีเหตุผล
 - ค. เป็นผู้ให้มีความกว้างยอมรับ ง. ถูกทุกข้อ
9. ในข้อต่อไปนี้ ข้อใดแสดงถึงการใส่ใจปฏิบัติงานต่อเพื่อน
 - ก. แทน. ชอบหยอกหลอเพื่อนในเวลาทำงานกลุ่ม
 - ข. ต้อย. นำการบ้านมาทำในเวลาทำงานกลุ่ม
 - ค. ต้อย. วางแผนและร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่ม
 - ง. ต้อย. ชอบนั่งอยู่คนเดียวในขณะที่ทำงานกลุ่ม
10. ในข้อต่อไปนี้ “กลุ่มใดจะทำงานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย”
 - ก. กลุ่มของก้อย. มีก้อยทำงานอยู่คนเดียว
 - ข. กลุ่มของก้อม. พร้อมเพียงกันเอาใจใส่งานกลุ่ม
 - ค. กลุ่มของก้อย. เอาแต่ถกเถียงกันไม่ยอมทำงาน
 - ง. กลุ่มของก้อม. ยังไม่เจอกันเพราะรีบกลับบ้าน

กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 9 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชื่อเรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ผลดีของความขยันหมั่นเพียร

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวให้คำชมเชย

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนทนาสรุปกับนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนบอกความหมายของความขยันหมั่นเพียรการเรียนกาปฏิบัติงานของตนเองการปฏิบัติงานต่อครอบครัวและการปฏิบัติงานต่อโรงเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมและสิ่งที่สามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้

สาระสำคัญ

ความหมายของความขยันหมั่นเพียรและกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร วัตถุประสงค์บทบาทหน้าที่ของการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544)

สื่อและอุปกรณ์การสอน

1. ภาพครอบครัว ภาพชั้นเรียน ภาพกิจกรรมกลุ่ม
2. สาระเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ชื่นนำ

ครูนำ ภาพครอบครัว ภาพการเรียนสอนในชั้นเรียน และภาพการทำงานกลุ่ม และครูให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมความขยันหมั่นเพียร เช่น

- (ก) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการเรียน
- (ข) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการปฏิบัติงานของตนเอง
- (ค) ความขยันหมั่นเพียรในด้านการช่วยเหลือครอบครัว
- (ง) ความขยันหมั่นเพียรต่อเพื่อนและงานในโรงเรียน

2. ขั้นพัฒนา

2.1 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในบทเรียน

2.2 ครูให้นักเรียนทำแบบสอวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

2.3 ครูอภิปรายความหมายของความขยันหมั่นเพียร และการกระทำในลักษณะของความขยันหมั่นเพียร บทบาทหน้าที่ การทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มและการเป็นมิตรที่ดีต่อเพื่อนและคนอื่น

3. ขั้นสรุปกิจกรรมพัฒนา

ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกการกระทำที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียร และบอกสิ่งบอกสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

2.2 ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

2.3 หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

2.4 หมั่นทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

2.5 หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.6 หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

2.7 ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

4. ขั้นปิดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ครูกล่าวขอบคุณผู้บริหารคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ และกล่าวชมเชยและให้กำลังใจกับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยดีเสมอต้นเสมอปลายด้วยดีมาโดยตลอด และกล่าวปิดกิจกรรมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

5. การประเมินผล

6.1 ประเมินจากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.2 ประเมินจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

6.3 ประเมินสังเกตจากความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม การถามและการตอบคำถาม การอภิปรายและการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยเน้นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

เฉลยแบบฝึกหัดก่อนและหลัง
การพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 2

เรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

1. ง. 2. ง. 3. ค. 4. ค. 5. ง. 6. ก. 7. ข. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 3

เรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

1. ง. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ข. 6. ข. 7. ค. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 4

เรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

1. ง. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ง. 6. ง. 7. ค. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 5

เรื่อง ทุ่มทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

1. ง. 2. ค. 3. ค. 4. ค. 5. ค. 6. ค. 7. ข. 8. ค. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 6

เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1. ง. 2. ข. 3. ข. 4. ง. 5. ง. 6. ง. 7. ข. 8. ข. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 7

เรื่อง หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

1. ก. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ง. 6. ค. 7. ค. 8. ง. 9. ข. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 8

เรื่อง ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

1. ง. 2. ง. 3. ข. 4. ค. 5. ข. 6. ค. 7. ง. 8. ค. 9. ข. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัดก่อนและหลัง
การพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2)

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 2

เรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

1. ง. 2. ง. 3. ค. 4. ค. 5. ง. 6. ง. 7. ข. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 3

เรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

1. ง. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ง. 6. ข. 7. ค. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 4

เรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

1. ง. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ง. 6. ง. 7. ค. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 5

เรื่อง ทุ่มเท่าทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

1. ง 2. ข 3. ข 4. ง 5. ง 6. ง 7. ข 8. ข 9. ง 10. ง

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 6

เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1. ง 2. ข 3. ข 4. ง 5. ง 6. ง 7. ข 8. ข 9. ง 10. ง

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 7

เรื่อง หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

1. ก 2. ง 3. ง 4. ง 5. ง 6. ค 7. ค 8. ง 9. ข 10. ง

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 8

เรื่อง ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

1. ง. 2. ง. 3. ข. 4. ค. 5. ข. 6. ค. 7. ง. 8. ค. 9. ข. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัดก่อนและหลัง
การพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 2

เรื่อง ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ

1. ง. 2. ง. 3. ค. 4. ค. 5. ง. 6. ง. 7. ข. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 3

เรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูดคุยหรือเล่นในขณะที่ครูสอน

1. ง. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ข. 6. ง. 7. ค. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 4

เรื่อง หมั่นถามและตอบคำถามของครูเกี่ยวกับบทเรียน

1. ง. 2. ง. 3. ง. 4. ง. 5. ง. 6. ง. 7. ค. 8. ง. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 5

เรื่อง ทุ่มเท่าทำงานที่ครูมอบหมายในชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา

1. ง. 2. ค. 3. ค. 4. ค. 5. ค. 6. ค. 7. ข. 8. ค. 9. ง. 10. ง.

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 6

เรื่อง หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1. ง 2. ข 3. ข 4. ง 5. ง 6. ง 7. ข 8. ข 9. ง 10. ง

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 7

เรื่อง หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน

1. ก 2. ง 3. ง 4. ง 5. ง 6. ค 7. ค 8. ง 9. ข 10. ง

เฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรมพัฒนาครั้งที่ 8

เรื่อง ช่วยงานครู เพื่อนหรืองานโรงเรียนด้วยความอุตสาหะ

1. ง. 2. ง. 3. ข. 4. ค. 5. ข. 6. ค. 7. ง. 8. ค. 9. ข. 10. ง.

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข

- ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกหัดความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 1
- ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
- ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยการใช้การหา
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)
- คะแนนของแบบวัดความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 1

แบบวัดความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
1. ด้านการศึกษาเล่าเรียน	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการปฏิบัติงานของตนเอง	11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. การช่วยเหลืองานครอบครัว และโรงเรียน	21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

แบบวัดความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
	24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 1

แบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
1. ใส่ใจมาถึงโรงเรียนก่อนเวลา เช้าแถวเคารพธงชาติ	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ตั้งใจฟังครูอธิบายไม่พูด คอย หรือเล่นในขณะที่ครูสอน	11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. หมั่นถามและตอบคำถามของ ครูเกี่ยวกับบทเรียน	21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

แบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
	24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ทุ่มเททำงานที่ครอบคลุมหมายใน ชั้นเรียนนอกชั้นเรียนส่งทันเวลา	31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. หมั่นใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

แบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	ค่า IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
6. หมั่นช่วยเหลือพ่อแม่ ทำงานบ้าน	49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	51	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	52	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	53	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	54	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	55	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	56	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	57	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	58	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	59	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	60	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. ช่วยงานครู เพื่อนหรืองาน โรงเรียนด้วยความอดทน	61	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	62	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	63	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	64	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	65	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	66	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	67	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	68	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	69	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	70	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3						
ข้อที่ 1 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.76	0.43	0.000	6.08**	มากที่สุด
ข้อที่ 1 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.66	0.93			มาก
ข้อที่ 2 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.66	0.48	0.000	5.02**	มากที่สุด
ข้อที่ 2 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.72	0.84			มาก
ข้อที่ 3 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.79	0.41	0.000	5.89**	มากที่สุด
ข้อที่ 3 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.62	1.01			มาก
ข้อที่ 4 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.72	0.52	0.000	7.05**	มากที่สุด
ข้อที่ 4 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.10	1.34			ปานกลาง
ข้อที่ 5 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.76	0.43	0.000	7.73**	มากที่สุด
ข้อที่ 5 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.41	0.98			ปานกลาง
ข้อที่ 6 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.52	0.68	0.000	8.61**	มากที่สุด
ข้อที่ 6 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.24	0.91			ปานกลาง
ข้อที่ 7 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.72	0.45	0.000	8.09**	มากที่สุด
ข้อที่ 7 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.24	1.02			ปานกลาง
ข้อที่ 8 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.76	0.43	0.000	6.23**	มากที่สุด
ข้อที่ 8 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.69	0.80			มาก
ข้อที่ 9 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.62	0.56	0.000	8.38**	มากที่สุด
ข้อที่ 9 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.03	0.86			ปานกลาง
ข้อที่ 10 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.66	0.85	0.000	7.11**	มากที่สุด
ข้อที่ 10 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.17	0.96			ปานกลาง
ข้อที่ 11 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.62	0.56	0.000	8.81**	มากที่สุด
ข้อที่ 11 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.07	0.88			ปานกลาง

ตาราง 18 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 12 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.79	0.49	0.000	10.09**	มากที่สุด
ข้อที่ 12 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	2.90	0.86			ปานกลาง
ข้อที่ 13 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.72	0.45	0.000	9.41**	มากที่สุด
ข้อที่ 13 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.14	0.91			ปานกลาง
ข้อที่ 14 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.83	0.38	0.000	7.45**	มากที่สุด
ข้อที่ 14 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.55	0.91			มาก
ข้อที่ 15 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.72	0.52	0.000	7.49**	มากที่สุด
ข้อที่ 15 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.21	0.81			ปานกลาง
ข้อที่ 16 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.90	0.31	0.000	9.03**	มากที่สุด
ข้อที่ 16 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.31	0.96			ปานกลาง
ข้อที่ 17 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.76	0.43	0.000	6.69**	มากที่สุด
ข้อที่ 17 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.62	0.86			มาก
ข้อที่ 18 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.66	0.55	0.000	7.03**	มากที่สุด
ข้อที่ 18 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.41	0.90			ปานกลาง
ข้อที่ 19 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.69	0.47	0.000	6.53**	มากที่สุด
ข้อที่ 19 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.52	0.82			มาก
ข้อที่ 20 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.62	0.56	0.000	6.89**	มากที่สุด
ข้อที่ 20 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.00	1.10			ปานกลาง
ข้อที่ 21 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.79	0.41	0.000	7.03**	มากที่สุด
ข้อที่ 21 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.55	0.94			มาก
ข้อที่ 22 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.76	0.43	0.000	6.25**	มากที่สุด
ข้อที่ 22 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.48	0.98			ปานกลาง
ข้อที่ 23 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.72	0.52	0.000	7.49**	มากที่สุด
ข้อที่ 23 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.21	0.97			ปานกลาง

ตาราง 18 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 24 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.76	0.43	0.000	5.74**	มากที่สุด
ข้อที่ 24 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.38	1.01			ปานกลาง
ข้อที่ 25 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.83	0.38	0.000	7.32**	มากที่สุด
ข้อที่ 25 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.34	1.04			ปานกลาง
ข้อที่ 26 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.69	0.47	0.000	7.88**	มากที่สุด
ข้อที่ 26 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.31	0.85			ปานกลาง
ข้อที่ 27 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.62	0.49	0.000	6.51**	มากที่สุด
ข้อที่ 27 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.55	0.91			มาก
ข้อที่ 28 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.86	0.44	0.000	7.99**	มากที่สุด
ข้อที่ 28 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.34	0.85			ปานกลาง
ข้อที่ 29 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.72	0.45	0.000	6.89**	มากที่สุด
ข้อที่ 29 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.45	0.91			ปานกลาง
ข้อที่ 30 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	29	4.83	0.46	0.000	7.11**	มากที่สุด
ข้อที่ 30 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	29	3.34	1.20			ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 19 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	3	3	2	1	3	4	2	3	2	4	4	3	2	4	2	3	4	3	5
2	4	5	5	1	4	5	5	3	2	5	4	1	4	2	2	4	5	2	5
3	3	4	3	3	4	3	3	4	4	3	4	2	4	4	3	5	3	3	4
4	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3
5	4	4	3	3	4	4	3	4	4	3	3	3	4	3	4	4	4	4	3
6	4	3	3	3	3	3	4	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3
7	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	3	1	2	3	3	4	3	3
8	5	4	5	3	5	3	5	3	5	3	3	5	3	4	5	5	4	5	4
9	1	3	2	1	5	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
10	4	4	4	3	4	4	3	3	2	2	2	2	3	3	3	4	4	4	3
11	5	5	5	5	4	3	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5
12	5	4	5	5	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
13	5	5	5	5	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4
14	5	4	4	5	5	4	4	5	4	4	4	5	5	4	3	1	4	5	4
15	3	3	5	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
16	4	3	5	4	5	5	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	4
17	3	4	3	3	4	4	3	3	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3	3
18	5	4	5	5	5	4	4	2	3	5	2	5	5	4	4	4	5	5	5
19	5	4	5	4	5	4	5	5	5	5	4	5	4	4	4	5	5	4	5
20	4	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	4	5	4	4
21	5	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	5	5	4	5
22	4	5	5	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	4	4	5	4
23	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4
24	5	3	5	4	5	4	3	5	4	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5
25	4	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	4	4	4
26	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	4	5	5	5
27	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	5	4	5	4	5	5
28	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5
29	3	4	5	4	5	3	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	3
30	3	5	4	3	5	4	4	5	4	3	5	4	3	4	4	4	3	4	3

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
31	4	5	4	5	3	5	4	4	4	5	5	5	5	4	4	5	4	3	4
32	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	5	4	5	4	5	5
33	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5
34	5	4	4	5	5	3	4	5	4	3	3	5	5	4	4	3	5	4	5
35	4	5	5	3	3	3	3	4	5	4	4	5	4	3	3	3	3	5	4
36	5	5	5	5	4	4	4	4	3	3	4	4	3	3	3	5	5	5	5
37	5	4	5	5	4	3	5	5	5	3	4	4	3	5	5	5	5	5	5
38	5	5	4	4	5	5	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	5
39	5	3	5	4	5	3	4	5	3	4	3	4	3	4	5	3	4	5	5
40	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
41	5	5	5	5	5	5	5	4	4	3	3	4	3	4	3	4	3	4	5
42	4	5	4	5	5	5	4	5	4	5	4	4	5	4	5	5	4	5	4
43	4	5	4	5	3	3	5	4	3	5	4	5	4	5	3	5	4	5	4
44	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5
45	5	5	5	5	4	3	5	4	5	4	3	5	4	5	5	5	4	5	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
46	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	3	5
47	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5
48	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4	5	5	5	4	4	5
49	3	4	3	3	4	4	5	5	5	5	5	3	3	4	5	4	5	5	3
50	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5
51	4	4	4	3	3	4	3	5	5	4	5	4	4	3	4	4	4	4	4
52	5	4	4	4	5	4	5	4	5	4	4	5	5	4	5	5	5	4	5
53	5	4	4	4	5	5	4	5	4	4	4	3	4	4	4	5	4	5	5
54	5	4	5	4	5	4	4	4	5	5	4	5	4	4	3	4	5	3	5
55	5	4	4	5	5	5	5	4	4	5	3	4	5	5	5	5	4	5	5
56	5	5	5	5	4	4	5	4	4	4	4	5	4	5	5	4	4	4	5
57	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5
58	5	5	5	5	5	5	5	5	5	1	5	5	5	5	5	5	5	5	5
59	5	5	5	5	5	4	5	3	3	3	5	4	5	4	5	5	5	5	5
60	4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
61	4	5	5	5	4	5	5	5	4	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4
62	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
63	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5
64	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	3	4	5	4	5	4
65	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4
66	4	5	5	5	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4	5	4	5	4
67	5	4	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5
68	5	4	5	4	5	4	4	5	4	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5
69	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5
70	3	3	5	5	3	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	3	3	3	3
71	4	4	5	4	4	5	4	5	4	4	4	5	4	5	5	5	5	4	4
72	4	5	4	5	4	5	4	4	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4
73	5	5	4	4	5	3	3	5	3	3	4	4	5	4	4	5	4	4	5
74	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5
75	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
76	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5
77	5	5	4	5	4	3	4	5	3	5	5	4	4	5	4	5	5	4	5
78	5	5	4	4	4	5	5	4	4	5	4	3	4	5	2	5	5	4	5
79	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	5	3	5	5	3	5	5	5	5
80	3	3	3	3	2	3	2	4	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	3
81	3	2	4	2	4	4	2	3	4	2	3	3	2	3	4	3	2	4	3
82	5	4	4	5	4	4	4	4	4	3	5	5	4	4	4	5	4	4	5
83	5	5	4	4	4	3	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5
84	5	5	5	5	5	2	5	5	3	3	4	4	4	5	3	5	4	3	5
85	5	4	5	5	3	3	4	5	2	5	3	3	3	4	2	2	3	4	5
86	4	3	4	5	4	2	3	4	3	5	3	2	4	5	3	2	5	5	4
87	4	3	5	3	1	5	4	5	3	3	2	4	3	5	3	4	3	4	4
88	2	5	3	5	4	3	5	5	2	1	3	4	2	4	4	4	4	2	2
89	5	4	3	5	4	4	5	4	4	2	3	3	3	4	3	3	4	3	5
90	5	4	5	5	4	3	5	5	3	4	5	5	4	4	5	3	3	5	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
91	4	5	4	5	4	4	5	5	5	4	5	5	4	4	3	5	4	5	4
92	4	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	4
93	5	5	3	3	3	5	4	5	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4	5
94	3	4	3	4	4	3	4	4	5	3	5	4	4	5	3	5	3	3	3
95	3	3	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	3	5	3	5	5	4	3
96	5	5	4	5	4	4	5	3	4	5	3	2	4	5	3	5	4	5	5
97	5	5	4	4	4	3	5	5	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5
98	5	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	5	5	4	5	5
99	5	5	4	3	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5
100	4	5	4	2	3	3	2	4	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	4
101	4	4	3	2	2	2	1	4	2	3	2	2	2	5	2	1	2	5	4
102	4	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4
103	5	5	4	5	5	4	4	5	4	4	4	3	5	5	5	4	4	5	5
104	4	4	3	4	3	3	5	5	3	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4
105	5	4	5	5	3	3	4	5	3	5	4	4	4	5	4	4	5	5	5

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
106	3	5	5	5	3	2	3	4	2	4	3	2	5	3	5	3	5	3	5
107	5	4	5	1	1	2	2	5	2	4	2	2	4	4	4	2	3	5	4
108	4	3	3	2	3	2	3	4	2	3	1	2	3	2	3	3	3	4	3
109	5	3	5	3	4	2	3	3	2	5	4	4	3	5	3	3	5	5	3
110	4	5	4	1	5	5	3	5	5	5	5	5	2	5	2	3	4	4	5
111	5	3	5	5	4	3	5	4	3	4	4	3	4	5	4	5	5	5	3
112	4	4	3	3	3	3	3	5	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4
113	3	5	4	4	3	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5	3	5
114	5	5	2	5	4	3	5	5	3	4	5	4	4	5	4	5	4	5	5
115	4	5	5	5	3	3	4	4	3	5	5	4	3	5	3	4	4	4	5
116	3	4	3	4	5	4	4	4	4	3	5	3	3	4	3	4	5	3	4
$\sum X$	506	493	498	482	492	454	485	506	460	476	472	474	470	497	468	493	494	506	493
$\bar{X}$	4.36	4.25	4.29	4.16	4.24	3.91	4.18	4.36	3.97	4.10	4.07	4.09	4.05	4.28	4.03	4.25	4.26	4.36	4.25
S_t^2	0.69	0.55	0.73	1.23	0.85	0.84	0.83	0.60	0.92	0.98	0.88	1.05	0.87	0.62	0.90	0.97	0.59	0.69	0.55

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
1	2	3	2	4	3	5	4	4	5	4	3	96	9216
2	5	5	3	1	5	3	4	5	4	5	3	111	12321
3	4	3	4	5	4	4	3	5	3	4	1	106	11236
4	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	78	6084
5	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	4	105	11025
6	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	91	8281
7	3	2	3	3	3	1	2	3	3	3	1	79	6241
8	5	4	4	4	5	4	5	5	5	5	4	129	16641
9	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	111	12321
10	3	2	2	2	4	4	3	3	2	2	1	89	7921
11	4	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	139	19321
12	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	4	142	20164
13	5	3	5	5	5	4	4	5	5	4	5	134	17956
14	5	5	4	3	3	3	4	5	5	3	3	122	14884
15	3	3	5	4	4	4	3	3	3	4	3	103	10609

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
16	4	5	5	5	5	4	4	4	4	3	3	132	17424
17	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	102	10404
18	4	4	4	4	4	5	5	5	4	5	5	130	16900
19	5	5	5	5	5	5	4	5	4	4	5	139	19321
20	4	5	4	3	5	4	5	5	5	4	5	137	18769
21	5	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	134	17956
22	4	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	137	18769
23	5	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	137	18769
24	5	3	4	5	4	5	4	5	4	5	4	132	17424
25	3	2	2	1	2	3	4	5	5	5	4	119	14161
26	5	4	5	5	5	5	4	4	5	4	5	140	19600
27	5	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	135	18225
28	5	5	4	4	5	4	5	4	4	5	5	136	18496
29	4	4	5	5	4	5	4	4	5	4	5	126	15876
30	4	5	4	4	3	5	3	5	3	3	4	117	13689

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
31	5	4	5	4	5	4	5	5	4	5	5	134	17956
32	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	135	18225
33	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	135	18225
34	5	5	5	3	4	5	3	4	5	4	5	128	16384
35	5	4	3	4	5	4	5	4	3	4	3	116	13456
36	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	114	12996
37	3	3	4	4	3	4	5	5	4	4	5	128	16384
38	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	5	133	17689
39	3	5	3	5	3	5	5	5	4	5	3	121	14641
40	4	5	4	4	5	5	5	4	5	5	5	143	20449
41	4	3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	116	13456
42	5	4	5	5	5	5	4	4	5	5	5	139	19321
43	5	5	3	5	3	5	4	5	4	5	4	128	16384
44	5	5	4	4	5	4	5	4	4	4	5	141	19881
45	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	139	19321

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
46	5	5	5	5	4	5	4	5	5	5	5	140	19600
47	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	148	21904
48	3	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	138	19044
49	4	4	4	4	5	5	5	4	5	5	5	128	16384
50	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	148	21904
51	5	3	3	3	5	4	4	4	5	5	4	121	14641
52	4	5	4	4	4	5	5	5	4	4	4	133	17689
53	4	5	3	4	5	3	5	4	5	4	4	128	16384
54	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	4	128	16384
55	4	5	5	4	3	4	5	5	5	4	3	134	17956
56	5	5	5	5	4	5	4	4	4	5	4	134	17956
57	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	146	21316
58	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	146	21316
59	4	5	4	5	4	3	5	5	4	5	4	134	17956
60	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	112	12544

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
61	5	5	5	5	4	5	4	4	5	4	5	140	19600
62	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	149	22201
63	4	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	135	18225
64	3	5	5	5	4	5	5	5	3	4	5	137	18769
65	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	143	20449
66	4	5	4	5	5	4	3	5	4	5	5	135	18225
67	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	145	21025
68	4	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	138	19044
69	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	149	22201
70	5	4	5	4	4	5	5	5	4	5	5	132	17424
71	5	4	4	5	5	4	5	5	4	5	5	135	18225
72	4	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	140	19600
73	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	3	127	16129
74	5	5	5	5	5	4	5	4	5	5	5	144	20736
75	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4	5	141	19881

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
76	5	4	5	4	5	3	3	5	5	5	4	136	18496
77	2	4	5	5	4	5	4	3	4	5	4	127	16129
78	3	4	5	5	4	5	4	5	3	4	3	127	16129
79	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	142	20164
80	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	88	7744
81	3	3	4	4	3	2	4	3	4	3	3	92	8464
82	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	136	18496
83	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	4	138	19044
84	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	3	130	16900
85	3	3	4	5	5	4	5	4	5	4	5	117	13689
86	3	2	4	5	5	3	4	5	4	3	4	112	12544
87	1	5	1	3	5	4	1	1	2	4	5	98	9604
88	1	3	4	4	5	1	3	4	2	1	4	99	9801
89	4	5	4	3	3	5	3	4	3	5	4	112	12544
90	4	5	3	3	5	5	2	4	5	4	5	125	15625

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
91	3	5	4	5	5	3	4	5	4	3	5	130	16900
92	3	4	3	4	5	4	2	3	4	4	5	103	10609
93	4	5	4	5	4	4	5	4	4	5	4	128	16384
94	5	4	5	4	4	3	4	3	4	3	4	116	13456
95	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4	5	136	18496
96	4	3	5	3	5	4	3	5	2	2	3	119	14161
97	4	4	5	5	4	4	5	3	4	5	4	134	17956
98	5	5	4	5	3	4	5	4	5	4	3	136	18496
99	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	3	140	19600
100	2	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	90	8100
101	2	4	5	2	2	5	2	5	2	5	5	90	8100
102	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	143	20449
103	5	5	5	4	3	5	5	5	5	5	5	136	18496
104	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	136	18496
105	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	129	16641

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	X	X ²
106	3	4	4	3	2	4	5	4	5	4	3	110	12100
107	1	5	2	2	2	2	4	2	4	2	5	91	8281
108	1	4	4	1	2	4	3	4	3	4	1	82	6724
109	4	3	5	4	4	3	3	3	3	4	3	111	12321
110	2	5	5	5	5	5	2	5	2	5	5	124	15376
111	5	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	124	15376
112	3	5	4	3	4	4	4	4	4	4	4	110	12100
113	3	5	4	4	5	4	5	4	5	4	5	134	17956
114	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	5	129	16641
115	3	4	4	5	4	4	3	4	3	4	4	121	14641
116	4	4	5	5	3	5	3	5	3	5	5	119	14161
$\sum X$	467	496	487	485	481	488	480	500	485	492	485	14546	1856874
$\bar{X}$	4.03	4.28	4.20	4.18	4.15	4.21	4.14	4.31	4.18	4.24	4.18		
S_t^2	1.10	0.74	0.75	0.95	0.86	0.81	0.82	0.62	0.83	0.72	0.97	24.63	285.70
$\alpha =$	0.95												

ตาราง 20 คะแนนของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก

ข้อ	1		2		3		4		5		6	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2	5	3	5	4	5	3	5	4	5	4	5	3
3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	4
4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	3
5	5	4	5	3	5	4	5	5	5	4	5	2
6	5	5	5	4	5	3	5	5	5	4	5	4
7	5	4	4	5	5	5	4	1	5	4	5	5
8	5	1	4	3	5	2	5	1	5	5	4	3
9	5	5	5	3	5	5	5	3	5	4	4	2
10	4	3	5	5	4	5	5	5	5	3	5	2
11	4	4	5	4	4	3	4	3	5	3	5	3
12	5	3	4	4	5	3	5	3	5	4	4	3
13	5	4	5	4	5	3	5	3	5	4	5	4
14	5	3	4	3	5	5	5	5	5	4	5	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	1		2		3		4		5		6	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
15	5	4	4	3	5	3	5	3	5	3	4	3
16	5	3	4	4	5	3	5	3	5	4	5	4
17	5	2	4	5	5	3	5	5	4	4	5	3
18	4	4	5	3	5	5	5	3	4	1	5	5
19	4	3	5	3	4	2	5	1	4	3	5	4
20	5	3	5	2	4	4	3	2	5	4	5	4
21	5	4	5	3	5	3	5	3	4	3	3	3
22	5	5	4	4	5	5	4	1	5	1	4	2
23	4	4	5	5	4	4	5	2	5	3	5	3
24	5	4	5	4	5	3	5	2	4	2	3	2
25	5	4	4	4	5	4	5	3	4	4	5	4
26	5	3	4	3	5	3	4	3	5	2	4	3
27	5	4	5	3	4	3	4	2	4	3	3	2
28	4	3	5	3	5	3	5	2	5	3	4	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	1		2		3		4		5		6	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
29	4	3	5	3	5	2	4	3	5	3	4	3
$\sum X$	138	106	135	108	139	105	137	90	138	99	131	94
$\bar{X}$	4.76	3.66	4.66	3.72	4.79	3.62	4.72	3.10	4.76	3.41	4.52	3.24

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	7		8		9		10		11		12	
	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	5	5	4	5	4	5	3	5	3	5	4
2	5	4	5	4	5	5	5	3	5	5	5	4
3	5	4	5	4	5	3	5	3	5	4	5	4
4	5	3	5	3	5	4	5	4	5	4	5	3
5	5	3	4	4	5	3	5	5	5	3	5	2
6	5	5	5	4	5	4	1	2	5	3	5	3
7	5	5	5	3	4	2	5	5	5	4	5	1
8	5	4	5	4	4	4	5	4	5	4	5	4
9	4	3	5	3	4	2	5	5	5	4	5	4
10	4	3	5	4	5	2	5	4	4	3	5	2
11	5	3	5	5	5	3	5	4	4	3	4	4
12	4	3	4	4	5	4	5	3	5	4	5	2
13	5	3	5	4	3	4	3	3	5	3	3	3
14	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3
15	5	4	5	4	5	3	4	3	5	3	5	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	7		8		9		10		11		12	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
16	5	3	5	3	5	4	4	3	4	4	5	3
17	5	5	4	5	5	2	5	1	5	3	4	4
18	5	4	5	5	4	3	4	3	5	2	5	4
19	4	2	4	3	5	2	5	4	4	4	5	3
20	5	2	4	3	5	4	5	2	4	3	5	3
21	4	4	5	2	4	3	5	3	5	3	5	3
22	5	2	5	5	5	2	5	4	4	2	5	2
23	4	2	5	4	4	3	5	3	4	3	4	2
24	5	1	4	4	5	2	4	3	3	2	5	2
25	5	3	4	3	5	2	5	2	4	2	5	2
26	4	2	5	4	4	3	5	3	4	3	5	3
27	5	3	5	4	4	2	5	3	5	1	5	2
28	5	3	5	3	4	3	5	2	5	2	5	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	7		8		9		10		11		12	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
29	4	3	5	2	5	3	5	2	5	2	4	2
$\sum X$	137	94	138	107	134	88	135	92	134	89	139	84
$\bar{X}$	4.72	3.24	4.76	3.69	4.62	3.03	4.66	3.17	4.62	3.07	4.79	2.90

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	13		14		15		16		17		18	
	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	3	5	4	5	3	5	4	5	3	5	4
2	5	4	5	5	4	3	5	5	5	3	5	3
3	5	3	5	3	5	3	5	5	5	5	4	5
4	5	4	5	4	5	3	5	4	5	4	4	4
5	5	4	5	5	4	3	5	2	5	5	5	5
6	5	3	5	4	5	3	5	3	5	4	5	3
7	5	4	5	2	5	2	5	4	4	5	5	2
8	5	4	4	4	5	4	5	4	5	4	5	4
9	5	3	5	5	5	3	5	3	5	5	5	5
10	5	5	5	3	5	5	5	3	5	5	5	3
11	5	4	5	3	5	4	5	3	5	4	5	3
12	5	4	5	4	5	3	5	5	5	3	5	3
13	5	4	5	3	3	4	5	4	5	4	5	4
14	5	3	5	3	4	5	5	3	5	3	4	3
15	5	3	4	3	5	3	5	4	4	4	5	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	13		14		15		16		17		18	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
16	4	4	5	4	5	4	4	3	5	3	5	3
17	5	2	5	4	4	4	5	4	5	4	3	2
18	4	3	5	5	5	3	5	4	5	3	5	4
19	5	2	5	4	5	2	5	3	5	4	5	3
20	5	2	5	3	5	4	5	3	5	2	5	4
21	4	2	5	3	5	3	5	3	4	3	5	3
22	4	4	4	4	4	4	5	2	5	3	4	4
23	5	3	4	3	5	3	5	2	4	3	5	3
24	4	2	5	5	5	2	5	1	4	2	5	5
25	4	3	5	3	5	3	5	4	4	4	4	4
26	5	2	5	3	4	2	5	3	5	3	4	2
27	4	3	5	2	5	3	5	3	5	3	4	2
28	4	1	4	2	5	3	4	3	5	4	4	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	13		14		15		16		17		18	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
29	5	3	5	3	5	2	4	2	4	3	5	3
$\sum X$	137	91	140	103	137	93	142	96	138	105	135	99
$\bar{X}$	4.72	3.14	4.83	3.55	4.72	3.21	4.90	3.31	4.76	3.62	4.66	3.41

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	19		20		21		22		23		24	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	4	3	5	4	5	3	5	4	5	3	5	3
2	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5	4
3	4	4	5	4	5	4	5	3	5	3	5	3
4	4	4	5	4	5	4	5	4	5	3	5	3
5	5	4	5	3	5	2	5	4	5	5	5	5
6	5	3	5	4	5	5	5	4	5	3	5	3
7	5	5	5	5	5	5	5	3	5	1	4	5
8	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
9	5	5	4	4	5	3	4	5	4	4	5	4
10	5	4	4	3	5	4	5	4	5	3	5	2
11	5	4	5	3	5	5	5	4	4	3	4	4
12	5	4	4	4	4	3	5	4	5	5	5	4
13	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3
14	5	3	5	3	5	3	4	5	4	4	5	4
15	5	3	5	3	4	4	5	3	5	4	4	5

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	19		20		21		22		23		24	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
16	4	3	5	3	4	3	5	3	5	3	5	3
17	4	5	5	1	5	3	5	4	5	4	4	5
18	4	2	5	1	5	5	5	1	5	3	4	5
19	4	5	4	2	5	3	4	2	5	4	5	3
20	5	2	4	3	4	3	5	4	4	4	5	3
21	5	3	4	3	5	3	4	3	5	3	5	3
22	5	4	5	1	5	5	5	2	5	2	5	2
23	5	3	5	2	4	4	5	3	5	3	5	2
24	5	3	5	2	5	4	5	5	5	2	4	2
25	4	3	3	3	5	2	5	2	5	2	4	4
26	5	3	4	3	5	4	4	3	5	4	5	3
27	4	3	5	1	5	4	4	4	4	1	5	2
28	5	3	4	3	5	2	4	3	3	3	5	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	19		20		21		22		23		24	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
29	5	3	4	3	4	2	5	3	4	3	5	2
$\sum X$	136	102	134	87	139	103	138	101	137	93	138	98
$\bar{X}$	4.69	3.52	4.62	3.00	4.79	3.55	4.76	3.48	4.72	3.21	4.76	3.38

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	25		26		27		28		29		30	
	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	4	5	4	5	3	5	4	5	3	5	4
2	5	3	5	4	5	3	5	4	5	3	5	4
3	5	3	5	3	5	3	5	3	5	3	5	4
4	5	3	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
5	5	3	5	4	5	5	3	4	5	3	5	4
6	5	5	5	3	5	4	5	3	5	5	5	4
7	5	3	5	4	5	5	5	4	5	5	5	3
8	4	4	5	4	4	4	5	4	5	4	5	4
9	5	3	5	3	4	3	5	3	5	4	5	3
10	5	4	4	5	5	4	5	5	4	4	5	3
11	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4
12	5	4	4	3	5	5	5	3	5	4	4	1
13	5	3	5	4	5	4	5	4	5	3	5	4
14	4	4	5	3	4	3	4	3	4	4	5	3
15	5	4	5	2	4	3	5	4	4	4	5	5

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	25		26		27		28		29		30	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
16	5	4	4	4	4	4	5	3	4	3	5	4
17	5	1	4	3	5	4	5	2	5	1	5	4
18	5	4	4	1	4	1	5	2	4	4	5	5
19	4	5	5	4	5	4	5	5	5	4	5	3
20	5	2	5	4	5	3	5	4	5	3	3	3
21	5	3	4	3	5	4	5	3	5	3	4	3
22	5	2	4	4	5	2	4	4	4	2	5	5
23	5	3	4	3	4	3	5	3	5	3	5	3
24	5	5	5	2	4	5	5	2	5	5	5	5
25	5	4	5	3	4	3	5	2	5	2	5	1
26	5	3	4	3	4	3	5	3	5	3	5	3
27	5	4	5	3	5	4	5	3	5	4	4	1
28	4	1	5	2	5	3	5	3	4	3	5	1

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	25		26		27		28		29		30	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
29	4	2	5	3	4	3	5	2	4	3	5	2
$\sum X$	140	97	136	96	134	103	141	97	137	100	140	97
$\bar{X}$	4.83	3.34	4.69	3.31	4.62	3.55	4.86	3.34	4.72	3.45	4.83	3.34

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ค

- หนังสือราชการ
- รายนามผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๔๔๑

วันที่ ๒๔ มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสำราญ เพ็ญภักดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบวัดความขยันหมั่นเพียร และโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสำราญ เพ็ญภักดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๐4๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยประชาคมนานาชาติหนองคาย-อุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบวัด และโปรแกรม

เนื่องด้วย นายสำราญ เพ็ญภักดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุภาพ บุตสีห์ต เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความขยันหมั่นเพียร และโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสำราญ เพ็ญภักดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-770-5516

ที่ ศธ 0519.12/๐ 3๔๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ มกราคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนมหาวิรานุวัตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบวัด และโปรแกรม

เนื่องด้วย นายสำราญ เพ็ญภักดี นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความขยันหมั่นเพียร และโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสำราญ เพ็ญภักดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท มื่อถือ 06-770-5516

ที่ ศธ 0519.12/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

มกราคม 2549

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลบ้านฝ่อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม และแบบวัด

เนื่องด้วย นายสำราญ เพ็ญภักดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียนเพื่อทดลองใช้ โปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 6 ห้องเรียน และเป็นกลุ่มตัวอย่างออกแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสำราญ เพ็ญภักดี ได้เก็บข้อมูลผลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-770-5516

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สุภาพ บุตรสีหัด	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยประชาคมนานาชาติหนองคาย-อุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
3. อาจารย์นิพนธ์ ชื่นตา	ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาวิรานุวัตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษกรุงเทพมหานครเขต 1 กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสำราญ เพ็ญภักดี
วันเดือนปีเกิด	13 กรกฎาคม 2501
สถานที่เกิด	121 หมู่ 3 ตำบลข้าวสาร อำเภอบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานี 41160
ที่อยู่ปัจจุบัน	2038 / 30 ถนนประชาสงเคราะห์ เขตดินแดง กรุงเทพ ฯ 10230
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนและพัฒนา วิทยาลัยประชาคมนานาชาติหนองคาย-อุดรธานี (สถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยมหิดล) อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2549	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ